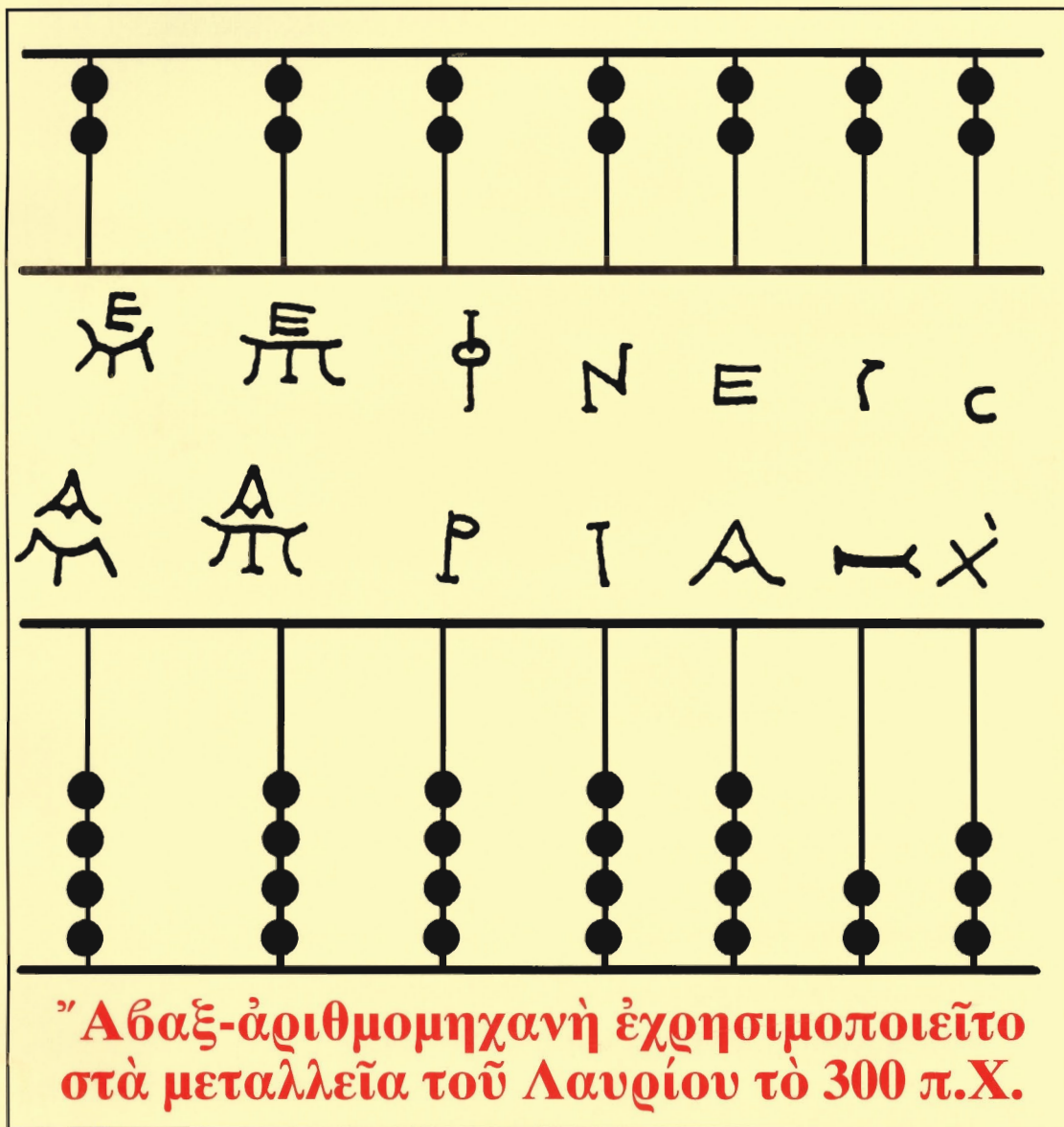


ΝΕΟΣ ΚΥΚΛΟΣ
ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ
ΣΤΗΝ ΟΔΩΝ
ΤΗΣ ΣΙΒΑΣ

ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 1000

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ;



”Αβαξ-ἀριθμομηχανή ἐχρησιμοποιεῖτο
στὰ μεταλλεῖα τοῦ Λαυρίου τὸ 300 π.Χ.

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 Ἀθήνα.
Τηλέφ.: 3223957, 9841655

Τὰ Γραφεία τοῦ Περιοδικοῦ
λειτουργοῦν πρωινὲς ὥρες
9.30 - 13.30 καθημερινά.

Ἰδρυτής-Ἰδιοκτήτης-
Ἐκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Ἀχιλλέως - Μουσῶν 51
Παλαιὸ Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία - Ἀτελιέ:
PRESS LINE
Μάγερ 11, Ἀθήνα, τηλ.: 5221792.
Ἐκτυώσεις:
Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Βιβλιοδεσία:
Κ. ΚΟΝΤΟΓΩΡΓΟΣ

- Τιμὴ ἀντιτύπου: 1000 δρχ.
- Ἑτήσια συνδρομὴ: 10.000 δρχ.
- Ὁργανισμῶν κ.λπ.: 15.000 δρχ.
- Φοιτητῶν: 7.000 δρχ.
- Ἐξωτερικοῦ: 60 δολλ. ΗΠΑ.
- Ἡ συνδρομὴ καταβάλλεται
κατὰ τὴν ἐγγραφή.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

Ὅλες οἱ συνεργασίες καὶ τὰ
ταχυδρομικὰ ἐμβάσματα στὴ
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσῶν 51
175 62, Π. Φάληρο, Ἀθήνα.

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς
ποὺ ἀλλάζουν διεύθυνση, νὰ τὸ
γνωστοποιοῦν στὸ περιοδικό.

Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευση
κειμένων τοῦ «Δ», μετὴν προ-
ϋπόθεσης ὅτι θὰ ἀναφέρεται ρητῶς
ἡ πηγὴ τους.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 10048:

Τὸ παγκόσμιο ζητούμενο: Ἡ Ἑλληνικότητα

Δ.Ι.Λ.

ΣΕΛΙΣ 10049:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
ΣΩΤ. ΜΠΕΚΑΚΟΣ, Α. ΜΑΡΜΑΤΣΟΥΡΗΣ,
ΠΕΥΚΕΣΤΑΣ Ο ΜΙΕΖΕΥΣ, Ε. ΜΠΑΛΟΥΡΔΗΣ, ΣΤ.
ΠΑΪΣΙΑΔΗΣ, Δ. ΣΠΥΡΙΔΗΣ, Δρ. ΚΙΜΩΝ
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΜΠΕΛΙΤΣΑΚΟΣ.

ΣΕΛΙΣ 10055:

Ἀμυνα διὰ τῆς ἰδεολογίας

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 10058:

*Μὲ πολλὲς προσδοκίες ἀρχίζει ὁ νέος
κύκλος ἀνασκαφῶν τῆς κ. Α. Σουβαλιτζί*

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 10063:

Τὰ Ἑλληνικά Μαθηματικά: 2) Οἱ Ἐλεάτες

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

ΣΕΛΙΣ 10070:

*Πελασγικὸς ὀγκόλιθος μὲ σημεῖα
παμπάλαιας γραφῆς στὸ Ὀμφάλιο*

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΜΑΝΕΑΣ

ΣΕΛΙΣ 10075:

Θεόφιλος Καΐρης: Τὸ θῦμα τοῦ φανατισμοῦ

Αἶδεσ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΚΟΡΔΑΣ

ΣΕΛΙΣ 10075:

Μοναστηριακοὶ διαλογοισμοὶ

Δρ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 10079:

*Ἀβαξ-ἀριθμομηχανὴ ἐν χρήσει
στὰ μεταλλεία Λαυρίου τὸ 300 π.Χ.*

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Χ. ΣΠΥΡΙΔΗΣ

ΣΕΛΙΣ 10099:

Τὰ παρασκήνια τῶν «Παρχερικῶν»

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΚΟΒΙΣΤΑΣ

ΣΕΛΙΣ 10105:

*Ὁ Παρθενὼν «φαίνεται νὰ ἐξυμνεῖ
ἀνθρωποθυσίες»!*

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 10115:

Ἀνθρωποὶ συγχροεντὲς θεῶν

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΣΔΕΚΗΣ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΥΤΑ: σελ. 10061 • Ο ΚΑΛΑΘΟΣ
ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ: σελ. 10072 • ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ: σελ. 10073
• ΕΘΝΙΚΑ: σελ. 10077 • ΕΛΛΟΓΑ ΚΑΙ ΜΑΝΤΙΚΑ: σελ.
10097 • Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ: σελ. 10104 • Η
ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ ΗΜΩΝ:
σελ. 10109 • ΤΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ «Δ»: σελ.
10111 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ: σελ. 10123.

Τὸ παγκόσμιο ζητούμενο: Ἡ Ἑλληνικότητα

Ὅτι συνιστᾷ σήμερα τὸν Παγκόσμιο Πολιτισμὸν (ἐπιστῆμες, θεωρία, φιλοσοφία, λογική, τεχνολογία, πολιτική, δημοκρατία, διάλογος, ἔλεγχος, ἀπόδειξη – ἀκόμη καὶ ἀπλὲς μορφές πολιτισμοῦ, ὅπως π.χ. τὸ θέατρο, ὁ ἀθλητισμός κλπ.) ἀποκλειστικὰ γεννήθηκε καὶ σὲ μερικοὺς τομεῖς ὠλοκληρώθηκε στὴν Ἑλλάδα μέχρι τὴν ἐκχριστιανιστὴν της. Ἀφ' ὅτου ἐκχριστιανίσθηκε ὁ Ἑλληνισμός, δὲν ἔδωσε τίποτε ἀπολύτως ποὺ νὰ ἀποτελῇ στοιχεῖο τοῦ σημερινοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ.

Ἡ ἀπότομη αὐτὴ διακοπὴ τῆς γιγαντιαίας (καὶ μοναδικῆς) παραγωγῆς πολιτισμοῦ τῆς προχριστιανικῆς Ἑλλάδος ἐπέφερε τότε ὄχι μόνον τὸν μὴ ἐμπλουτισμὸ τοῦ ὑπάρχοντος ἤδη «πολιτισμικοῦ ἀποθέματος» μὲ νέες κατακτήσεις, ἀλλὰ τὴν καταστροφὴ ἢ ἐξαφάνισή του γιὰ 1000 τουλάχιστον χρόνια (Μεσαίων). Καὶ ὁ δολοφονημένος (Ἑλληνικὸς) πολιτισμὸς ἄρχισε νὰ ἀναβιώνῃ ἀπὸ τὴ στιγμή, ποὺ οἱ ἄνθρωποι ἀνακάλυψαν ἐκ νέου τὴν Ἑλλάδα καὶ προσπάθησαν νὰ τὴν «ἀνα-γεννήσουν» (Ἀναγέννηση). Ἡ ἐποχὴ μας δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ προϊὸν τῶν ἀναγεννημένων μορφῶν μεθόδου, γνώσεως καὶ πρακτικῆς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἔστω συχνὰ παρεφθαρμένων, διαστρεβλωμένων ἢ καὶ ἐκβαρβαρισμένων.

Τὸ καταπληκτικὸ φαινόμενο τῆς γεννήσεως τοῦ πολιτισμοῦ δύο φορὲς καὶ σὲ δύο διαφορετικὰς ἐποχὰς ἀπὸ τὴν ἴδια πνευματικὴ μήτρα, τὸν Ἑλληνικὸ «τρόπο» θεωρήσεως τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Κόσμου, στοιχειοθετεῖ τὴν ἀπόλυτη ἀνάγκη τῆς εἰς βάθος κατανοήσεώς του, ἃν ἡ ἀνθρωπότητα θέλῃ νὰ πορευθῇ στὸ μέλλον χωρὶς νέες ἐκτροπὲς βαρβαρότητας, σκοταδισμοῦ, παραλογισμοῦ καὶ ἐξουσιασμοῦ, ποὺ ἀποτελέσαν καὶ ἀποτελοῦν τὴν πραγματικὴ αἰτία τῆς κακοδαιμονίας της. Διότι ἀκριβῶς ὁ «τρόπος» αὐτὸς εἶναι ἡ προϋπόθεση ὄχι μόνον τῆς ἐπιδιώσεως τοῦ κατακτημένου ἤδη πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς περαιτέρω πορείας του πρὸς νέες κατακτήσεις στὸν ἐπικίνδυνον ὀρίζοντα τοῦ μέλλοντος. Καὶ εἶναι –βραχυπρόθεσμα– ὁ μόνος ὁδηγός, μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ὁποίου μποροῦμε νὰ ἐντοπίσωμε καὶ νὰ ἀποκαθάρωμε τὸ Σήμερα ἀπὸ τὶς ἐπιβιώνουσες ἐστίες τῆς Νόσου τῆς Ἱστορίας.

Ὁ τρόπος αὐτὸς θεωρήσεως τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Κόσμου ὠρίσθηκε σὲ παλαιότερες ἔρευνες, διαλόγους καὶ ἀντιπαραθέσεις ποὺ ἔγιναν στὶς στήλες τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ (τόμοι Α' 1982, Β' 1983, Γ' 1984, Δ' 1985 καὶ ἀλλαχοῦ) ὡς «Ἑλληνικότητα». Ἡ σὲ βάθος κατάκτηση αὐτῆς τῆς Ἑλληνικότητος εἶναι χωρὶς ὑπερβολὴ τὸ μέγιστο, πρῶτιστο καὶ καθοριστικώτατο ζητούμενο τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος. Εἶναι ὁ προβολέας, ποὺ ὅποιος τὸν χρησιμοποιεῖ, μπορεῖ νὰ πορευθῇ στὸν ζοφερὸ ἀπάτητο δρόμο τοῦ Μέλлонτος. Γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἢ προσπάθεια νὰ τὸν κερδίσωμε ὡς πολῦτιμο θεωρητικὸ ἀλλὰ καὶ πρακτικὸ ἀπόκτημα θὰ συνεχισθῇ μὲ ἐνταση ἀλλὰ καὶ εὐθύνη.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

‘Η ινδοευρωπαϊκή άπάτη και στα πανεπιστήμια της ‘Ιταλίας

‘Αγαπητέ «Δαυλέ»,

Είμαι φοιτητής της Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Λέτσε της ‘Απουλίας και αφού πρώτα συγχάρω το περιοδικό αυτό για τις έρευνές του στον τομέα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, θα ήθελα να επισημάνω το γεγονός ότι στο βιβλίο του Γερμανού συγγραφέα Hermann Bengston *“Griechische Geschichte von den Anfängen bis in die römische Kaiserzeit”*, München 1977, το οποίο διδασκόμεθα εδώ, στη σελίδα 18, κεφάλαιο 1 διαβάζουμε:

«Κατά τη διάρκεια του Μεσοελλαδικού πολιτισμού (περίπου απ’ το 1900 ως το 1550 π.Χ.) και πιθανόν στην αρχή ήρθαν στην ‘Ελλάδα οι ‘Ινδοευρωπαίοι». ‘Αλλά και λίγο πιο πέρα, στο κεφάλαιο 2 (το οποίο επιγράφεται *‘Η Μετανάστευση των ‘Ινδοευρωπαίων στην ‘Ελλάδα*», διαβάζουμε: *«Ο Παλαιομεσογειακός πληθυσμός της ‘Ελλάδας άφησε φανερά ίχνη πάνω απ’ όλα στη γλώσσα. ‘Η συγκριτική γλωσσολογία αναγνώρισε σάν μη ινδοευρωπαϊκά τα τοπωνύμια σε -νθος και -σος και τα άνηγαγε σε έναν λαό (ποιόν λαό άραγε; δεν αναφέρει ο συγγραφέας συγκεκριμένα), που οι οικισμοί του έπρεπε να εκτείνονται πέρα απ’ την ‘Ελλάδα και τις Κυκλάδες μέχρι τη Μικρά ‘Ασία (νοτιοδυτικές περιοχές). ‘Ονόματα, όπως “Κόρινθος”, “Ζάκυνθος”, “‘Ιλισσός”, “Κηφισσός” και άλλα παρόμοια είναι προϊόνδοευρωπαϊκής προέλευσης».*

‘Αλλά λίγο πιο κάτω ο H. Bengston ταυτίζει τους Αιγαίους με τους «‘Ινδοευρωπαίους», που ήρθαν και κατοίκησαν στην περιοχή της ‘Ελληνικής Χερσονήσου. ‘Αρα εδώ αποδεικνύεται καθαρά, ότι ο H. Bengston «έξινδοευρωπαϊζει» τους ‘Ελληνες, θεωρώντας τους ως ένα παρακλάδι της «‘ινδοευρωπαϊκής» φυλής.

Και όμως εδώ, στο Λέτσε της ‘Απουλίας, το πανεπιστήμιο χρησιμοποιεί αυτό το έγχειρίδιο ιστορίας, για να διαφωτίσει τους φοιτητές πάνω στα θέματα της αρχαίας ελληνικής ιστορίας. ‘Ομως δυστυχώς αυτό είναι ένα μικρό παράδειγμα της πνευματικής κυριαρχίας της «‘Ινδοευρωπαϊκής Θεωρίας» πάνω στην αλήθεια, που είναι η λαμπρή «προϊστορία» της ελληνικής φυλής, αφού ήταν η πρώτη που ανέπτυξε αξιόλογο πολιτισμό πριν από τον αιγυπτιακό, που κι αυτός θεωρείται ένας πολιτισμός που αρχικά επη-

ρεάστηκε απ’ τον πρωτοελλαδικό.

Μιά ‘Ιταλίδα συγγραφέας, η Anna Giacalone Ramat, καθηγήτρια γλωσσολογίας και διαλεκτολογίας στο Πανεπιστήμιο της Πίζας, στο βιβλίο της *«Οί ινδοευρωπαϊκές γλώσσες»* αναφέρει, ότι η ανάπτυξη τοπωνυμίων σε -σος και σε -νθος είναι άγνωστο που οφείλεται και δεν λύνει καμμία άπορία σχετικά με τον πρωτοελλαδικό πολιτισμό. Παρ’ όλα αυτά θεωρεί κι’ εκείνη την ύπαρξη της ελληνικής γλώσσας σάν *«Ένα τμήμα του ινδοευρωπαϊκού κορμού, απ’ τον οποίο ξεπήδησαν όλες οι Ρωμανικές Γλώσσες».*

‘Αντιλαμβάνομαι ως φοιτητής, αλλά και ως σκεπτόμενος άνθρωπος, ότι τέτοιου είδους προκατασκευασμένες θεωρίες δεν σκοπεύουν σε τίποτε άλλο απ’ το να βάζουν εμπόδια στο πνεύμα, το άνησυχο πνεύμα, που επίμονα αναζητεί να βρεί την αλήθεια με οποιονδήποτε τρόπο. Τέτοιου είδους «άναγωγές», που κάνει ο Bengston, δεν είναι παρά δείγμα αδυναμίας, ήθικης κυρίως αλλά και επιστημονικής, να εκφράσει την αλήθεια, την σαφή γνώση, όπως είναι η επιστήμη της ‘Ιστορίας.

‘Αλλωστε έχει αποδειχθεί, ότι στη σημερινή εποχή ή έξουσία προσπαθεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες της κοινωνίας κατασκευάζοντας ψεύτικα είδωλα, δημιουργώντας ψεύτικες και άνουσες «ιδέες» και διοχετεύοντας πλαστές και τυποποιημένες θεωρίες σάν κι αυτή των «‘Ινδοευρωπαίων», που για να είναι κατανοητές και προσιτές στις άποριες των σκεπτόμενων ανθρώπων, πρέπει να καλύπτονται με το ένδυμα του «επιστημονικού κύρους» και της αληθοφάνειας.

Τελειώνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω και πάλι το περιοδικό σας για τις τόσο ενδιαφέρουσες και συνταρακτικές αποκαλύψεις, που στηρίζονται σε αληθινά και χειροπιαστά στοιχεία, επιγραφές, αποδείξεις, γεγονότα, μαρτυρίες αρχαίων συγγραφέων κ.τλ., κι όχι σε παραχαράξεις της ιστορίας και των μεθόδων έρευνάς της, όπως αυτή του κ. Bengston και πολλών άλλων.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Μετά τιμής

Σωτήριος Μπεκάκος

Via di Vaste 1, C.A.P. 73100, Lecce - ‘Ιταλία

Ἀπτόητοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Φοινικισμοῦ στὴν Παιδεία

Κύριε διευθυντά,

Εἶναι ὁ τέταρτος κατὰ σειρὰν χρόνος, πού διὰ τῶν στηλῶν τοῦ ἐγκρίτου περιοδικοῦ σας ἀναφέρομαι στοῦ γεγονότος τῶν ἀνθελληνικῶν ψευδολογιῶν πού περιέχονται στοῦ διδλίου τῶν Ὁρησκευτικῶν τῆς Α' Γυμνασίου. Πρόκειται γιὰ τὸ διδλίο τοῦ Ο.Ε.Δ.Β. «Προετοιμασία τῶν ἀνθρώπων γιὰ τὸν καινούριο κόσμο τοῦ Θεοῦ» τῶν Μ. Δόικου-Μ. Κωνσταντίνου-Π. Κάζλαρη. Συγκεκριμένα ἔχω ἀναφερθεῖ: α) μὲ γραπτό μου στοῦ ὑπ' ἀριθ. 132 τεύχος (Δεκ. 1992), β) μὲ ἐπιστολή μου στοῦ ὑπ' ἀριθ. 142 τεύχος (Ὀκτ. 1993), γ) μὲ ἐπιστολή μου στοῦ ὑπ' ἀριθ. 156 τεύχος (Δεκ. 1994). (Πρίν ἀπὸ ἐμένα εἶχε γράψῃ γιὰ τὸ ἴδιο θέμα στοῦ ὑπ' ἀριθ. 99 τεύχος, Μάρτιος 1990, ὁ κ. Σαράντος Πάν).

Εἶναι πραγματικὰ ἀπογοητευτικὸ, ὅτι δὲν βρίσκεται οὔτε ἓνας ἀπὸ τοὺς ἱσταμένους στίς ἀνώτατες ὑπεύθυνες θέσεις τῆς παιδείας μας, γιὰ νὰ ἐνδιαφερθεῖ, γιὰ νὰ πᾶσουν νὰ διδάσκονται τὰ παιδιὰ μας ψεῦδη, ὅπως: α) Τὰ περὶ «τῆς καταγωγῆς τῶν Σπαρτιατῶν ἀπὸ τὸν... Ἀβραάμ» (!!!) καὶ περὶ τοῦ Σπαρτιάτη βασιλιά... Ἀρείου (!). β) Τὰ περὶ Χανααναιῶν, πού «ἐπινόηση δική τους ἦταν τὸ χαναανικοφοινικικὸ ἀλφάβητο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο προήλθε ἀργότερα τὸ Ἑλληνικὸ καὶ τὸ Λατινικὸ». γ) Τὰ περὶ «προσκυνημάτων τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου στὸν Ἰου-

δαῖο ἀρχιερεῖα μπροστὰ στὴν πύλη τῆς Ἱερουσαλήμ» μὲ ἀντίστοιχη φωτογραφία χαλκογραφίας μὲ τὸν Ἀλεξάνδρου γονατιστὸ (!!!), ἐνῶ εἶναι γνωστὸ πὺς κανένας συγγραφέας δὲν ἀναφέρει διέλευση τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ὅτι τὸ παραμῦθι τοῦ προσκυνήματος ὑπάρχει μόνο στοῦ «Ταλμούδ»... δ) Διαβεβαιώσεις, ὅτι «μελετώντας τὴν Π.Δ. δὲν μελετοῦμε τὴν ἀρχαία ἱστορία ἐνὸς λαοῦ, τοῦ Ἰσραηλῆ, ἀλλὰ τὴν πνευματικὴ προϊστορία μας» (!!). Μὲ ἄλλους λόγους φαίνεται, ὅτι ὁ Ὅμηρος δὲν σημαίνει τίποτα γιὰ μᾶς.

Τὶ νὰ πεῖ κανεὶς πιά καὶ πὺς νὰ ἐκφράσει τὴν ἀηδία του πρὸς κάθε ὑπεύθυνο; Μὲ τὰ γραπτά μου, πού ἀναφέρω πρὸςπάνω, τὰ ὁποῖα εἶχατε τὴν καλωσύνη νὰ δημοσιεύσετε στοῦ περιοδικό σας, προκαλοῦσα τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας, τὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο, τὰ Πανεπιστήμια, τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ νὰ πάρουν θέση. Ἀπευθυνόμουν ἐπίσης στοὺς καθηγητὲς τῆς Φιλοσοφικῆς, τῶν Τομέων Ἱστορίας, ὑπεθυμίζοντάς τους πὺς εἶχαν καὶ ἐκεῖνοι καθήκον νὰ ἀντιδρῶν, ὅταν στὰ Ἑλληνόπουλα διδάσκονται ψέματα εἰς βάρος τῆς ἱστορίας. Σὲ ποιὸν ἄλλον, ἀλήθεια, θὰ πρέπει νὰ ἀπευθυνθῶ;

Μετά τιμῆς

Ἐλευθ. Μαρματσούρης

Πλοίαρχος Ε.Ν.

Γρ. Λαμπράκη 104, 185 32 Πειραιᾶς

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Μὲ τὴν παροῦσα ἐπιστολή μου θὰ ἤθελα νὰ θίξω ἓνα φαινόμενο τῆς σύγχρονης ἐλληνικῆς παιδείας, γιὰ τὸ ὁποῖο ἐκφράζω τὴν ἔντονη ἀντίδρασή μου καὶ νὰ τὸ καταγγεῖλω δημόσια.

Ἀναφέρομαι στὰ διδλία τῆς Ἱστορίας τῆς Γ' καὶ Δ' Τάξης τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, ἔκδοσης ΟΕΔΒ καὶ στὴν ἀναφορά καὶ ὑπογράμμιση τοῦ ρόλου πού διεδραμάτισαν τὰ «φοινικικὰ γράμματα» γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφάβητου. Καὶ συγκεκριμένα:

Στὸ διδλίο τῆς Γ' τάξης, ἔκδοση 1994, ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἀναφορά (σελ. 126): «... Ὑστερα ἀπὸ μερικὸς αἰῶνες οἱ Ἕλληνες δημιούργησαν νέο ἀλφάβητο μὲ βάση αὐτὸ πού πῆραν ἀπὸ τοὺς Φοίνικες».

Στὸ διδλίο «Στὰ ἀρχαῖα χρόνια» τῆς Δ' τάξης, ἔκδ. 1995, ὑπάρχουν τρεῖς σχετικὲς ἀναφορές: α) στὴ σελίδα 13 (γενικά), β) στὴ σελ. 25: «... Αὐτὴ τὴν ἐποχὴ εἶχαμε καὶ ἓνα πολὺ σημαντικὸ γεγονός. Οἱ Ἕλληνες πῆραν τὸ ἀλφάβητο, πού χρησιμοποιοῦσαν οἱ Φοίνικες...», καὶ γ) στὴ σελίδα

30: «Οἱ Ἴωνες ἔμαθαν τὸ ἀλφάβητο ἀπὸ τοὺς Φοίνικες». Αὐτὰ, 44 χρόνια μετὰ τὴν ἀποκρυπτογράφηση τῶν πανάρχαιων Ἑλληνικῶν Γραμμικῶν Γραφῶν καὶ μετὰ τὴν ἀνέυρεση Ἑλληνικῆς γραφῆς στὴν Καστοριά τοῦ 5.250 π.Χ. Ἀπὸ τὰ τρυφερά χρόνια τοῦ δημοτικοῦ τὰ Ἑλληνόπουλα διδάσκονται καὶ ἀφομοιώνουν τὴν παραχάραξη τῆς ἱστορίας μας καὶ τῆς γλώσσας μας.

Μᾶλλον οἱ ἀρμόδιοι τοῦ ὑπουργείου, τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἄλλοι πνευματικοὶ ἰθύνοντες δὲν θὰ κάμουν κάποια ἐνέργεια, γιὰ νὰ διορθώσουν τὴν κατάσταση... Ἀλλὰ τέλος πάντων ἂς ἔχουμε τὸ νοῦ μας, πρὶν μᾶς «πλασάρουν» κατὰλλήλως, ὅτι καὶ ἡ γιὰ τοῦ Ἰκτινίου ἦταν ἀπὸ τὴ Φοινίκη...

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ φιλοξενία καὶ σὰς εὐχομαι ὑγεία καὶ δύναμη στὸ ἔργο σας.

Μὲ ἐκτίμηση

Πενθέστας ὁ Μιεζεύς

Νάξου 3, 145 62 Κηφισιά

Θλιβερή εγκατάλειψη των ἀρχαιοτήτων στην Κρήτη



Ἡ εἴσοδος τοῦ περιφραγμένου χώρου ἔξωθι τοῦ Ἰδαίου Ἀντρον.

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

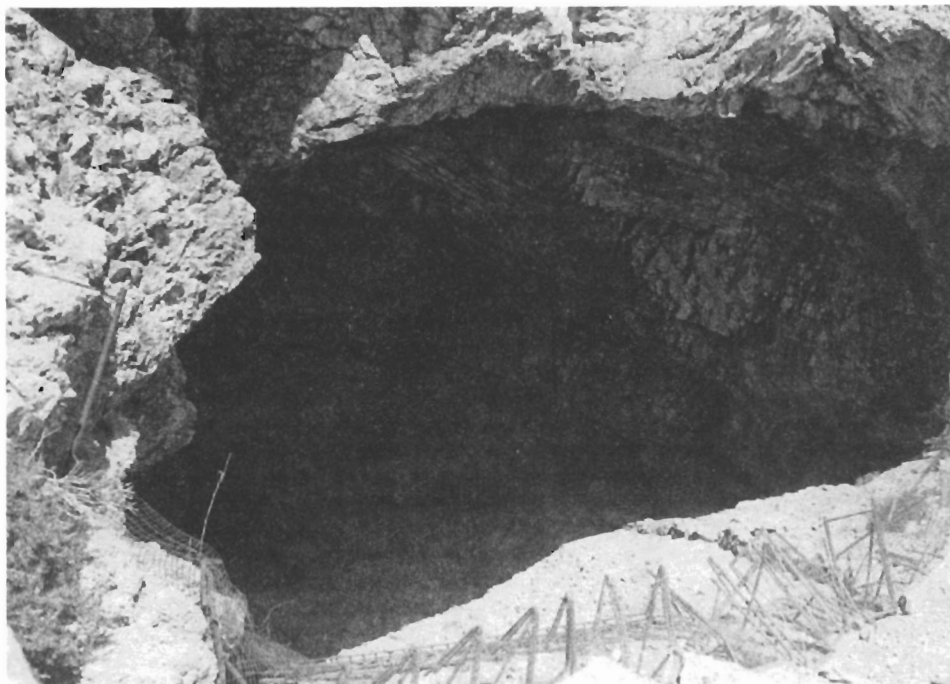
Παρακαλῶ δεχθῆτε καὶ ἀπὸ ἐμὲ τὰ θερμὰ μου συγχαρητήρια γιὰ τὸ ἐλληνικώτατο, ἔγκριτο καὶ ἐπιστημονικώτατο περιοδικό σας, τοῦ ὁποῖου εἶμαι τακτικὸς ἀναγνώστης ἀπὸ ἐτῶν. Τὸν μῆνα Ἰούλιο ἐπῆγα στὴν Κρήτη γιὰ πρώτη φορὰ καὶ ἀποφεύγοντας συστηματικῶς τὶς παραλίες ἐπῆρα τὰ ὄρη, γιὰ νὰ προσκυνήσω τὸν ὑπέροχο Μινωικὸ μας πολιτισμὸ καὶ τὰ ἱερά του. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὅσα εἶδα ἀφ' ἑνὸς μὲ ἔκαναν νὰ αἰσθάνομαι ὑπερήφανος γιὰ τὴν ἱστορία τῆς πατρίδας μας, ἀφ' ἑτέρου νὰ ἐξοργισθῶ ἕως ἀγανάκτησεως γιὰ τὴν ἐγκατάλειψη τῶν ὑπέροχων μνημείων καὶ μερικῆς φορὲς νὰ διαπληκτισθῶ ἐντονα μὲ τοὺς ὑπεύθυνους (ἀνεύθυνους).

Α) Ἐξω ἀπὸ τὸ Ἡράκλειο σὲ ἀπόσταση 13 χιλιομέτρων Ν.Δ. ὑπάρχει ἓνα πανάρχαιο σπήλαιο τῆς θεᾶς Εἰλειθυίας, προστάτιδας τῶν ἐγκύων γυναικῶν, τὸ ὁποῖο πρᾶγματι μετὰ ἀπὸ ἀγωνιώδεις προσπάθειες καὶ χάρις στὴν παρατηρητικότητα τῆς συζύγου μου τὸ ἀνακαλύψαμε. Ἦταν παντελῶς ἐγκαταλελειμμένο, μὲ ἓνα λουκέτο στὴν σκουριασμένη σιδερένια πόρτα.

Β) Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι τίποτε ἐμπρὸς σὲ αὐτὸ

ποὺ ἀντικρύσαμε, ὅταν μετὰ ἀπὸ πολὺ ὥρα ταξίδι φθάσαμε στὸ ἐντυπωσιακὸ καὶ μεγαλοπρεπὲς σπήλαιο, ὅπου ἐγεννήθη ὁ πατὴρ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων, ὁ Δίας, στὸ Ἰδαῖον Ἀντρον. Καὶ αὐτὸ ἦταν κλειστὸ καὶ σὲ ἐλεεινὴ κατάσταση (σᾶς ἀποστέλλω φωτογραφίες διὰ τοῦ λόγου τὸ ἀληθές, τὶς ὁποῖες χαρίζω στὸν κ. Ι. Σακελλαράκη, ποὺ ἔκανε τὶς ἀνασκαφές ἐκεῖ καὶ μετὰ τίποτε: μόνον περισπούδαστες μελέτες ξέρει νὰ κάνη περὶ δῆθεν ἀνθρωποθυσιῶν τῶν ἀρχαίων Μινωιτῶν: «Δαυλός», τ. 162 καὶ 164-165).

Γ) Κατόπιν πολὺ ὥρα ταξιδίου φθάσαμε στὸ χωριὸ Μελιδόνιον, 71 χιλ. ἔξω τοῦ Ἡρακλείου. Ἐκεῖ ὑπάρχει ἓνα ὑπέροχο σπήλαιο μὲ θαυμάσιους σταλακτίτες καὶ σταλαγμίτες, στὸ ὁποῖο τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1824 βρῆκαν τραγικὸ θάνατον ἀπὸ ἀσφυξία 340 γυναικόπαιδα καὶ 30 ἄγωνιστές, ὅταν οἱ Τούρκοι ἀναψαν θειάφι καὶ λάδι στὴν εἴσοδο τῆς σπηλίδας. Στὸ σπήλαιο αὐτὸ ὑπάρχει καὶ τὸ κενοτάφιο τῶν ἡρώων αὐτῶν, ἀλλὰ σὲ ἐλεεινὴ κατάσταση (ἀποστέλλω φωτογραφία). Εὐτυχῶς ὁ πρόεδρος τῆς κοινότητος ἔχει πάρει στὰ σοβαρὰ τὴν ὑπόθεσιν καὶ μὲ πρωτοβουλία τοῦ ἀψηφώντας τοὺς περὶ ἄλλα τυρ-



Ἡ εἴσοδος τοῦ Ἰδαίου Ἀντροῦ

διάζοντας ἀρχαιολόγους τὸ ἀξιοποιεῖ καὶ τὸ φροντίζει, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ ἐφέτος.

Σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ὑπομονή σας καὶ τὴ φιλοξενία σας, εὐχόμενος σ' ἐσᾶς καὶ τοὺς συνεργάτες σας ὑγεία καὶ κουράγιο γιὰ τὸ καλὸ

τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Μετὰ τιμῆς

Εὐάγγελος Μπαλούρδης

Χαρ. Τρικούπη 18, Πειραιεύς

Περὶ ἀναδιώσεως τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ παγκρατίου

Κύριε Λάμπρου,

Μεγάλωσαν βλέποντας συνεχῶς νὰ ἀνοίγουν σχολές, ὅπου ἐδιδάσκοντο ἀγωνίσματα «πολεμικῶν τεχνῶν» ἀπὸ τὴν Κίνα, τὴν Ἰαπωνία, τὴν Ταϊλάνδη καὶ γενικὰ ἀπὸ τὶς ἀνατολικές χώρες. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἀγωνίσματα εἶχαν τὴν σφραγίδα τῆς φιλοσοφίας τῶν χωρῶν αὐτῶν, ἀλλὰ εἶχαν ἐπιρροές καὶ ἀπὸ τὶς θρησκείες τους, χρησιμοποιώντας καὶ δικές τους λέξεις γιὰ τὶς τεχνικές καὶ τὰ χτυπήματα ποὺ ἐφαρμόζονται. Μὲ λύπη μου ἔδλεπα γονεῖς νὰ στέλνουν τὰ Ἑλληνόπουλα νὰ μαθαίνουν αὐτὰ τὰ ἀγωνίσματα καὶ νὰ παίρνουνε τὶς ζώνες ἀπὸ τοὺς ξένους. Τὸ κράτος δὲν ἐνδιαφέρθηκε νὰ ἀναπτύξει αὐτὰ τὰ ἑλληνικά ἀγωνίσματα.

Κάποιοι Ἕλληνες μόνον ἀγωνίσθηκαν νὰ ξαναζωντανέψουν τὸ ἀρχαιοελληνικὸ παγκράτιο, τὸ σπουδαιότερο ἀγώνισμα τῶν ἀρχαίων Ὀλυ-

μπιακῶν Ἀγώνων. Ἐτσι ἐγὼ μπόρεσα νὰ ἀσχοληθῶ μὲ αὐτό. Εἶναι ἕνας συνδυασμὸς πάλης καὶ πυγμῆς. Παρότι σκληρὸ καὶ ἐπικίνδυνο, ἔχει δεχτεῖ μόνον ἑλληνικὲς φιλοσοφικὲς ἐπιδράσεις καὶ εἶναι ἓνα ἀγώνισμα ἄμυνας καὶ ἐξουδετέρωσης τοῦ ἀντιπάλου ἀλλὰ ὄχι ἐξόντωσης. Οἱ ἀθλητές, ὅταν πήγαιναν στὸν ἀγωνιστικὸ χώρο, χαμήλωναν τὸ κέντρο βάρους, λύγιζαν σῶμα καὶ ἄκρα καὶ ἐπαιρναν θέση ἐτοιμότητος. Οἱ ἀθλητὲς ἀγωνίζονταν κατὰ ζεύγη μετὰ ἀπὸ κλήρωση κατὰ κατηγορίες. Νικητὴς ἀναδεικνυόταν ἐκεῖνος ποὺ ἀνάγκαζε τὸν ἀντίπαλό του νὰ «ἀπαγορεύσῃ» (ἐγκαταλείψῃ). Ἀναφέρεται σὲ ἓνα ἐπίγραμμα καὶ ἀγώνας ποὺ διήρκεσε τέσσαρες ὥρες. Ἀπὸ τὸ 648 π.Χ. στὴν 33ῃ Ὀλυμπιάδα ἀποτέλεσε μέρος τοῦ προγράμματος τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων. Οἱ ἀθλητὲς δὲν φοροῦσαν γάντια («ἰμάντες») καὶ ἔτσι χρησιμοποιοῦσαν τὰ χέρια ὅπως

αὐτοὶ ἤθελαν. Ὑπῆρχαν ἀπαγορευτικὲς διατάξεις, τίς ὁποῖες δὲν ἔπρεπε νὰ παραβοῦν οἱ ἀντίπαλοι («ἐναγώνιοι διατάξεις»). Σὲ πολλὰ ἀγγεῖα εἰκονίζονται ἀθλητὲς τοῦ παγκρατίου, ποὺ ἀγωνίζονται ἢ δείχνουν τὰ διάφορα χτυπήματα. Ἀπὸ ἀρχαίους συγγραφεῖς μαθαίνουμε, πὼς ὑπῆρχαν πολλὲς μέθοδοι προπόνησης, ἀρκετὲς ἀπὸ τίς ὁποῖες αὐτοῦσιες ἐφαρμόζονται καὶ σήμερον στὰ ἀγωνίσματα τῶν «πολεμικῶν τεχνῶν», τὰ ὁποῖα εἶναι ὁπωσδήποτε ἀπόγονοι τοῦ Ἑλλη-

νικοῦ παγκρατίου.

Ἐλπίζω, τὸ ἐλληνικὸ κράτος νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀθλήματος. Θέλω νὰ εὐχαριστήσω γιὰ τίς ἱστορικὲς πληροφορίες ποὺ μᾶς ἔδωσε γιὰ αὐτὸ τὸ ἀθλημα τὸν κ. Εὐθύμιο Ν. Χριστόπουλο («Δαυλός», τ. 167).

Μὲ τιμὴ

Σταῦρος Παῖσιάδης

Γυμναστής-παγκρατiasτής

Γρ. Λαμπράκη 345, 187 57 Κερατσίνι

Σημείωση «Δαυλοῦ»

Ἡ ἀληθινὴ ἀναδίωξη τοῦ παγκρατίου προϋποθέτει ἀπαραίτητα τὴν ἀποχὴ τῶν ἀσχολούμενων μ' αὐτὸ ἀπὸ οἰαδήποτε οἰκονομικὴ ἢ ἄλλῃ ἐπιδίωξη ἢ σκοπιμότητα. Τὸ ζητούμενο δηλαδὴ, νομίζουμε, δὲν εἶναι ἡ μετονομασία τῶν ἐμπορικῶν σχολῶν «καράτε» σὲ σχολὲς ἢ συλλόγους «παγκρατίου» καὶ ὁποῖος κανονισμὸς διεξαγωγῆς τοῦ ἀγωνίσματος (λεπτομερεῖς πληροφορίες γιὰ τίς ἀγωνιστικὲς διατάξεις του δὲν διεσώθησαν), ἀλλὰ ἡ ἀναδίωξη τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ ἀθλητικοῦ πνεύματος, τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει καμία σχέση μὲ τὴν σημερινὴ γενικὴ ἐκδαρδύριση καὶ ἐκπόρνευση τοῦ ἀθλητισμοῦ. Τὸ ζητούμενο αὐτὸ, ἂν πράγματι ἀποτελῇ τὸν σκοπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων, προδήλως δὲν μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ οὔτε μὲ τὴν βοήθεια τοῦ κράτους (ἐπιχορήγηση) οὔτε μὲ τὴν ἴδρυση συνομοσπονδίας παγκρατίου οὔτε μὲ τὴν ἀποδοχὴ τῶν ὡς ἀγωνίσματος τῶν σημερινῶν ἐμποροποιημένων καὶ ἐκδαρδισμένων «Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων».

Ἡ τηλεοπτικὴ ἐκπομπὴ «Δίκη τῆς Ἀποκάλυψης»

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Εἶμαι ἓνα χρόνο συνδρομητὴς στὸ ἐξαίρετο ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀπόψεως περιοδικό σας, τὸ ὁποῖο ἐκτιμῶ καὶ συμβουλευόμην συχνά, καὶ νομίζω ὅτι ἔχει φτάσει ἡ ὥρα νὰ ἐπικοινωνήσω μαζί σας.

Ἀφορμὴ γιὰ νὰ σᾶς γράψω στάθηκε ἡ παρουσία τοῦ συνεργάτη σας ἀρχαιολόγου κ. Ε. Μπεξὴ στὴν τηλεοπτικὴ ἐκπομπὴ «Δίκη τῆς Ἀποκάλυψης» τοῦ τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ «Σκά-υ». Νομίζω, ὅτι πραγματικὰ ἀποστόμωσε κάποιους ἀπὸ τοὺς παρενρισκόμενους μὲ τὰ ἀκλόνητα ἐπιχειρήματά του καὶ ἦταν ἄξιος συγχαρητηρίων, ἄσχετα ἂν ἡ ἐκπομπὴ διακόπηκε ἀμέσως μετὰ τὴν ὁμιλία του γιὰ εὐνόητους λόγους (ἀπόκρυψη τῆς ἀλήθειας καὶ διαστρέβλωση τῆς

ἱστορίας). Τὸ μόνο ποὺ ἔχω νὰ προσθέσω εἶναι, ὅτι εὐτυχῶς ποὺ εἶμαι φοιτητὴς κλασσικῆς φιλολογίας καὶ ἔχω τὴ δυνατότητα νὰ ἐρχομαι σὲ καθημερινὴ ἐπαφὴ μὲ τὰ κείμενα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, κείμενα τὰ ὁποῖα ἀντικατοπτρίζουν τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ πλάθουν μιὰ προσωπικότητα.

Ἐλπίζω, ἡ προσπάθεια ποὺ κάνετε ν' ἀποδώσει καρποὺς γιὰ ὅλους ἐμᾶς, ποὺ ἀγαπάμε τὴν ἐλευθερίαν τῆς σκέψης καὶ τὴν ἀλήθειαν. Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὸν κόπο σας νὰ διαβάσετε τὴν ἐπιστολή μου.

Μ' ἐκτίμηση

Δημήτριος Σπυριδῆς

Ἐμμ. Παχλά 18, 74 100 ΡΕΘΥΜΝΟ

Μνημεῖα τοῦ Μεγαλιθικοῦ πολιτισμοῦ οἱ Ἑλληνικὲς Πυραμίδες

Ἀξιότιμε κ. διευθυντά,

[...] Σχετικῶς μὲ τὸ θέμα τῶν παναρχαίων πυραμίδων εἰς τὸν χώρον τῆς Αἰγυπτίδος («Δαυλός», τ. 156): Ἀσφαλῶς ἀποτελεῖ οἰκτρὰν πλάνην τὸ λεγόμενον ὅτι χρονολογικῶς ἢ ἀνέγερσις πυραμίδων παρ' ἡμῖν προηγεῖται μόνον 1200 ἢ 2000 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀνεγέρσεως πυραμίδων εἰς τὴν Αἴγυπτον (τότε «Νειλοχώρα»). Λάβετε ὑπ' ὄψει, ὅτι ἡ ἐποχὴ τοὺς ἀναφέρεται εἰς τὸν Μεγαλιθικὸν Πολιτισμὸν, ὁ ὁποῖος ἐξῆπλώθη εἰς δολόκληρον τὸν πλανήτην (πυραμίδες, μεγάλοι: menhirs, dolmens: ἀνθρωπομορφικοὶ μεγά-

λιθοὶ Νήσων Πάσχα καὶ ἀλλαχοῦ) χιλιάδες ἔτη πρότερον, ὅταν ἡ προηγμένη τεχνολογία ὡς ἡ τῶν ἱπταμένων ἱστορεῖται δεκάκις χιλιετίας πρότερον (...). Τὰ πάντα συνηγοροῦν περὶ τῆς θείας συστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς, πατέρες τῆς ὁποίας διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἡρωικὴν ἐποχὴν, οἱ τὸ Ὀλύμπιον Φῶς ἀργότερον θεασάμενοι [...].

Μετὰ τιμῆς

Δρ. Κίμων Ἡλιόπουλος

Τ.Θ. 76032, 171 10 Ν. Σμύρνη

«Βιβλιοκρισία» χονδροειδοῦς σιωνιστικῆς προπαγάνδας

Κύριε διευθυντά,

Στὴν ἐφημερίδα «Ἐλευθεροτυπία» τοῦ Σαββάτου 14/10/95, σελὶς 37, κάποιος Στάντης Ρ. Ἀποστολίδης κάτω ἀπὸ τὸν ὀλοοσέλιδο τίτλο «Ἀνθρακες οἱ «πυραμίδες τοῦ Χέοπα» στὸ Ἄργος» ἀγωνίζεται νὰ μᾶς πείσει, ὅτι, ἂν διαβάσουμε τὸ βιβλίο κάποιου κ. Πίκουλα, θὰ δοῦμε, ὅτι οἱ πυραμίδες τῆς Ἀργολίδας εἶναι φυλάκια στρατιωτικὰ τοῦ 4ου αἰῶνα π.Χ. καὶ ὄχι πυραμίδες τῆς 3ης χιλιετίας. Συγκεκριμένα καὶ ἐνῶ πρόκειται γιὰ βιβλιοπαρουσίαση, ἀπροσδόκητα καὶ ξαφνικά γράφει ἐπὶ λέξει ὁ Ἀποστολίδης: «Ἀπὸ καιρὸ ἀκούμε φλυαρίες ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ κάποιους κουφιοκέφαλους ὑπερεθνικιστές, σὰν «τεκμηριωμένη» κι ὅλας ἀποψη, πὼς οἱ πυραμίδες ἦταν... Ἑλληνικὴ ἐφεύρεση. Κι ἡ ἀπόδειξη: Στὴν Ἀργολίδα σώζονται, λέει, πυραμίδες ἀρχαιότερες ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου (καὶ φουσκώνουν πιά τὰ Ἑλληνικά στήθη, ὅσο φουσκώνουν τὰ μυαλά τῶν ἀνοήτων, πού πιστεύουν πὼς καὶ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου κι αὐτὰ δικὰ μας ἦταν, Ἑλληνικά καὶ μᾶς τὸ κρύβουν κάποιοι «σκοταδιστές» πληρωμένοι τοῦ φονικικοῦ... λόμπυ)».

Ὅμως πρῶτος ὁ Πανσανίας (2ος αἰὼν) λέγει, ὅτι ἡ πυραμίδα τοῦ Ἄργους ἦτο κατασκευασμένη πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῶν Μυκηναίων τὸ 3.000 π.Χ. ὑπὸ Ἑλλήνων ὡς τάφος. Περί τούτου σιωπᾷ ὁ Ἀποστολίδης, ἀσφαλῶς ἐσκεμμένα, ὅπως σιωπᾷ καὶ γιὰ τὴν ἀνακοίνωση τοῦ προέδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Θεοχάρη (Μάρτιος 1995), ὅτι εἶναι ὑπαρχτές οἱ πυραμίδες στὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι ὁ «Δημόκριτος» τίς χρονολόγησε στὸ 2.700 π.Χ. μὲ τὴν μέθοδο τῆς ὀπτικῆς θερμοφωταύγειας. Ὅπως, σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τίς πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου, δὲν ἀναφέρει τὴν πληροφορία τοῦ Διόδωρου Σικελιώτη, πού λέγει ὅτι ὁ ἐκ Κρήτης καταγόμενος Μηνᾶς ἢ Μένες ἢ Μίνως ἦτο ὁ πρῶτος βασιλιάς τῆς Αἰγύπτου καὶ ὅτι στὴν λίμνη Μοίριδα, ἀφοῦ κατασκεύασε τὸν τάφο του, ἐκτίσε ἐπ' αὐτοῦ πυραμίδα τετράπλευρη. Θέλει νὰ ἀπορριπτῇ τὸ ἐν λόγω άτομο καὶ τὸν Πλάτωνα, πού μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι οἱ ἱερεῖς τῆς Αἰγύπτου παραδέχθηκαν στὸν Σόλωνα, ὅτι οἱ Ἑλλήνες εἶναι 1.000 χρόνια ἀρχαιότεροι τῶν Αἰγυπτίων καὶ ὅτι οἱ γνῶσεις τῶν Αἰγυπτίων εἶναι Ἑλληνικές.

Δὲν ἀναφέρει τίποτε ἀπ' αὐτὰ ὁ Ἀποστολίδης. Ἄν τὰ ἀνέφερε, θὰ ἦταν καὶ ὁ ἴδιος «ὑπερεθνικιστής». Καὶ αὐτὸ δὲν τὸ θέλει: Θέλει νὰ διαβεβαιώσῃ «ἀρμοδίως», ὅτι νοιώθει «τέκνον Ἰσραήλ».

Ἀλλὰ ὁ Ἀ. μ' ἓνα σμπάρο βάρεσε δύο τρυγόνα γιὰ λογαριασμὸ τοῦ Φοινικισμοῦ: Στὴν ἴδια... βιβλιοπαρουσίαση κατηγορεῖ ὅσους ἰσχυρίζονται, ὅτι τὸ Ἀλφάβητο εἶναι Ἑλληνικό. Πουθενὰ δὲν ἄκουσε, ὅτι ὁ Ὀμηρος ἀναφέρει, ὅτι ὁ Βελλερε-

φόντης ἔστειλε ἐπιστολὴ «ἐν πίνακι πτυκτῶ» (ὁ Βελλερεφόντης ἔζησε πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ). Ὅτι ὁ Παλαμήδης ἔγραφε «δωρικοῖς γράμμασιν», ὁ ἴδιος δὲ εἶναι ὁ πατὴρ «τῶν γραμμάτων ζ, θ, φ, χ καὶ κύβων καὶ μέτρων καὶ σταθμῶν». (Ὁ Παλαμήδης ἦτο Μυκηναῖος, ἀνηψιὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος). Ὅτι ὁ Φοῖνικας, ἐκ τοῦ ὁποῖου θέλουν νὰ λέγουν ὅτι κατάγονται οἱ Σημίτες καὶ πῆρε τὸ ὄνομά του ἡ χώρα Φοινίκη, ἦτο Ἑλλην-Πελασγός. Ὅτι ὁ Διόδωρος Σικελιώτης ἀναφέρει, ὅτι ὁ Φοῖνιξ, ὁ Κάδμος καὶ ὁ Πελασγός ἦταν υἱοὶ τοῦ Δία καὶ τῆς Νιόβης. Ἐζήσαν δὲ πρὸ τῆς ἐμφάνισης τῆς Σελήνης, τὸν δὲ Πελασγὸ τὸν ἀναγνωρίζουν ὡς Ἑλληνα: ὁ ἀδελφὸς τοῦ Πελασγοῦ, ὁ Φοῖνιξ, μὲ ποία λογικὴ δὲν εἶναι Ἑλληνας;

Ὁ Ἀποστολίδης δὲν διάβασε τὸν Ἄρη Πουλιανό, πού ἀναφέρει, μὲ παλαιανθρωπολογικὰ στοιχεῖα καὶ δεδομένα αὐτός, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὁμιλεῖται συνεχῶς ἀπὸ τῶν 50.000 χρόνων, δηλαδὴ τουλάχιστον 45.000 χρόνια πρὶν τὴν γέννηση τοῦ «προπάτορά μας», τοῦ Ἀδάμ; Δὲν γνωρίζει, ὅτι καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ὁμόφρονές του φοινικιστὲς ὁμολογοῦν, ὅτι τουλάχιστον τὰ 7 φωνήεντα τὰ ἀνεκάλυψαν οἱ Ἑλλήνες; Δὲν ἔμαθε τίποτε γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Γραμμικὴ Γραφὴ καὶ ὅτι ὅλα σχεδὸν τὰ σύμβολα τοῦ ἀλφαβήτου εἶναι πανομοιότυπα τῶν συμβόλων τῶν ἐνεπίγραφων πινακίδων; Δὲν ξέρει, ὅτι στὴν πινακίδα τοῦ Δισπηλιοῦ (5.250 π.Χ.) ὑπάρχουν τὰ ἴδια σύμβολα;

Βεβαίως αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα τὰ γνωρίζει ὁ (γιὸς τοῦ μπαμπᾶ του, ὅπως πληροφοροῦμαι) Ἀποστολίδης. Τὰ γνωρίζει, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸν καίνε, ὅπως καὶ τοὺς ὁμοϊδεάτες του, πού προσπαθοῦν νὰ μὴν βγοῦν στὸν ἀέρα οἱ ἀλήθειες καὶ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ διαστρέβλωση τοῦ παρελθόντος. Ὅσο γιὰ τὴν Σιωνιστικὴ τοίκα τοῦ «ἐθνικιστῆ», ἐρωτῶ: Γιατί δὲν εἶναι ἐθνικιστὲς οἱ Ἀμερικανοί, πού ὁμιλοῦν καὶ ἐνεργοῦν ὡμὰ γιὰ τὰ «ἐθνικά τους συμφέροντα» σὲ χώρες ἐκτὸς τῶν συνόρων τους, ὅπως π.χ. στὰ λεγόμενα Βαλκάνια, δηλαδὴ στὴν Ἑλληνικὴ Χερσόνησο, καὶ εἶναι οἱ Ἑλλήνες, πού ἀσχολοῦνται μὲ τὸ νὰ ἐπαναφέρουν στὴν ἐπιφάνεια τὴν ἀληθινὴ ἱστορία τους, χωρὶς νὰ ζητοῦν νὰ ἐκμεταλλεθοῦν ἄλλους λαοὺς, ὅπως τὰ ἀφεντικά του; Καὶ γιατί δὲν εἶναι φασίστες καὶ ρατσιστὲς ὁ «ἐκλεκτὸς λαός», ὅταν τὰ «ιερά» του βιβλία καὶ ὅλη του ἡ πρακτικὴ του δοοῦν γι' αὐτό; Ὁ ἀνύπαρκτος ἑλληνικὸς «ὑπερεθνικισμός» τὸν μάρανε;

Μὲ τιμὴ

Ἀγγελος Μπελιτσάκος
Ἐμπορος, Δαγκλὴ 5, Χολαργός

ἝΑμυνα διὰ τῆς ἰδεολογίας

Τὶ εἶναι ἑλληνικότητα, ἑλληνικὸ ἰδεῶδες, ἑλληνικὸ πνεῦμα; Γενικῶς ἀποδεκτὸς ὁρισμὸς δὲν ὑπάρχει. Καθένας μας δίνει τὸ νόημα ποῦ ταιριάζει στὸ δικό του «λόγο» καὶ «θυμὸ». Καὶ δὲν εἶναι ἴσως ὑπερβολὴ νὰ λεχθῇ, ὅτι ὁ μοναδικὸς αὐτὸς κόσμος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος προσεγγίζεται ἀπὸ τοὺς περισσότερους νεοέλληνες μὲ «τουριστικὴ» προδιάθεση. Θαυμάζουμε τὴ φιλοσοφία, τὴν ἐπιστήμη, τὴν τέχνη, τοὺς δημοκρατικούς θεσμούς καὶ τὰ τόσα ἄλλα, ποῦ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες κληρονόμησαν στὴν ἀνθρωπότητα, μένουμε ὁμως κατὰ κανόνα στὰ ἐπιφαινόμενα. «Τάδε ἔφη» ὁ ἄλφα ἢ βῆτα σοφός, «τόδε ἐγένετο» ἀπὸ τὸ δεῖνα δημιουργό.

Ποιά ὁμως ἦταν ἡ θεμελιακὴ ἀφετηρία γιὰ ὅλα αὐτά; Ἡ «εἰδοποιὸς» διαφορὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς ἐποχῆς του, ποῦ τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ἐξακοντισθῇ σὲ τέτοια δημιουργικὰ ὕψη; Ποιὰ δεσμά, συνυφασμένα μὲ τὴν παρουσία τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ γῆς, μὲ τὸ «ἀνθρώπινο δράμα», κατόρθωσε νὰ σπᾶσῃ; Ὁ συμβολισμὸς τοῦ Προμηθέα δίνει ἐν σπέρματι τὴν ἀπάντηση. Αὐτὴ ἡ πρῶμῃ μάχη (μὲ τὸ θεῖον, τὸ δεδομένο καὶ μὴ ἀμφισβητήσιμο), ἡ ὁποία κερδίζεται μόνο μέσα ἀπὸ ἓνα βαθὺ πόνον, ποῦ κατατρῶγει κυριολεκτικὰ τὰ σωθικά (τίποτε δὲν χαρίζεται, οὔτε ὑπάρχει καμμία ὑπερβατικὴ δύναμη ποῦ ἀγαπᾷ καὶ φροντίζει τὸν ἄνθρωπο, ὅτι εἶναι νὰ γίνῃ θά γίνῃ μὲ ἀγῶνα στὸν κόσμον αὐτὸ ἀπὸ ἐμᾶς, ὄχι ἄλλους), γιὰ νὰ ὠφεληθῇ τελικὰ ὁ ἄνθρωπος (φῶς), προῖδεάξει γι' αὐτὸ ποῦ θὰ ἀκολουθήσῃ.

Τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα ἀπογειώθηκε, διότι ἀμφισβήτησε τὰ πάντα. Δὲν θεώρησε τίποτε δεδομένο. Μὲ ἓνα καταιγισμὸ ἐρωτημάτων πρὸς κάθε κατεῦθυνση (τί; πῶς; ποίος; γιατί;) ἐξώθησε τὴν ἀνθρώπινη σκέψη καὶ ἀναζήτησε στὰ ὅριά της. Καὶ κατώρθωσε νὰ διεισδύσῃ παντοῦ, γιὰ νὰ διεκδικήσῃ τὸ μερίδιον τοῦ ἀνθρώπου μέσα στὸν «κόσμον τόνδε, τὸν αὐτὸν ἀπάντων» τοῦ Ἡράκλειτου. Δὲν ἀρκεῖται στὴ συνέχιση τῆς ζωῆς, ὅπως κληρονομήθηκε. Δὲν διερωτᾶται ἀπλῶς, ἂν αὐτὴ ἢ ἡ ἄλλη κοινωνικὴ συμπεριφορὰ εἶναι καλὴ ἢ κακὴ σύμφωνα μὲ τὶς παραδόσεις καὶ τὸν ἄγραφον νόμον, ἢ γιὰ ποῖο πρᾶγμα ἀξίζει νὰ ζῇ κανεὶς ἢ νὰ πεθαίνῃ. Ἀλλὰ καὶ πῶς μποροῦν νὰ δικαιολογηθοῦν ὅλα αὐτά. Κι ἀκόμη βαθύτερα, τί σημαίνει καλὸ ἢ κακό, τί εἶναι ἀξία καὶ τί ἀπαξία. Δὲν διερωτᾶται ἀπλῶς, ποίος ἄρχει. Ἀλλὰ καὶ πῶς μπορεῖ νὰ δικαιολογηθῇ, ποίος ἄρχει. Καὶ ἐν τέλει, γιατί πρέπει κάποιος νὰ ἄρχει. Καὶ τί σημαίνει νὰ δικαιολογηθοῦν ὅλα αὐτά; Τί σημαίνει δίκαιο καὶ δικαιοσύνη; Ἡ ἀναζήτησις προχωρεῖ, γιὰ νὰ καταλήξῃ ἀπὸ ἄλλο δρόμον στὰ ἴδια πάντοτε ἀρχικὰ φιλοσοφικά ἐρωτήματα. Τί καὶ πῶς εἶναι ὁ κόσμος; Τί σημαίνει εἶναι; Ποιὰ ἢ διαφορὰ τοῦ ἀπὸ τὸ φαίνεσθαι; Τί εἶναι ἀλήθεια καὶ τί ἀπλῶς γνώμη; Μ' αὐτὴ τὴ διαρκὴ καὶ βασανιστικὴ διερεύνηση τῶν πάντων, μ' αὐτὴ τὴ συνεχῆ πορεία πρὸς ὅλον καὶ λεπτότερες ἀποχρώσεις σκέψης καὶ ἐννοιῶν, ἦταν φυσικὸ καὶ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα νὰ διαμορφωθῇ ἀνάλογα. Ὁ λόγος ὡς μέσον ἐπικοινωνίας

ωνίας υποχρεώθηκε να παρακολουθήσει το «λόγο» ως πνεῦμα.

Ἄλλοι, ἐπίσης μακρόβιοι λαοί, προτίμησαν νὰ μείνουν καὶ μέχρι σήμερα ἀκόμη προσηλωμένοι στὶς παραδόσεις. Τὸ αὐτονόητο γιὰ ἓνα κλασσικὸ Ἑβραῖο δὲν εἶναι ἡ ἀναζήτηση τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀλήθειας, τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ ἡ συμμόρφωση πρὸς τὶς ἐντολὲς τοῦ Γιαχβέ. Τὸ αὐτονόητο γιὰ ἓναν Ἰνδὸ εἶναι ἡ διατήρηση τῆς θέσης του μέσα στὶς παραδοσιακὲς κοινωνικὲς τάξεις. Ἀκόμη καὶ σήμερα οἱ παρίες εἶναι πεπεισμένοι, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ θέση ποὺ τοὺς ἀνήκει. Καὶ οἱ λαοὶ αὐτοὶ ἔμειναν πνευματικὰ στάσιμοι.

Ἄλλὰ οἱ Ἕλληνες δὲν ἀρκέστηκαν νὰ δημιουργήσουν ἀπλῶς καὶ μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό τους (ἂν τὸ ἔκαναν, δὲν θὰ εἶχαν τὴ θέση ποὺ ἔχουν στὴν παγκόσμια ἱστορία). Ὁ Προμηθεὺς τοὺς πάσχει γιὰ τὸν ἕνα καὶ μόνο ἄνθρωπο ἐπὶ γῆς, ὅχι ἀπλῶς γιὰ τὸν Ἕλληνα. Ὁ Ὅμηρος τοὺς διαβάξεται σήμερα καὶ πάντοτε σὲ ὅλον τὸν κόσμον, ὅχι διότι λείπουν τὰ ἔπη στοὺς ἄλλους λαοὺς, ἀλλὰ διότι οἱ ἥρωές του ἔχουν ἀνθρώπινες διαστάσεις καὶ ὑπόκεινται στὴν ἴδια πάντοτε κοινὴ ἀνθρώπινη μοῖρα, χωρὶς περιορισμοὺς ἐθνικότητος ἢ ιδιοτελείας. Ἡ ἴδια μοῖρα θαράίνει τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ τοὺς Τρῳαδίτες. Ἰδιο τὸ πένθος γιὰ τὸν Πάτροκλο καὶ τὸν Ἑκτορα. Ἡ Ναυσικᾶ μοιάζει μὲ «λυγαριά» καὶ τίποτε ἄλλο. Οὔτε πῶς εἶναι ἡ κόμη τῆς ἢ τὰ μάτια τῆς μαθαίνουμε, οὔτε τί ροῦχα καὶ στολίδια φοράει. Κι ἔτσι ὅλες οἱ νεαρὲς κοπέλλες πάντοτε καὶ σὲ ὅλους τοὺς πολιτισμοὺς μποροῦν νὰ ἀνταποκρίνονται στὴν περιγραφή τῆς. Ὁ Ἑκτωρ εἶναι ὁ νεαρὸς σύζυγος καὶ πατέρας, ποὺ ἀγαπᾷ καὶ φροντίζει στοργικὰ τὴν Ἀνδρομάχη του καὶ ὀνειρεύεται, ὁ γυιὸς του νὰ γίνῃ καλὺτερος ἀπὸ τὸν πατέρα του. Τίποτε ἄλλο. Ἡ Ἥλέκτρα καὶ ἡ Μήδεια εἶναι σήμερα λευκὲς, μαῦρες, κίτρινες μὲ διαφορετικὰ χαρακτηριστικὰ καὶ ἐνδύματα, ἀλλὰ πάντοτε οἱ ἴδιες. Καὶ πάντοτε ἐπικάιρες, εἴτε στὴν ἀρχικὴ ἐκδοχὴ εἴτε στὶς ἀμέτρητες παραλλαγές τους. Εἶναι τὸ ἴδιο, τὸ κοινὸ ἀνθρώπινο δρᾶμα, ποὺ ἐνσαρκώνουν πέρα ἀπὸ τόπο καὶ χρόνο. Ὁ Θουκυδίδης χρονολογεῖ τὰ γεγονότα μὲ τὶς ἐποχὲς καὶ τοὺς θερισμοὺς, ὅχι μὲ τὰ διαφορετικὰ ἡμερολόγια καθέθε πόλης. Ὁ Ἡράκλειτος κι ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Σόλων κι ὁ Κλεισθένης, ὁ Αἰσχύλος κι ὁ Ἱπποκράτης, οἱ τόσοι καὶ τόσοι ἄλλοι δημιουργοὶ μὲ τὴν ἴδια κοινὴ ἀνθρώπινη μοῖρα παλεύουν, ἀπὸ ἓνα καὶ μοναδικὸ πάθος κατέχονται. Νὰ κατανοήσουν τὸν κόσμον. Νὰ ἐρμηνεύσουν τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ διὰ τοῦ «λόγου». Χωρὶς ὅρια τόπου καὶ χρόνου. Ἀσφαλῶς πολλοὶ λαοὶ θὰ πίστευαν, ὅτι μιὰ ἀδελφὴ ὀφείλει νὰ θάψῃ τὸν ἀδελφὸ τῆς. Μιὰ ὅμως «Ἀντιγόνη» γράφτηκε γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς ἀδελφές.

Αὐτὸ τὸ μέγα πνευματικὸ ἄλμα, ἡ πάλῃ μὲ τὸ δεδομένο, τὸ παραδοσιακὸ (τὴν κατεστημένη ἀντίληψη τοῦ κόσμου, θὰ λέγαμε σήμερα), εἶναι ἡ κοινὴ μήτρα ποὺ γέννησε τὰ πάντα. Σὲ κοινωνικὸ ἐπίπεδο τὴ φιλοσοφία, τὴν ἐπιστήμη, τὴν τέχνη. Σὲ πολιτικὸ τὴ δημοκρατία, τὸν πολιτικὸ στοχασμό. Κι ἡ δίδυμη ἀδελφὴ τῆς, ἡ οἰκουμενικότητα, ἡ ἀπογύμνωση ἀπὸ κάθε δά-

ρος κοινωνικῶν ἢ ἔθνικο-φυλετικῶν ιδιομορφιῶν, κληρονομικῶν ἢ ἐπίκτητων, εἶναι αὐτὴ πού ἐξασφάλισε τὴ διαχρονικὴ παγκοσμιότητα τῶν τέκνων τῆς πρώτης. Τὸ «κτῆμα ἐς αἰεὶ» τοῦ Θουκυδίδη. "Αν οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι ἔψαχναν γιὰ μιὰ πανανθρώπινη ιδεολογικὴ διακήρυξη, ἐμεῖς οἱ "Ελληνες θὰ ἔπρεπε νὰ προτείνουμε δύο λέξεις μόνο: ἀμφισβήτηση καὶ οἰκουμενικότητα.

Ἡ κλασσικὴ Ἑλλάδα δὲν εἶναι πρότυπο πρὸς μίμηση. Μᾶς τὸ ὑποδεικνύουν οἱ ἴδιοι οἱ κλασσικοὶ Ἑλληνες. Κι ἀσφαλῶς δὲν εἶναι πρότυπο καμμία ἀπὸ τὶς μεταγενέστερες, πολὺ λιγώτερο λαμπρὲς μάλιστα, περιόδους τῆς ἱστορίας μας. Ὅπως δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ποτὲ κανένα ἱστορικὸ ἔργο σὲ ὁποιοδήποτε τομέα. Ἡ κλασσικὴ Ἑλλάδα εἶναι ὅμως πηγὴ ἔμπνευσης, γονιμοποιὸ σπέρμα, οἶστρος δημιουργίας. Κι ἂν πράγματι πιστεύουμε, πῶς εἴμαστε ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἴδου ἢ πρόκληση: • Οὔτε ἀρχαιομανία, οὔτε βυζαντινο-ανατολικομανία • Οὔτε δωδεκαθεομανία, οὔτε χριστιανομανία • Οὔτε ἔθνικομανία, οὔτε διεθνομανία • Οὔτε εὐρωπαϊσμός, οὔτε ἀντιεὐρωπαϊσμός • Οὔτε διάφοροι ἄλλοι -ισμοὶ (ἐθνικισμός, φιλελευθερισμός, σοσιαλισμός, κομμουνισμός) ἢ ἀντι-ισμοὶ (ἀντιφασισμός, ἀντικομμουνισμός, ἀντισιωνισμός, ἀντιτεκτονισμός). Ἡ πίστη σὲ ὅ,τιδήποτε ἀπὸ αὐτὰ σημαίνει ἐκούσια ἀπαλλοτρίωση τοῦ πνεύματος. Καὶ αὐτοπεριορισμὸς σὲ σκοτεινοὺς, μουχλιασμένους χώρους, μακριὰ ἀπὸ τὸ προμηθεϊκὸ φῶς καὶ τὴ ζεῖδωρο αὖρα.

Ἀλλὰ θὰ διαγράψουμε τὴν παράδοσή μας, τὴν ἀτομικὴ του ὁ καθένας, τὴ συλλογικὴ μας ὡς λαός; Ὁχι βέβαια. Θὰ τὴν ἀμφισβητήσουμε, ἐρευνώντας πάντοτε γιὰ τὸ νέο, τὸ καλύτερο, τὸ οἰκουμενικὸ, τὸ πανανθρώπινο. Καὶ ταυτόχρονα θὰ τὴ διατηρήσουμε ὡς στοιχεῖο μνήμης καὶ ἔμπνευσης. Ὅπως ἀκριβῶς διατηροῦμε στὸ σπίτι μας τὴ φωτογραφία καὶ τὰ ἐνθυμήματα τοῦ πατέρα ἢ τοῦ παπποῦ, χωρὶς ποτὲ νὰ διανοηθοῦμε, ὅτι θὰ πρέπει νὰ κάνουμε στὴ ζωὴ μας τὰ ἴδια πράγματα πού ἔκαναν κι ἐκεῖνοι.

Καὶ τί θὰ γίνῃ μὲ τὶς ἀπειλὲς πού διαβλέπουμε νὰ κατευθύνωνται ἐναντίον μας ἀπὸ διάφορους -ισμοὺς ἢ πρόσωπα, πού δὲν καταλαβαίνουν ἀπὸ ἐλευθεροφροσύνης καὶ οἰκουμενικότητες καὶ ἐπιμένουν νὰ μᾶς περισφίγγουν; Σὲ ιδεολογικὸ ἐπίπεδο θὰ ἔμπνευσθοῦμε καὶ πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Θὰ τὰ ἀντιπαρέλθουμε, χωρὶς νὰ κατατριβοῦμε σὲ ἄγονες ἀντιπαράθεσεις. Σὲ πρακτικὸ θὰ παρακολουθοῦμε προσεκτικὰ τὶς κινήσεις καὶ θὰ ὀργανώνουμε ἀνάλογα τὴν ἀμυνά μας. Χωρὶς ὅμως νὰ δημιουργοῦμε καὶ «ιδεολογία ἀμύνης». Ἡ ὁποία γίνεται τελικὰ ἐπιθετικὴ (ἢ ἱστορία τὸ διδάσκει). Ἡ «ἀμυνα διὰ τῆς ιδεολογίας» (τοῦ πνεύματος) μᾶς ταιριάζει πολὺ καλύτερα. Καὶ εἶναι μακροπρόθεσμα ἢ πιὸ ἀποδοτικὴ καὶ ἐπωφελὴς γιὰ ὅλους - Ἑλληνες καὶ μὴ.

Γιάννης Παναγιωτόπουλος

Μὲ πολλὰς προσδοκίαις ἀρχίζει ὁ νέος κύκλος τῶν ἀνασκαφῶν τῆς κ. Α. Σουβαλτζῆ

Λίγο πρὶν τὴν ἀναχώρησή της γιὰ τὴν Αἴγυπτο καὶ τὴν συνέχιση τοῦ ἀνασκαφικοῦ της ἔργου ἡ κ. Λιάνα Σουβαλτζῆ πραγματοποίησε τὴν τελευταία της ὁμιλία στὴν «Μακεδονικὴ Ἑστία» τὴν 1-11-95. Ἡ Ἑλληνίδα ἀρχαιολόγος ἐξέθεσε ὁλόκληρη τὴν πορεία τοῦ ἀνασκαφικοῦ της ἔργου στὴν ὁραση τῆς Σίδα, πού ἐδῶ καὶ ἕξι χρόνια πραγματοποιεῖ μὲ ἐξαίρετη ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονή, γιὰ τὴν ἀνακάλυψη τοῦ τάφου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ἰδιαίτερος τόνισε, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐκτὸς ἀπὸ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ἐστὲ φθῆ καὶ φαραὼ ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους, οἱ ὅποιοι τὸν ὑποδέχθηκαν ὡς ἐλευθερωτὴ τους ἀπὸ τὸν βάρβαρο περσικὸ ζυγὸ. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἐτάφη μὲ τίς ἀνάλογες τιμές τόσο τοῦ Ἑλληνος βασιλέως ὅσο καὶ τοῦ φαραῶ. Ἐπομένως –συνέχισε ἡ κ. Σουβαλτζῆ– ὁ ταφικὸς χώρος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου ἀποτελεῖται ἀπὸ Μακεδονικὸ τάφο, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Αἰγυπτιακὸ. Ἐνας μοναδικὸς σὲ μέγεθος τάφος Μακεδονικῆς τεχντροπίας ἔχει ἤδη ἀνακαλυφθεῖ, καὶ δίπλα σ' αὐτὸν ὑπάρχει ὁ Αἰγυπτιακὸς τάφος, ὁ ὁποῖος θὰ ἀνασκαφεῖ ἐφέτος καὶ ἐνδέχεται νὰ περιέχει τὴ μούμια τοῦ μεγάλου στρατηλάτη. Πραγματικὰ τὰ στοιχεῖα πού παραθέτει ἡ κ. Σουβαλτζῆ εἶναι λογικὰ καὶ ἱστορικὰ τεκμηριωμένα, καὶ ἡ ἴδια εἶναι ἀπολύτως πεπεισμένη, ὅτι βρίσκεται στὸ σωστὸ δρόμο.

Ἡ κ. Σουβαλτζῆ δὲν παρέλειψε νὰ ἀναφερθεῖ μὲ μεγάλη συγκίνηση στὴν ὑψηλὴ συμπαράσταση πού τῆς παρέχει ἡ Αἰγυπτιακὴ κυβέρνησις, προσφέροντάς της τὴν καλύτερη ὁμάδα συντηρητῶν τῆς χώρας αὐτῆς καὶ παρέχοντάς της ὑλικὴ καὶ ἡθικὴ στήριξη. Ὅπως τόνισε, ὁ Αἰγυπτιακὸς λαὸς διαθέτει μιὰ πλούσια ἱστορικὴ συνείδηση ἐπικεντρωμένη στὸν Ἑλληνισμὸ καὶ στὸν Ἀλέξανδρο.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἡ κ. Σουβαλτζῆ μὲ φανερὴ ἀγανάκτηση ἀναφέρθηκε στὴν ἐχθρικὴ στάση τοῦ Ἑλληνικοῦ (;) κράτους ἔναντι τῆς προσπάθειάς της. Ἡ βαρβαρικὴ καὶ μισελληνικὴ ἐπίσκεψη τῆς ἀντιπροσωπίας τοῦ ἑλληνικοῦ ὑπουργείου «Πολιτισμοῦ» ἔκανε τοὺς δημοσιογράφους διεθνῶν εἰδησεογραφικῶν ὀργανισμῶν νὰ ἀπορήσουν καὶ νὰ ρωτήσουν τὴν Ἑλληνίδα ἀρχαιολόγο, γιατί ἡ Ἑλλάδα ἀπορρίπτει τὸν Ἀλέξανδρο, ἀλλὰ ζητάει τὴν Μακεδονία. Καὶ πολὺ ὀρθὰ τοὺς ἀπάντησε, ὅτι αὐτὴ ἡ ἐχθρικὴ στάση τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους ἔναντι τῆς ἀνασκαφῆς δὲν ἀντιπροσωπεύει τὸν Ἑλληνικὸ λαό, ὁ ὁποῖος τιμᾷ τὴν ἱστορία του καὶ τοὺς προγόνους του.

Ἡ κ. Σουβαλτζῆ μὲ ἰδιαίτερη προθυμία προσφέρθηκε νὰ στείλῃ λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν ἀναχώρησή της τὸ προσωπικὸ της μήνυμα πρὸς τοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ»: «Μπαίνουμε σύντομα στὸ τελευταῖο στάδιο τῆς ἀνασκαφῆς, καὶ εἴμαστε πεπεισμένοι ὅτι θὰ μᾶς ὀδηγήσει στὴν μούμια τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἢ σὲ ὅ,τι ἔχει μείνει ἐκεῖ. Στὴν προσπάθειά μας αὐτὴ ἀντιμετωπίζουμε κάτι τὸ παράδοξο. Ἐχουμε τὴν ἀμέριστη συμπαράσταση τῆς Αἰγυπτιακῆς κυβέρνησις σὲ μιὰ ξένη (ἑλληνικὴ) ἀρχαιολογικὴ ἀντιπροσωπία καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸ κυνηγητὸ τοῦ ἐπίσημου Ἑλληνικοῦ κράτους, πού ὄχι μόνον δὲν μᾶς στηρίζει, ἀλλὰ μᾶς ὑπονομεύει».

Κράτος τοῦ παραλόγου πράγματι! Οἱ τοῦ ὑπουργείου «Πολιτισμοῦ», ἀλλὰ καὶ ὁλόκληρο τὸ Ρωμαῖκο, ἀναδεικνύονται σὲ σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ μισελληνικοῦ Διεθνoῦς Ἐξουσιασμοῦ.

Παναγιώτης Α. Κουβαλάκης

‘Ο «παπᾶ-Μαϊντανός»

‘Η πρόσφατη ἔλευση στήν Ἑλλάδα τῆς Γαλλίδας ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ζακλίν ντὲ Ρομιγί καὶ οἱ ἐνθουσιώδεις ἀναφορές της στὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ φαίνεται ὅτι κόστισαν πολὺ ἀκριδᾶ στὸν παπᾶ Γ. Μεταλληνό, τὸν γνωστὸ «Ρωμιό» καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Καὶ τοῦτο, γιατί ἡ διάσημος ἐρευνήτρια ἀσχολήθηκε μόνο μὲ τοὺς «εἰδωλολάτρες» –γιὰ τὸν παπᾶ Μεταλληνό– ἀρχαίους Ἑλληνες καὶ δὲν εἶπε οὔτε μιὰ λέξη γιὰ τὸ Βυζάντιο καὶ τὴ «Ρωμιοσύνη» του. Καὶ ὅταν ὁ ἐν λόγω θρησκευτικὸς καὶ ἐκπαιδευτικὸς «ταγὸς» τῆς Ρωμιοσύνης δὲν μπορεῖ νὰ δαγκώσει, πετάγεται σὰν «μαϊντανός» («Καθημερινή», 15/10/95) καὶ ἀρχίζει στὸ «γλειψίμο» τὴν κ. Ρομιγί. Δὲν παρέλειψε ὅμως καὶ τὸ κήρυγμα. Μᾶς συμβούλεψε νὰ μὴν ξεχωρίζουμε τὴν «προχριστιανικὴ» ἑλληνικότητα ἀπὸ τὴν «χριστιανικὴ»! Ἀλήθεια ποιά εἶναι ἡ χριστιανικὴ ἑλληνικότητα, ἐφόσον ὁ ἴδιος ὁ π. Μεταλληνὸς μὲ τόσο πάθος ὑποστηρίζει σὲ κάθε εὐκαιρία τὴν ἰουδαϊκότητα τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὸ «παγανιστικὸ αἶσχος» τοῦ Ἑλληνισμοῦ; Μήπως ὑπῆρξε συνέχιση τοῦ πολιτισμοῦ καὶ μετὰ τὸν βίαιο ἐκχριστιανισμὸ καὶ δὲν ὑπέπεσε στὴν ἀντίληψη τῆς κ. Ρομιγί ἡ κανενὸς ἄλλου ἐρευνήτης;

Δὲν παρέλειψε ἐπίσης ὁ κ. Μεταλληνὸς νὰ παρατηρήσει, ὅτι ὁ σύγχρονος Ἑλληνας («Ρωμιός») μαθαίνει νὰ ζεῖ μὲ τὸ σύμπλεγμα τῆς μειονεξίας ἐναντὶ τῶν Εὐρωπαίων. Τὸ σύμπλεγμα τῆς μειονεξίας ὅμως θὰ πρέπει νὰ γνωρίζει ὅτι δημιουργεῖται, ὅταν βλέπει τοὺς Εὐρωπαίους νὰ τιμοῦν τοὺς δικούς του προγόνους, νὰ συνεχίζουν τὸν πολιτισμὸ τῶν δικῶν του προγόνων, καὶ ταυτόχρονα βλέπει τὸν ἑαυτὸν του νὰ προσκυνᾷ τοὺς «ἀγίους» (μοιχοὺς, ἐγκληματίες, ἀπατεῶνες, αἰμομίκτες, γενοκτόνους) προγόνους τῶν Ἰουδαίων ἐδῶ καὶ δεκαεφτά αἰῶνες.

‘Ο καλὸς χριστιανὸς γιὰ τὸν παπᾶ Μεταλληνό εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἀποκαλεῖ «εἰδωλολάτρες», «ἀνέθικους» καὶ «πρωτόγονους» τοὺς προγόνους του καὶ δέχεται νὰ ἀποκαλῆται «Ρωμιός» ἀντὶ γιὰ «Ἑλληνας». Τέτοιες ὅμως ψυχοπαθολογικὲς καταστάσεις ἐναντὶ τῆς Ἱστορίας καὶ τοῦ Πολιτισμοῦ δάξουν δυναμίτιδα στὰ θεμέλια τῆς Ὁρθόδοξης Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία κινδυνεύει νὰ μείνῃ στὸ περιθώριο τῶν ἐξελίξεων. Θὰ πρέπει ἀπαραιτήτως ἡ Ἐκκλησία νὰ ξεκαθαρίσει τὴν θέση της ἐναντὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ ἂν ἀποφασίσει νὰ λέγεται καὶ νὰ εἶναι Ἑλληνική, νὰ μαζέψῃ τοὺς ἀνόητους ρασοφόρους, ποὺ ἔχουν ταχθεῖ κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Π.Κ.

«Ἐγκυρα» λεξικά

Στὸ πρῶτο λῆμμα τοῦ Ἀμερικανικοῦ λεξικοῦ εὐρυτάτης κυκλοφορίας «Webster's New Twentieth Century Dictionary of the English Language», ἐκδόσεως William Collings Publishers Inc. 1980, διαβάζω (καὶ μεταφράζω): «Α, α, τὸ πρῶτο γράμμα τοῦ Ρωμαίου καὶ Ἀγγλικοῦ ἀλφαβήτου ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ “ἄλφα”, ἕνα δάνειο (a borrowing) ἀπὸ τὸ Φοινικικόν».

Κατόπιν αὐτοῦ ἦταν φυσικὸ νὰ ψάξω καὶ γιὰ τὰ ἄλλα 25 γράμματα τοῦ Ἀγγλικοῦ ἀλφαβήτου στὸ ἐν λόγω λεξικὸ καὶ ἔμαθα ὅτι: 18 ἀπὸ αὐτά, φωνήεντα καὶ σύμφωνα, δηλαδὴ τὰ Α-Β-Γ-Δ-Ε-Ζ-Η-Θ-Ι-Κ-Λ-Μ-Ν-Ο-Ρ-Τ-Υ καὶ Σ, προέρχονται ἀπὸ Ἑλληνικά, ποὺ ἔχουν προκύψει ἀπὸ Φοινικικά (ἡ ἀπώτερη καταγωγή τους ἀναφέρεται ἄλλοτε ὡς a borrowing from the Phoenician ἄλλοτε ὡς ultimately from the Phoenician καὶ ἄλλοτε ὡς a modification of the Phoenician). 5 ἦτοι τὰ Ὑ-Φ-Χ-Ψ καὶ Ζ ἔχουν Ἑλληνικὴ προέλευση, χωρὶς πρὸ αὐτῆς νὰ ἀναφέρεται ἄλλη παλαιότερη. Ι, τὸ Γ, ἔχει Λατινικὴ προέλευση. Ι, τὸ Τ, ἔχει Ἑβραϊκὴ προέλευση. Ι, τὸ W, εἶναι Ρουνικῆς προελεύσεως. (26 τὸ σύνολον).

Ἦξερα, πὼς οἱ δικοί μας ἀλλὰ καὶ ξένοι Φοινικιστὲς διδάσκουν, ὅτι ἀπὸ τοὺς Φοίνικες πήραμε μόνο τὰ σύμφωνα: ἔτσι κάτι εἴχαμε προσφέρει καὶ ἐμεῖς (δηλαδή οἱ πρόγονοί μας) προσθέτοντας στὸ «Φοινικικό» ἀλφάβητο τὰ... φωνήεντα.

Ἀπορῶ, πὼς ξέφυγε ἀπὸ τοὺς Φοινικιστὲς μας ἡ πληροφορία τοῦ «ἐγκύριου» λεξικοῦ, τοῦ Noah (Nōw) Webster, ὅτι καὶ τὰ φωνήεντα μᾶς ἤλθαν ἐξ ἀνατολῶν.

Α.Μ.

Μνᾶ ἀντὶ «ECU»

Τέσσερις παραστάσεις ἀπὸ ἰσάριθμα ἀρχαῖα ἑλληνικὰ νομίσματα παρουσίασε ἡ νομάρχης Χανίων κ. Μαρκογιαννάκη, μὲ σκοπὸ νὰ τὰ ὑποβάλει στὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἑνωσὴ, ὅπου τελευταῖα συζητεῖται ἡ μορφή καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μελλοντικοῦ ἐνιαίου εὐρωπαϊκοῦ νομίσματος. Πρόκειται γιὰ τὴν παράσταση τῆς «Ἀπαγωγῆς τῆς Εὐρώπης» (νόμισμα τῆς Κρητικῆς πόλης Γόρτυνος, 5ος-3ος αἰ. π.Χ.), γιὰ τὸν «Ἀπόλλωνα στὸν ὀμφαλὸ τῶν Δελφῶν» (νόμισμα τῆς Δελφικῆς Ἀμφικτιονίας, 4ος π.Χ. αἰ.), γιὰ τὸ «Περικτῆρι σὲ δάφνινο στεφάνι» (νόμισμα τῆς Σικυῶνος, 4ος π.Χ. αἰ.) καὶ γιὰ τὴν «Αἰγινῆτικη χελώνη», πού θεωρεῖται τὸ ἀρχαιότερο εὐρωπαϊκὸ νόμισμα. Ἐπίσης ἡ κ. Μαρκογιαννάκη πρότεινε, τὸ κοινὸ εὐρωπαϊκὸ νόμισμα νὰ ὀνομασθεῖ «μνᾶ», διότι ἡ μνᾶ ὑπῆρξε ἡ βασικὴ μονάδα τοῦ ἀρχαιότερου Εὐρωπαϊκοῦ νομισματικοῦ συστήματος, τοῦ ἀρχαιοελληνικοῦ, καὶ εἶναι μιὰ λέξη εὐήχη καὶ σύντομη, πού προφέρεται μὲ εὐκολία σ' ὅλες τὶς γλώσσες.

Ἄραγε μιὰ τόσο ὁμορφή καὶ λογικὰ τεκμηριωμένη πρόταση θὰ τύχει θετικῆς ἀντιμετώπισης καὶ θὰ προωθηθεῖ στὴν Εὐρώπῃ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση; Ἡ θὰ χαρακτηριθεῖ «ρατσιστικὴ» καὶ «φασιστικὴ» ἀπὸ τοὺς «πνευματικούς» ταγόνες τοῦ Ρωμαίικου; Πάντως ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἔκβαση τῆς προτάσεως ὀφείλουμε νὰ συγχαροῦμε τὴν κ. Μαρκογιαννάκη.

Π.Κ.

Ἀκρωτήριον Σόφενος

Στὸ ἀκρωτήριο Σούνιο (στὴ Μυκηναϊκὴ Γραμμικὴ Β «Σόφενος» καὶ μετὰ τὴν Ἰωνικὴ συναίρεση «Σοῦνος» = ἀσημένιο ἀκρωτήριο) καὶ συγκεκριμένα στὸ Λαύριο θρύσκεται ἡ ἀρχαιότερη μεταλλευτικὴ στοὰ τῆς Μεσογείου σύμφωνα μὲ τὴν Βελγικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή, πού τὴν ἐρεῦνῃσε καὶ τὴ χρονολόγησε γύρω στὸ 3.200 π.Χ., σὲ μιὰ ἐποχὴ δηλαδή, πού κατὰ τὴν ἐπίσημη ἄποψη ἡ Ἑλλάδα διήνυε τὴν ἐποχὴ τοῦ λίθου.

Σύμφωνα μὲ τὶς ἀναλύσεις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης τὰ μολύβδινα καὶ ἀσημένια ἀντικείμενα τῆς Θεσσαλίας, τῆς Κρήτης καὶ τῶν Κυκλάδων, πού χρονολογοῦνται γύρω στὸ 3.500 π.Χ., κατασκευάσθηκαν ἀπὸ λαυρεωτικὰ μεταλλεύματα. Καὶ κάτι ἀκόμη: Στὴν περιοχὴ θρέθηκε ὁ Μυκηναϊκὸς οἰκισμὸς «Θορικόν» μὲ ἀκρόπολη στὸ λόφο Βελατοῦρι, χρονολογούμενος γύρω στὸ 4.500 π.Χ.

Οἱ μέχρι τοῦδε ἐρευνες ἀπέδειξαν, ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Θορικοῦ, πού ἦσαν αὐτόχθονες χωρὶς ἀμφιβολία, διέθεταν πέρα τοῦ κώδικος ἐπικοινωνίας (= γλῶσσα) ὑψηλὴς τεχνολογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς γνώσεως (ἀερισμὸς στοῶν δασιζόμενων στὰ ἔνεκα τῆς διαφορᾶς θερμοκρασιῶν προκαλούμενα ρεύματα), ὅπως καὶ τέλεια ὁργάνωση διοικητικῆς (ὑπενοικίαση στοῶν βάσει κανονισμῶν καὶ νόμων). Μιὰ ἐπιγραφή μάλιστα μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι «ΣΙΜΟΣ ΚΑΤΕΛΑΒΕΝ ΑΣΚΛΗΠΙΑΚΟΝ», πού σημαίνει, ὅτι ὁ Σίμος ἀνεδείχθη πρῶτος πλειοδότης στὴν δημοπρασίαν ὑπενοικίασεως τῆς στοᾶς «Ἀσκληπιακόν» (οἱ στοεὶς ἄρα εἶχαν ἀναγνωριστικὰ ὀνόματα δανεισμένα ἀπ' τὴ «Μυθολογία» μας). Ποιά μέτρα συντήρησης καὶ προστασίας ἔχουν ληφθεῖ; Ἡ ἀπάντησις εἶναι: Τίποτα. Οἱ ἀρχαιολογικοὶ χώροι εἶναι ἐκτεθειμένοι σὲ κλοπὴς καὶ τὴν καταστροφικὴ μανία τῶν γνωστῶν βαρβάρων, ὅπως ἄλλωστε καὶ ὁλόκληρὴ ἡ Ἑλλάδα.

Π.Σ.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

Τὰ Ἑλληνικά Μαθηματικά: 2) Οἱ Ἑλεάτες

Η ΚΟΣΜΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΣ

Παρμενίδης: Ὁ Παρμενίδης τοῦ Πύρητος γεννήθηκε στὴν Ἑλέα (6ος-5ος π.Χ. αἰών) ἀπὸ εὐγενεῖς γονεῖς, διετέλεσε δὲ μαθητὴς τοῦ Ἀναξιμάνδρου καὶ τοῦ Ξενοφάνους, τὸν ὁποῖο καὶ διαδέχθηκε στὴ διευθύνση τῆς σχολῆς. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι πολλοὶ ἀσχολήθηκαν μὲ τὸ βίον καὶ τὸ ἔργο τοῦ φιλοσόφου, ἐν τούτοις εἶναι λιγοστὲς οἱ πληροφορίες ποὺ ἔφθασαν σὲ μᾶς, καὶ αὐτὲς ὅμως δὲν εἶναι ἀξιόπιστες, διότι ἡ ὁργάνωση τῶν Πυθαγορείων τὶς παραχάραξε καὶ τὶς ἀλλοίωσε. Ὁ Πλάτων μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἡ προσωπικότητα τοῦ Παρμενίδου καὶ τὸ βάθος τῶν συλλογισμῶν τοῦ προκαλοῦσαν αἰδῶ καὶ δέος στοὺς συνομιλητὲς του, τὸν χαρακτηρίζει δὲ «δαινόν τ' αἰδοῖόν τε» [φοβερὸν καὶ ἀξιοσέβαστον] («Θεαίτητος» 183 ε')· θάξει μάλιστα τὸν Σωκράτη νὰ λέγῃ: «φοβοῦμαι οὖν μὴ οὔτε τὰ λεγόμενα συνιῶμεν, τί τε διανοούμενος εἶπε πολὺ πλέον λειπώμεθα...» [φοβοῦμαι λοιπόν, μήπως οὔτε τὰ λόγια του καταλαβαίνουμε, καὶ πολὺ ἀπέχουμε ἀπ' τὸ νὰ ἐννοήσουμε τί εἶχε στὸ νοῦ του...]. Ὁ Σιμπλικίος, συμφωνώντας μὲ τὸν Πλάτωνα, μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι τόσο ὁ Παρμενίδης ὅσο καὶ ὁ Μέλισσος τιτοφόρησαν τὰ ἔργα τους «Περὶ φύσεως», ὅπου «οὐ μέντοι περὶ τῶν ὑπὲρ φύσιν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς συγγράμμασι διελέγοντο». Μὲ τὸ σκεπτικὸ ὅτι ὁ Παρμενίδης μὲ τὸν ὄρο «φύσις» ἐννοοῦσε τὸ ὄν καὶ ὅτι ἀπορρίπτει κατηγορηματικὰ ὅ,τι εἶναι «μὴ ὄν», ἀρα «μὴ φύσις» ἢ «ὑπὲρ-φύσις» ἢ «μετα-φύσις», γίνεται ἀντιληπτὸ ὅτι ἡ πληροφορία τοῦ Σιμπλικίου ἐλέγχεται ὡς παραπλανητικὴ ἢ ἀνακριδὴς ἐστίν.

Τὸ μόνον βέβαιον εἶναι, ὅτι ὁ Παρμενίδης ἔγραψε ἓν ἔργο ὑπὸ μορφὴν ὁμηρικοῦ ἔπους σὲ δακτυλικὸ ἑξάμετρο, ἀντλώντας τὸ ὕλικό του ὄχι ἀπ' τοὺς δασκάλους του (Ξενοφάνη, Ἀναξιμάνδρῳ) ἀλλ' ἀπ' τὸν Ὅμηρον καὶ κατ' ἐξοχὴν ἀπ' τὴν προκατακλυσμαία «Θεογονία», ποὺ ἐξέδωσε ἀπλῶς ὁ Ἡσίοδος. Τὸ ἔργο αὐτό, ποὺ ἀναφέρεται στὸ πρόβλημα τοῦ ὄντος, ἀπασχολεῖ δύομισυ χιλιετίες τὴν πολιτισμένη ἀνθρωπότητα. Ὁ Παρμενίδης ὥστόσο σχετίζεται ἀμεσα μὲ τὰ Μαθηματικά καὶ τὶς ἐπιστήμες γενικώτερα, πράγμα ποὺ ἐλάχιστα ἔχουν προσέξει ἐξαιτίας τοῦ ἀποπροσανατολισμοῦ τῶν ἐρευνητῶν ἀπ' τὶς «αὐθεντίες» τῆς Πυθαγορικῆς ὁργάνωσης. Ἕνας ἐξ αὐτῶν τῶν ἐλαχίστων εἶναι καὶ ὁ Οὐγγρος πανεπιστημιακὸς καθηγητὴς Agrad Szabo, στὸν ὁποῖο πολλὰ ὀφείλουμε.

Μέχρι πρό τιнос ὡς δημιουργοὶ τῶν Μαθηματικῶν ἐπροβάλλοντο οἱ Αἰγύπτιοι - Βαβυλώνιοι. Τὸ παραμῦθι «*ex oriente lux*» κυριαρχοῦσε. Τὰ μέλη τῆς συγχρόνου ὁργάνωσης προπαγάνδιζαν ὅτι «ἡ βαβυλωνιακὴ παράδοσις ἐπρομήθευσε τὸ ὕλικόν, μὲ τὸ ὁποῖον οἱ Ἕλληνες, καὶ ιδίως οἱ Πυθαγόρειοι, ἐκοδόμησαν τὰ μαθηματικά των...» (Ἰ. Αρα) *Οἱ Ἕλληνες δὲν ἴστανται εἰς τὴν πρώτην ἀρχὴν τῆς Ἐπιστήμης, ἀλλὰ κάπου ἐν τῷ μέσῳ...*» (Ο. Neugebauer).

Χρειάστηκε νὰ γίνῃ σαφὴς προσδιορισμὸς τῶν ἐννοιῶν Ἐπιστῆμη καὶ Μαθηματικά. Συμφωνήθηκε, ὅτι λέγοντας Ἐπιστῆμη καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου Μαθηματικῇ Ἐπιστῆμῃ, ἐννοοῦμε τὰ καθαρὰ Μαθηματικά, ποὺ στηρίζονται σὲ καθολικοῦ κύρους ἀρχές, σὲ ἀξιώματα καὶ ὑποθέσεις, οἱ ὁποῖες ἀποδεικνύονται ὀρθές εἴτε διὰ τῆς ἀμέσου ἀποδείξεως εἴτε διὰ τῆς ἐμμέσου τοιαύτης, τῆς λεγόμενης «εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς».

Ἀπεδείχθη, ὅτι τὰ «Αἰγυπτιο-Βαβυλωνιακά» μαθηματικὰ δὲν εἶχαν σχέση μὲ τὶς ἐν λόγῳ ἐννοιες. Οἱ Ἀνατολικοὶ λαοὶ δὲν γνώριζαν παρὰ μερικὲς πρακτικὲς λύσεις μερικῶν πρακτικῶν προβλημάτων τῆς καθημερινῆς ἀνάγκης, πράγματα ἀνάξια λόγου καὶ βεβαίως μὴ ἀρκετὰ νὰ διεκδικήσουν τὴν ιδιότητα τῆς ἐπιστημονικότητος. Τέτοια «μαθηματικά» γνωρίζουν καὶ οἱ γεωργοί, καὶ οἱ κτηνοτρόφοι, πολλῶ μᾶλλον οἱ κατασκευαστὲς οἰκῶν τῆς ὑπαίθρου, οἱ ὁποῖοι πιθανόν ποτὲ νὰ μὴν φοίτησαν σὲ σχολεῖο. Ἀντίθετα ἀπεδείχθη, ὅτι οἱ Ἕλληνες φιλόσοφοι καὶ μόνον αὐτοὶ χρησιμοποιοῦσαν ἀνεκαθεν καὶ τὴν ἀξιωματικὴν μέθοδο, καὶ τὴν ἀποδείξη. Μετὰ ἀπ' αὐτὸ οἱ μαθηματικοὶ ἀπεφάνθησαν, ὅτι «ἡ ἀφθιτος δόξα νὰ καταστήσουν τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ ιδιαιτέρως τὴν μαθηματικὴν κύριον σκοπὸν τῆς διανοήσεως, καὶ ν' ἀποδείξουν ὅτι

μόνον οὕτω δύναται ἡ ἔρευνα νὰ φθάσῃ εἰς ὑπέρτατα ὕψη, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια εἶναι προωρισμένη, ἀνῆκει εἰς τοὺς Ἑλληνας» (G. Loria, «Ἱστορία τῶν Μαθηματικῶν», τ. Α', σελ. 36).

Μετὰ ἀπ' αὐτῆς τὴν ἀπόφαση τὰ μέλη τῆς συγχρόνου ὁργανώσεως (Φοινικιστές, Ἰνδοευρωπαϊστές, Πανσουμεριστές, Ἀφροκεντριστές Χαναανιστές καὶ γενικῶς νεοκουδालητές τῆς Ἑξουσίας) ἔπρεπε ν' ἀναζητήσουν νέους τρόπους ἐξαπάτησης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀνακάλυψαν λοιπὸν τὴν «γεωμετρικὴ ἄλγεδρα», ἡ ὁποία, ὅπως λέγουν, ὑπῆρξε ἡ μήτρα, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξεπηγάσαν τὰ ἀφηρημένα Μαθηματικά. Ἐννοεῖται, ὅτι πίσω ἀπὸ τὴν φανταστικὴ αὐτὴ «γεωμετρικὴ ἄλγεδρα» κρύπτεται ὁ Πυθαγόρας, ὁ ὁποῖος ὁλόκρια ὁδηγεῖ καὶ πάλι στὴν Ἀνατολὴ τοὺς ἐρευνητές. Ἀφοῦ ἐπιβληθῇ πρὸς στιγμὴν ὁ Πυθαγόρας, ἀργότερα, ὅταν οἱ συνθηκῆς θὰ ναι εὐνοϊκότερες, θὰ μπορέσουν ν' ἀνακηρύξουν τοὺς Αἰγυπτιο-βαβυλωνίους, δηλαδὴ τοὺς πρώτους ἐξουσιαστές, ὡς «εὐεργέτες τῆς ἀνθρωπότητος».

Κινούμενοι πρὸς τὴν κατευθυνση αὐτὴ καὶ μὴ μπορώντας νὰ παρακάμψουν τὴν Ἀκαδημία πλαστογράφησαν τὸν Πλάτωνα ὡς Πυθαγορικό· ἔβαλαν μάλιστα τὸν φιλόσοφο ν' ἀγοράξῃ κάποια πραγματεία τοῦ πυθαγορικοῦ Φιλολάου ἔναντι 100 μῶν – ἓνα ποσὸ ἀστρονομικὸ, θὰ λέγαμε –, ἂν καὶ αὐτὸ δὲν προκύπτει ἀπὸ καμμιά σοβαρὴ πηγὴ. Κατόπιν ἀνακηρύξαν τὸν Πλάτωνα μεταρρυθμιστὴ τῶν Μαθηματικῶν: «Ὁ Πλάτων, ἂν καὶ δὲν ἔκανε εἰδικὰς τὸν ἀνακαλύψεις εἰς τὰ Μαθηματικά, εἶν' αὐτὸς ποὺ ἔδωσε τὴν γενικὴν κατευθυντήριον γραμμὴν. Ἡ ἀξιωματικὴ δομὴ τῶν "Στοιχείων", ὁ περιορισμὸς εἰς τὰς κατασκευὰς μὲ διαθήτην καὶ κανόνα ὡς καὶ ἡ ἀναλυτικὴ μέθοδος εἶναι ἔργα τοῦ Πλάτωνος. Οἱ μεγάλοι μαθηματικοὶ τοῦ κύκλου του, ὁ Θεαίτητος καὶ ὁ Εὐδόξος, ἐδημιούργησαν ὑπὸ τὴν ἐπήρειάν του τὰ καλούμενα Εὐκλείδεια Μαθηματικά» (Zeuthen καὶ Töplitz). Καὶ ὁ Becker συμπληρώνει: «Ἐν ἀδράϊς γραμμαῖς ἡμπορεῖ νὰ εἴπῃ κανεὶς, ὅτι τὰ Μαθηματικά πρὸ τοῦ Πλάτωνος ἦσαν ἀκόμῃ συνδεδεμένα μὲ τὴν ἐποπτεῖαν καὶ τὴν παράστασιν. Ὁ Πλάτων ἔφερε πρῶτος τὴν μεγάλην μεταρρύθμισιν, ἡ ὁποία ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀξιωματικὴν μέθοδον καὶ τὸν ὁρισμὸν τῆς μαθηματικῆς ὑπάρξεως διὰ τῆς κατασκευῆς». (Ἀπὸ τὸν A. Szabo, «Αἱ Ἀρχαὶ τῶν Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν», σελ. 449).

Πολὺ ἀπέχουμε ἀπ' τὸ νὰ θέλουμε νὰ μειώσουμε τὴν ἀφθιτὴ δόξα τοῦ θείου Πλάτωνος· φιλέτερα ἡ ἀλήθεια ὥσποσο. Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι ὁ Πλάτων βρῆκε ἔτοιμες καὶ τὴν ἀξιωματικὴν μέθοδον, καὶ τὴν ἐμμεση ἀπόδειξιν, καὶ τὴν μαθηματικὴν ἀνάλυσιν. Ὁ Πλάτων προώθησε πιθανὸν τὶς θεωρίαις αὐτέας καὶ θεοδαίως μᾶς τις κληροδότησε. Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι τὰ Μαθηματικά – ἐννοοῦμε πάντοτε τὴν μαθηματικὴ ἐπιστήμη καὶ ὅχι τὰ πρακτικὰ μαθηματικά – ἤκμαζαν καὶ κατὰ τὴν Ἀρχαϊκὴ καὶ κατὰ τὴ Γεωμετρικὴ Ἑποχὴ καὶ βέβαια πολὺ παλαιότερα ἀκόμῃ μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Οἱ σκοπιμότερες ὁμῶς κατέστρεψαν τὰ ἱστορικὰ δοκουμένα ἐτσι, ὥστε νὰ μὴν μποροῦμε παρὰ μόνον τὶς δάσιμες εἰκασίαις μᾶς νὰ ἐκφράζουμε. Θὰ στεφανώσουμε λοιπὸν τὸν Παρμενίδην ὡς εὐρετὴν τόσο τῆς ἀξιωματικῆς μεθόδου ὅσο καὶ τῆς ἐμμεσου ἀποδείξεως. Πρωτίστως ὁμῶς εἶν' αὐτὸς ποὺ ἀπέρριψε παντάπασιν τὸν ἐμπειρισμὸν ὡς τρόπον καὶ μέθοδον ἐπιστημονικῆς ἔρευνας. Στὸ ἀπόσπασμα «7» τοῦ ποιήματός του διαβάσουμε:

« Ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα
μηδὲ σ' ἔθος πολὺπειρον ὁδὸν κατὰ τήνδε διάσθω,
νωμᾶν ἄσκοπον ὄμμα καὶ ἡχέισσαν ἀκοὴν
καὶ γλῶσσαν, κρῖναι δὲ λόγῳ πολὺδην Ἑλεγχον».

[= Ἐσὺ ὁμῶς κράτα τὸ νοῦ σου μακριὰ ἀπ' αὐτὸν τὸν δρόμον ἔρευνας (τοῦ ἐμπειρισμοῦ), καὶ μὴν ἐπιτρέψῃς στὸν ἑαυτό σου νὰ παρασυρθῇ ἀπ' τὴν χιλιόπατημένη συνήθειαν πρὸς αὐτὸν τὸν δρόμον, νὰ σὲ ὁδηγῇ δηλαδὴ τὸ ἀπλανὲς βλέμμα ἢ ἡ ἀρχολογοῦσα ἀκοὴ καὶ ἡ γλῶσσα. Ὅχι μ' αὐτὰ τὰ ὄργανα, ἀλλὰ μὲ τὸ λογικόν, τὴ νήσιν, νὰ διακρίνῃς τὸν πολὺμαχον Ἑλεγχον, ὅπως σὲ διδάξαι].

Ἀπὸ τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ καὶ μόνον ἐξάγεται, ὅτι ὁ Παρμενίδης στὴ σχολὴ τοῦ ἀπέρριπτε καὶ θε ἐμπειρικὴ μέθοδον. Οἱ κατ' αἴσθησιν ἀντιλήψεις, ἡ ἐποπτεία, τὰ ὄργανα γενικὰ δὲν εἶχαν θέ-

ση. Μόνο ή νόηση, ό λόγος, ό λογισμός έθεωρούντο αξιόπιστα και αξία νά κρίνουν περί τής όρθότητος ή μί τών ύποθέσεων. Έννοείται, ότi στη σχολή τής Έλεάς ήταν αδύνατον νά διδάσκονται πρακτικά μαθηματικά ή μέ έμπειρικές μεθόδους, άφου, καθώς βλέπουμε, ό διευθυντής τής σχολής τ' άπαγόρευε.

Η άντι-έμπειρική, άντι-εποπτική και άντι-παραστατική μέθοδος τού Παρμενίδου υίοθετήθηκε άπ' τήν Έακαδήμεια, όπως ό ίδιος ό Πλάτων μάς πληροφορεί. Στόν διάλόγo τού «Παρμενίδης» έμφανίζεται ό «σεβάσμιος γέρον» νά συγχαίρη τόν Σωκράτη, διότι «πλήν τοῦτό γέ σου και πρós τοῦτο ήγάσθην είπόντος, ότi οὐκ είας έν τοίς όρωμένοις οὐδέ περί ταῦτα τήν πλάνην έπισκοπεῖν, άλλα περί έκείνα ά μάλιστα τις άν λόγῳ λάθοι και είδη άν ήγήσαιτο είναι» (135Ε). [Έκτός άπ' αυτό έκείνο τό όποίο έξετίμησα σέ σένα είναι, όταν είπες, πώς δέν έπιτρέπεις στόν έαυτό σου νά περιπλανάται στό όράτά και αίσθητά έν γένει, άλλα σ' έκείνα πού μπορεί νά συλλάβη κανείς διά τού συλλογισμού και πού μπορεί νά θεωρηθοῦν ώς ίδέες].

Άμέσως μετά ό Παρμενίδης διδάσκει στό Σωκράτη τόν τρόπο χρήσεως τής άποδεικτικής τού μεθόδου: «χρή δέ και τότε έτι πρós τοῦτο ποιείν, μή μόνον εί έστιν έκαστον ύποτιθέμενον σκοπεῖν τά ξυμβαίνοντα εκ τής ύποθέσεως, άλλα και εί μή έστι τό αυτό τοῦτο ύποτίθεσθαι, εί δοῦλει μάλλον γυμνασθῆναι» (ό.π.). [Πρέπει όμως νά κάμης πέραν αυτού και τοῦτο: Νά έρευνάς δηλαδή, άφου κάμης τήν ύπόθεση, άλλα και άν δέν ύπάρχη κάθε τι και τί προκύπτει και πάλι έξ αυτού. Αυτό δέβαια, άν θέλεις ν' άσκηθής περισσότερο].

Βλέπουμε άπ' τό παραπάνω άπόσπασμα, ότi ό ίδιος ό Πλάτων άποδίδει τή διδασκαλία τής άποδεικτικής μεθόδου στόν Παρμενίδη. Πιθανόν τά όργανα τής Όργάνωσης νά μάς αντιτάξουν, ότi ό Πλατωνικός «Παρμενίδης» άποτελεί κατασκευήν τού φιλοσόφου κι ότi οὐδεμίαν σχέση έχει μέ τόν πραγματικό Παρμενίδη. Άλλά στην άρχή περίπου τού διαλόγου αυτού ό Πλάτων μάς πληροφορεί, ότi τά πρόσωπα τού διαλόγου είναι πραγματικά κι ότi ό διάλογος αυτός έγινε, όταν ό μέν Παρμενίδης ήταν ώριμος πιά, ό δέ Σωκράτης νεώτατος. Πέραν αυτού τί χρεΐαν είχε ό Πλάτων νά κάνει κάτι τέτοιο; Θα μπορούσε σέ μιá τέτοια περίπτωση νά δάλη τόν Σωκράτη, νά διδάσκη τή μέθοδο στόν Εϋδοξο γιά παράδειγμα, ώστε νά κρατήσει τήν δόξα γιά τό άθλημα αυτό μέσα στό χώρο τής Έακαδήμειας. Όμως και πάλι πέραν αυτών είναι κι ό Έαριστοτέλης, ό όποίος «έν τῷ Σοφιστῇ φησί εύρετήν τής διαλεκτικής γενέσθαι τόν Ζήνωνα...» (Διογένης Λαέρτιος 9, 25). Δεδομένου ότi ό Ζήνων άποτελεί τρόπον τινα τό έτερον έγώ τού Παρμενίδου, μπορούμε νά πούμε, ότi εύρετής τής διαλεκτικής είναι ό πνευματικός όδηγός τού Ζήνωνος, ό Παρμενίδης.

Άπό τά παραπάνω κατέστη σαφές, πιστεύουμε, ότi τόσο ή άντιέμπειρική μέθοδος όσο και ή άξιωματική, και ή άποδεικτική τοιαύτη έχρησιμοποιοῦντο άπ' τόν Παρμενίδη, ό όποίος τις είχε επιβάλει στη σχολή του. Δέν ξερούμε, άν ό Παρμενίδης ήταν και εύρετής τών μεθόδων αυτών ή τις διδάχθηκε άπό κάποιον παλαιότερό του, όπως άφήνει νά έννοηθί στο ποίημά του, ξερούμε όμως ότi αυτός τις έδίδαξε στό δικό μας κόσμο. Η προσπάθεια τών όργάνων τής έξουσίας ν' άποδείξουν ότi οι μέθοδοι αυτές έξεπηγασαν άπ' τούς «άριθμητικούς» (= Πυθαγορείους) δέν μπορεί νά σταθεί πουθενά. «Ό Παρμενίδης μέ τήν κριτικήν του τής κοσμογονίας τών Μιλησίων έροίψε τόν σόρον διά τήν ανακάλυψιν τού όρου τής λογικής αντιφάσεως και συγχρόνως τής έμέσου άποδείξεως, τάς όποιάς ένσυστηματοποίησεν ό Ζήνων... Έάν δεχθώμεν ότi ό Ζήνων παρέλαβε τήν μέθοδο τής έμέσου άποδείξεως άπό τά Μαθηματικά, τότε έρμηνεύομε γνωστόν δι' άγνώστου» (Α. Szabo, «Απαρχαί τών Έλληνικών Μαθηματικών», σελ. 342-343).

Οί σύγχρονοι ίστορικοί τών Μαθηματικών -έκτός άπ' τά όργανα τών έξ-ουσιαστών, πού ύπηρετοῦν σκοπιμότητες - έπесαν στην παγίδα και πίστευσαν, ότi οι άυτοαποκληθέντες ως «άριθμητικοί» ήσχολοῦντο και μέ τά Μαθηματικά, ένó τό δέβαιο είναι, ότi σάν Όργάνωση περί άλλα έτύρδαζαν, όπως περί άλλα τυρδάζουν και οι σύγχρονοι φοινικιστές, πού δέν δίνουν πεντάρα γιά τήν αλήθεια. Άυτοί ένδιαφέρονταν νά ύποτάξουν τις έπιστημονικές κατακτήσεις και τούς έπιστήμονες στοῦς σκοπούς τής Όργάνωσης, κι όχι δέβαια γιά τις έπιστήμες. Όμως έστω ότi ό Πυθαγόρας και οι Πυθαγορικοί ήσχολοῦντο όντως μέ τήν λογαριαστική και τήν πεδιομετρία ή άρπεδοναπτία, όπως θά τήν διδάχθηκε στην Αίγυπτο. Πώς τούς ήρθε όμως ή έμπνευση έντελώς ξαφνικά, νά εγκαταλείψουν τόν άδακα, τόν κανόνα και τό «σχοινί» και νά έπιδοθοῦν στη διάτωση όρισμῶν, άξιωμάτων και άποδεικτικῶν μεθόδων; Δυστυχώς γιά τούς ύποστηρικτές τής θεωρίας αυτής άπό πουθενά δέν προκύπτει κάτι τέτοιο. Άντιθέτως ύπάρχουν πάρα πολλά στοι-

χειά, πού μᾶς πείθουν ὅτι οἱ «ἀριθμητικοί», «ὥσπερ Λάκαιναι σκύλακες», παρακολουθοῦσαν καὶ ἔχνευαν τίς ἐπιστημονικὲς κατακτήσεις τῶν σχολῶν, μὲ σκοπὸ νὰ τίς υποτάξουν στοὺς σκοποὺς τους. Αὐτὸ θὰ δειχθῇ στὰ παρακάτω.

Ἐνα δεῦτερο ἀπόσπασμα τοῦ Παρμενιδείου ποιήματος ἔχει ἐπίσης μαθηματικὸ ἐνδιαφέρον, ἀφοῦ ἀναφέρεται στὴ Μονάδα, γι' αὐτὸ καὶ θὰ τὸ ἐξετάσουμε:

*«Οὐδὲ διαιρετόν ἐστιν, ἐπεὶ πᾶν ἐστὶν ὁμοῖον
οὐδέ τι τῇ μᾶλλον, τὸ κεν εἶργοι μιν συνέχεσθαι,
οὐδέ τι χειρότερον, πᾶν δ' ἔμπλεον ἐόντος.
Τῷ ξυνεχὲς πᾶν ἔστιν· ἐὼν γὰρ ἐόντι πελάζει».* (Ἰ. Α. 8, 22)

[Δὲν εἶναι διαιρετὸ (τὸ ὄν ἢ ἔν), διότι εἶναι ὁμοιογενές· καὶ δὲν ὑπάρχει πουθενὰ μέσα του οὔτε ἓνα ἰσχυρότερο «εἶναι», πού νὰ ἐμποδίξῃ τὴ συνοχή του, οὔτε ἓνα ἀσθενέστερο. Διότι ὅλο εἶναι τελείως συνεχές· ἐπειδὴ τὸ ὄν συνέχεται ἀπολύτως πρὸς τὸ ὄν].

Στὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ ὁ Παρμενίδης εἶναι σαφέστατος καὶ δὲν ἐπιτρέπει παρανόηση ἢ παρερμηνεία. Τὸ ὄν ἢ ἔν δὲν εἶναι διαιρετό· δὲν ἐπιδέχεται διαίρεση. Ἡ ἀποδεικτικὴ μέθοδος τοῦ φιλοσόφου λέει, πῶς, ἂν τὸ ἔν διαιρεθῇ, αὐτὸ σημαίνει ὅτι αὐτὸ τὸ ἔν εἶναι καὶ πολλὰ ἔν συγχρόνως, πράγμα παράλογο, ὥς ἀντιφάσκον μὲ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του.

Ὁ ὀρισμὸς αὐτοῦς τῆς Μονάδος προκάλεσε σάλο καὶ ἀναστάτωση μεταξὺ τῶν φιλοσόφων, οἱ ὁποῖοι ἀντιμετωπίζαν κριτικὰ αὐτὴ τὴ νέα πραγματικότητα. Οἱ «ἀριθμητικοί» ὅμως θορυβήθηκαν γιὰ καλὰ: Τί εἶδους ἀριθμητικοὶ θὰ ἦσαν χωρὶς κλάσματα καὶ δεκαδικοὺς ἀριθμούς; Τὸ ἀδιαίρετον ὅμως τῆς Μονάδος δὲν ἀπηγόρευε μόνο τὴ διαίρεση ἀλλὰ καὶ τὸν πολλαπλασιασμό. Ὅταν τὸ ὄν εἶναι ἓν, καὶ μάλιστα μοναδικό, τότε τὰ ὄντα καὶ τὰ πολλὰ εἶναι ἀ-νόητα, ἀ-λογα καὶ ἀρ-ρητα. Ὁ Πυθαγόρας ὅμως ἐδίδασκε τὴν πολλότητα καὶ πολλαπλότητα. Τί θὰ ᾔρεπε νὰ κάνει στὴν περίπτωσή αὐτή;

Τὴν ἀπάντησή στοὺς παραπάνω ἐρώτημα μᾶς τὴ δίνει καὶ πάλι ὁ Πλάτων: «...Ὅσα γὰρ πον τοὺς περὶ ταῦτα δεινούς ὥς, ἔάν τις αὐτὸ τὸ ἔν ἐπιχειρῇ τῷ λόγῳ τέμνειν, καταγελῶσί τε καὶ οὐκ ἀποδέχονται, ἀλλ' ἔάν σὺ κερματίζῃς αὐτό, ἐκείνοι πολλαπλασιάζουσιν, ἐνλαβόμενοι μὴ πο-τε φανῇ τὸ ἔν μὴ ἔν ἀλλὰ πολλὰ μόρια...» («Πολιτεία», 525E). [Ξέρεις βέβαια, καθὼς νομίζω, τί κάνουν αὐτοὶ πού εἶναι ἱκανώτατοι σ' αὐτά: ἂν κανεὶς ἐπιχειρῇ νὰ διαίρῃ μετὰ τὸ λογισμὸ αὐτὸ τὸ ἓν, τὸν θεωροῦν γελοῖο καὶ δὲν δέχονται αὐτὸ πού λέει, ἂν ὅμως ἐστὶν τὸ διαιρητὸν, ἐκείνοι τὸ πολλαπλασιάζουν, ἐπειδὴ φοβοῦνται, μήπως φανῇ καμμιά φορὰ τὸ ἓν ὅχι ἓν ἀλλὰ πολλὰ μόρια...].

Βλέπουμε, ὅτι δὲν τολμοῦσαν νὰ διαίρουν τὸ ἔν γιὰ τὸ φόβο τοῦ Παρμενίδου· τί ἄλλο; Τὸ πολλαπλασιάζαν ὅμως, γιατί διαφορετικὰ θὰ ᾔρεπε νὰ αὐτοκαταργηθῶν ὥς «ἀριθμητικοί». Ὅμως καὶ τὸ ἀδιαίρετον τῆς Μονάδος δὲν τὸ δέχθηκαν ἀσμένως καὶ ἐξ ὑπαρχῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν μποροῦσαν ν' ἀντικρούσουν τὸν Παρμενίδη. Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ δόθηκε σκληρὴ μάχη μεταξὺ Ἑλεατῶν καὶ Πυθαγόρειας ὁργανώσεως, ἂν κρίνουμε ἀπ' τὸ 128 c-d τοῦ «Παρμενίδου», ὅπου διαβάζουμε τὰ ἑξῆς: «...ἔστι δὲ τό γε ἀληθὲς βοήθειά τις τῷ Παρμενίδου λόγῳ πρὸς τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτὸν κωμωδεῖν, ὥς εἰ ἔν ἐστι, πολλὰ καὶ γελοῖα συμβαίνει πάσχειν τῷ λόγῳ καὶ ἐναντία αὐτῷ. Ἀντιλέγει δὴ οὖν τοῦτο τὸ γράμμα πρὸς τοὺς τὰ πολλὰ λέγοντας, καὶ ἀνταποδίδωσι ταῦτα καὶ πλείω, τοῦτο θουλόμενον δηλοῦν, ὥς ἐτι γελοιώτερα πάσχει ἂν αὐτῶν ἢ ὑπόθεσις, εἰ πολλὰ ἐστὶν, ἢ ἡ τοῦ ἔν εἶναι, εἰ τις ἱκανῶς ἐπεξίει. Διὰ τοιαύτην δὴ φιλονικίαν ὑπὸ νέον ὄντος ἐμοῦ ἐγράφη, καὶ τις αὐτὸ ἐκλεψεν γραφέν...». [Εἶναι πράγματι τὸ σύγγραμμα τοῦτο κάποια βοήθεια στὴν διδασκαλία τοῦ Παρμενίδου ἐναντὶ ἐκείνων, πού τὸν διακωμωδοῦν ὅτι δὴθεν, ἔάν ἔν ὑπάρχῃ, τότε συμβαίνει νὰ περιπίπτῃ ἡ διδασκαλία του σὲ πολλές γελοιοῦτες καὶ ἀντιφάσεις. Τὸ σύγγραμμα λοιπὸν αὐτὸ ἀντιτάσσεται σ' ἐκείνους πού λέγουν, πῶς ὑπάρχουν πολλὰ καὶ τοὺς ἀνταποδίδει τίς κατηγορίες αὐτὲς καὶ ἀκόμη περισσότερες, καθιστώντας φανερό τοῦτο: ὅτι ἢ ὑπόθεσή τους, πού ὑποστηρίζει πῶς ὑπάρχουν πολλὰ, μπορεῖ νὰ περιπέσῃ σὲ πῶς γελοῖα παθήματα, ἂν τὴν ἐξετάσῃ κανεὶς λεπτομερῶς, παρὰ ἢ ὑπόθεσιν πού ὑποστηρίζει, ὅτι ὑπάρχει ἓν. Αὐτὸ τὸ σύγγραμμα γράφηκε, ὅταν ἤμουν νέος ἀκόμη, ἐξαιτίας μιᾶς παρόμοιας φιλονικίας, ὅμως μόλις ὁλοκληρώθηκε, κάποιοι μού τὸ ἐκλεψε...]!

Ἀπὸ τὸ ἀπόσπασμα αὐτὸ ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὄντως μεταξὺ τῶν ἐνιστῶν Ἑλεατῶν καὶ τῶν ἐξ-ουσιαστικῶν Πυθαγορείων, πὺ κήρυτταν τὸν πλουραλισμὸ καὶ τὴν πολλότητα, δόθηκαν σκληρὲς μάχες (στὸ σημεῖο αὐτὸ δίκαια διέγνωσε ὁ Tannery). Οἱ Πυθαγόρειοι δὲν ἀποδέχθηκαν ἐξ ἀρχῆς τὸ ἀδιαίρετον τῆς Μονάδος, ἀλλὰ «σύρθηκαν» πρὸς τὴν ἀποψη αὐτὴ ὥστε-ρότερα. Μέχρι τότε συκοφαντοῦσαν καὶ διακωμωδοῦσαν τὸν Παρμενίδη, κάτι πὺ ἐξώθησε τὸν Ζήνωνα νὰ γράψῃ κάποιον πολεμικὸ σύγγραμμα, τὸ ὁποῖο ἐκλεψαν οἱ Πυθαγόρειοι, ἐπιβεβαιώνοντας ἔτσι γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὸ ἥθος τους. Τὸ ἥθος τους ὥστόσο μαρτυρεῖ καὶ ὁ περὶ τῆς Μονάδος ὁρισμὸς, τὸν ὁποῖο πλαστογράφησαν, ἀφοῦ τὸν ἐκλεψαν ἀπ' τοὺς Ἑλεάτες. Διαβάζουμε, ὅτι «*Πυθαγόρας ἀρχὴν ἔφησεν εἶναι τῶν ὄντων τὴν μονάδα, ἧς κατὰ μετοχὴν ἕκαστον τῶν ὄντων ἐν λέγεται*» (Σέξτος Ἐμπεῖρ., *Πρὸς μαθημ.*, X 260-261). Ὁ ὁρισμὸς αὐτὸς ὅμως, πὺ πέρασε ἔτσι στὰ «*Στοιχεῖα*» διὰ τοῦ Πλάτωνος, φέρει ἐκδηλὰ τὸν ἑλεατικὸ χαρακτήρα: «*Μονάς ἐστίν, καθ' ἣν ἕκαστον τῶν ὄντων ἐν λέγεται*».

Οἱ Πυθαγόρειοι ἔλαβαν τόσο τὸν ὄρο «μονάς» ὅσο καὶ τὸν ὁρισμὸ τῆς, τὸν ὁποῖο ἔκαναν «*πυθαγορικοφανῆ*», γιὰ νὰ μὴν φανῇ ὅτι ὑπάρχει κανεὶς σοφώτερος «*Αὐτοῦ*», καί, μὴ μπορώντας νὰ παρακολουθήσουν ἄλλο τὸν Παρμενίδη, πολλαπλασίασαν τὴν Μονάδα καὶ δημιούργησαν τὸν ἀριθμὸ: «*...ἐυλαβούμενοι μὴ ποτε φανῇ τὸ ἐν μὴ ἐν ἀλλὰ πολλὰ μόρια (οὐ κερματίζουσιν) ἐκείνοι ἀλλὰ πολλαπλασιάζουσιν...*» («*Πολιτεία*», 525 E). Ὁ δεῦτερος ἀριθμὸς τῶν «*Στοιχείων VII*» φέρει ζωηρὴ τὴν Πυθαγορικὴ σφραγίδα: «*Ἀριθμὸς ἐστίν τὸ ἐκ μονάδων συγκείμενον πλήθος*».

Ἡ υἱοθέτησιν ἀπ' τοὺς «ἀριθμητικούς» τοῦ Παρμενίδειου ὅρου «μονάς» εἶχε θέβαια πολλὲς συνέπειες. Οἱ Πυθαγορικοί, «*εὐλαβούμενοι*» τὸν πολεμικὸ Ζήωνα, δὲν τολμοῦσαν νὰ διαιρέσουν τὴν Μονάδα, μ' ἀποτέλεσμα ν' ἀπορρίψουν τὴ διδασκαλίαν τῶν κλασμάτων καὶ τῶν δεκαδικῶν ἀριθμῶν τουλάχιστον «μέχρι νεωτέρας διαταγῆς». Ἀντὶ τῶν κλασμάτων, πὺ καὶ τὸ ὄνομά τους ἀκόμη εἶναι σκανδαλώδες, οἱ Πυθαγορικοί ἐπενόησαν τὰ ἀριθμητικὰ στοιχεῖα ἢ τίς ἀριθμητικὲς σχέσεις. Μιὰ ἄλλη «μικρὴ συνέπεια» ἦταν ὁ ἀποκλεισμὸς τῆς Μονάδος ἀπὸ τὴ σειρά τῶν ἀριθμῶν. Ἡ Μονάς δὲν εἶναι ἀριθμὸς. Ἀρχίζοντας ὥστόσο τὴν ἀρίθμηση, ὅλοι ἀρχίζαν κατὰ τὸ γνωστὸ τρόπο: Ἐν, δύο, τρία... Φαντάζεται κανεὶς, πόσοι «μαθηματικοί» θὰ τιμωρήθηκαν ἐξαιτίας τῆς συνήθειας αὐτῆς... Ἀστεῖος εἶναι καὶ ὁ 15ος ὁρισμὸς τῶν «*Στοιχείων VII*», πὺ λέγει: «*Ἐάν ἡ μονάς μετρῇ ἀριθμὸν τινα καὶ ἄλλος μετρῇ ἄλλον τινὰ ἀριθμὸν ἰσάκεις, τότε καὶ ἐναλλάξ ἡ μονάς θὰ μετρήσῃ ἰσάκεις τὸν τρίτον ἀριθμὸν, ὅπως ὁ δεῦτερος τὸν τέταρτον*», ἥτοι $1/3 = 2/6$. Στὴν ἐν λόγῳ ἀναλογία, ἂν προσέξῃ κανεὶς, ὑπάρχουν μόνο τρεῖς ἀριθμοὶ καὶ ἡ Μονάς, πὺ δὲν εἶναι ἀριθμὸς. Ὁ ὁρισμὸς ὥστόσο κάνει λόγο καὶ γιὰ τέταρτον ἀριθμὸ, πὺ ἄλλος δὲν εἶναι ἀπ' τὴ Μονάδα, πὺ δὲν εἶναι ἀριθμὸς! Τέτοιες ἀτυχεῖς ἐκφράσεις ὑπάρχουν πολλὲς στὸ 7ο «*Στοιχεῖον*», πράγμα πὺ μαρτυρεῖ ὅτι κάποια «συνθήκη» ἔγινε. Πολλὰ πράγματα μαρτυροῦν στὸ ἐν λόγῳ «*Στοιχεῖον*», ἀλλὰ καὶ ἄλλοῦ, ὅτι ἐδῶ δὲν ἐφαρμόσθηκε ἡ Παρμενίδειος διαλεκτικὴ ἀλλὰ μιὰ μορφὴ ἐγελιανῆς τοιαύτης. Αὐτὸ ὥστόσο ἐναπόκειται στοὺς ἐρευνητὲς τοῦ μέλλοντος.

Ἐνα ἄλλο μέρος τῶν Μαθηματικῶν, πὺ σφραγίσθηκε ἀπ' τὸν Παρμενίδη, εἶναι τὸ «περὶ κύκλου» καὶ ἰδιαίτερα τὸ «περὶ τοῦ σημείου τοῦ κύκλου» ἀλλὰ καὶ τοῦ σημείου γενικώτερα. Ὁ Παρμενίδης εἶν' αὐτὸς πὺ «ἀνεγνώρισε πρῶτος τὴ συνέχεια τοῦ χρονικοῦ διαστήματος καὶ ἀπῆλλαξε τὴ γεωμετρίαν ἀπὸ τίς ἀντιφάσεις, πὺ ἦταν ἀποτέλεσμα τοῦ ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι δέχονταν διαστάσεις γιὰ τὸ γεωμετρικὸ σημεῖο» (Β. Σπανδάγος, «*Οἱ Μαθηματικοὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος*», σελ. 75). Δὲν γνωρίζουμε, πόθεν ἀντλεῖ τὴν πληροφορίαν τοῦ αὐτοῦ ὁ Β. Σπανδάγος. Γνωρίζουμε ὅμως, ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι, μὴ μπορώντας νὰ παρακάμψουν τὴν Ἑλέαν καὶ ἰδίως τὸν Ζήωνα, δέχθηκαν, ὅτι τόσο οἱ ἀριθμοὶ ὅσο καὶ τὸ σημεῖο εἶναι νοητὰ πράγματα καὶ ὡς τοιαῦτα δὲν σχετίζονται μὲ τὰ αἰσθητὰ πράγματα. Βέβαια γιὰ τὸν Πυθαγόρα αὐτὲς οἱ ἰδέες – ὅσο κι ἂν ἐκπαιδεύτηκε κοντὰ στὸ Θαλῆ – δὲν ἦσαν ἀπόλυτα κατανοητὲς. Ὁ Πυθαγόρας ἦταν κατ' οὐσίαν πολιτικός· ἐπεὶ ὅμως τὸ περιβάλλον, ὅπου ἐμελλε νὰ ἐργασθῇ, δὲν ἀνεχόταν λαϊκισμούς, προσπάθησε, κάνοντας τὴν ἀνάγκη φιλοτιμία, νὰ «μπῇ στὸ πνεῦμα» τῶν σχολῶν· πράγμα ἐξαιρετικὰ δύσκολο. Ἐδῶ ὀφείλονται καὶ οἱ πολλὲς ἀντιφάσεις του. Πράγματι ὁ Πυθαγόρας ὥριζε τὸ «σημεῖον» ὡς σῶμα ἢ ὄντοτητα, ἔστω καὶ μὲ μηδενικὴ πυκνότητα καὶ μηδενικὲς διαστάσεις.

Ὁ Πυθαγόρας, ὀρίζοντας ἔτσι τὸ σημεῖο, ὑπέπεσε σὲ δεῦτερο ὀλισθήμα, νὰ ὀρίσῃ τὴ γραμμὴ ὡς σύνολο σημείων (μὲ μηδενικὴ πυκνότητα καὶ μηδενικὲς διαστάσεις), τὰ σχήματα ὡς σύνολα γραμμῶν (πὺ εἶναι σύνολα σημείων) μὲ μηδενικὴ πυκνότητα καὶ μηδενικὲς διαστάσεις,

τά σώματα ως σύνολα επιφανειών (πού είναι σύνολα γραμμών, ἄρα σημείων) με μηδενική πυκνότητα και μηδενικές διαστάσεις. Ἐφτιαξε δηλαδή ἕναν κόσμο-φάντασμα με μηδενική πυκνότητα και μηδενικές διαστάσεις. Οἱ Πυθαγορικοί, πού σίγουρα θ' ἀντιμετώπισαν τὸ χλευασμὸ καὶ τὴ διακωμώδηση τοῦ Ζήνωνος καὶ τῶν ἄλλων Ἑλεατῶν, διάστηκαν νὰ ἐξηγήσουν, ὅτι πίσω ἀπὸ τὴ θεωρία αὐτὴ ὑπάρχουν οἱ περὶ ἀτόμου καὶ ἡλεκτρισμοῦ ἀντιλήψεις τοῦ Θαλῆ – χωρὶς φυσικὰ νὰ τὸν ὀνομάζουν –, ὅμως κατὰ τέτοιο δὲν προκύπτει ἀπὸ πούθεν. Μέσα στὸν ἀντιφατικὸ καὶ ἀλληλοσυγκρουόμενον κόσμο τῆς Ὁργάνωσης ὅλ' αὐτὰ γίνονται κατανοητά. Ὁ Πυθαγόρας, ἀφοῦ συγκέντρωσε ὅλες τὶς θεωρίες τῶν ἐλληνικῶν σχολῶν καὶ φιλοσόφων, προσπάθησε δι' αὐτῶν νὰ συνθέσῃ τὴ δική του ἐξ-ουσιαστικὴ θεωρία (*κακοτεχνίην*, καθ' Ἡράκλειτον), πράγμα πού ἐν μέρει τὸ κατάφερε.

Μιά μεγάλη προσφορά τοῦ Παρμενίδου εἶναι καὶ ἡ καταδίκη τοῦ «μηδενός», περὶ τοῦ ὁποίου κάναμε λόγο στὸ ὑπ' ἀριθμ. 162 τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ». Ἀνεξαρτήτως ἂν ἐν τέλει ἡ Ὁργάνωση νίκησε, ἡ ἀλήθεια δὲν παύει νὰ ὑπάρχει. Σύμφωνα λοιπὸν με τὴν ἐμμεση ἀπόδειξη, πού τόσο εὐλαβοῦμαστε ὡς μαθηματικὴ μέθοδο, τὸ μὴ ὄν ἢ μὴ ἐν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχει, δεδομένου ὅτι ἀπεδείχθη περίτρανα ἡ ὑπαρξὴ τοῦ ὄντος ἢ τοῦ ἐνὸς ἀπ' τὸν Παρμενίδη. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀνάγκη εἶναι νὰ θυμηθοῦμε, ὅτι μιλοῦμε γιὰ τὸ Πυθαγορικὸ «μηδέν», πού σημαίνει τὴν ἀνυπαρξία, τὸ μὴ ὄν, καὶ ὅτι τὸ ἐλληνικὸ μηδέν, τὸ ὁποῖο ὑπάρχει καὶ στὸ ποίημα τοῦ Παρμενίδου, καὶ στὸν Ὅμηρο, καὶ στὴ «Θεογονία», ἀντιστοιχεῖ πρὸς ὅ,τι ἀποκαλοῦμε σήμερα *ἄρρητον* ἀριθμὸ καὶ ὄχι βέβαια πρὸς τὸ μὴ ὄν ἢ τίποτα, πού φιλοσοφικὰ δὲν ὑπάρχει. Τὸ ἐλληνικὸ *μηδέν* (= μηδὲ ἐν) ἔχει τὴ σημασία πού λέει ἡ λέξη, σημαίνει δηλαδή αὐτὸ πού εἶναι ὄχι ὁλόκληρο ἕνα, ἀλλὰ κομμάτι τοῦ ἐνὸς καὶ βέβαια ὄχι κλάσμα ἢ τοι ἕνα ἴσο ἐκ τῶν ὀρισμένων μερῶν, στὰ ὁποῖα κατακερατίσθηκε τὸ ἐν, ἀλλὰ ἕνα ἐκ τῶν πολλῶν ἀνισῶν καὶ ἀνόμοιων μερῶν, στὰ ὁποῖα διασπᾶται τὸ ἐν, καθ' ἣν στιγμὴν θρίσκειται σὲ χαοτικὴ κατάσταση.

Βέβαια σήμερα τόσο τὸ μηδέν ὅσο καὶ ὁλόκληρο τὸ πυθαγορικὸ (;) σύστημα γραφῆς τῶν ἀριθμῶν ἔχουν ἐπιβληθῇ ὡς μοναδικὰ στίς ἐπιστήμες, τὰ δὲ ἀριθμογράμματα τῶν θεῶν, ὅπως τὰ ὀνομάσαμε, ἐκτοπίσθηκαν. Οἱ ἐξ-ουσιαστὲς εἶχαν ἀνάγκη τόσο τοῦ πυθαγορικοῦ μηδενός – προκειμένου νὰ «δημιουργήσουν» τὸν ἐκ τοῦ μηδενός κόσμο τους – ὅσο καὶ τὶς ἀντιφατικὲς πυθαγορικὲς θεωρίες – προκειμένου νὰ δημιουργήσουν τὸν κόσμο τῆς σύγχυσης ἢ «τῆς Βαβέλ». Μποροῦμε ὥστόσο νὰ πούμε, ὅτι τὰ Μαθηματικά μας, παρὰ τὶς ἀδυναμίες πού ἐπισημαίνουμε, εἶναι βαθιὰ σφραγισμένα ἀπ' τὸν Παρμενίδη καὶ τοὺς ἄλλους μάχιμους Ἑλληνες φιλοσόφους, ὥστε σταδιακὰ νὰ βαδίζουν πρὸς τὴν πλήρη ἐλληνοποίησίν τους. Ὁ Παρμενίδης, ὁ Ζήνων, οἱ σοφιστὲς καὶ πολλοὶ ἄλλοι, ὅπως θὰ δοῦμε, ἔδωσαν σκληρὲς μάχες – καί, γιὰ νὰ τὸ πούμε πλατωνικὰ, «γίγαντομαχίαι περὶ τῆς οὐσίας» –, ὥστε ν' ἀποφευχθῇ ὁ σκοταδισμὸς τῶν Τιτάνων.

Τελικὰ ποῖα ἦταν τὰ Μαθηματικά τοῦ Παρμενίδου; Δυστυχῶς δὲν μποροῦμε νὰ μιλήσουμε γι' αὐτὰ με ἀκρίβεια. Ἡ Ὁργάνωση φρόντισε νὰ ἐξαφανίσῃ ὅλα τὰ «ἐνοχλητικὰ» συγγράμματα, πλην ἐκείνων πού δὲν ἐννόησε ἢ διέλαθαν τῆς προσοχῆς τῆς. Κρίνοντας λοιπὸν ἀπ' ὅσα διεσώθησαν ἢ τοι τὸ ποίημά του, τὰ «*Παράδοξα*» τοῦ Ζήνωνος, τὶς Πλατωνικὲς καὶ Ἀριστοτελικὲς μαρτυρίες, μποροῦμε νὰ πούμε ὅτι τὴν ὑπόθεση, τὴν ἐμμεση ἀπόδειξη, τὰ ἀξιοματικὰ μαθηματικὰ τὰ ὀφείλουμε στὸν Παρμενίδη.

Ἐνα ἐρώτημα πού πλανᾶται εἶναι, ἂν ὅλες αὐτὲς οἱ κατακτήσεις ἀποτελοῦν ξαφνικὲς ἐμπνεύσεις τοῦ Ἑλεάτη ἢ καρπὸν μακροχρόνιου παραδόσεως. Ἡ ἀπάντηση δίδεται ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν Παρμενίδη: Εἶναι προϊόντα μακροχρόνιας παράδοσης. Στους πρώτους του στίχους ὁ φιλόσοφος τὸ λέγει ξεκάθαρα:

*«Ἴπποι ταί με φέρουσιν, ὅσον τ' ἐπὶ θυμὸς ἱκάνοι,
πέμπον, ἐπεὶ μ' ἐς ὁδὸν δῆσαν πολὺφημον ἄγουσαι
δαίμονες, ἢ κατὰ πάντ' ἄστη φέρει εἰδότα φῶτα...»*

[Οἱ Ἴπποι, πού ἐξυψώνουν τὸν φίλο τῆς σοφίας ὅσο ψηλὰ φθάνουν οἱ δυνάμεις του, με ὁδηγοῦσαν, ἀφοῦ μ' ἔβαλαν στὴν πολὺ φανερωτικὴ ὁδὸ τοῦ δαίμονος, πού φέρει τὸν εἰδήμονα σ' ὅλες τὶς πόλεις-γνώσεις].

Θὰ παρακάμψουμε τὶς ἑννοίες «ἵπποι» – καὶ μάλιστα «πολύφραστοι», ὅπως χαρακτηρίζονται πιὸ κάτω – καὶ «φέρουσιν» – ἕνα ρῆμα κινήσεως, πού ἐπαναλαμβάνεται σκανδαλωδῶς ἀπ' τὸν ποιητὴ τῆς ἀκινήσιος – καὶ θὰ μείνουμε στὴν ἑννοια «δαίμων». Εἶναι γνωστὸ, ὅτι μιὰ *θεά*

ὑπαγορεύει στὸν Ὅμηρο τὰ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, ἐνῶ μὲν *Μοῦσα* τοῦ διηγῆται τὰ παθήματα τοῦ «πολύ-πλαγκτου» Ὀδυσσεά· οἱ Ἑλικωνιάδες Μοῦσες «μῦθον ἔειπον *Θεογονίας*» στὸν Ἡσίοδο καὶ οἱ Πιερίδες Μοῦσες τοῦ «ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον αἰεΐειν» στὸ «*Ἔργα καὶ Ἡμέραι*». Δὲν εἶναι περιέργο λοιπὸν, ὅτι καὶ τὸν Παρμενίδη τὸν μνεί στίς ἐπιστῆμες ἑνας δαίμων. Οἱ νεώτεροι ἐρευνητές ὑπολαμβάνουν τίς θεές, τίς Μοῦσες καὶ τοὺς δαίμονες ὡς ἄθην ποιητικὴς δημιουργίας ἢ τοὺς δίδουν μεταφυσικὰ περιεχόμενα. Ἦδη ἔχουμε παρατηρήσει, ὅτι γιὰ τὸν Παρμενίδη τουλάχιστον οἱ ἔννοιες «μεταφυσική» καὶ «ὑπερφυσική» δὲν ἔχουν θέση καὶ ἀπορρίπτονται κατηγορηματικὰ ὡς μὴ ὄντα. Ἄρα ὁ δαίμων αὐτὸς δὲν εἶναι «μεταφυσικός». Ὅμως οὔτε κἀν δημιουργία τῆς φαντασίας του μπορεῖ νὰ εἶναι, γιατί ὁ Παρμενίδης ἀπορρίπτει παντελῶς τὸ ψέμα. Περὶ τίνος πρόκειται λοιπὸν;

Τὴν ἀπάντησι θὰ μᾶς τὴ δώσῃ ὁ «*Κρατύλος*», ὅπου (398 a-c) διαβάζουμε, ὅτι «...ταύτη οὖν τίθεται καὶ ἐγὼ (τὸν δαίμονα, τὸν σοφὸ) πάντ' ἄνδρα ὃς ἂν ἀγαθὸς ᾖ, δαιμόνιον εἶναι καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα, καὶ ὁρθῶς «*δαίμονα*» καλεῖσθαι». Λίγο πρὶς πάνω στὸ ἴδιο ἔργο ὁ Σωκράτης λέει, ὅτι «καὶ τῶν νῦν οἷε ἂν φάναι αὐτὸν εἶ τις ἀγαθὸς ἐστὶν ἐκείνου τοῦ χρόνου γένους εἶναι». Ὁ Ἀριστοτέλης θέλει τοὺς δαίμονες ὡς κατάλοιπα ἐπίσης τῶν «πρὸ τῆς νῦν γενέσεως ἀνθρώπων», οἱ ὅποιοι ἦσαν σοφοὶ καὶ πλουτοδότες.

Συμπέρασμα: Οἱ δαίμονες ἦσαν κανονικοὶ ἄνθρωποι, ποὺ ἐξαιτίας τοῦ ἤθους τους (καθ' Ἡράκλειτον), καὶ τῆς παιδείας τους, καὶ τῶν εὐεργετημάτων τους πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἔχαιραν μεγάλων τιμῶν. Οἱ ἐξ-ουσιαστές, θεωρώντας τοὺς δίκαια ὡς ἐπικίνδυνους ἐχθροὺς τους, τοὺς εἶχαν κηρύξει ὑπὸ διωγμόν. Οἰοσδήποτε εἶδεινε ὑψηλὴς ἱκανότητες, σοφία καὶ ἦθος ἀντιμετώπιζε τὸν διωγμὸ τῆς Ὁργάνωσης. Φυσικὸ ἦταν λοιπὸν, νὰ φυλάγονται καὶ νὰ διδάσκουν μόνον αὐτοὺς ποὺ τοὺς ἐκρίναν ἄξιους, τοὺς «*εἰδότες φῶτα*» κατὰ τὸν Παρμενίδη ἢ τοὺς πεπαιδευμένους καθ' Ἡράκλειτον. Ἕνας τέτοιος δαίμων ἐμύησε καὶ τὸν Παρμενίδη, αὐτὸς δὲ δὲν ἦταν ὁ Ξενοφάνης, ποὺ θὰ τὸν κατονόμαζε, ἀλλ' ἓνας σοφός, π.χ. σὺν ἐκείνους τοὺς «Ἐπτά».

* * *

Συμπεράσματα:

1. Ὁ Παρμενίδης ὑπῆρξε μέγας μαθηματικὸς καὶ φιλόσοφος. Ἦ ξερυνά μας, ποὺ ἀποσκοπεῖ στὴν ἀναζήτησι τῶν θεμελιωτῶν τῆς Μαθηματικῆς Ἐπιστῆμης, σταματᾷ στὴ Σχολὴ τῆς Ἑλέας. Στὸν Παρμενίδη ἀνακαλύπτουμε γιὰ πρώτη φορὰ καὶ τὴν ἀξιωματικὴ μέθοδο, καὶ τὴν ὑπόθεσι, καὶ τὴν ἔμμεσο ἀπόδειξι.

2. Ὁ Παρμενίδης «*δαίμων*», οἱ Ὀμηρικὲς «*θεαὶ*» καὶ οἱ Ἡσιόδειες «*Μοῦσαι*» δὲν ἀποτελοῦν οὔτε σχήματα λόγου οὔτε μεταφυσικὲς ὀντότητες. Πρόκειται γιὰ Ἕλληνες σοφοὺς, οἱ ὅποιοι διέσωσαν – προφορικὰ ἢ γραπτὰ, ἀδιάφορο – ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τίς γνώσεις τοῦ παμπάλαιου πολιτισμοῦ, τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Διός. Δὲν ὑπάρχει τίποτα τὸ ξαφνικὸ καὶ αἰφνίδιο, ἀφοῦ ὅλες οἱ Ἑλληνικὲς γνώσεις εἶναι παμπάλαιες. Οἱ ἐξ-ουσιαστές ὡστόσο, ποὺ καὶ τότε, ὅπως καὶ τώρα, κατεδίωκαν τὴ γνώσι καὶ τοὺς φορεῖς τῆς, κατέστρεψαν τὰ ἔργα τους καὶ ἔσπασαν τίς γέφυρες, ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ μᾶς ἐνώσουν μὲ τὸν πανάρχαιο πολιτισμὸ.

3. Ἡ προσπάθεια τῶν ὀργάνων τῆς ἐξ-ουσίας νὰ ἐξαπατήσουν τὴν ἀνθρωπότητα μὲ τὸ τέχνασμα τῆς καταγωγῆς τῆς ἀξιωματικῆς μεθόδου, τῆς ἀναλύσεως καὶ τῆς ἀποδείξεως ἀπὸ τὴν ἀριθμητικὴ καὶ τοὺς Πυθαγορείους ἀπεδείχθη δόλια, ποὺ σκοπὸ ἔχει τὸν ἀποπροσανατολισμὸ τῶν ἐρευνητῶν ἀπ' τὸ σωστὸ δρόμο. Ὁ ὅρος «Γεωμετρικὴ Ἀλγεβρα», ποὺ βρίσκειται στὸ στόχαστρο τῆς σύγχρονης ἐπιστημονικῆς διαμάχης, εἶναι τεχνητὸς καὶ ψευδὴς καὶ ἐντάσσεται μέσα στὴν προσπάθεια αὐτή. Οἱ μαθηματικοὶ ὀφείλουν νὰ τὸν ἀπορρίψουν ὡς ἀπαράδεκτο.

4. Ὁ Παρμενίδης καὶ οἱ μαθητὲς του ἔδωσαν σκληρὴς μάχης ἐναντίον τοῦ σκοταδιστικοῦ ἐξουσιασμοῦ καὶ κατέστησαν γνωστὲς τίς ἐπιστῆμες καὶ τίς ἐπιστημονικὲς μεθόδους σ' ἕνα μεγάλο κύκλο ἔτσι, ὥστε, ὅσο κι ἂν προσπάθησαν τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας, δὲν μπόρεσαν νὰ καταπνίξουν τὴ γνώσι. Μετὰ ἀπ' αὐτὸ ἡ Ὁργάνωσι ἀναγκάσθηκε νὰ συμβιβασθῇ καὶ μέσῃ στὰ προγράμματά της νὰ συμπεριλάβῃ καὶ ἐπιστημονικὲς γνώσεις. Ἡ ἀντίστροφη μέτρησι γιὰ τοὺς σκοταδιστὰς ἄρχισε ἀπ' τὸν 5ο αἰῶνα καὶ ἀπὸ τὴ σχολὴ τῆς Ἑλέας. Ἡ ἐπιστημονικὴ κοινότης καὶ οἱ ἐλευθερὰ σκεπτόμενοι ἄνθρωποι ὀφείλουν νὰ πλεῖστα στοὺς φιλοσόφους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης – τοὺς προσωκρατικούς, ὅπως τοὺς λέγουν – καὶ ἰδιαίτερα στὸν «*δαινὸν τ' αἰδοῖόν τε*» Παρμενίδη.

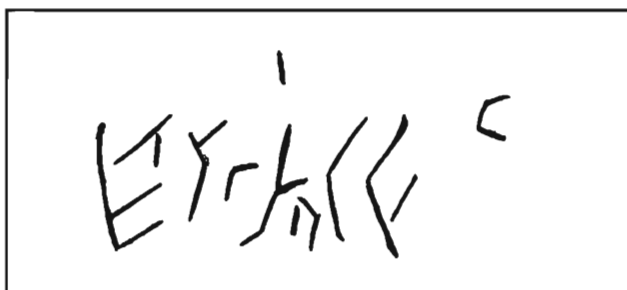
[Σὲ ἐπόμενο τεῦχος: Ὁ Ζήνων καὶ τὰ «*Παράδοξα*» του]

Πελασγικὸς ὀγκόλιθος με̐ σημεῖα παμπάλαιας γραφῆς στὸ Ὅμφάλιο

Στὰ πλαίσια τῆς ἐκπομπῆς «Στὴ ροὴ τῆς Ἱστορίας», τὴν ὁποία ἐπιμελοῦμαι καὶ παρουσιάζω ἀπὸ τὴν τηλεόραση τοῦ «Α.Ρ.Τ. 68» τὰ τελευταῖα χρόνια, μετέβην στὶς 10 Ὀκτωβρίου μετὰ τοῦ ἐκλεκτοῦ φίλου καὶ κατὰ εὐτυχῇ συγκυρία συνεργάτου μου κ. Ἀθανασίου Καψιώτη, ἱστορικοῦ συγγραφέως, στὴν νότια Θεσσαλία καὶ συγκεκριμένα στὸν εὐρύτερο χῶρο τῆς ἀρχαίας Δολοπίας γιὰ τὶς ἀνάγκες μιᾶς ἐξωτερικῆς παραγωγῆς.

Μεταξὺ ἄλλων ἐπισκεφθῆκαμε καὶ τὴν ἐπὶ πυραμιδοειδοῦς λόφου κειμένη ἀκρόπολη τῆς Πελασγικῆς πολίχνης Ὅμφάλιον, ἀπ' ὅπου καὶ ἡ φωτογραφία ποὺ παραθέτουμε στὴν ἀπέναντι σελίδα. Πρόκειται γιὰ μεγάλο ὀγκόλιθο, προερχόμενο ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ τεῖχος τοῦ φρουρίου, ὁ ὁποῖος στὴν μία πλευρά του φέρει ἐφθαρμένες μὲν ἀλλὰ ἐμφανεῖς καὶ αἰνιγματικὲς γραμμώσεις, ἀποτελούμενες ἀπὸ σμιλευμένες μικροσκοπικὲς κουκκίδες. Κατὰ μία πρώτη ἐκτίμηση τοῦ κ. Καψιώτη πρόκειται γιὰ συνθηματικὴ ἀναγραφή (λέξεως ἢ φράσεως) με̐ χαρακτηριστ. δυσνοήτους ὁμολογουμένως. Κατὰ ταῦτα τελοῦμε ἐν ἀναμονῇ ἐκδηλώσεως εἰδικότερου ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος, δεδομένου δὲ ὅτι τὸ Ὅμφάλιον «ἔδυσσε» ἱστορικὰ κατὰ τὴν 5η π.Χ. χιλιετία.

Μάριος Κ. Μαρνέας
Θεολόγος-Ἱστορικός-Ἐρευνητής



*Μιὰ πρώτη καθαρογράφηση τῶν σημείων γραφῆς ποὺ εἶναι χαραγμένα στὸν
Πελασγικὸ ὀγκόλιθο τοῦ Ὅμφαλίου.*

• Φωτογραφία τῆς ἐγχάρακτης ἐπιγραφῆς ἐπὶ τοῦ ὀγκολίθου βλέπε στὴν ἑναντι σελίδα.



‘Ο καφετζής και τὸ φλυντζάνι

Θαῦμα τῶν θανμάτων!!!

Ἐκ τῆς θαλάσσης τῶν πανεπιστημόνων ἐξεβράσθη ὑπερεπιστήμων, ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς. Καὶ ὡς ἄλλο κῆτος θὰ καταπιῇ ὅλους αὐτοὺς τοὺς κάποιους κουφιοκέφαλους ὑπερεθνικιστές. Θλιβερόν τέλος σὰς ἀναμένει ὅλους ἐσᾶς, πὺν τοποθετεῖτε τὴν ἀρχὴν τοῦ πολιτισμοῦ στὴν Ἑλλάδα. Ὁ υἱὸς τοῦ νιού τοῦ πατρὸς θὰ σᾶς ἀφανίσῃ. Ἐκ τοῦ ἰοδόλου τούτου ὑπερεπιστήμονος, τοῦ νιού τοῦ πατρὸς, δὲν πρόκειται νὰ σωθῇτε· ἀδίκως προσπαθεῖτε. Τὸ λαμπρὸν πνεῦμα τοῦ νιού τοῦ πατρὸς συνηντήθη μὲ πνεῦμα ἄλλον ὑπερεπιστήμονος συγγραφέως. Καὶ τὰ δύο πνεύματα ἐνωμένα πλέον ἀλαλάζουν:

– Νενικήκαμεν ὑμᾶς τοὺς κουφιοκέφαλους ὑπερεθνικιστές. Φτάνει ἓνα διβλίο τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγραφέως, καὶ μετατρέπονται εἰς κονιορτὸν ὅλες οἱ ἐπιστημονικὲς ἀποδείξεις. Νέες μέθοδοι ἔξω ἀπὸ τὰ συνηθισμένα, ἀνορθόδοξες, ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἐπιλίπτουν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν σας. «Ὅσα δὲν καταφέρει νὰ βρῇ μία ὁλόκληρη ξένη πανεπιστημιακὴ ὁμάδα μὲ ὁδηγοὺς τοὺς πιὸ διαβασμένους ἐπιστήμονες, μπορεῖ καμμία φορὰ νὰ σοῦ τὰ πῇ ἓνας βοσκὸς ἢ ἓνας καφετζῆς τῆς περιοχῆς».

Καὶ δὲν ἀποκαλύπτουν οἱ δύο λαμπροὶ αὐτοὶ ὑπερεπιστήμονες τὸ πλέον σοβαρὸν ὄπλον τους: Νὰ γνωρίζῃ ὁ καφετζῆς νὰ διαβάξῃ τὸ φλυντζάνι. ὦ, τί γνώσεις καὶ τί ἐπιχειρήματα ἤθελαν προκύψει ἐκ τῆς τοιαύτης συντυχίας. Ἰδοὺ λοιπὸν αὐτὸς ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς· ἰδοὺ ὁ λαμπρὸς αὐτὸς ὑπερεπιστήμων, κριτῆς καὶ ἐπιτιμητῆς, ἐξαπολύει ἐναντίον σας τὰ ἰοδόλα βέλη του. Ἐναντίον ὑμῶν, πὺν πιστεύετε ἀκόμη, ὅτι τὸ ἀλφάθητον εἶναι ἐλληνικόν. Χάσατε τὸ ἔδαφος κάτω ἀπὸ τοὺς πόδας σας. Ὁχοὶ ἐγίναντε ἐκ τοῦ γεγονότος. Καὶ σὰν κοινοὶ συκοφάντες θὰ κατατάξετε αὐτόν, τὸν ὑπερεπιστήμονα, τὸν υἱὸν τοῦ πατρὸς, μετὰ τῶν σκοταδιστῶν, τῶν πληρωμένων τοῦ φοινικικοῦ... λόμπυ. Ὁχοι εἶναι νὰ ἰσχυρισθῇτε, ὅτι ἀξίως ἐξαργυρώνει τὸν μισθόν του στὴν προοδευτικὴν ἐφημερίδα καὶ τὴν ἔκδοσιν καὶ διανομὴν τοῦ τετράτομου ἔργου του. Λανθάνεσθε· πλανᾶσθε πλάνην οἰκτράν. Καὶ ἐκ τοῦ μηδενὸς θὰ εὐρίσκη τὴν εὐκαιρίαν νὰ σᾶς κατατροπώνῃ.

Ἄδαιοι, κούφιοι ὑπερεθνικιστές, πὺν πιστεύσατε, ὅτι οἱ πυραμίδες τοῦ Ἀργονοῦ εἶναι ἀρχαιότερες τῶν Αἰγυπτιακῶν. Εὐτυχῶς πὺν συνηντήθησαν τὰ πνεύματα τῶν δύο λαμπρῶν αὐτῶν ὑπερεπιστημόνων, τοῦ νιού τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγραφέως. Πτωχοί, πὺν θὰ ἔλεγεν καὶ ἡ μαντὰμ Σουσοῦ, δὲν εἶναι τίποτ’ ἄλλο παρὰ δάσεις στρατιωτικῶν φυλακίων τῶν ἐλληνιστικῶν χρόνων. Σκιρτᾷ τὸ πνεῦμα τοῦ Φαραῶ ἀπὸ χαρὰν· ἀγάλλονται οἱ καμῆλες τῆς ἐρήμου, πὺν μεταφέρουν τοὺς τουρίστες. Χειροκροτεῖ καὶ ὁ Ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ, διότι εὐρίσκει δίκαιον γιὰ τὴν ἀπόφασίν του νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν χρονολόγησιν τῶν προϊστορικῶν κτισμάτων. Τί χρειάν τούτου ἔχομεν, ὅταν ἀποφαίνεται ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς, ὁ ὑπερεπιστήμων;

Ἀγάλλεται καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἰδική μου, ὅταν σύγχρονα μὲ τὸ δημοσίευμα τοῦ νιού δημοσιεύεται κείμενον τοῦ πατρὸς καὶ στὰ ἰσραηλιτικὰ «Χρονικά». Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἤμπορεῖ νὰ παρηγγεῖλῃ τὴν μέτρησιν τῶν πυραμίδων σὲ γερμανοὺς ἐπιστήμονες μὲ τὴν μέθοδον τῆς ὀπτικῆς θερμοφωταύγειας, καὶ τὴν ἀνακοίνωσιν τῶν ἀποτελεσμάτων νὰ ἔκανεν ὁ ἴδιος ὁ Πρόεδρος τῆς. Δὲ βαρυνέσαι. Κουφιοκέφαλοι ὑπερεθνικιστὲς ὅλοι τους. Ὅπως καὶ ὁ Πανσανίας, πὺν ρητῶς ἀναφέρει περὶ πυραμίδων καὶ χρόνου ἀνεγέρσεώς των. Τσιμέντα Χαλκίδας νὰ τοὺς πλακώσουν ὅλους.

Σάρωθρον

«Μέσα από τὸν σπασμένο καθρέφτη»

Μέσα ἀπὸ τὸν σπασμένο καθρέφτη τῆς παιδικῆς ὁρατότητος οἱ ἐφιάλτες. «Τῶν πελαγισζόμενων τὰ ὄνειρα σεσυλημένα πάλαι ποτέ». Μέσα ἀπὸ τὸ σπασμένο καθρέφτη «τῆς ἀτέραντης ἐκείνης ὁρατότητος» τῶν Ἑλλήνων αἱ παίδων ὁρατότητες μὴδέν. Μέσα ἀπὸ τὸ σπασμένο καθρέφτη τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου μεγαλυνεῖ ἢ μεγαλύτερη ἀπάτη τῆς Ἱστορίας. Ὁ Πικάσσο θὰ μᾶς δώσει τὴ «Γκουέρνικα», τὴ φοίικη καὶ τὸν παραλογισμό ἑνὸς κόσμου κατακερματισμένου, πὺν ἀσπαίρει. Παραπλανημένη ἀπὸ ψευδαισθήσεις καὶ ἀνταπάτες ἢ καταδικασμένη τοῦ Μπέργκμαν, ἀποζητώντας τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὸ Θεό «μέσα ἀπὸ τὸ σπασμένο καθρέφτη», θὰ βρεθεῖ ἀντιμέτωπη μὲ τὴν «ἀράχνη». Κι ὅπως δὲ θὰ ἴναι πιά σὲ θέσι νὰ ἀντιδράσει σωστά, θὰ ἐκτραγεῖ, θὰ χτυπηθεῖ, ἔντομο αἰχμαλωτισμένο στὰ δίχτυα τῆς, μέχρι πὺν νὰ διαλυθεῖ, νὰ γίνεῖ παρελθὸν καὶ ἀπουσία. Παρατηρητὴς ὁ πατέρας, πὺν εἶναι καὶ δημιουργός, θὰ καταγράψει τὴ διαλυτικὴ τῆς πορείας τηρῶντας τὶς ἀποστάσεις του ὡς «τὴν τελικὴ κατάπτωσι». Στὸ δόρειο, τὸ μουντὸ ψυχρὸ τοπίο, τὸ μεταφυσικὰ ἀπομονωμένο καὶ ἀπόμακρο, θ' ἀπομείνουν τρεῖς σκιές, τρεῖς ἀρσενικὲς υποστάσεις χωρὶς ζωῆς κίνησι. Τὸ ἀμφίβολο φῶς, πὺν θὰ ῥίξει στὸ τέλος τῆς ταινίας ὁ Μπέργκμαν, θὰ μοιάζει τῆς παρηγοριᾶς. Τὰ περὶ ἀγάπης καὶ σὲ ὕφος κηρύγματος, πὺν θὰ φελλίσει ὁ πατέρας στὸ φοβισμένο ἀπὸ τὴ ζωὴ καὶ ρημαγμένο ἀπὸ τὴν ἐνοχλή γιό, δὲ θὰ πείσουν κανένα, καὶ ὅπως δὴποτε δὲ θὰ δοῦμε τὸ γιό νὰ ξεκινᾷ.

Ἀδιέξοδα. Ἀπαισιοδοξία μέχρις ἀσφυξίας. Φταίει ὁ ἀνὴλυστος Βορρᾶς; Κι ἐκεῖνο τὸ τιποτένιο ζῶδιο, πὺν ὑφαίνει τὸν ἴσθ του στὸ σκοτάδι, ὁ ἀόρατος ψευδεπίγραφος Θεός, πὺν τραβάει μαγνήτης τὸ θῦμα του, τὸ τρελλαίνει, κι ἐξαίφνης ἐμφανίζεται μπροστὰ του χωρὶς τὸ προσωπεῖο, γιὰ νὰ δώσει τὸ τελικὸ χτύπημα, τί νὰ σήμαινε τάχα; Καὶ ἐπὶ τέλους ἐγάθη ἓνα σκουπόξυλο; Περιέργο καὶ ὅμως ἀληθινό: Τὰ τιποτένια καὶ οἱ τιποτένιοι κατευθίνουν τὴ ζωὴ μας.

«Καλλιτεχνίες καὶ λογοτεχνίες...», μὲ ἀποσιωπητικὰ καὶ πολλὴ περιφρόνηση, θὰ σχολιάσει κατὰ πῶς τὸ ἔχει συνήθειο ὁ θρησκονόμος κόσμος καὶ θὰ μᾶς παραπέμψει στὴν Ἀγία Γραφή, πὺν κατέχει πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν καὶ εἰς ὅλα ἀπαντᾷ: στοὺς προφῆτες τοῦ Ἰσραὴλ, «τοὺς ἁγίους μας» – ἱερεὺς κ. Μεταλληνός, καθηγητὴς τοῦ ἐν Ἀθῆναις ἐλληνικοῦ (;) πανεπιστημίου –, πὺν μίλησαν ἀπ' εὐθείας μὲ τὸ Θεό ἢ μίλησαν γιὰ λογαριασμό τοῦ Θεοῦ ἢ μίλησε ὁ Θεὸς μὲ τὸ στόμα τους, κάτι τέτοιο. Θεοπνευστία μέχρις ἰσοθεΐας – συμβαίνει καὶ τὴν σήμερον – πολλὰ τὰ κρούσματα.

Νὰ πᾶμε στὴν Ἀγία μας Γραφή – γιὰ νὰ μὴν πᾶμε; – καὶ στοὺς προφῆτες μας τοῦ Ἰσραὴλ νὰ πᾶμε, στὸν Ἡσαΐα ἰδιαίτερα, τὸ μεγάλο κανόνι τὸν ἅγιον μας καὶ μεγάλου Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, οὐ καὶ τὴν μνήμην ἐπιτελοῦμεν, ἀμήν.

«Προφητείας Ἡσαΐου τὸ ἀνάγνωσμα. Τάδε λέγει Κύριος: Ἀκουσόν μου, λαέ μου· καὶ δὸς ἀκρόασιν εἰς ἐμέ, ἔθνος μου (...). Ἐμβλέψατε εἰς τὸν Ἀβραάμ τὸν πατέρα σας καὶ εἰς τὴν Σάρραν, ἥτις σᾶς ἐγέννησε: διότι ἐκάλεσα αὐτὸν ὄντα ἓνα καὶ ἐνλόγησα αὐτὸν καὶ ἐπλήθυνα αὐτόν. Ὁ Κύριος θέλει παρηγορήσει τὴν Σιών» (...) καὶ θέλει κάμει τὴν ἐρημον αὐτῆς ὡς τὴν Ἑδέμ (...) εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίασις θέλει εὐρίσκεισθαι ἐν αὐτῇ· δοξολογία καὶ φωνὴ αἰνέσεως. (...) Ἰδοὺ θέλω ὑψώσει τὴν χεῖρα πρὸς τὰ ἔθνη καὶ στήσω τὴν σημαίαν μου πρὸς τοὺς λαούς, καὶ θέλουσι φέροι τοὺς υἱούς σου ἐν ἀγκάλαις, καὶ αἱ θυγατέρες σου θέλουσι φερθῇ ἐπὶ ὤμων καὶ βασιλεῖς θέλουσι εἰσθαι οἱ παιδοτρόφοι σου καὶ αἱ βασιλίσσαι αὐτῶν αἱ τροφοὶ σου· θέλουσι προσκυνήσει μὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν καὶ γλύνει τὸ χῶμα τῶν ποδῶν σου. (...) Τοὺς καταθλιδοντάς σε θέλω κάμει νὰ φάγωσι τὰς ἰδίας αὐτῶν σάρκας· καὶ θέλουσι μεθυσθῇ μὲ τὸ ἴδιον αὐτῶν αἷμα, ὡς μὲ οἶνον· καὶ θέλει γνωρίσει πᾶσα σὰρξ, ὅτι ἐγὼ ὁ Κύριος εἰμι ὁ Σωτὴρ σου καὶ ὁ Λυτρωτής σου, ὁ Ἰσχυρός τοῦ Ἰακώβ. (...) Θέλω καταστρέψει καὶ καταπίει ὅμοῦ· θέλω ἐρημώσει ὄρη καὶ λόφους καὶ καταξηράνει πάντα τὸν χόρτον αὐτῶν καὶ θέλω καταστήσει τοὺς ποταμούς νήσους καὶ τὰς λίμνας θέλω ξηράνει. (...).

» Ἐστράφησαν εἰς τὰ ὀπίσω, καταισχύνθησαν οἱ θαρροῦντες ἐπὶ τὰ γλυπτὰ, οἱ λέγοντες πρὸς τὰ χωνευτὰ, Σεις εἰσθε οἱ θεοὶ ἡμῶν. Ἰδοὺ σεις εἰσθε οἱ ὀλιγώτερον παρὰ τὸ μὴδέν, καὶ τὸ ἔργον σας χειρότερον παρὰ τὸ μὴδέν. Ὅστις σᾶς ἐκλέγει εἶναι δόελνγμα (...). Ἰδοὺ, πάντες εἶναι ματαιότης: τὰ ἔργα αὐτῶν μὴδέν (...). Ἐγὼ εἰμι ὁ Κύριος: τοῦτο εἶναι τὸ ὄνομά μου· καὶ θέλω δώσει τὴν δόξαν μου εἰς ἄλλον, οὐδὲ τὴν αἰνέσιν μου εἰς τὰ γλυπτὰ. (...) Ἀλλὰ σύ, Ἰσραὴλ, δοῦλε μου Ἰακώβ, ἐκλεκτέ μου, τὸ σπέρμα Ἀβραάμ τοῦ ἀγαπητοῦ μου, (...) ἐγὼ σὲ ἐξέλεξα καὶ δὲν θέλω σὲ ἀπορρίψει: μὴ φοβοῦ· διότι ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ· μὴ τρώμας: διότι ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός σου·

σέ ἐνίσχυσα· μάλιστα σέ ἐδοήθησα· μάλιστα σέ ὑπερησπίσθην διὰ τῆς δεξιᾶς τῆς δικαιοσύνης μου. Ἰδοὺ, πάντες οἱ ὠργισμένοι κατὰ σοῦ θέλουσι καταισχυνθῇ καὶ ἐντραπῇ. Θέλουσι εἶσθαι ὡς μηδέν· καὶ οἱ ἀντίδικοί σου θέλουσι ἀφανισθῇ. Θέλεις ζητήσῃ αὐτούς καὶ δὲν θέλεις εὑρεῖ αὐτούς, τοὺς ἐναντιούμενους εἰς σέ· οἱ πολεμοῦντες κατὰ σοῦ θέλουσι γίνεαι μηδέν καὶ ὡς ἐξουθένημα.

« Διότι ἐγώ, Κύριος ὁ Θεός σου, εἰμὶ ὁ κρατῶν τὴν δεξιάν σου, λέγων πρὸς σέ, μὴ φοβοῦ· ἐγὼ θέλω σέ δοθῆσαι (...). Ἰδοὺ ἐγὼ θέλω σέ κάμει νέον κοπτερόν ἁλωνιστήριον, ὄργανον ὀδοντωτόν. Θέλεις ἁλωνίσει τὰ ὄρη καὶ λεπτύνει αὐτά, καὶ θέλεις κάμει τοὺς λόφους ὡς λεπτὸν ἄχρον. (...) Ἦγεω αἶνα ἐκ βορρᾶ καὶ θέλει ἔλθῃ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίον θέλει ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομά μου· θέλει πατήσῃ ἐπὶ τοὺς ἡγεμόνας ὡς ἐπὶ πηλὸν καὶ ὡς ὁ κεραυνὸς καταπατεῖ τὸν ἀργίλλον (...) καὶ θέλω δώσει εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὸν εὐαγγελιζόμενον (...).

«Μὴ φοβοῦ· διότι ἐγὼ εἰμαι μετὰ σοῦ· ἀπὸ ἀνατολῶν θέλω φέρεῖ τὸ σπέρμα σου καὶ ἀπὸ θυμῶν θέλω σέ συνάξῃ· (...) διότι ἐδημιούργησα (τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ) διὰ τὴν δόξαν μου· ἔπλασα αὐτούς καὶ ἔκαμα αὐτούς. (...) Ἐγὼ ὁ Κύριος, ὁ ποιητὴς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ βασιλεὺς σας, (...) δίδω ὕδατα εἰς τὴν ἔρημον, ποταμούς εἰς τὴν ἄνυδρον, διὰ νὰ ποτίσω τὸν λαόν μου, τὸν ἐκλεκτόν μου. (...) Θέλω ἐκχεῖ τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ τὸ σπέρμα σου καὶ τὴν ἐνλογίαν μου ἐπὶ τοὺς ἐκγόνους σου. (...) Ἐγὼ εἰμαι ὁ Κύριος ὁ ποιήσας τὰ πάντα· (...) ὁ ἀνατρέπων τοὺς σοφούς καὶ μωραίων τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν (...). Τίς ἔπλασε Θεὸν ἢ ἔχυσεν εἰδωλον, τὸ ὅποιον οὐδὲν ὠφέλει; Ἰδοὺ πάντες οἱ σύντροφοί σου θέλουσι αἰσχυνθῇ· (...) ἄς συνέλθωσι πάντες ὁμοῦ· ἄς παρασταθῶσι· θέλουσι φοβηθῇ, θέλουσι ἐντραπῇ πάντες ὁμοῦ. (...) Πάντες οὗτοι θέλουσι αἰσχυνθῇ καὶ ἐντραπῇ. Οἱ ἐργάται τῶν εἰδωλῶν θέλουσι φύγει ἐν καταισχύνῃ πάντες ὁμοῦ· ὁ δὲ Ἰσραὴλ θέλει σωθῇ διὰ τοῦ Κυρίου σωτηριάν αἰώνιον. (...) Βασιλεῖς θέλουσι σέ ἰδεῖ καὶ σηκωθῇ· ἡγεμόνες θέλουσι σέ ἰδεῖ καὶ σηκωθῇ· ἡγεμόνες θέλουσι σέ προσκυνήσῃ ἕνεκεν τοῦ Κυρίου, ὅστις εἶναι πιστός, τοῦ Ἀγίου τοῦ Ἰσραὴλ, ὅστις σέ ἐξέλεξε. (...) Θέλω προσέτι σέ δώσει φῶς εἰς τὰ ἔθνη, διὰ νὰ εἰσαι ἡ σωτηρία μου ἕως ἑσχάτου τῆς γῆς (...).

« Ἀκουσάτέ μου αἱ νῆσοι καὶ προσέξατε λαοὶ μακρυνοί· ὁ Κύριος μὲ ἐκάλεσεν ἐκ κοιλίας (...), καὶ μὲ ἔκαμην ὡς θέλος ἐκλεκτόν, καὶ ἐν τῇ φαρέτρᾳ αὐτοῦ μὲ ἔκρυψε· καὶ εἶπε πρὸς ἐμέ. Σὺ εἰσαι ὁ δοῦλός μου Ἰσραὴλ, εἰς τὸν ὅποιον θέλω δοξασθῇ· (...) ὀπίσω σου θέλουσι ἀκολουθεῖ· μὲ ἀλύσεις θέλουσι περάσει καὶ θέλουσι σέ προσκυνήσῃ· (...) καὶ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ θέλει κληρονομήσῃ αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ τοῦ Κυρίου διὰ δούλους καὶ δούλας· (...) τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία, τὰ ὅποια δὲν ἤθελον σέ δουλεύει, θέλουσι ἀφανισθῇ· ναί, τὰ ἔθνη ἐκεῖνα θέλουσι ὀλοκλήρως ἐρημωθῇ (...). Ὡμοσα εἰς ἑμαυτόν, ὅτι πᾶν γόνυ θέλει κάμψῃ εἰς ἐμέ· (...) θέλει δικαιωθῇ καὶ δοξασθῇ ἅπαν τὸ σπέρμα τοῦ Ἰσραὴλ· (...) θέλει ὑψώσει σημαίαν εἰς τὰ ἔθνη καὶ θέλει συνάξῃ τοὺς ἀπερομένους· (...) καὶ θέλουσι ὀρμήσῃ ἐπὶ τὰ ὄρια τῶν Φιλιστίνων πρὸς τὴν δύσιν· θέλουσι λεηλατήσῃ καὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀνατολῆς πάντας ὁμοῦ. (...)

« Ἐπλήθυνας τὸ ἔθνος, Κύριε, ἐπλήθυνας τὸ ἔθνος· ἐδοξάσθης· ἐμάκρυνας αὐτὸ εἰς πάντα τὰ ἔσχατα τῆς γῆς. (...) Ὁ Ἰσραὴλ θέλει ἀνθήσει καὶ βλαστήσει καὶ γεμίσει τὸ πρόσωπον τῆς οἰκουμένης· (...) τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν σου θέλει εἶσθαι ὡς κονιορτός. (...)

« Ὁ θυμὸς τοῦ Κυρίου εἶναι ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἡ φλογερὰ ὀργὴ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ στρατεύματα τῶν ἐχθρῶν· κατέστρεψεν αὐτὰ ὀλοκλήρως· παρέδωκεν αὐτὰ εἰς σφαγὴν· οἱ δὲ πεφονευμένοι αὐτῶν θέλουσι ριφθῇ ἔξω καὶ ἡ δυσωδία αὐτῶν θέλει ἀναδυθῇ ἀπὸ τῶν πτωμάτων αὐτῶν. (...) Διότι ἡ μάχαιρά του ἐμεθύσθη ἐν τῷ οὐρανῷ· (...) ἡ μάχαιρα τοῦ Κυρίου εἶναι πλήρης αἵματος. (...) Ἰδοὺ τὰ ἔθνη εἶναι ὡς ρανὶς ἀπὸ κάδου καὶ λογίζονται ὡς ἡ λεπτή σκόνης ἀπὸ τῆς πλάστιγγος. Ἰδοὺ μετατοπίζει τὰς νῆσους ὡς σκόνιν (...). Πάντα τὰ ἔθνη ἐνώπιον αὐτοῦ εἶναι ὡς μηδέν· λογίζονται παρ' αὐτῷ ὀλιγώτερον ἢ τὸ μηδέν. (Σὺ δέ, Ἰσραὴλ) θέλεις ἔκταθῃ εἰς τὰ δεξιά καὶ τὰ ἀριστερά· καὶ τὸ σπέρμα σου θέλει κληρονομήσῃ τὰ ἔθνη. (...) Οὐδὲν ὄπλον κατασκευασθὲν ἐναντίον σου θέλει εὐδοκῆθῃ· ὅσοι συναχθῶσιν ὁμοῦ ἐναντίον σου, θέλουσι πέσει. (...)

« Ἀκουσον τοῦτο (...), παρθένε, θυγάτηρ τῆς Βαβυλῶνος. (...) Ἦ σοφία σου καὶ ἡ ἐπιστήμη σου σὲ ἀπεπλάνησαν· (...) διὰ τοῦτο θέλει ἔλθῃ κακὸν εἰς σέ, χωρὶς νὰ ἐξεύρῃς πόθεν γεννᾶται· καὶ συμφορὰ θέλει πέσει κατὰ σοῦ, χωρὶς νὰ δύνασαι νὰ ἀποστρέψῃς αὐτήν· καὶ ὀλεθρὸς θέλει ἔλθῃ αἰφνιδίως ἐπὶ σέ, χωρὶς νὰ ἐξεύρῃς...» πῶς καὶ πόθεν καὶ ποιοὶ ἔχουν ὑφάνει τὸ δίχτυ τῆς ἀράχνης, πού μεσα τὸν θά σπαρταράς καὶ θὰ διαλύεσαι.

Καὶ scripta manent, καὶ σχόλιον οὐδέν. «Ἡδὴ θὰ τὸ κατάλαβες (ἡ ἀράχνη) τί σημαίνει».

Οὐρανία Πρίγκουρη

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΚΟΡΔΑΣ

Θεόφιλος Καΐρης, τὸ θῦμα τοῦ φανατισμοῦ

Τὸ περιοδικὸ «Δαυλὸς» εἶναι ἓνα πνευματικὸ δῆμα, ἀπ' ὅπου ἐραστές τοῦ λόγου, τῆς τέχνης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἔχουν τὴν εὐκαιρία νὰ ἀναπτύσσουν τὶς σκέψεις τους πάνω σὲ εὐρύτερα πνευματικὰ θέματα. Κι ἐγὼ ἀπὸ τὶς πολυτίμες σελίδες τοῦ ἐξαίρετου περιοδικοῦ παίρνω τὴν εὐκαιρία νὰ γράψω γιὰ μιὰ τραγικὴ μορφή τῆς Ἑλλάδος τοῦ περασμένου αἰώνα, τὸν Θεόφιλο Καΐρη, τὸν πνευματικὸ ἄνθρωπο καὶ στοχαστὴ.

Ὁ Θ. Καΐρης γεννήθηκε στὴν Ἀνδρο τὸ 1784. Ἀνήσυχο ἐρευνητικὸ πνεῦμα ἔκρυβε μέσα του μιὰ προμηθεϊκὴ φύση καὶ τὴν ψυχὴ ἑνὸς ἀληθινοῦ δραματιστῆ. Ὑπῆρξε μεγάλος ἐθνικὸς ἀγωνιστὴς ἀλλὰ καὶ ὑπέροχος Διδάσκαλος τοῦ Γένους, καὶ ταυτίζεται μὲ τὸν θεοσεβῆ, τὸν ἀναζητητὴ τοῦ ἀπολύτου. Οἱ ιδιότητές του αὐτές εἶχαν ὅμως σὰν ἀποτέλεσμα νὰ παρεξηγηθεῖ ὁ ἔξοχος αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ νὰ καταδιωχθεῖ, παρὰ τὶς μεγάλες ὑπηρεσίες ποὺ εἶχε προσφέρει στὸ ἔθνος. Νὰ θεωρηθεῖ σὰν ἀρνητὴς τῶν πατροπαράδοτων ὀρθοδόξων δογμάτων καὶ σὰν κάποιος ποὺ εἶχε παραπλανηθεῖ ἀπὸ τὶς ιδέες τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Διαφωτισμοῦ. Ἡ ἀληθινὴ αἰτία ὅμως τοῦ δράματος τοῦ Καΐρη πέρα ἀπὸ τὶς ὁποιοδήποτε τυχόν ἐξωτερικὲς ἐπιδράσεις ἦταν αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ θαυτοτάτα θρησκευτικὴ ἐσωστρεφὴς καὶ ταυτόχρονα ὀρθολογιστικὴ διπλὴ προμηθεϊκὴ φύση του. Τὸν ἔφερε στὰ ὕψη μιᾶς ἀτομικῆς ἀναζήτησης καὶ θεώρησης τοῦ ἀπολύτου, ἀλλὰ συνετέλεσε στὴν ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοινωνικὴ του καταδίκη.

Δέχθηκε τὸ ἀξίωμα τοῦ πρεσβυτέρου. Σπούδασε στὴν Πίζα καὶ στὸ Παρίσι, ὅπου γνωρίστηκε μὲ τὸν Ἀδαμάντιο Κοραῖ. Στὴ Γαλλία ἐπηρεάσθηκε ἀπὸ τὸ «Θεοσεβισμό», δηλ. ἀπὸ ἓνα εἶδος φυσικῆς θρησκείας χωρὶς δόγματα καὶ λεπτολόγες θεολογικὲς ἀναζητήσεις. Ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὴ σχολαστικὴ φιλοσοφία, σὰν Χριστιανὸς προτιμοῦσε ἓνα εἶδος πρακτικῆς χριστιανικῆς ζωῆς χωρὶς πολλὰ-πολλὰ θεολογικὰ στηρίγματα. Ἀναζήτησε μιὰ ἐξατομικευμένη πνευματικὴ πορεία, ὅπως συμβαίνει σ' ὅλες τὶς ἀνεπτυγμένες φύσεις καὶ στίς μεγάλες παγκόσμιες μορφές, ἄσχετα ἂν παρουσιάζεται σ' ὅλες αὐτές ἢ ὄχι αὐτὴ ἡ μεγαλειώδης, αὐτὴ ἡ τραγικὴ συνέπεια μεταξύ συνειδήσης καὶ ζωῆς. Πιὸ πολὺ ὅμως

Ὁ πατὴρ Ε. Σκ. εἶναι λυκειάρχης καὶ ἐφημέριος τοῦ ναοῦ Ἀγ. Παρασκευῆς Νέας Σμύρνης.

Μοναστηριακοὶ διαλογισμοὶ

...Ὁ ὀρθρος ἀργόρρυθμος καὶ θαρύθυμος, σχεδὸν νυσταλέος, ἐκτυλισσόταν στὸ λευκὸ φῶς μερικῶν καμωμένων ἀπὸ παχὺ λίπος κεριῶν. Οἱ κουρεμένοι δόκιμοι ξελαρυνγιάζονταν σύμφωνα μὲ τὶς δογματικὲς ἐπιταγὲς ἀνέραστων καὶ ἀνέκφραστων ἀπὸ κατάθλιψη γεροντάδων. Ἄλλοι πάλι κονζουλοὶ καλόγεροι ὀρמוῦσαν σπαστικά νὰ εἰδωλὸ προσκυνᾶνε μὲ μένος πολεμικὸ. Τὰ πανωκαλύμμά τους μισοσκέπαζαν τὰ ξερὰ ρουφηγμένα γεμᾶτα καλογερικὸ πεῖσμα πρόσωπά τους. Μοῦ θύμισαν ὅλοι αὐτοὶ τὸν βυζαντινὸ μεγαλοτριτάτικο ὕμνο «Τῆς ξηρανθείσης συκῆς διὰ τὴν ἀκαρπίαν, τὸ ἐπιτίμιον φύγωμεν, Χριστέ».

Χρειαῖστηκε νὰ καταβάλω ὑπεράνθρωπη προσπάθεια μέσα μου κυρίως ἀλλὰ καὶ γύρω μου, γιὰ νὰ μὴ ξεφωνίσω καὶ μπλεγμένος βρεθῶ. Νὰ οἱ συνένοχοι τῶν σταυρωτῶν τῆς ἀγάπης, νὰ οἱ μονοφυσιτικοὶ δῆμιοι τῆς ἐλληνικῆς εὐαίσθησias τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς Αἰολικῆς γῆς. Μέσα στὴ μισοσκοτεινὴ ψυχολακωτικὴ ναοδομὴ μιὰ ἀστραπὴ θαθειᾶς ἀμφιβολίας καὶ ἐπαναστατημένης ὁρμῆς ἀναιρετικῆς καὶ ἀπολυμαντικῆς τῆς ἐνδοξῆς μούχλας τοῦ καισαροπαπικοῦ βυζαντινισμοῦ. Ἀναθιδάροντας μέσα στὴν ἱστορία τοῦ ἀδικημένου αὐτοῦ τόπου καὶ τοῦ ἐνκολόπιστου λαοῦ του, ἀναπνέοντας τὸν ζεῖδωρο ἀέρα τῆς κλασσικῆς μας ἀρχαιότητος, ἔδλεπα συνωμοτικὲς σκιὲς μελα-



τὸ Καϊρικὸ δρᾶμα ὀφείλεται στὴν ἔφεσή του νὰ προσφέρει στὸ τότε καθημαγμένο, τραυματισμένο καὶ ἀναγεννώμενο ἔθνος μιὰ ἔλλογη πίστη πέρα ἀπὸ τὸ δόγμα τὸ πολιτικὸ καὶ τὸ θρησκευτικόν: Τὴν πίστη στὴ μεγάλη ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ἀτομικότητος σὰν ὃν ἀπειροτατικὸ καὶ θεοσεβικόν. Τὴν πίστη στὴν ἀξία τῆς ἐλευθερίας, τῆς σοφίας, τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἐμφυτῆς σχέσης τοῦ κάθε ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεό. Ἐμφυτὲς δυνατότητες, ποὺ πρέπει μὲ τὴ συνειδητὴ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἀναπτυχθοῦν πέρα ἀπὸ κάθε δόγμα σωτηριολογικὸ σὲ δίωμα καὶ πράξη. Τὴν πίστη τέλος στὴ μεγάλη ἀποστολὴ τῆς παιδείας καὶ τῆς φιλοσοφίας γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς δημιουργικότητος καὶ τῆς πνευματικότητος. Ἀποστολὴ, ποὺ μὲ τὸ σημαντικότερο ἰδιαιτέρο τμῆμα τῆς φιλοσοφίας τοῦ Καίρη, τὴν ψυχολογία του, τὸν ἀναδεικνύει πολὺ περισσότερο ἐσωστρεφῆ καὶ Πλατωνικὸ παρὰ λάτρη τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ Διαφωτισμοῦ. Ἐνα ἐνεργὸ δηλαδὴ, δραστήριο καὶ σοφὸ ὁραματιστὴ, ὅπως θὰ τὸν ἤθελε ὁ Πλάτων, ἀλλὰ καὶ ὁ Μπέρξον, ποὺ πραγματώνει τὸ ἐσωτερικὸ ὄραμα γιὰ τὸ «ὄντως ὄν» καὶ γιὰ τὸ ἀπειροτέλειο, ποὺ ἐπιδρᾷ στὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη στὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῶν δημιουργικῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν καὶ γενικὰ στὴν τελείωση τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ πίστη αὐτὴ κατατάσσει τὸν Καίρη στὴ χορεία τῶν μεγάλων ἐρμηνευτῶν καὶ ἀνατόμων τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Τὸν κατατάσσει μεταξὺ ἐκείνων ποὺ συνδύασαν τὸν ὀρθολογισμό μὲ μιὰ θαυμάσια ἐσωστρεφῆ θρησκευτικότητα ποὺ διακρίθηκαν σὰν ἐσωστρεφεῖς διανοητές, συνθετικοὶ στοχαστές, ἠθικολόγοι καὶ ἐρευνητές, ὅχι σὰν εὐλαβεῖς εὐσεβιστές καὶ ποὺ ἔγιναν ἐκφραστές ἐνὸς προχωρημένου διανοητικοῦ μυστικισμοῦ. Τὸν κατατάσσει σ' ἐκείνους ποὺ συνδύασαν τὴ θεωρία καὶ τὴν πράξη σὰν ἐμπνευσμένοι παιδαγωγοὶ καὶ κοινωνικοὶ ἀναμορφωτές. Τέτοιοι ἐσωστρεφεῖς στοχαστές καὶ ἀνατόμοι τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς ἦταν μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ὁ Σωκράτης, ὁ Μάιστερ Ἐκκαρτ, ὁ Καρλάιλ, ὁ Ἐμερσον, ὁ Τολστόι, στοὺς ὁποίους μπορούμε θαυμάσια νὰ προσθέσουμε καὶ τὸ Θεόφιλο Καίρη. Ὅλοι τοὺς παρεξηγήθηκαν, ὅλοι τοὺς σχεδὸν καταδιώχθηκαν, γιὰτὶ δὲν θεωρήθηκαν πιστοὶ στὸ θρησκευμα καὶ στὸ δόγμα. Ὅμως ὅλοι τοὺς ὑπῆρξαν ὑπέροχες ἠθικὲς καὶ πνευματικὲς μορφές, ἀνεπανάληπτοι ἐρμηνευτές καὶ παιδαγωγοὶ τῆς ἀνθρώπινης αὐτογνωσίας καὶ τῆς ἀνθρώπινης τελείωσης. Ὅλοι τοὺς ἔγιναν ἐκφραστές τῆς ἀτομικῆς σχέσης τοῦ ὁλοκληρωμένου ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεό, μὲ πλήρη αὐταπάρνηση καὶ ἀφιέρωση, ἀπαρνούμενοι κάθε τι προσωπικὸ καὶ σπάζοντας τὰ δεσμά τοῦ περιοριστικοῦ κατεστημένου. Σ' ὅλους αὐτοὺς ἠρίσκονται τὰ σπέρματα καὶ οἱ πνευματικὲς καταβολές τῆς κοινωνικῆς ἀναμόρφωσης καὶ δελτίωσης τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Ὁ Καίρης ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἀμφισβητίες, ποὺ ἔρχονται σὲ κρίσιμες ἐποχὲς σὰν ἀθάνατοι συντονιστές τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξης, δημιουργοὺν κρίσεις, γιὰ νὰ ξεφύγουν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς τοὺς ἀπὸ τὸν πνευματικὸ λήθαργο, ἀπὸ τὴν ἀποκρυστάλλωση, ἀπὸ τὸ γράμμα καὶ τὸ

νοχιτώνων καλογέρων τῆς Ἀνατολῆς νὰ ὁρμοῦν ἐγκαύλως κατὰ τῆς ἀνυπεράσπιστης Ὑπατίας καὶ στὴ συνέχεια νὰ εὐνουχίζουν τὴν ἑλληνικὴ ἀνδροπρέπεια ἀποτυπωμένη στὰ μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνα καὶ ἀλέθοντας τὴν ἱστορία βαρβαρικά νὰ ἐπιβάλλουν τὸν Βασιλοβουλγαροκτονισμό πάνω στὸν ὀλόφωτο Ναό, τὸ ἐγκαύχημα χειρῶν ἀνθρωπίνων.

Ἔτσι αὐτοὶ οἱ μεσοβυζαντινοὶ συνέχισαν τὸ ἔργο τῆς πρώιμης βυζαντινῆς σκουριάς, ἄλλωστε τί Θεοδόσιος, τί Βουλγαροκτόνος, σκουριά πολλαπλασιαζόμενη περισσότερη σκουριά ἀναπαράγει. Μάταιες οἱ φωνές τῶν Ἰουλιανοῦ, Ὑπατίας, Λιδάνιου, Ψελλοῦ καὶ τοῦ ἀνεπανάληπτου Γεώργιου Πλήθωνα τοῦ Γεμιστοῦ, τὸν ὁποῖο σὰν ἄτακτο παιδάκι χειρίστηκε ὁ διτσιόζος Δρακουμέλ τῆς ἐποχῆς του καίγοντάς του τ' ἀνωφελῆ καὶ «μιαρὰ» του διβλία.

Ἀπὸ μιὰ μὲν πρόσφατη ἐπίσκεψη σὲ μοναστήρι, ὅπου ἐκεῖ ἐπικρατεῖ ἡ «πέραν τοῦ τάφου σιωπὴ»— ἀλλὰ τί λέγω, στριγγιὰ ἡ φωνὴ τοῦ γέροντα ἀκούγεται στὰ σκότη ὑπακοὴ καὶ θ' ἀνθίσει ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών. Ἀλλὰ τὰ ψέμματα κακὰ καὶ προπαντὸς κοντοπόδαρα ἔχουν καὶ αὐτὰ τὴν προθεσμίαν λήξεως, ποὺ ἔρχεται μὲ ὑπόκωφους τριγμὸνους σκωροφαγαμένων δεσποτόθρονων, ποὺ μένουν σκοτεινοὶ καὶ ἔρημοι ἀπὸ τοὺς λεονταρίσιους φύλακες τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐλπίδας. Σ' αὐτὸ τὸν ἀντιφατικὸ τόπο ἔλει-



δόγμα, πού σκοτώνουν τις ζωντανές άτομικές αναζητήσεις και το δημιουργικό πνεύμα. "Όπως στην Πλατωνική φιλοσοφία, έτσι και στη φιλοσοφία του Καίρη ή διδασκαλία για την ψυχή έχει μιὰ βασική, μιὰ κεντρική σημασία και θέση. Στη φιλοσοφία του Καίρη ή διδασκαλία αυτή συνδυασμένη με την έπιστημονική, ορθολογιστική μέθοδο δημιουργεί αν'όχι ένα σύστημα, τουλάχιστον όμως τις βασικές προϋποθέσεις και το αίτημα για μιὰ πνευματική έπιστήμη της ψυχολογίας. «*Αεί ο άνθρωπος φέρεται, τόν άνώτατον τών όντων έξιχνεύων άποχρώντα λόγον ή την πρωτίστην έκζητών αλήθειαν*». 'Η έσωστρέφεια ένός ολοκληρωμένου, ένός διανοητικού μυστικισμού είναι το βασικό κίνητρο του Καίρη. 'Αποτελεί το κύριο γνώρισμα, πού χαρακτηρίζει τόσο τόν όρισμό πού δίνει στην ψυχολογία, όσο και τόν μεγαλοφυή πραγματικά τρόπο, με τόν όποιο κατατάσσει τις δυνάμεις και τις ενέργειες της ψυχής, όπως τις ονομάζει, σε 5 μεγάλες κατηγορίες και πολλαπλές υποκατηγορίες.

Το κυριότερο όμως είναι, ότι ή Καίρηκη ψυχολογία δέν αποτελεί μιὰ άπλη πειραματική και θεωρητική ψυχολογία, πού κύριο έργο της είναι νά περιγράψει και νά έρμηνεύσει τις ψυχικές λειτουργίες, τά ψυχικά φαινόμενα και διώματα, αλλά μιὰ καθαρή πνευματική ψυχολογία ολοκληρωσης και τελείωσης του ανθρώπου. Συνδέει δηλαδή τις γνωστές λειτουργίες τών αισθήσεων, τών συναισθημάτων, τών παραστάσεων, της διανόησης και της λογικής, της δούλησης και της δράσης με το άπειροτατικό και το θεοσεβικό. 'Η συνειδητή καλλιέργεια του άπειροτατικού και θεοσεβικού με την κατάλληλη παιδεία και την έσωστρεφή άσκηση είχε σκοπό νά αναπτύξει πέρα από κάθε δογματική πίστη την έσωστρέφεια και τη δημιουργικότητα του ανθρώπου. Είναι χαρακτηριστικό, ότι ο ίδιος ο μεγαλοφυής δημιουργός αυτής της έσωστρεφούς θεώρησης για το άπειροτατικό και το θεοσεβικό αντιδιαστέλλει σαφέστατα την ψυχολογία του από το έργο μεγάλων εκπροσώπων του θετικισμού και του Εύρωπαϊκού και 'Ελληνικού διαφωτισμού. 'Αναφέρεται συγκεκριμένα στο έργο τους, στο κύριο κείμενο και στο τμήμα της ψυχολογίας του διδλίου του «*Στοιχεία της Φιλοσοφίας*». Τους κατονομάζει μάλιστα λεπτομερώς στις σημειώσεις του ίδιου διδλίου, όπως τόν Λοκ, τόν Κόντιλλακ αλλά και αυτόν το Νεόφυτο Βάμβα και τόν Κωνσταντίνο Κούμα.

Ποιό όμως είναι σήμερα το ιστορικό πορτραίτο του μεγάλου 'Ανδριώτη όραματιστή, άγωνιστή και σοφού έκπαιδευτή; 'Η έσωτερική διάσταση της ζωής και του έργου του παραμένει ακόμη στη σκιά βασικών παρεξηγήσεων και προκαταλήψεων. Δέν έχει ακόμη δυστυχώς αναγνωρισθεί και μελετηθεί ή μεγάλη θυσία και προσφορά του στο έθνος τών υπέρτατων αναζητήσεων του ανθρώπου. Ποιά είναι ή θέση πού αναγνωρίζεται σήμερα στον Καίρη στη νεοελληνική μας ιστορία και στη νεοελληνική μας πνευματικότητα; Γενικά ο Καίρης θεωρείται μιὰ μεγάλη και σεβαστή έθνική φυσιογνωμία,

ψε τραγικά και ή αγάπη και ή έλπίδα και πρό παντός ή άνεκτικότητα έκ μέρους της μεγάλης πλειοψηφίας τών έκκλησιαστικών άρχόντων και της καλογερικής όρντινάντζας τους. Στόν άντιφατικό αυτό τόπο, για νά θυμηθούμε λίγο και το σοβαρό ιστορικό στοχασμό της Πολύμνιας 'Αθανασιάδης, όπως εκφράζεται στο μοναστηριακό και γεωγραφικό όδοιπορικό της, τυπωμένο στόν όρθόδοξο έκδοτικό οίκο «Δόμος» το Νοέμβριο του 1984 μ' έπιμέλεια του γνωστού θεολόγου Δημ. Μαυρόπουλου:

Σήμερα άστραψε φώς μέσα μου και φώτισε τά μύχια της κοιτικής μου σκέψης. Μέσα στά μοναστήρια, σκέφθηκα, έκδηλώθηκε το μένος κατά 'Ελληνισμού με μίσος τών χριστιανών πολύ, μίσος φυλετικό, μεταφυσικό. 'Εδώ ή θεολογία άποκτά δόντια –όχι μόνο αλλά και χαυλιόδοντες ένισχυτικούς τών πρώτων δοντιών. Κι άλίμονο στά θύματα τους... Αυτή την έξαλλη, τη διτριολική κατάσταση είναι πού έκμεταλλεύτηκαν με παπαδίστικη πονηρία οί ποιμένες με τις χρυσές πατερίτσες και τις ξύλινες καρδιές, οί μαέστροι αυτοί της διγλωσσίας πρόγονοι τών πολιτικών της σημερινής κατάπτωσης. "Όλοι αυτοί οί έξουσιαστές άλλοτε και τώρα έκαναν πληθωρικά και πλαστά τά δεκαχίλιαρα του λόγου, γι' αυτό και κανείς πιά δέν άκούει τά παραληρήματά τους έκτός από έγκάθετες γραίες και όρισμένους γερασμένους νεανίσκους, τών όποίων οί άκοές «κνήθονται από γραώδεις μύθους».

*Δρ. Γιώργος Μουστάκης
Καθηγητής Θεολογίας*

πολυδιάστατη και αντιφατική. Έτσι όλοι οι σύγχρονοι νεοέλληνες μελετητές του τον παρουσιάζουν σαν άλλο διπρόσωπο Ίανό. Από το ένα μέρος περιβεβλημένο με το φωτιστέφανο του εθνικού αγωνιστή, του Δάσκαλου του Γένους και του μάρτυρα για την ελευθερία της συνείδησης και της σκέψης. Και από το άλλο μέρος αδικαίωτο και αποσυνάγωγο για τα ιδανικά της πολυκύμαντης ζωής του και ιδιαίτερα για την ελευθερία της σκέψης του.

Γενικά έχει αναγνωρισθεί η μεγάλη συνεισφορά του Καίρη στην έθνεγερσία του Εικοσιένα. Και δεν άμφισβητεί κανείς σήμερα την πολύτιμη συμμετοχή του στους εθνικούς αγώνες για τη λειτουργία και την ανασύνταξη της νεοελληνικής μας πολιτείας. Έχει από όλους τους μελετητές του υπογραφμισθεί ή φωτισμένη, ή αδιάφορη και ελευθερόφρονη καθοδηγητική του παρουσία κατά τους πρώτους εκείνους χρόνους του νεοελληνικού κράτους σε σχέση με τον Καποδίστρια και τον Όθωνα. Είναι ιδιαίτερα αξιοπρόσεκτο και σημαντικό, ότι έχουν γενικά υπογραφμισθεί οι σπάνιες ψυχικές, πνευματικές και διανοητικές αρετές του Καίρη παρά την παρεξήγηση της θεοσεβικής του διδασκαλίας. Έχει γενικά εκθειασθεί ή θαυμαστή και σχεδόν καθολική για την εποχή του μόρφωση και παιδεία του, ή έλληνοπρέπεια και ή έλληνομάθειά του, ή παιδαγωγική και ή ρητορική του ικανότητα.

Σαν εκπαιδευτικός θεωρείται, ότι διακρίθηκε ιδιαίτερα ο Καίρης για την καθολικότητα και την πνευματικότητα της διδασχής του στις περίφημες Σχολές της Σμύρνης (1811), των Κυδωνιών (1812-1821) και στο Όρφανοτροφείο της Ανδρου (1836-1839). Έχει καταδειχθεί μάλιστα το γεγονός, ότι παράλληλα προς το φιλοσοφικοθηρησκευτικό έργο του διακρίθηκε ιδιαίτερα και σαν δάσκαλος των φυσικομαθηματικών επιστημών και της αστρονομίας. Από το πλούσιο, αλλά άδημοσίευτο δυστυχώς, χειρόγραφο υλικό αυτών των διδασκαλιών, που διασώζεται, αποδεικνύεται, ότι ο Καίρης δεν είχε μόνο στοιχειώδεις εκπαιδευτικές γνώσεις, αλλά ήταν κάτοχος όλων των επιστημονικών γνώσεων της εποχής του καθώς και των άνωτερων μαθηματικών. Είχε μάλιστα επιδιώξει να συμβάλει δημιουργικά με τη θεωρία του για το ένυλο και άλλες εργασίες του στην έρευνα της ίδιας της δομής της ύλης και του σύμπαντος.

Πιο πολύ όμως από όλα έχει ιδιαίτερα τονισθεί η συνέπεια, ή αυτοθυσία και ή μαρτυρική ελευθεροφροσύνη του Καίρη. Είναι το γεγονός, ότι δεν πρόδωσε τις πνευματικές αρχές και πεποιθήσεις του παρά τις διώξεις και τον απάνθρωπο διασυρμό που υπέστη από το 1839 μέχρι το θάνατό του (Ιανουάριος 1853) από την τότε διοίκηση της Εκκλησίας, την Πολιτεία και τις φατρίες της εποχής του. Υπήρξε ένας μαρτυρικός δδοιπόρος και διαφωτιστής στις αρχές του νεοελληνικού κράτους. Οι ιδέες του προκάλεσαν την αντίδραση των σκοταδιστών του εκκλησιαστικού περιγυρου, όποτε καταδικάστηκε από την τότε Ίερά Σύνοδο, εξορίστηκε και στο τέλος πέθανε σε είρκτη στις 10 Ιανουαρίου 1853. Η διδασκαλία του Καίρη δεν περιορίστηκε μόνο στο τότε ελεύθερο ελληνικό κράτος, αλλά διαδόθηκε και στις τουρκοκρατούμενες περιοχές του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Το Πατριαρχείο εξέδωσε εγκύκλιο το 1839, με την οποία καταδικάζει την Καίρη διδασκαλία. Έτσι ο Καίρης καταδικάστηκε και πέθανε μέσα σ' ένα κλίμα φανατισμού και έχθρότητας, χωρίς να ληφθούν υπόψη ούτε ή μεγάλη παιδεία του ούτε οι πολύτιμες εθνικές υπηρεσίες του. Είναι συγκινητικά τα λόγια του, όταν έφευγε ως εξόριστος το 1841 από τη Θήρα: «*Εγκαταλιμπάνω, φίλοι μου, την γην της φιλιτάτης πατρίδος μου, την γην εκείνην, την όποίαν έπότησα και με τα δάκρυά μου και με το αίμα μου και διέτρεξα εν μέσω καύσωνος και παγετού, γυμνός και ανυπόδότης και πείθων τους Έλληνες προς την ελευθερίαν*».

Ο Εγγένιος Βούλγαρις εγκωμιάζων το Θεόφιλο είπε: «*Ουκ άμυδρόν άστρον φιλοσοφίας εν τοις ήμετέροις άπέστειλεν*». Όμολογεί ο Εγγένιος, ότι ο Καίρης ήταν ένα φωτισμένο μυαλό. Βέβαια και ο Εγγένιος Βούλγαρις θα είχε την ίδια τύχη με τον Καίρη, αν δεν προλάβαινε να έλιχθεί. Οι σκοταδιστές και οι πράκτορες της μισαλλοδοξίας πάντοτε караδοκούν να κτυπήσουν. Τις μεγάλες αρετές του Καίρη αναγνωρίζει και ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, αρχιεπίσκοπος Αθηνών, στην «*Ιστορία της Εκκλησίας της Ελλάδος*». Ο Εγγάγγελος Παπανούτσος στη «*Νεοελληνική Φιλοσοφία*» γράφει: «*Όπως και να έχει το πράγμα, ένα μπορεί να θεωρηθεί βέβαιο: ότι ή έντονη προσήλωση του Αντριώτη σοφού στο θρησκευτικό θέμα κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής του έγινε αιτία όχι μόνο να δεινοπαθήσει αυτός ο εκλεκτός άνθρωπος, αλλά και να έκτραπει σε άπασχολήσεις που δεν του επέτρεπαν να άφήσει πίσω του συγγραφικό έργο ανάλογο προς τις μεγάλες του ικανότητες και προς τη φήμη του*».

Αυτός υπήρξε ο Θεόφιλος Καίρης. Μεγάλος αγωνιστής και μεγάλος μάρτυρας. Υπέροχος δάσκαλος και στις σχολές της Σμύρνης. Το δράμα του άς γίνει όρόσημο να σταματήσει κάθε κίνηση μισαλλοδοξίας και φανατισμού.

Ποιοί συλλαμβάνουν τὸ μήνυμα;

Τὰ μηνύματα τῶν καιρῶν φαίνονται πλέον ξεκάθαρα. Τὰ γεγονότα, γιὰ ὅποιον θέλει νὰ βλέπῃ τὴν πραγματικότητα ἔστω καὶ ἀπὸ στοιχειωδῶς ἀντικειμενικῇ θέσῃ, δὲν μποροῦν νὰ ὑποδαμιοθῶν, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ ἀποσιωπηθῶν πλέον σήμερα, τὸν αἰῶνα τῆς πληροφορικῆς καὶ τῆς ταχείας μεταδόσεως τῶν εἰδήσεων, ἀκόμα καὶ σ' αὐτὴν ἔστω τὴν διαστρεβλωμένη μορφή πού τὰ μέσα μαζικῆς ἐπιρροῆς τοὺς ἔχουν προσδώσει.

Ἡ ἄνοδος τοῦ λόγου, ἡ λαίλαπα τῆς ἀμφισβήτησης καὶ τῆς γνώσης κλονίζουν συθέμελα τὶς σαθερὲς αὐθεντίες ἀπὸ τὰ τεχνητὰ δάθρα, πού ἡ ἐξουσία τῶν περασμένων αἰώνων τὶς εἶχε ἀνεύρασει. Κατεστημένες ἀξίες, ἀποκνήματα τῶν νοσηρῶν ἐγκεφάλων πού τὶς δημιούργησαν, καταβαρυνθῶνται μέρα μὲ τὴν μέρα στὰ Τάρταρα, ἀπ' ὅπου ποτὲ δὲν θὰ μπορέσουν ξανά νὰ ἀναρριχηθῶν, καταδικασμένες σὲ ἀφανισμό μέσα ἀπὸ τὴν ἴδια τους τὴν γλοιώδη φύση, πού τὶς ἐμποδίζει στὴν πνευματικὴ τους ἀνέλιξη. Τὸ εἰδικὸ δάρος τῆς ματαιοδοξίας, τοῦ σκοταδισμού, τῆς θρησκοληψίας, τοῦ φανατισμοῦ, τοῦ μίσους καὶ τῆς ἀμάθειας θὰ τὶς κρατάει αἰῶνια στὸν πυθμένα τῆς ἀφάνειας, στὰ ἔγκατα τοῦ ἀλόγου. Πάρηθοι ἐξουσιαστές, ἀπολιθώματα πεπερασμένων ἀνταντακλάσεων, πού εἶχαν ἀπὸ αἰῶνες κι αὐτοὶ ἀποδεχθεῖ τὴν ἡττα τους, προσπαθοῦσαν κι αὐτοί, ὅπως καὶ οἱ τωρινοί, νὰ γαντζωθῶν ἀπελπισμένα σ' ἓνα στήριγμα, σὲ μιὰ ἀπέλπιδα σανίδα σωτηρίας, πού σήμερα ἀναζητοῦν σὲ ἓναν κόσμο πού ἔχει χάσει πιά τὴν ἐμπιστοσύνη του στοὺς ἄλλοτε κραταιοὺς «ταγούς» καὶ τὰ ἰδεολογήματά τους. Ἡ θεοκρατία πνέει τὰ λοιόσθια καὶ ἡ ἀνθρωπότης ἀρχίζει νὰ ἀφονγκράζεται τοὺς ἀγωνιώδεις σπασμούς τοῦ ψυχροραγήματός της. Ὁ ἐπιθανάτιος ρόγχος τοῦ ἐξουσιασμοῦ γίνεται τώρα ὁ δρόγχος γιὰ τοὺς ἐκπροσώπους του.

Καὶ ἐδῶ διατινώνεται πλέον τὸ ἐρώτημα: Μπορεῖ νὰ καταδικασθῇ ἡ θεοκρατία καὶ συλλήδων ὅλοι της οἱ ἐκπρόσωποι ἐπὶ φανατισμῶ καὶ ἐξουσιασμῶ; Μποροῦμε φανατισμένα καὶ ἀντιγράφωντας τὶς δικές τους ἀπόλυτες μεθόδους νὰ ὀρίσουμε σύσσωμο τὸ πλῆθος τῶν ὁπαδῶν τῆς θρησκοληψίας ὡς ἐχθροὺς τῆς Ἑλληνικότητος; Ἡ κατάσταση μπορεῖ νὰ ξεκαθαρίσῃ ἀρκετά, ἂν ἐπιχειρήσουμε μιὰ συνοπτικὴ ἀναδρομὴ στοῦ παρελθόν καὶ στὰ γεγονότα ἐκεῖνα πού μᾶς ὡδήγησαν στὶς καταστάσεις τοῦ σήμερα. Εἶναι γεγονὸς λοιπόν, ὅτι οἱ διωγμοὶ πού ξεκίνησαν κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῶν Ἑλλήνων τοὺς πρώτους μεταχριστιανικοὺς αἰῶνες, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ τὸν 4ο μ.Χ. αἰῶνα, ἔθεσαν ὡς βασικὴ ἐπιδίωξη τῶν κέντρων ἐξουσίας πού τοὺς ἐπεδίωξαν ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐξαφάνιση τοῦ ἑλληνικοῦ τρόπου ζωῆς καὶ σκέπτεσθαι (θέατρα, ναοὺς, διδλιοθήκες, ἐπιστῆμες, γυμναστήρια, βιβλία, ἀμφισβήτηση, κριτικὴ κ.ἄ.) πρωτίστως τὴν γενοκτονία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Καὶ παρατηρεῖται ἔτσι τὸ φαινόμενο, ἓνας Ἑλληνισμὸς δεκάδων ἑκατομμυρίων ψυχῶν, πού ἐκτείνονταν γεωγραφικὰ ἀπὸ τὶς ἀποικίες τῆς Ἰσπανίας στὰ σύνορα τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ ἕως τὰ δάθρα τῆς Ἀσίας κοντὰ στὴν Κίνα, νὰ συρρικνώνονται στοῦ πέρασμα τῶν αἰώνων, μέσα ἀπὸ τρομοκρατία, ἀπειλὲς καὶ σφαγὲς στὰ στενὰ ὄρια τοῦ ρωμαϊκοῦ κρατιδίου τῆς ὑποτέλειας καὶ τῆς παρακμῆς, ὅπου κάποιοι θέλησαν νὰ τὸν συμπτύξουν, προκειμένου νὰ τὸν ἐλέγχουν καὶ νὰ τὸν ἐξουσιάζουν εὐκολότερα. Οἱ διωγμοὶ συνεχίσθησαν καὶ συνεχίζονται ἕως καὶ τὶς ἡμέρες μας, ὅπου οἱ τελευταῖες ἐξάρσεις τοὺς ἀντιστοιχοῦν στὴν τελευταία ἀναλαμπὴ τῆς μακροαἰώνους παρουσίας τους. Ἑλληνας ἴσον φασίστας, εἰδωλόλατρης, ὁμοφυλόφιλος, πρωτόγονος καὶ ὁ,τιδήποτε ἄλλο οἱ μολυσμένοι ἀπὸ φανατισμὸ καὶ μίσος ἐγκέφαλοί τους μποροῦν νὰ φαντασθῶν.

Ὅμως ὁ σπὸρος ἀρχισε νὰ βλασταίῃ. Ἰσπανοὶ δηλώνουν ἀπερίφραστα τὴν ἑλληνικὴ τους ταυτότητα, Βάσκοι μιλάνε καὶ γράφουν στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ, Ἰάπωνες ἀνε-

γείρουν ναούς προς τιμήν τῶν Ὀλυμπίων θεῶν, Πακιστανοὶ καὶ Ἀφγανοὶ πιστεύουν ἀκόμα στὸ δωδεκάθεο, Γάλλοι δηλώνουν ὅτι εἶναι ἀπόγονοι ἀρχαίων Ἑλλήνων, Ἴταλοι ζητᾶνε τὴν ἑλληνικὴ ἔθνική τους ταυτότητα, Παλαιστίνιοι θροντοφωνάζουν γιὰ τὴν ἑλληνικότητά τους καὶ τὴν Κρητικὴ τους καταγωγὴ, Βαλκάνιοι μιλάνε καὶ γράφουν Ἑλληνικά ἀναζητῶντας τὶς ρίζες τους. Ἀπὸ τὴν ἄλλη κάθε μέρα γράφονται βιβλία καὶ ἄρθρα σὲ ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ σχετικά μὲ τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ καὶ τὸ ποῦ φτάσανε οἱ πανάρχαιοι Ἑλληνες. Ἑλληνες στὴν Β. Ἀμερική, στὴν Κίνα, στὴν Μ. Βρετανία, στὴν Ν. Ἀμερική, στὴν Ἀφρική, στὴν Ρωσία, στὴν Ἰσλανδία, στὴν Αὐστράλια, στὴν Ἰνδία, στὴν Ἰαπωνία, ὥσπου κι ἐμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ ἀναρωτιόμαστε: Μὰ τελικὰ ποῦ δὲν πῆγαν οἱ Ἑλληνες; Σήμερα λοιπὸν ὁ ἐπὶ 17 αἰῶνες ναρκωμένος ἀπὸ τὰ ψεῦδη καὶ τὶς σαθεῖς ιδεολογίες Ἑλληνισμὸς τῆς ὑψηλίου ἐγείρεται ἐπιτέλους καὶ ἀναζητεῖ τὴν πνευματικὴ μήτρα ποῦ τὸν γέννησε. Τὰ ἑκατομμύρια τῶν Ἑλλήνων ποῦ ἐξοντώθηκαν στὸ ὄνομα τοῦ σκοταδισμοῦ καὶ τῆς ἀμάθειας τώρα μέσα ἀπ' τὴν τέφρα τους ἀναγεννῶνται. Φυσᾶνε πνοὴ Ἑλληνικότητος στοὺς ἀπογόνους τους καὶ λὲς πὼς θεωροῦν οἱ ἴδιοι μέσα ἀπ' τὰ σώματα αὐτῶν ποῦ τώρα διεκδικοῦν τὸ ὄνομα, ποῦ γιὰ αἰῶνες τοὺς στέρησαν: «Ἑλληνες».

Καὶ ἐμεῖς ἐδῶ, στὸ θλιβερὸ καὶ μίξερο αὐτὸ κρατίδιο τῆς παράνοιας, μὲ τί ἀσχολούμαστε; Μὲ τὴν Ρωμιοσύνη καὶ τὸν ὀχετὸ τῶν σιωνογενῶν παραγῶγων της, ποῦ στὸν χῶρο τῆς Ὁρθοδοξίας ἀκόμα δυστυχῶς ἐπικρατοῦν. Καὶ πρέπει τώρα νὰ τὸ καταλάβει ἡ Ὁρθοδοξία, οἱ λειτουργοὶ καὶ τὸ πλήρωμά της. Θὰ ἀποβάλῃ τὸ μίasma τῆς ξενόφερτης Ρωμιοσύνης καὶ τῆς ὑποτέλειας, ποῦ θεωρεῖ μέχρι σήμερα ἀφετηρία τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ «δόξα» τῆς Ἑλλάδος; Θὰ ἀποκηρύξῃ τὴν ἔσχατη αὐτὴ παρακμή, στὴν ὁποία ἡ Ἑλλάδα εἶχε περιπέσει μετὰ τὴν ὑποδούλωση της στοὺς Ρωμαίους; Θὰ πάψῃ νὰ ἀγνοῇ προκλητικὰ τὸ προχριστιανικὸ πραγματικὰ ἔνδοξο παρελθὸν αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, καὶ θὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀξία τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Σκέψης, ὅπως αὐτὴ ἔρχεται σὲ ἀπ' εὐθείας ἐπαφὴ μὲ τὸν σημερινὸ Ἑλληνα, χωρὶς νὰ περνᾷ ἀπὸ τὰ κάθε εἶδους παραμορφωτικὰ κάτοπτρα; Ἡ θὰ ἐπιλέξῃ τὸ πσιωνύρισμα στὶς καλογερίστικες, σκοταδιστικὲς καὶ θεοκρατικὲς μαῦρες ἐκείνες ἐποχές, ὅπου ὁ Ἑλληνας καὶ τὸ Ἑλληνικὸ, ἡ ἐπιστῆμη καὶ ἡ ἐλεύθερη σκέψη εὐρίσκοντο ὑπὸ ἀνηλεῆ διωγμὸ, ἀγνωῶντας ἔτσι προκλητικὰ τὶς ἀγνὲς ἐκείνες φωνὲς ποῦ ἀγωνίζονται σήμερα γιὰ τὸν ἐξελληνισμὸ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὸν ἀπεγκλωβισμὸ καὶ ἀπαγκίστρωσὴ της ἀπὸ τὴν σιωνιστικὴ «θεοπνευστία» τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπως αὐτὴ ἐκφράζεται μέσα ἀπὸ τὰ ἀνθελληνικὰ καὶ ἀνήθικα παραγγέλματά της, καταδικάζοντας ἔτσι πρὸς χάριν τῆς σιωνογενοῦς πτέρυγας τῆς Ὁρθοδοξίας ὁλόκληρη τὴν Ὁρθοδοξία στὴν ἀπομόνωση, στὴν ἀφάνεια, στὴ ρῆξη τελικὰ μὲ τοὺς Ἑλληνες καὶ τὸν Ἑλληνισμὸ;

Σήμερα, ποῦ τὸ δόγμα πεθαίνει, μαζί του καὶ τὸ ἀπόλυτο, ἡ τρίτη χιλιετία ἔρχεται νὰ σημάνῃ τὴν ἀρχὴ τῆς παγκόσμιας ἐπανελληνίσης, τὸν θρίαμβο τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἐπιστήμης. Σίγουρα, ὅπως καὶ οἱ ἐδραϊκὲς γραφὲς τους ἀναφέρουν, τὸ τέλος τῆς 2ης χιλιετίας θὰ εἶναι τὸ «τέλος τοῦ κόσμου». Τοῦ δικοῦ τους ὅμως κόσμου. Καὶ συνάμα θὰ εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ πανανθρώπινου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, τοῦ φωτὸς καὶ τῆς γνώσης. Τὰ τέρατα καὶ οἱ δράκοι τῆς Ἀποκαλύψεως ἔσθισαν, ὁ κόσμος χόρτασε φοβίες καὶ τρομοκρατία. Τὸ μέλλον δὲν εἶναι ἡ Σιών, εἶναι ἡ Ἑλλάδα, δὲν εἶναι ὁ διχασμὸς, ἀλλὰ ἡ συνύπαρξη μέσα ἀπ' τὶς ἀντιθέσεις. Τὸ Ἑλληνικὸ οὕτως ἢ ἄλλως προχωρεῖ τὸν δρόμο μέσα στοὺς αἰῶνες μόνο του, χωρὶς ἐξουσιαστικὴ ὑποστήριξη, ἀκλόνητο καὶ ἀνόθευτο, παράλληλα μὲ τὰ διάφορα τεχνητὰ ιδεολογήματα, ποῦ πᾶνε νὰ τὸ μιμηθοῦν ἢ νὰ τὸ ἀλλοιωθοῦν. Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία εἶναι ἐκείνη ποῦ χρειάζεται ἀνανέωση καὶ ἀλλαγὴ τακτικῆς. Καὶ τὸ μέλλον θὰ δείξῃ, ἂν κάποιοι συνέλαβαν τὸ μήνυμα.

Νέμεσις

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Χ. ΣΠΥΡΙΔΗΣ

“Αβαξ-ἀριθμομηχανή ἐχρησιμοποιεῖτο στὰ μεταλλεῖα τοῦ Λαυρίου τὸ 300 π.Χ.

I. ΤΟ ΛΙΜΑΝΙ ΠΑΣΑ ΛΑΥΡΙΟΥ¹

Τὸ Λιμάνι Πασᾶ βρίσκεται στὸ 59ο χιλιόμετρο τῆς μεσογειακῆς λεωφόρου Ἀθηνῶν-Σουνίου, στὴ νότια ἄκρη τῆς Λαυρεωτικῆς. Πρόκειται γιὰ μιά εὐφορη κοιλάδα, τριγυρισμένη ἀπὸ λόφους, πού καταλήγει μαλακὰ στὴ θάλασσα, ὅπου ἀνοίγεται ἕνας μικρὸς, ἥσυχος ὄρμος. Σ’ ὅλη τὴν περιοχὴ εἶναι ἔντονα τὰ ἱχνη ἀρχαίων ἐγκαταστάσεων. Στὴν ἀνατολική πλευρὰ τοῦ ὄρμου, μέσα στὴ θάλασσα, προχωροῦν μεγάλοι τοῖχοι, πού ἀνήκουν σὲ ἀποβάθρα λιμανιοῦ, καὶ χωρὶς ἀμφιβολία πρόκειται γιὰ τὸ λιμάνι τῆς πόλης τοῦ Σουνίου. Σύγχρονοι ἐρευνητές, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐπισκεφθεῖ τὸ Λιμάνι Πασᾶ, μιλοῦν γιὰ μία σημαντικὴ ἐγκατάσταση, πού εἶχε καὶ λιμάνι μὲ μεγάλη κίνηση.

Ὡς τὰ τελευταῖα χρόνια ὑπῆρχαν στὸ Λιμάνι Πασᾶ μεγάλοι σωροὶ ἀρχαίας σκουριᾶς, δηλαδή ὑπολειμμάτων ἀπὸ τὴν ἐπεξεργασία τοῦ ἐξωρυγμένου μεταλλεύματος. Οἱ σωροὶ αὐτοὶ ἀποδεικνύουν τὴν μεταλλευτικὴ δραστηριότητα τῶν κατοίκων, οἱ ὁποῖοι παρήγαν καθαρὸ ἄργυρο καὶ μολυβδοῦχο ἄργυρο. Συγκροτήματα σπιτιῶν καὶ τάφοι βρέθηκαν σὲ ἀνασκαφές, πού ἔγιναν ἀπὸ τὴ Β’ Ἐφορία Κλασσικῶν Ἀρχαιοτήτων στὴν περιοχὴ. Τὰ εἰρηπια καθὼς καὶ οἱ ἐγκαταστάσεις τῆς μεγάλης ἀρχαίας ἀγορᾶς κοντὰ στὴ θάλασσα, πού ἔχουν ἤδη ἐρευνηθεῖ, ἐπαληθεύουν τὸ ὅτι τὰ κλασσικὰ καὶ ἑλληνιστικὰ χρόνια ὑπῆρξε στὴν περιοχὴ ἕνας ἐκτεταμένος οἰκισμὸς μὲ ἕνα ἐμπορικὸ κέντρο καὶ ἕνα σημαντικὸ λιμάνι, ὅπου ἐκτὸς τῶν ἄλλων προϊόντων διεκιννοῦντο καὶ τὰ προϊόντα τῶν μεταλλείων.

Πράγματι σὲ μικρὴ ἀπόσταση ἀπὸ τὴν ἀκτὴ (περίπου 150 μ. Β-ΒΔ) ἀποκαλύφθηκε μὲ τὶς ἀνασκαφικὲς δραστηριότητες τῆς ἀρχαιολόγου Μαρίας Σαλλιῶρα-Οἰκονομάκου κατὰ τὴν περίοδο 1977-83 ἕνα μεγάλο κτήριο μὲ διαστάσεις 56x61 μ., τοῦ ὁποῖου ἡ ἀκμὴ τοποθετεῖται στὰ ἑλληνιστικὰ χρόνια (2ος-1ος αἰώνας π.Χ.). Ἀπὸ τὰ εὐρήματα καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα διαπιστοῦται, ὅτι ὁ ἀρχικὸς πυρῆνας τοῦ συγκροτήματος μαγαζιῶν καὶ ἀποθηκῶν πρέπει νὰ λειτούργησε στὰ μέσα τοῦ 4ου αἰῶνα π.Χ. Μὲ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ οἰκισμοῦ καὶ τοῦ λιμανιοῦ ὑπῆρξε ἀνάγκη γιὰ τὴν ἐπέκταση τοῦ ἐμπορικοῦ κέντρου τῆς περιοχῆς. Ἡ ἀκριβὴς χρονολογία αὐτῆς τῆς διαμόρφωσης δὲν διαπιστώθηκε. Ἄν κρίνουμε ὅμως ἀπὸ τὶς λίγες ἀνασκαφικὲς ἐνδείξεις, πρέπει νὰ ἔγινε γύρω στὰ μέσα τοῦ 3ου αἰῶνα π.Χ. Στὸ ἐπεκταμένο συγκροτῆμα πλέον ὑπῆρχαν δωμάτια, ἀποθηκευτικοὶ χώροι, μαγειρεῖα, λουτρά, ἀποχωρητήρια, πηγάδι, πλυντήρια μεταλλεύματος καὶ κάποιοι χώροι ἀγνώστης ἀκόμη χρήσης. Σ’ ἕναν ἀπὸ τοὺς τελευταίους αὐτοὺς χώρους βρέθηκε μιά ἐνεπίγραφη μαρμαρίνη πλάκα. Στὴν ἐρμηνεία αὐτῆς τῆς ἐπιγραφῆς ἀναφέρεται τὸ παρὸν ἄρθρο.

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΥΡΗΜΑΤΟΣ

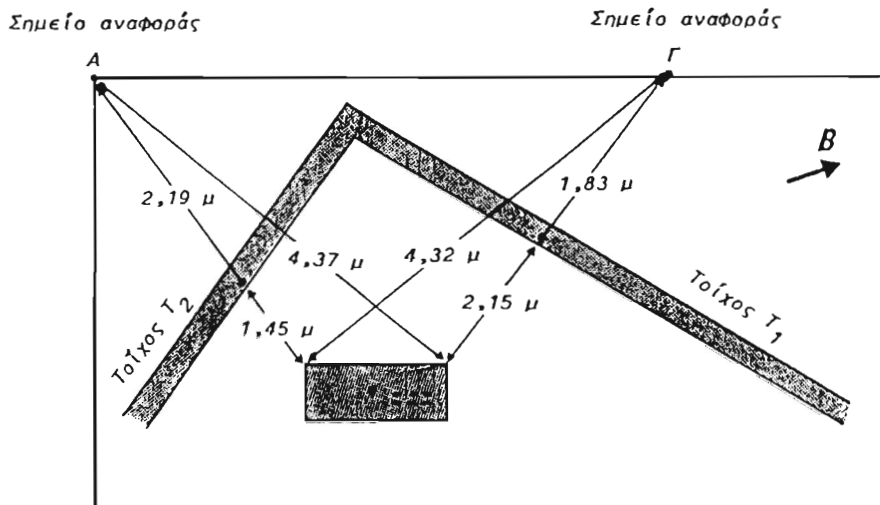
Τὸν ἀριθμὸ 90 τοῦ εὐρετηρίου στὸ Μουσεῖο τοῦ Λαυρίου φέρει μία πλάκα λευκοῦ λεπτόκοκκου μαρμαροῦ μὲ ἐρυθρὲς κατὰ τόπους ὀξειδώσεις καὶ διαγώνιες φαιογάλαζες φλεδώσεις². Ἡ μαρμαρίνη πλάκα βρέθηκε στὴ δόρεια πλευρὰ τῆς «ἀγορᾶς» στὸ Λιμάνι Πασᾶ τοῦ Λαυρίου τὸ 1977 ἀπὸ τὴν ἀρχαιολόγο Μαρία Σαλλιῶρα-Οἰκονομάκου. Ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιο τῆς ἀνασκαφῆς παίρνουμε τὶς ἑξῆς πληροφορίες:

Τὸ Σάββατο, 24 Σεπτεμβρίου 1977, ἡ ἀρχαιολόγος Μαρία Σαλλιῶρα-Οἰκονομάκου συνεχίζει τὴν ἀνασκαφὴ τῆς ἀγορᾶς στὸ Λιμάνι Πασᾶ τοῦ Λαυρίου μὲ 4 ἐργάτες. Ἀνάμεσα στοὺς τοίχους Τ₁ (μὲ διεύθυνση ΒΑ-ΝΔ) καὶ Τ₂ (μὲ διεύθυνση ΒΔ-ΝΔ) οἰκοδομήματος πού ἀνασκάπτει, βρίσκει πάνω στὸ δάπεδο μαρμαρίνη ἐνεπίγραφη πλάκα διαστάσεων περίπου 0,94x0,50

¹Ο κ. Χ.Χ. Σπ. εἶναι ἀναπληρωτὴς καθηγητὴς τῆς Μουσικῆς Ἀκουστικῆς Πληροφορικῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

μ. Στο **Σχήμα 1** δίνονται στοιχεία της θέσης της πλάκας σε σχέση με τους τοίχους T_1 , T_2 και δύο σημεία αναφοράς: Α και Γ. Στην εμπρόσθια λεία επιφάνεια ή πλάκα έφερε λείψανα (;) επιγραφής. Ακριβώς στο κέντρο της πλάκας στρογγυλή όπη ήταν γεμισμένη με μολύβι, που τελικά ήταν μολύβδινος σύνδεσμος και ο όποιος εξέιχε από την πίσω ανεπεξέργαστη πλευρά. Η πλάκα πρέπει να ήταν προσηλωμένη σε τοίχο ή άλλη κατασκευή. Τη Δευτέρα, 26 Σεπτεμβρίου 1977, η ανασκαφή συνεχίστηκε με 4 εργάτες. Η ενεπίγραφη πλάκα αποκαλύφθηκε τελείως και μεταφέρθηκε στο Μουσείο Βραυρώνας.

Όπως προαναφέρθηκε, οι διαστάσεις της περίπου ορθογώνιας πλάκας είναι: Μήκος = 0,935



Σχήμα 1. Στοιχεία της θέσης της πλάκας σε σχέση με τους τοίχους T_1 , T_2 και δύο σημεία αναφοράς: Α, Γ (βλέπε στο κείμενο).

μ., πλάτος μεγάλο = 0,50 μ., πλάτος μικρό = 0,475 μ., πάχος = 0,06-0,08 μ. Από την πλάκα λείπει ή κάτω άριστερή γωνία της. Υπάρχουν δεκατρείς άβαστες ευθύγραμμες έγχαραξεις μήκους 0,02-0,05 μ., που κυρίως διακρίνονται κάθετες στην κάτω μακρά πλευρά της πλάκας. Οι έγχαραξεις φέρονται σε κανονικές περίπου μεταξύ τους αποστάσεις π.χ. 12,5 12,3 20 10,5 12 εκ., και άνεπιτυχώς μέχρι στιγμής έγιναν διάφορες προσπάθειες να θεωρηθούν ως κάποια μορφή μέτρου.

Έλλειψοειδής μάζα μολύβδου με μεγάλο άξονα 0,065 μ. και μικρό άξονα 0,050 μ. πληροί διαμπερή όπη της πλάκας και προεξέχει από την πίσω πλευρά της περί τα 15 εκ. Η θέση της όπης με συντεταγμένες (0,46 μ., 0,23 μ.) ως προς ορθογώνιο σύστημα αναφοράς την κάτω όριζόντια πλευρά της πλάκας και την άριστερή κάθετη πλευρά της, που έχει μήκος 0,475 μ., συμπίπτει με το κέντρο βάρους της μαρμάρινης πλάκας.

Στο μετά τη μολυβδοχόηση δεξιό κάτω τμήμα της επιφάνειας της πλάκας και παράλληλα προς τις μεγάλου μήκους πλευρές της είναι χαραγμένες κατά στήλας (πιθανώς στιχηδόν) δύο σειρές από έπτά σύμβολα-γράμματα (**Σχήμα 2**). Το μεταστίχιοι στην έπιγραφή είναι 0,05-0,06 μ. Το μεταγραμμάτιον είναι 0,03-0,06 μ. Τα σύμβολα έχουν τη μορφή γνωστών γραμμάτων του Έλληνικού αλφαβήτου. Τα δύο πρώτα γράμματα κάθε στήχου, συγκεκριμένα τα δύο Ε του πρώτου και τα δύο Α του δεύτερου στήχου, βάνουν επί δύο τρισκελών συμβόλων. Το ύψος των συμβόλων-γραμμάτων κυμαίνεται από 0,01-0,04 μ. Συγκεκριμένα τα δύο πρώτα Ε είναι 0,02 μ., τώ Φ είναι 0,045 μ., τα δύο πρώτα Α είναι 0,03 μ., ενώ το μικρότερο είναι το C στο τέλος τοῦ

πρώτου στίχου. Τὸ τελευταῖο σύμβολο-γράμμα στὸ δεύτερο στίχο εἶναι Χ, πιθανῶς τονούμε-
νο, μὲ τόνο ποὺ ἔχει τὴν κλίση τῆς βαρεῖας (').

Τὰ γράμματα ἀπὸ παλαιογραφικὴ ἀποψη παρουσιάζουν τυπολογικὴ ἀσυνέπεια, συνδυά-
ζουν δηλαδὴ κλασσικοὺς μὲ ὑστεροὺς ἑλληνιστικοὺς ἢ καὶ ρωμαϊκοὺς τύπους, ὅπως τὸ Α με-
τὴν καμπύλη ἢ γωνιώδη ὀριζόντια κεραία. Ἡ ἰδιόμορφη αὐτὴ γραφὴ τοῦ Α ἐμφανίζεται καὶ
σὲ ἐπιγραφές ποὺ βρέθηκαν στὴ Μαγνησία καὶ στὴ Δυτικὴ Κιλικία. Ἡ χρονολόγηση παρα-
μένει ἀδέσβαιη. Ἴσως ὁ τρόπος γραφῆς τοῦ Α νὰ ὀφείλεται στὸ μεράκι καὶ τὴν καλλιτεχνικὴ
διάθεση τοῦ χαράκτη. Αὐτὸ ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τὶς μικρές ὀριζόντιες γραμμοῦλες ποὺ χαράσ-
σει στὸ πέρας ὀρισμένων κατακόρυφων γραμμῶν, ποὺ ἀπαρτίζουν γράμματα π.χ. στὸ μεσαῖο
σκέλος τοῦ δεύτερου τρισκελοῦς γράμματος στὴν πρώτη σειρὰ, πάνω καὶ κάτω στὴ γραμμὴ τοῦ
Φ, στὰ δύο σκέλη τοῦ Ν, στὸ πάνω ἄκρο τοῦ γραμμικοῦ συμβόλου ποὺ εἶναι προτελευταῖο
στὴν πρώτη γραμμὴ, στὸ Ρ, στὸ πάνω μέρος τοῦ Ι. Ἐπίσης ἡ κατακόρυφη γραμμοῦλα στὸ ἀρι-
στερὸ ἄκρο τῆς «παύλας» καὶ τὸ γωνιώδες σὰν δέλτα δεξιὸ τελείωμα αὐτῆς ὑπογραμμίζουν τὴ
δεξιотеχνία τοῦ χαράκτη.

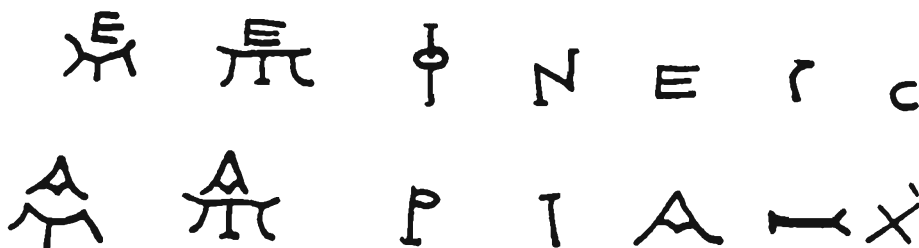
III. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΓΡΑΦΗΣ

Ἀπὸ τὸν ἀρθρογράφο ὑποστηρίζεται ὕστερα ἀπὸ πολυετὴ ἔρευνα, ὅτι οἱ δύο σειρές τῶν συμβόλων
τοῦ ἐπιγράμματος ἔχουν σχέση μὲ ἀριθμούς. Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ ἀποτελοῦν τὸ “display”, ὅπως θὰ λέγαμε,
ἐνὸς μοντέρνου καὶ μοναδικοῦ μέχρι σήμερα ἄβακα, ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποιεῖτο κατὰ τὶς χρηματικὲς συ-
ναλλαγές τῶν ἐμπορευομένων τὸν καθαρὸ ἄργυρο ἢ μολυβδοῦχο ἄργυρο στὸ Λαύριο. Γιὰ τὴν ἱστορία τῆς
ὅλης προσπάθειας ἀναφέρω, ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ γράφοντος ἐπικεντρώθηκε στὴ μολυβδοχόηση καὶ στὰ
τρисκελῆ σύμβολα τῆς ἐπιγραφῆς.

III.a. Μολυβδοχόηση

Ὅσον ἀφορᾷ στὴ μολυβδοχόηση, ὁ Θουκυδίδης (1,93,5) ἀναφέρει, ὅτι τὰ τεῖχη τοῦ Πει-
ραιῶς εἶχαν τοὺς λίθους τοὺς συνδεδεμένους μὲ μόλυβδο: «...καὶ ὑποδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ
τὸ πάχος τοῦ τεύχους ὅπερ νῦν ἔτι δὴλόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ. δύο γὰρ ἅμαξι ἐναντία ἀλλή-
λαις τοὺς λίθους ἐπήγον. ἐντὸς δὲ οὔτε χάλιξ οὔτε πηλὸς ἦν, ἀλλὰ ξυνοδοδομημένοι μεγάλοι
λίθοι καὶ ἐντομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ πρός ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν καὶ μολύβῳ δεδεμένοι». [Με-
τάφραση: Στὸ τεῖχος τοῦ Πειραιᾶ ἔδωσαν τὸ πάχος ποὺ καὶ σήμερα ἀκόμη φαίνεται, σύμφω-
να μὲ τὴ γνώμη ἐκείνη (τοῦ Θεμιστοκλῆ). Δύο ἅμαξια, ἀπ' αὐτὰ ποὺ κουβαλοῦσαν τὶς πέτρες,
μποροῦσαν νὰ διασταυρωθοῦν πάνω του. Στὸ ἐσωτερικὸ τῆς τοιχοδομῆς δὲν ὑπῆρχε οὔτε λά-
σπη οὔτε χαλίκι ἀλλὰ μόνο μεγάλες γωνιασμένες πέτρες, δεμένες μεταξύ τους πρὸς τὰ ἔξω μὲ
μολύβι καὶ σίδηρο]. Καὶ στὸν Παρθενῶνα καὶ σὲ ἄλλες μεγάλες μαρμάρινες κατασκευές οἱ
σπόνδυλοι συνδεόντουσαν μὲ χυτὸ μόλυβδο³.

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἑλληνοειδὴς μάζα μολύβδου προεἴχει ἀπὸ τὸ πίσω μέρος τῆς πλάκας ση-
μαίνει, ὅτι αὐτὴ ἦταν στερεωμένη μὲ μολύβδινο θῦσμα σὲ τοῖχο ἐπικλινῇ. Ὅτι ὁ τοῖχος ἦταν
ἐπικλινὴς προκύπτει ἀπὸ τὴ θέση τῆς ὀπῆς μὲ τὴ μολυβδοχόηση πάνω σ' αὐτὴν καθ' αὐτὴν τὴν
μαρμάρινη πλάκα. Πράγματι ἡ θέση τῆς ὀπῆς ἔχει συντεταγμένες (0,46 μ., 0,23 μ.) ὡς πρὸς
ὀρθογώνιο σύστημα ἀναφορᾶς (Χ, Υ) τὴν κάτω ὀριζόντια πλευρὰ τῆς πλάκας καὶ τὴν ἀρι-



Σχῆμα 2 (βλέπε στὸ κείμενο).

στερή κάθετη πλευρά της αντίστοιχα. Αυτό σημαίνει, ότι συμπίπτει με το κέντρο βάρους της μαρμάρινης πλάκας, εάν ληφθεί υπόψη το μεταβαλλόμενο πάχος της πλάκας. Έτσι δεν υπήρχε ροπή λόγω της δύναμης του βάρους της πλάκας, για να προκαλέσει την περιστροφή της.

Με βάση τις διαστάσεις της μαρμάρινης πλάκας, αυτή πρέπει να έχει βάρος 92,5 χγρ. Τόσο μεγάλο βάρος δεν θα μπορούσε να είναι κρεμασμένο μόνον από αυτόν τον μολύβδινο σύνδεσμο (δύσμα). Θα έπρεπε να υπάρχει βάση στήριξης της πλάκας και μαζί με τον μολύβδινο σύνδεσμο να εξασφαλιζόταν η καλύτερη σταθεροποίησή της.

III.6. Τρισκελή σύμβολο

Προκειμένου να δω τρισκελή σύμβολο, έψαξα αλφάβητα διαφόρων λαών, επιγραφές, όστρακα, παπύρους, κώδικες. Είναι γνωστό, ότι υπάρχουν επιγραφές (π.χ. ή σφενδόνη χρυσού δαχτυλιδιού από το Μαύρο Σπήλαιο Κρήτης)⁴, όστρακα (π.χ. της Παραδημής Ροδόπης της εποχής του χαλκού)⁵, κύλινδροι (π.χ. ο κυπρομινωικός κύλινδρος Έγκωμης), πάπυροι (π.χ. της Έλεφαντίνης του 309 π.Χ., ο πάπυρος Ζήνωνος 59533 του 250 π.Χ.) που περιέχουν τρισκελή σύμβολο.

Τύχη αγαθή έρριξε στα χέρια μου ένα *σεκρετάριο*⁴ πάπυρο, που αυτοχρονολογείται επί βασιλείας του Άλεξάνδρου του Μικρού, γιού του Μ. Άλεξάνδρου, πριν ακόμη διασπασθεί το ένιαίο Μακεδονικό κράτος⁶. Πρόκειται για τον πάπυρο 1 της Έλεφαντίνης, αρχαίας Έλληνικής πόλεως της Αιγύπτου, γραμμένον το 309 π.Χ. Ο πάπυρος αυτός δεν είναι τίποτ' άλλο παρά ένα συμβόλαιο γάμου, που έγινε παρουσία έξι αναφερομένων ονομαστικά μαρτύρων. Το συμβόλαιο έχει συναφθεί μεταξύ του Ήρακλείδη από την Τήμνο και της Δημητριάς από την Κώ. Η προίκα, που αναφέρεται αριθμητικά, είναι 1000 δραχμές. Στην περίπτωση παραβίασης των συμφωνημένων υποχρεώσεων οι συμβαλλόμενοι προσφεύγουν σ' ένα δικαστήριο διαζυγίων. Η γυναίκα μπορεί να τιμωρηθεί με την όριστική απώλεια της προίκας, ενώ ο άνδρας και χάνει την προίκα, και υποχρεούται να πληρώσει ισόποσο πρόστιμο. Για τη γραφή του αριθμού 1000 πρόσεξα, ότι εκείνη την εποχή έχρησιμοποιείτο ένα σύμβολο-αριθμός παρόμοιος με το δεύτερο τρισκελές σύμβολο της δεύτερης γραμμής στην επιγραφή του Λαυρίου. Η παρατήρηση αυτή μ' οδήγησε να ψάξω τα αριθμητικά συστήματα των αρχαίων Έλλήνων και τα σύμβολα των αριθμών τους.

Κρίνεται απαραίτητο ν' αναφερθούν μερικά στοιχεία σχετικά με τα αριθμητικά συστήματα των αρχαίων Έλλήνων, διότι πιστεύεται, ότι θα βοηθήσουν στην εύκολη και έντελως άδιαστη έρμηνεία της επιγραφής.

III.6.1. Το αλφάβητο της αριθμητικής διαλέκτου των Έλλήνων

Η προφορική και γραπτή αρίθμηση αποτελούν τα δύο βασικά μέσα έκφρασης στον τομέα της Αριθμητικής^{7,8}. Με άλλα λόγια το ισχυρότερο βοηθητικό μέσον γι' αυτόν που βρίσκεται στην ανάγκη να εκτελεί υπολογισμούς, υπήρξε σέ κάθε τόπο και χρόνο η γραφή. Οι Έλληνες εφαρμόζοντας μια γενική ιδέα χρησιμοποίησαν ένα σύστημα, που είχε ως «βάση» τον αριθμό 10 και έφθανε μέχρι την τάξη της μυριάδος (10.000). Φαίνεται, ότι σ' αυτό το όριο οι Έλληνες είχαν από μακρού χρόνου σταματήσει, έπειδή δεν πιεζόντουσαν από πρακτική ανάγκη να το ξεπεράσουν. (Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται η περίπτωση, που οι Έλληνες ξεπερνούν το όριο της μυριάδος, πιεζόμενοι από χρηματο-οικονομικές ανάγκες, λόγω του εξαιρετικά μεγάλου εμπορίου αργύρου και μολυβδόχου αργύρου στην περιοχή του Λαυρίου). Αφού έδωσαν ονόματα σ' όλα τα άτομα που αποτελούσαν τον αριθμητικό πληθυσμό της μυριάδος, μπόρεσαν οι Έλληνες να κάνουν τις πρώτες αριθμητικές πράξεις (πρόσθεση, αφαίρεση, πολλαπλασιασμός) στις απλούστερες των περιπτώσεων από μνήμης και στις πολυπλοκώτερες βοηθούμενοι από πεσσούς ή χρησιμοποιώντας έναν άδακα.

Εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς, ότι ο απλούστερος και φυσικότερος τρόπος, για να παρασταθεί γραφικά ένας αριθμός, είναι να επαναληφθεί ένα και το αυτό σύμβολο τόσες φορές, όσες είναι οι μονάδες που περιέχονται στον αριθμό. Για τη μέθοδο αυτή και ο Θαλής δίδαξε σχετικά, ότι ο κάθε αριθμός δεν είναι τίποτα άλλο από μία συλλογή μονάδων. Πράγματι μια επιγραφή αναγόμενη στο 391 π.Χ. αποδεικνύει, ότι μία τέτοια μέθοδος γραφής αριθμών έχρησιμοποιείτο από τους Έλληνες εκείνον τον καιρό. Άλλά και το αρχαϊκό και το μινωικό και το λα-

τινικό ἀλφαθητάριο ἔχουν τοὺς κάτω τοῦ 5 ἀριθμοὺς μὲ τέτοια γραφικὴ παράσταση.

Συγκεκριμένα ὁ "Ἑλληνας γραμματικός" Ἡρωδιανὸς (170-240 μ.Χ.) ἀναφέρει τὴ λεγόμενη 'Αττικὴ παράσταση τῶν ἀριθμῶν, ἡ ὁποία μέχρι σήμερα συναντᾶται μὲ τὸ ὄνομά του. Τὸ ἴδιο σύστημα ὀνομάζεται καὶ ἀκροφωνικόν, γιατί χρησιμοποιεῖται τὸ πρῶτο γράμμα τῆς λέξης, ποὺ σημαίνει τὸν κάθε ἀριθμὸ, γιὰ νὰ τὸν ἀποδώσει^{4,7-10}. Συγκεκριμένα στὴν 'Αττικὴ παράσταση τῶν ἀριθμῶν ἢ στὸ Ἡρωδιανὸ ἀριθμητικὸ σύστημα ἢ στὸ ἀκροφωνικὸ ἀριθμητικὸ σύστημα ἢ μονάδα παριστάνετο μὲ μία μικρὴ κατακόρυφῃ γραμμῇ, τὸ ἰῶτα. Οἱ ἀριθμοὶ 2, 3 καὶ 4 παριστάνοντο ἀντίστοιχα μὲ δύο, τρία καὶ τέσσερα ἰῶτα δίπλα-δίπλα. Ἡ παράσταση αὐτὴ ἰσχύει καὶ σήμερα στὴ λεγόμενη *Ρωμαϊκὴ* παράσταση τῶν ἀριθμῶν. Βέβαια εἶναι προφανές, ὅτι αὐτὴ ἢ μέθοδος μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθεῖ, γιὰ νὰ παρασταθοῦν μόνον μικροὶ ἀριθμοὶ, διότι στὴν περίπτωσιν ἀριθμοῦ μὲ μεγάλο πλῆθος μονάδων καταντάει δύσχρηστη γι' αὐτὸν ποὺ γράφει καὶ δυσανάγνωστη γι' αὐτὸν ποὺ διαβάζει τὸ ἀποτέλεσμα.

Τὸν ἀριθμὸ πέντε τὸν συμβόλιζαν μὲ ἓνα Π, δηλαδὴ τὸ ἀρχικὸ τῆς λέξεως *πέντε*. Στὴν παράσταση αὐτὴ ὁδηγήθηκαν οἱ "Ἕλληνες ἀπὸ τὰ πέντε δάκτυλα τοῦ κάθε χειριοῦ, τὴν *πεντάδα*, τὴν ἀμέσως μεγαλύτερη μονάδα ἀρίθμησης, ὅπως ἀναφορὴς βρίσκουμε στὸν Ὅμηρο, στὸν Αἰσχύλο καὶ στὸν Ἀριστοφάνη.

Κατὰ τὸ σύστημα λοιπὸν αὐτὸ οἱ παρακάτω ἑξὶ ἀριθμοὶ

1	5	10	100	1.000	10.000
παριστάνονται ἀντίστοιχα μὲ τὰ γράμματα					
I	Π(έντε)	Δ(έκα)	Η(εκατὸν)	Χ(ίλια)	Μ(ύρια)

Τοποθετώντας κατόπιν ἓνα ἀπὸ τὰ γράμματα Δ, Η, Χ, Μ ἀνάμεσα στὰ σκέλη τοῦ γράμματος Π δημιουργήσαν σύνθετα σύμβολα γιὰ τοὺς ἑξῆς τέσσερις ἀριθμοὺς:

50	500	5.000	50.000
Ϟ, ϙ, Ϡ	ϡ,	ϣ	ϝ

Οἱ ἐνδιάμεσοι ἀκέραιοι μπορούσαν πλὴν νὰ παρασταθοῦν μὲ τὴν παράθεση καὶ ἐπανάληψιν μερικῶν ἀπ' αὐτὰ τὰ σύμβολα κατάλληλα ἐκλεγμένων. Ὁ Marcus Niebuhr Tod¹⁰ τονίζει, ὅτι τὰ ἀριθμητικὰ ψηφία διατάσσονται κατὰ φθίνουσα ἀριθμητικὴ τάξιν καὶ ὅπου παριστάνονται ἀθροίσματα χρημάτων, τὰ ὑψηλότερης τάξεως πολλαπλάσια πάντοτε προηγούνται τῶν χαμηλοτέρων. Θὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω, ὅτι αὐτὸς ὁ τρόπος καταγραφῆς τῶν ἀριθμῶν ἢ τῶν χρηματικῶν ποσῶν στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα σήμερα μνημονεύεται ὡς «νόμος τοῦ Hankel»⁷, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖον ὁ γράφων ἐπιθυμεῖ πάντοτε νὰ γράφει τίς διάφορες «μονάδες» κατὰ φθίνουσα τάξιν, ὥστε τελευταῖες νὰ μένουν οἱ ἀπλές μονάδες. Παράδειγμα:

I	1	II	2	III	3
Π	5	ΠΙ	6	ΔΠ	15
ΔΔ	20	ΔΔΠ	25	ΗΔ	110
ΗΗ	200	ΧΧ	2.000	ΜΜ	20.000

XXXXϡΗΗΗΗϡΔΔΔΔΓΙΙΙ = 4999⁹

Τὸ παλαιότερο παράδειγμα ἀρίθμησης κατὰ τὸ ἀκροφωνικὸ σύστημα εἶναι τοῦ 454 π.Χ. ἀπὸ μία ἐπιγραφή τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, ποὺ φέρει τοὺς ἀριθμοὺς

ΥΝΔ = 754 **ΣϚΓ** = 293

καὶ τὸ νεώτερο τοῦ 95 π.Χ. Τὸ ἴδιο σύστημα ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐκτὸς 'Αττικῆς μὲ μία ποικιλία σχημάτων στὰ σύμβολα, ἀνάλογα μὲ τὰ γράμματα τῶν τοπικῶν ἀλφαθηταρίων. Ἔτσι σὲ Βοιωτικὰς ἐπιγραφὰς βρίσκουμε:

$$\begin{array}{l} \text{Ϛ ή ϛ} = 50, \text{Ϟ} = 100, \text{ϞϞ} = 500, \text{Ϡ} = 1000, \text{ϡ} = 5000, \\ \text{ϛϞϞϞϞϞϞϡϡϡϡ} = 5823. \end{array}$$

Με την πάροδο του χρόνου και αυτό το σύστημα εγκαταλείφθηκε ως ανεπαρκές και παρέμεινε ή χρήση του μόνον στις επιγραφές.

Για τις καθημερινές ανάγκες τον 3ο αιώνα π.Χ. επί βασιλείας του Πτολεμαίου του Φιλάδελφου άρχισε να χρησιμοποιείται μία άλλη γραπτή αρίθμηση, στην οποία τα 24 γράμματα του Ίωνικού αλφαβήτου εμπλουτίζονται με άλλα 3 σύμβολα [το δίγαμμα Ϝ (στο Βυζάντιο στίγμα Ϝ) = 6, το κόππα Ϙ ή ϙ = 90, το παρακύσμα ή σαμπι Ϡ ή ϡ ή ϣ = 900], που προέρχονται από το αρχαιότερο αλφάβητο, το οποίο εγκαταλείφθηκε, χρησιμοποιούνται για τη γραφή των αριθμών:

$$1, 2, \dots, 9, 10, 20, \dots, 90, 100, 200, \dots, 900.$$

Με την παράθεση των μονάδων στις δεκάδες και των δεκάδων στις εκατοντάδες κατ' έφαρμογήν του «νόμου του Hankel» παραγόντουσαν όλοι οι αριθμοί οι μικρότεροι του 1.000. Το αριθμητάριο αυτό ονομάζεται *τακτικόν*.

Ο V. Gardthausen¹¹ αναφέρει, ότι στην άρχη υπήρχε δυσκολία για τον συμβολισμό του αριθμού 900, τον οποίο πρώτα συμβόλιζαν με ω(800) Ρ(100) (ωΡ), μέχρι που αποφάσισαν να χρησιμοποιήσουν το παρακύσμα ή σαμπι (ϣ). Με παρόμοιο τρόπο υπερπήδησαν τις δυσκολίες για τον συμβολισμό του αριθμού 1.000. Έβαλαν το δεύτερο σύμβολο όχι δίπλα (όπως στο ωΡ), αλλά από πάνω. Έτσι έχουμε:

$$\overset{\alpha}{\text{ϡ}} = 1.000 \quad \text{Ϡ} = 1.000 \quad \overset{\Lambda}{\text{ϡ}} = 1.000 \quad \overset{\Theta}{\text{ϡ}} = 9.000$$

(καθόρισαν δηλαδή το σύμβολο ϡ ως χίλια και από πάνω με τα γράμματα Α-Θ προσδιόριζαν τα πολλαπλάσια της χιλιάδος).

Για τον αριθμό 10.000 (= *μύρια*) καθόρισαν το γράμμα Μ ως σύμβολο (κατά το ακροφωνικό σύστημα) και από πάνω πάλι τους αριθμούς-γράμματα Α-Θ. Σαν παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε αυτό που βρήκε ο Haussoullier σε κάτι λογαριασμούς στο Διδυμείο της Μιλήτου:

$$\overset{\Gamma \Theta}{\text{Μ ϡ Τ Κ Ι}} = 39.322.$$

Σε Θεσσαλικές επιγραφές δρέθηκε μόνο του το ϡ (δηλαδή χωρίς επιγεγραμμένο γράμμα-αριθμό) να δηλώνει τον αριθμό 1.000.

Ο W. Wattenbach⁸ αναφέρει: Από τον 3ο αιώνα π.Χ. έχουμε δείγματα, ότι χρησιμοποιούντο τα γράμματα του αλφαβήτου με αριθμητική αξία. Οι μυριάδες συμβολίζονται με κάποιο συντομογραφημένο τρόπο της λέξης, συνήθως με ένα Μ. Σε όρισμένες περιπτώσεις το Μ είναι γραμμένο με τρόπο, που δύσκολα μπορεί κανείς να το αναγνωρίσει. Πάνω από το Μ γράφεται ο αριθμός Α-Θ. Έτσι οι Έλληνες, χωρίς να εγκαταλείψουν τη γενική άρχη του συστήματος, πέτυχαν με το ίδιο όχημα να διατρέξουν ακόμη μεγαλύτερο αριθμητικό διάστημα φθάνοντας μέχρι το εκατομμύριο.

Το κύριο μειονέκτημα του Ίωνικού συστήματος ήταν η αδυναμία του να εκφράσει απεριόριστα μεγάλους αριθμούς, αφού, για να γίνει αυτό, έπρεπε να δημιουργούνται διαρκώς νέα σύμβολα. Ωστόσο το σύστημα χαρακτηρίζεται ως η μεγαλύτερη ίσως μεμονωμένη πρόοδος που έγινε ποτέ στην αρίθμηση και την πρακτική αριθμητική, γιατί όχι μόνον εξυπηρετούσε όλες τις ανάγκες μέτρησης της εποχής, αλλά ήταν εξ ίσου αποτελεσματικό με το δικό μας σύγχρονο αριθμητικό σύστημα για σύνθετες υπολογισμούς.

III.γ. Αναγνώριση των συμβόλων της επιγραφής

Όπως προαναφέρθηκε, οι μυριάδες συμβολίζονταν με κάποιο συντομογραφημένο τρόπο της λέξης, συνήθως με ένα Μ και από πάνω του τον αριθμό Α-Θ. Κατά τον W. Wattenbach⁸ και στηριζόμενος στην καμπυλότητα της επάνω γραμμής του πρώτου τρισκελούς συμβόλου κάθε στίχου ισχυρίζομαι, ότι πρόκειται για το γράμμα Μ. Στο πρώτο τρισκελές σύμβολο του πρώτου στίχου είναι επιγεγραμμένο το Ε. Αυτό το σύμπλεγμα συμβολίζει πέντε μυριάδες, δηλαδή

50.000. Όμοιως στο πρώτο τρισκελές σύμβολο του δεύτερου στίχου είναι επιγεγραμμένο το Α. Το σύμπλεγμα αυτό σημαίνει μία μυριάδα, δηλαδή 10.000. Το δεύτερο τρισκελές σύμβολο κάθε στίχου έχει τη ράχη του ευθύγραμμη, δηλαδή εμφανεστάτα αυτή δεν παρουσιάζει καμμία καμπυλότητα. Το σύμβολο αυτό είναι σαν ένα «κάτω νεύον» (μπρούμυτο) Ε. Ίσχυρίζομαι, ότι πρόκειται για το γράμμα σαμπί. Στο σαμπί του πρώτου στίχου είναι επιγεγραμμένο το Ε. Το σύμπλεγμα αυτό σημαίνει 5.000. Στο σαμπί του δεύτερου στίχου υπάρχει επιγεγραμμένο το Α. Αυτό το σύμπλεγμα σημαίνει 1.000. Στον πρώτο στίχο· τρίτο σύμβολο είναι το Φ, που σημαίνει 500· τέταρτο σύμβολο είναι το Ν, που συμβολίζει το 50· και τέλος πέμπτο σύμβολο είναι το Ε, που σημαίνει 5. Στον δεύτερο στίχο· τρίτο σύμβολο είναι το Ρ, που σημαίνει 100· τέταρτο σύμβολο είναι το Ι, που συμβολίζει το 10· και τέλος πέμπτο σύμβολο είναι το Α, που σημαίνει 1.

Περιοριζόμενοι στα πρώτα πέντε σύμβολα του κάθε στίχου έχουμε μέχρι στιγμής αποκρυπτογραφήσει τους αριθμούς: 5 μυριάδες και 5 χιλιάδες και 5 εκατοντάδες και 5 δεκάδες και 5 μονάδες (στον πρώτο στίχο)· 1 μυριάδα και 1 χιλιάδα και 1 εκατοντάδα και 1 δεκάδα και 1 μονάδα (στο δεύτερο στίχο). Με άλλη διατύπωση θα λέγαμε, ότι στον πρώτο στίχο μέχρι στιγμής απεκαλύφθη ο αριθμός 55.555 και στο δεύτερο στίχο απεκαλύφθη ο αριθμός 11.111.

Σύμφωνα με τον νόμο του Hankel ο γράφων επιθυμεί πάντοτε να γράφει τις διάφορες αριθμητικές οντότητες κατά φθίνον μέγεθος, ώστε στο τέλος να μένουν οι άπλες μονάδες. Αυτό σημαίνει, ότι στο Ε (5 μονάδες) του πρώτου στίχου τελειώνει η γραφή ενός ακεραίου αριθμού, του αριθμού 55.555. Όμοιως στο Α (1 μονάδα) του δεύτερου στίχου τελειώνει η γραφή ενός άλλου ακεραίου αριθμού, του αριθμού 11.111. Τα επόμενα δύο σύμβολα στον κάθε στίχο κατά τον νόμο του Hankel δεν μπορεί να είναι αριθμητικά σύμβολα μονάδων. Ή είναι αριθμητικά σύμβολα που δείχνουν αριθμό μικρότερο από τη μονάδα ή είναι «μη αριθμός», δηλαδή δεν πρόκειται περί αριθμού αλλά μάλλον περί μιάς «οντότητας», που έμπειρέχει μία κάποια αριθμητική τιμή.

Οι άρχαιοι Έλληνες, όταν έγραφαν, έγραφαν συνεχόμενα, χωρίς να αφήνουν κενό μεταξύ των λέξεων. Όταν μέσα στο κείμενο έμπαινε αριθμητική έκφραση, τότε αυτήν την έγραφαν κάπως ξεχωριστά, κάπως απομακρυσμένα εκατέρωθεν από το πεζό κείμενο για λόγους καθαρά αντίληψης πληροφoρίας απ' αυτό. Στην έπιγραφή τα γράμματα κάθε στίχου είναι περίπου ίσα-πέχοντα, διότι το μεταγραμμάτιο είναι 0,03-0,06 μ. Άρα ή υπόθεση ότι τα δύο τελευταία σύμβολα στον κάθε στίχο θα μπορούσε να είναι «μη αριθμός», κάτι δηλαδή που δεν ανήκει στους μέχρι στιγμής αποκρυφθέντες αριθμούς, κατά τη γνώμη μου δεν εύσταθεϊ. Πρέπει πρώτα να έξετασθεϊ ή περίπτωση, να είναι αριθμοί μικρότεροι της μονάδας. Αυτό σημαίνει, ότι ψάχνουμε την περίπτωση, να είναι κλασματικοί αριθμοί ή το δεκαδικό μέρος ενός αριθμού. Δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι θα πρέπει να βρούμε και τί μέγεθος εκφράζει ή μονάδα σ' αυτούς τους αριθμούς.

Στο ακροφωνικό αριθμητάριο των Έλλήνων το Ε σημαίνει *ήμισυ*, δηλαδή *έμισυ*, δηλαδή μισό. Το Ε μπορεί να είναι και κυρτό και μπορεί συντομογραφικά να είναι μόνον ή κυρτή γραμμή χωρίς τη μεσαία οριζόντια γραμμή έτσι, ώστε να μοιάζει με ένα Λατινικό C. Μπορεί δηλαδή, σύμβολο που μάς φαίνεται λατινικό C, να σημαίνει μισό στα αρχαία Έλληνικά. Έπειδή όμως από το ακροφωνικό σύστημα έμειναν κατάλοιπα και σε άλλα μεταγενέστερα αριθμητικά συστήματα, είναι δυνατόν και σ' ένα απ' αυτά π.χ. το *τακτικόν* το C να χρησιμοποιείται για τα κλάσματα του 1/2.

Ο V. Gardthausen¹¹ στη σελίδα 370 πραγματεύεται το θέμα του συμβολισμού των κλασμάτων κατά την έν λόγω περίοδο. Το 1/2 σημειώνεται με το μισό ενός τετραγώνου L ή ενός ήμικυκλίου (ή καμμία φορά και . Και ο W. Wattenbach⁸ πραγματεύεται το θέμα συμβολισμού των κλασματικών και των μικτών αριθμών στους παπύρους. Αναφέρει, ότι στους παπύρους για το 1/2 βρίσκουμε τα σύμβολα  και . Στον κώδικα Vaticanus Palatinus 281 (του 11ου αιώνα μ.Χ.) συναντώνται οι αριθμοί $2 \frac{1}{2} = \text{cursive symbol}$ $3 \frac{1}{2} = \text{cursive symbol}$ $8 \frac{1}{2} = \text{cursive symbol}$ $9 \frac{1}{2} = \text{cursive symbol}$.

Ο Kirchhoff έπεσέμανε κατ' επανάληψη στις μελέτες του, που αναφερόντουσαν σε έπιγραφές, τη χρήση του Ι, το όποιο θεωρεί σημείο χωρισμού των λέξεων μεταξύ τους. Ο K. Σιαμά-

κης ἀναφέρει («*Ἀλφάβητο*» 2,662-666)⁴ διάφορα ἀνεκφώνητα σημεῖα τοῦ γραπτοῦ λόγου ἀπὸ τὴν προϊστορική ἐποχή, ὅπως εἶναι μέχρι σήμερα οἱ τόνοι καὶ ἡ στίξη. Τὰ σημεῖα αὐτὰ μετέφεραν στὸν ἀναγνώστη πληροφορίες σχετικές τόσο μὲ τὴν ἀνάγνωση τοῦ κειμένου, ὅσο καὶ μὲ τὴν κατανόησή του. Π.χ. στὶς πῆλινες πινακίδες τῆς ἀχαϊκῆς συλλαβικῆς γραφῆς οἱ λέξεις χωρίζονται μεταξύ τους μὲ μία κατωφερῇ εὐθεία γραμμούλα, στὶς δὲ ἐπιγραφές ἐπάνω σὲ μάρμαρο ἢ σὲ μεταλλικὲς πινακίδες μὲ μία κατακόρυφη γραμμούλα (I)¹².

Ξεκινῶ ἀπὸ τὴν ἀποψη τοῦ Kirchhoff καὶ τὴν ἀναφορά τοῦ Σιαμάκη καὶ δέχομαι, ὅτι τὸ προτελευταῖο σύμβολο τοῦ πρώτου στίχου, ποὺ εἶναι σὰν καλλιγραφικὸ I, ἔχει σκοπὸ νὰ χωρίσει δύο διαφορετικὰ πράγματα, δύο διαφορετικὲς «λέξεις», δύο διαφορετικὲς ἀριθμητικὲς ὀντότητες. Ἐννοῶ τὴν ἀριθμητικὴ ὀντότητα ποὺ εἶναι μεγαλύτερη τῆς μονάδος καὶ τὴν ἀριθμητικὴ ὀντότητα ποὺ εἶναι μικρότερη τῆς μονάδος. Θὰ μπορούσε δηλαδὴ αὕτη ἡ κατακόρυφη γραμμούλα νὰ δείχνει τὸν μικτὸ ἀριθμὸ 55.555 καὶ 1/2. Ἐπειδὴ θεωρῶ, ὅτι δὲν εἶναι τυχαῖο τὸ γεγονός, ὅλα τὰ ψηφία νὰ εἶναι πεντάγρια, διερωτῶμαι, γιατί νὰ μὴν εἶναι ὁ ἀριθμὸς 55.555,5; Τὸ σύμβολο δηλαδὴ τῆς κατακόρυφης γραμμῆς τὸ ἐκλαμβάνω σὰν κάτι, ποὺ ἔχει ἀποστολὴ νὰ ξεχωρίζει ἐν εἴδει ὑποδιαστολῆς. Στὴν ἀντίστοιχη θέση τοῦ δευτέρου στίχου ἀντὶ τῆς κατακόρυφης γραμμούλας ὑπάρχει μία ὀριζόντια γραμμούλα σὰν παῦλα. Στὴν τέταρτη θέση τοῦ δευτέρου ἀριθμοῦ ὑπάρχει τὸ I (=10), ποὺ καὶ αὐτὸ εἶναι μία κατακόρυφη γραμμούλα. Ὑπέθεσα πρὸς στιγμὴν, ὅτι ἡ ὑποδιαστολὴ χαράχθηκε ὀριζόντια μόνον καὶ μόνον, γιὰ νὰ μὴ συγχυθεῖ μὲ τὸ I, ποὺ συμβολίζει τὸν ἀριθμὸ 10. Δηλαδὴ ὑπέθεσα, ὅτι πιθανὸν λόγοι καθαρὰ ὀρθογραφίας ἐπέβαλαν δεῦτερο σύμβολο γιὰ τὴν ὑποδιαστολὴ.

Τὰ ἄλλα κλάσματα (τὰ κλάσματα δηλαδὴ ποὺ ἔχουν ἀριθμητὴ τους τὴ μονάδα) – γράφει ὁ W. Wattenbach – συμβολίζονται μὲ μία κεραία (τόνο) στὸ ἐπάνω δεξιὸ μέρος τοῦ γράμματος-ἀριθμοῦ π.χ. Γ' = 1/3, Δ' = 1/4, ΞΔ' = 1/64. Ἐνα παράδειγμα μικτοῦ ἀριθμοῦ ἀπὸ τὸν Ἀρχιμή-

$$\text{δη}^9 \text{ εἶναι ὁ ἀριθμὸς } \text{L}'\delta' = \frac{1}{2} \frac{1}{4} \text{ γιὰ τὸ } 3/4 \text{ καὶ ἀπὸ τὸν Ἡρώνα ὁ ἀριθμὸς } \kappa\theta \text{ ιγ}' \lambda\theta' = 29 \frac{2}{3} \frac{1}{13} \frac{1}{39} \text{ γιὰ τὸ } 29 \frac{10}{13}.$$

Στὸ ἀκροφωνικὸ ἀριθμητᾶριο τῶν Ἑλλήνων τὸ ἀλφαθητικὸ γράμμα Χ σημαίνει 1.000. Ἐνδέχεται ὅμως νὰ εἶναι τὸ προαλφαθητικὸ σύμβολο τοῦ 10, ποὺ τὸ χρησιμοποιοῦσαν σὰν ἐφεδρικό σύμβολο στὸ ἴδιο ἀριθμητᾶριο ὅπως καὶ οἱ Λατῖνοι. Βάσει τῶν ὅσων ἀναφέρουν γιὰ τὰ κλάσματα οἱ V. Gardthausen καὶ W. Wattenbach ἓνα Χ', ἐφ' ὅσον ὑπῆρχε, θὰ σημαίνει 1/10.

Τὸν τόνο κανεῖς ἀρχαιολόγος δὲν τὸν πρόσεξε, ὅταν κατέγραφαν τίς ἐγκαταλείψεις τῆς ἐπιγραφῆς. Ὁ τόνος στὸ Χ θὰ μπορούσε νὰ βρεθεῖ ἢ ὄχι ἀνάλογα μὲ τὸ ἐὰν ἡ φθορὰ τῆς ἐπιφάνειας τῆς μαρμάρινης πλάκας ἦταν τέτοια, ὥστε νὰ τὸν καλύπτει. Ζήτησα ἀπὸ τὴν ἀρχαιολόγο Μαρία Σαλλιῶρα-Οἰκονομάκου νὰ ἐρευνήσῃ ἐπισταμένως τὴν περιοχὴ γύρω ἀπὸ τὸ γράμμα Χ καὶ νὰ ἐξακριβώσῃ, ἐὰν ὑπάρχει ἢ ὄχι τόνος στὸ Χ. Ἡ ἀρχαιολόγος καὶ μόνη της καὶ μαζί μὲ συνεργάτες της χρησιμοποιώντας διάφορες τεχνικὲς διεπίστωσε, ὅτι ὑπάρχει πράγματι κάποιον σημάδι σὰν τόνος στὸ Χ μὲ τὴν κλίση τῆς βαρεῖας.

Κατόπιν τῶν παραπάνω ὑποθέτω, ὅτι τὰ σύμβολα τοῦ δευτέρου στίχου θὰ ἦταν δυνατόν νὰ παριστάνουν τὸν δεκαδικὸ ἀριθμὸ 11.111,1. Θὰ μπορούσαμε νὰ υποθέσουμε, ὅτι πρόκειται γιὰ δύο παραδείγματα δεκαδικῶν ἀριθμῶν μὲ δύο ἐναλλακτικὲς γραφές τῆς ὑποδιαστολῆς 20 αἰῶνες πρὶν ὁ Ὀλλανδὸς Simon Stevin (περίπου τὸ 1600 μ.Χ.) τοὺς ἐπινοήσῃ καὶ τοὺς καταγράψῃ γιὰ τοὺς Εὐρωπαίους. Τὸ γεγονός ὅτι δὲν εἶναι ἓνας τυχαῖος ἀριθμὸς, ἀλλὰ εἶναι ἓνας ἀριθμὸς μὲ ἴδια ὅλα του τὰ ψηφία 55.555,5 καὶ ὁ ἄλλος 11.111,1, αὐτὸ δείχνει σὰν νὰ εἶναι τρόπος ἐπίδειξης γιὰ μαθητές, σὰν νὰ εἶναι γύμνασμα γιὰ μαθητές. Παίρνει πρῶτα ὁ δάσκαλος εἰδικούς δεκαδικούς ἀριθμούς, γιὰ νὰ γενικεύσῃ ὕστερα μὲ τὴν ἀφαίρεση στὴ σκέψη τῶν μαθητῶν ὅτι αὐτὸ μπορεῖ νὰ συμβεῖ σ' ὅλους τοὺς ἄλλους δεκαδικούς ἀριθμούς.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ πρέπει νὰ τονισθεῖ μὲ ἐμφαση, ὅτι ἄλλο ἡ ἀρίθμηση καὶ ἄλλο ἡ γραφικὴ παράσταση τῆς ἀρίθμησης. Ὅποτε ἄλλο εἶναι νὰ φτάσῃ κανεῖς στὴν ἐννοία τῶν δεκαδικῶν ἀριθμῶν καὶ ἄλλο εἶναι νὰ φτάσῃ στὴ γραφικὴ παράσταση τῶν δεκαδικῶν ἀριθμῶν. Δηλαδὴ ἄλλο ἡ ἰδέα τῶν δεκαδικῶν, ποὺ ὅπωςδήποτε πολὺ ἀρχαιότερα συνελήφθη, καὶ ἄλλο ἡ ἐφεύρεση τῆς ἀρτίας γραφικῆς παραστάσεώς τους, ποὺ ἔχουμε σήμερα. Ὁ χαράκτης δὲν φτάνει στὴ γραφικὴ παρά-

σταση τη σημερινή των δεκαδικών αριθμών, που για να φτάσει, έπρεπε να γνωρίζει το μηδέν και την από θέσεως αριθμητική αξία των ψηφίων. Φτάνει όμως στη σύλληψη των δεκαδικών αριθμών, που τους νοιώθει σαν ειδικές περιπτώσεις μικτών αριθμών με δεκαδικά κλάσματα. Πράγματι στους συγκεκριμένους μικτούς αριθμούς το κλασματικό μέρος είναι μὲν θεμελιώδες κλάσμα, ἀλλὰ εἶναι καὶ οἱ μοναδικές δύο περιπτώσεις, που τὸ κλάσμα αὐτὸ μπορεῖ νὰ ἐκφρασθεῖ καὶ σὰν δεκαδικὸ κλάσμα.

Ἡ ἀμφιβολία γιὰ τὴν ὑπαρξὴ ἢ ὄχι ὑποδιαστολῆς στὴν ἐπιγραφή καὶ μάλιστα μὲ δύο διαφορετικοὺς συμβολισμοὺς μὲ βασάνιζε ἀκατάπαντα καὶ μὲ ἀνάγκαζε συνεχῶς ν' ἀσχολοῦμαι μὲ τὴν ἐπιγραφή τῆς πλάκας τοῦ Λαυρίου.

III.δ. "Ἀθακες, οἱ ἀριθμομηχανές τῆς ἀρχαιότητος

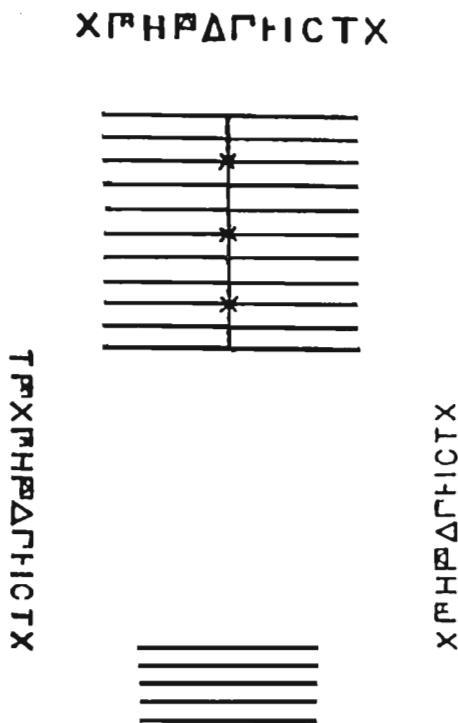
Ὁ ἄθαξ ἢ ἀλλιῶς τὸ ἀδάκιον θεωρεῖται ὡς ἡ πρώτη ἀριθμομηχανὴ τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ τὴν προϊστορικὴ ἐποχὴ ἦταν γνωστὴ στοὺς Ἕλληνας¹³. Ἐνας ἄθακας ἔφερε μιά πλάκα μὲ διαστάσεις 0,20x0,30 μ. μὲ σχεδιασμένες ἐπάνω τῆς παράλληλες γραμμές. Ὁ λογισμὸς τῶν μαθηματικῶν πράξεων γινόταν μὲ ψήφους, ποὺ ἦσαν ἡ χαλίκια ἢ κοχύλια ἢ κουμπιὰ ἢ χάνδρες. Ἡ ἀριθμητικὴ τιμὴ τῆς ψήφου ἐξαρτᾶτο ἀπὸ τὴ θέση τῆς ἀνάμεσα στὶς παράλληλες γραμμές τοῦ ἄθακα. Μετακίνηση τῆς ψήφου πρὸς τὰ ἀριστερὰ αὐξάνει τὴν ἀριθμητικὴ τῆς τιμῆ, ἐνὼ μετακίνηση τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ τὴν ἐλάττωνε. Στὸς Αἰγυπτιακοὺς ἄθακες παρατηρεῖται μεταβολὴ τῆς ἀριθμητικῆς ἀξίας τῆς ψήφου μὲ ἀντίθετη κίνηση αὐτῆς τῶν Ἑλληνικῶν ἀδάκων. Δηλαδή στοὺς Αἰγυπτιακοὺς ἄθακες κίνηση τῆς ψήφου πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐσήμαινε ἐλάττωση τῆς ἀριθμητικῆς τῆς ἀξίας· καὶ αὐτὸ μόνον καὶ μόνον, ἐπειδὴ οἱ Αἰγύπτιοι ἐγραφαν κινώντας τὸ χέρι τοὺς ἀπὸ δεξιὰ πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ἐνὼ οἱ Ἕλληνες κινοῦσαν τὸ χέρι τοὺς ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ.

Ἡ ἀρχαιότερη γραπτὴ πληροφορία γιὰ τοὺς ἄθακες βρίσκεται στὸν Ἡρόδοτο (περίπου 485-425 π.Χ.), ὁ ὁποῖος γράφει: «Γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοις Ἕλληνες μὲν ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ φέροντες τὴν χεῖρα, Αἰγύπτιοι δὲ ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ» (II 36). Ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος (3ος-4ος αἰώνας μ.Χ.) μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι τὴν ἐποχὴ τοῦ Σόλωνα (περίπου τὸ 600 π.Χ.) οἱ Ἀθηναῖοι χρησιμοποιοῦσαν τὸν ἄθακα, γιὰ νὰ κάνουν ἀριθμητικὰς πράξεις κατὰ τὶς ἐμπορικὰς τοὺς συναλλαγές. Συγκεκριμένα γράφει ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος: «ἔλεγε δὲ (ὁ Σόλων) τοὺς παρὰ τοῖς τυράννοις δυναμένους παραπλήσιους εἶναι ταῖς ψήφοις ταῖς ἐπὶ τῶν λογισμῶν· καὶ γὰρ ἐκείνων ἐκάστην ποτὲ μὲν πλείω σημαίνει, ποτὲ δὲ ἥττω» (I 59). Τοῦτο ἐρμηνεύσιμο σημαίνει: ὅσοι βρίσκονται κοντὰ στοὺς τυράννους καὶ εἶναι ἰσχυροὶ ὁμοιάζουν μὲ τὶς ψήφους τῶν ἀδάκων, ποὺ χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὶς ἀριθμητικὰς πράξεις, διότι αὐτὲς ἀνάλογα μὲ τὴ θέση ποὺ τὶς μετακινοῦν, ἄλλοτε σημαίνουν περισσότερα καὶ ἄλλοτε λιγότερα. Ἐχομε μιά τρίτη πληροφορία γιὰ τὴν ἀξία τῆς ψήφου, ποὺ μετακινεῖται πάνω στὸν ἄθακα καὶ προέρχεται ἀπὸ τὸν Πολύβιο (V 26, 13): «ὅντως γὰρ εἰσὶν οὗτοι (οἱ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν βασιλέων κόλακες) παραπλήσιοι ταῖς ἐπὶ τῶν ἀδακίων ψήφοις. Ἐκεῖνα τε γὰρ κατὰ τὴν τοῦ ψηφίζοντος δούλησιν ἄρτι χαλκοῦν καὶ παραντικά τάλαντον ἰσχύουσιν». Δηλαδή οἱ κόλακες παρὰ τοὺς βασιλεῖς ὁμοιάζουν μὲ τὶς ψήφους τῶν ἀδακίων, διότι οἱ ψήφοι αὐτὲς ἔχουν ἀριθμητικὴ ἀξία ἀνάλογα μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ψηφίζοντος (αὐτοῦ ποὺ μετακινεῖ τὶς ψήφους) καὶ ἄλλοτε σημαίνουν ἕνα χαλκοῦν (1/8 τοῦ ὀβολοῦ) καὶ ἄλλοτε ἕνα τάλαντο. Ἀπὸ τὴν κωμωδία *Σφήκες* τοῦ Ἀριστοφάνη (στίχος 656) προέρχεται ἡ τέταρτη πληροφορία καὶ ἀφορᾷ στὸ πῶς ἐκτελοῦντο οἱ ἀριθμητικὰς πράξεις ἐπάνω στὸν ἄθακα: «μὴ ψήφοις (λογίζεσθαι) ἀλλ' ἀπὸ τῆς χειρός», δηλαδή νὰ μὴ κάνεις τὶς πράξεις μετακινώντας ψήφους ἐπάνω στὸν ἄθακα, ἀλλὰ χρησιμοποιώντας τὰ δάκτυλα τοῦ χεριοῦ σου.

Ἡ μοναδικὴ μαρμαρινὴ πλάκα, ποὺ παριστάνει ἄθακα, βρέθηκε τὸ 1846 στὴ Σαλαμίνα ἀπὸ τὸν Rangabe (**Σχῆμα 3**). Σήμερα βρίσκεται στὸ Ἐπιγραφικὸ Μουσεῖο Ἀθηνῶν μὲ ἀριθμὸ εὑρετηρίου 11515. Ἐχει διαστάσεις 1,5x0,75 μ. Πιθανὸν νὰ ἦταν κάποιου σταθεροποιημένος καὶ προορισμένος γιὰ δημόσια χρῆση, ὅπως π.χ. σὲ Τράπεζα σὰν τραπέζι γιὰ χρηματικὰς συναλλαγές ἢ ἀκόμη νὰ ἦταν πίνακας, γιὰ νὰ κρατοῦν τὸ σκόρ σὲ παιχνίδια σὰν τὸ ζατρίκιον. Ὑπάρχουν χαραγμένοι οἱ ἐξῆς ἀριθμοί: Ὀριζόντια στὸ κάτω μέρος τάλαντον (6000 δραχμές), 5000, 1000, 500, 100, 50, 10, 5, 1, 1 ὀβολός, 1/2 ὀβολοῦ, 1/4 ὀβολοῦ, 1 χαλκοῦς, ποὺ εἶναι ἴσος μὲ τὸ 1/8 τοῦ

όβολοῦ. Ὅριζόντια στὸ ἐπάνω μέρος (στροφή τῆς σελίδας κατὰ 180° ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ) 1000, 500, 100, 50, 10, 5, 1, $1/2$, $1/4$, 1 χαλκοῦς. Κάθετα στὸ ἀριστερὸ μέρος, ἀφοῦ τώρα στρέψουμε τὴ σελίδα κατὰ 90° , ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ 1000, 500, 100, 50, 10, 5, 1, 1 ὀβολός, $1/2$ ὀβολοῦ, $1/4$ ὀβολοῦ, 1 χαλκοῦς. Στὸ **Σχῆμα 3** παρατηροῦνται 11 παράλληλες γραμμὲς πρὸς τὰ ἀριστερά, πού χωρίζονται στὸ μέσο μὲ μία ὀριζόντια εὐθεία. Σὲ κάποια ἀπόσταση πρὸς τὰ δεξιὰ ὑπάρχουν ἄλλες 5 παράλληλες πρὸς τὶς πρῶτες γραμμὲς.

* Ἄλλες μαρμάρινες πλάκες, πάνω στίς ὁποῖες ἔχουν χαραχθεῖ σύμβολα ἀριθμῶν σάν αὐτὰ τοῦ



Σχῆμα 3. Ὁ ἄβακας τῆς Σαλαμίνας.

Σαλαμίνιου ἄβακα, ἔχουν βρεθεῖ: Μία στὴ Νάξο (**Σχῆμα 4Α**) μὲ χαραγμένους τοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ: Δραχμὲς 1000, 500, 100, 50, 10, 5, 1, τρεῖς ὀβολοί, 1 ὀβολός, $1/2$ ὀβολοῦ¹⁴. Μιὰ στὴν ἀρχαία πόλη Μινῶα τῆς νήσου Ἰμορογοῦ (**Σχῆμα 4Β**) μὲ χαραγμένους τοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ: δραχμὲς 1000, 500, 100, 50, 10, 5, 1, 1 ὀβολός, $1/2$ ὀβολοῦ¹⁵. Τέλος μία στὴν Ἐλευσίνα (**Σχῆμα 4Γ**), πού περιέχει τοὺς ἐξῆς ἀριθμοὺς σὲ τρεῖς σειρὲς ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ (ἢ τρίτη σειρὰ κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι φθαρμένη).

500, 100, 50, 10, 5, 1, $1/2$ ὀβολός

500, 100, 50, 10, 5, 1, $1/2$ ὀβολός, $1/2$ ὀβολοῦ

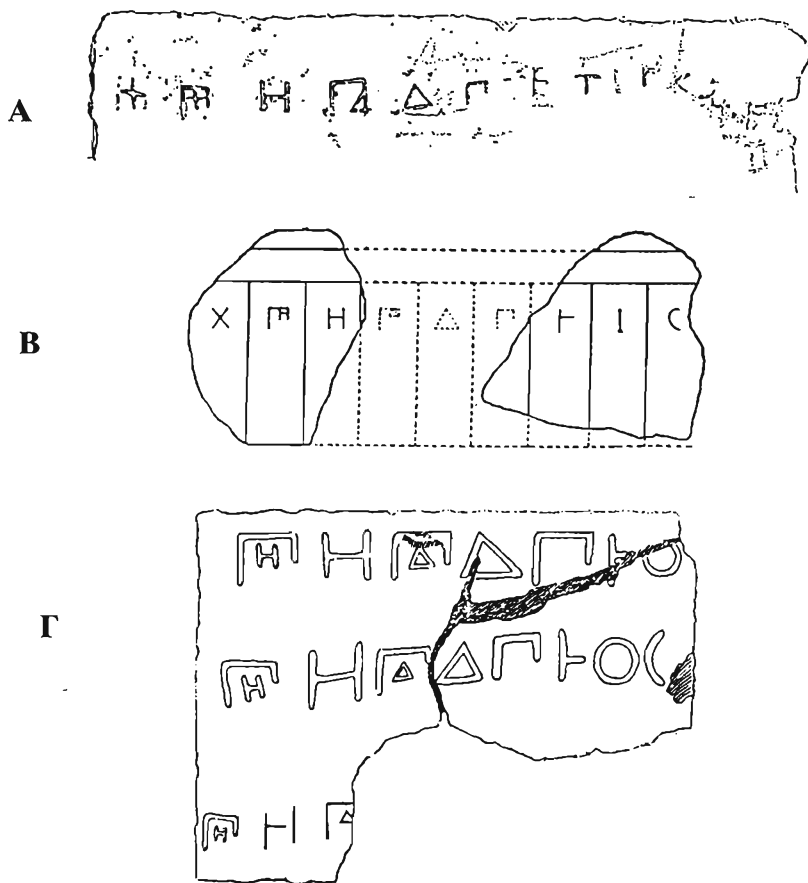
500, 100, 50, 10.

¹⁴ Ἀπὸ τὰ παραπάνω εἶναι σημαντικὸ νὰ ἐπισημανθοῦν τὰ ἐξῆς: 1) Ὅλοι οἱ ἀριθμοὶ εἶναι τοῦ ἀκροφωνικοῦ συστήματος. 2) Ὅλοι οἱ ἀκέραιοι ἀριθμοὶ πλὴν ἑνός, τοῦ ταλάντου (= 6000 δραχμὲς), εἶναι πολλαπλάσια κάποιων δυνάμεων τοῦ 10 καὶ τῶν ἀριθμῶν 5 καὶ 1 ἀντίστοιχα.

¹⁵ Ἡ δευτέρη παρατήρηση προβληματίζει, διότι καὶ στὴν ἐπιγραφή τοῦ Λαυρίου ἔχουμε ἀριθμοὺς πού εἶναι πολλαπλάσια κάποιων δυνάμεων τοῦ 10 καὶ τῶν ἀριθμῶν 5 καὶ 1 ἀντίστοιχα.

Μάλιστα οί αριθμοί αὐτοί ἀνεβαίνουν μιά τάξη μεγέθους παραπάνω (μυριάδες = 10.000). "Όλοι οί αριθμοί εἶναι τοῦ τακτικοῦ ἢ ἀλφαριθμητικοῦ συστήματος, πράγμα πού ἀποτελεῖ νέο στοιχείο. Στούς ἀδάκες συνειδητοποίησα ἐγώ, ὁ φυσικός, ὅτι εἶναι δυνατόν, τμήματα μιᾶς ἀριθμητικῆς παράστασης ἢ ἔκφρασης νά ἀναφέρονται σέ διαφορετικές νομισματικές μονάδες, ὅπως εἶναι π.χ. τάλαντα, δραχμές, στατήρες, ὀβολοί καί κλάσματα αὐτῶν, κάτι πού συνηθιζόταν ἐκείνη τήν ἐποχή, ἐπειδή ἐπεβάλλετο ἀπό τὸ νομισματικό τους σύστημα. Στήν ἐπιγραφή τοῦ Λαυρίου λοιπόν ὅλα τὰ σύμβολα κάθε στίχου θά μπορούσαν νά ἐκφράζουν συγκεκριμένες νομισματικές μονάδες καί νά ἐξυπηρετοῦσαν συγκεκριμένες ὑπολογιστικές ἀνάγκες. Γιά νά διαπιστωθεῖ, ποιές θά μπορούσε νά ἦσαν αὐτές οἱ νομισματικές μονάδες πού ἐκφράζονται μέ τὰ σύμβολα, ἐρευνήθηκε τὸ νομισματικο-ἀριθμητικό σύστημα ὅλου τοῦ ἀρχαίου Ἑλλαδικοῦ χώρου.

Σχετικά μέ τὰ ἀθροίσματα χρημάτων ὁ Μ.Ν. Tod¹⁰ ἀναφέρει, ὅτι ἡ δραχμή (—) λαμβάνεται ὡς μονάδα. Σέ κάποιες περιοχές τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος (στό Ἡραῖο τοῦ Ἄργους, στήν Ἐπίδαυρο, στήν Ἐρμόνη, στήν Τεγέα, στούς Δελφούς, στίς Θεσπιές, στήν Κέρκυρα, στή Νάξο, στήν Κῶ καί στή Χαλκηδόνα) τὸ σύμβολο Ι καί σέ κάποιες ἄλλες (στόν Ὠρωπό, στό Ἄργος, στήν



Σχῆμα 4. Οἱ μαρμαρίνες πλάκες τῆς Νάξου (Α), τῆς ἀρχαίας πόλης Μινώα στήν νῆσο Ἀμοργό (Β) καί τῆς Ἐλευσίνας (Γ). Πιθανῶς καί οἱ τρεῖς εἶναι κομμάτια ἀπὸ ἄδακες.

Αίγινα, στη Νεμέα, στην Τροιζήνα καθώς επίσης και στην Πέργαμο) το σύμβολο – παριστάνουν τόν ένα όβολο και συνηθίζεται να εμφανίζονται επαναλαμβανόμενα μέχρι πέντε φορές, διότι έξι όβολοι κάνουν μια δραχμή. Το Χ (= χαλκούς) συμβολίζει το ένα όγδοο του όβολου. Το C παριστάνει τόν μισό όβολό, δηλαδή 4 χαλκούς.

Με βάση (1ον) τόν νόμο του Hankel, (2ον) όλα τὰ σχετικά με τὰ νομισματικά συστήματα τών πόλεων τής αρχαίας Ελλάδος και (3ον) τήν παρατήρηση ότι σέ κάθε θέση του πρώτου στίχου του επιγράμματος ή συμβολιζόμενη νομισματική μονάδα έχει τή μισή αξία τής συμβολιζόμενης νομισματικής μονάδας πού βρίσκεται μία θέση πριν, αλλά στο δεύτερο στίχο του επιγράμματος, οδηγούμαι στα έξης συμπεράσματα:

Και στους δύο στίχους τὰ πέντε πρώτα σύμβολα έχουν να κάνουν με δραχμές και τὰ πολλαπλάσια τής δραχμής, πού υπακούουν στόν τύπο $5 \cdot 10^n$ ή $1 \cdot 10^n$ με $n=0, 1, 2, 3, 4$. Το προτελευταίο σύμβολο του πρώτου στίχου είναι τόν μισό τής δραχμής, τουτέστιν είναι τόν τριόβολο. Η παύλα (–) στόν δεύτερο στίχο συμβολίζει τόν όβολό. Πρέπει να προτιμήθηκε αυτό τόν σύμβολο έναντι του Ι, για να μη προκληθεί σύγχυση με τόν σύμβολο Ι (= 10 δραχμές). Το C συμβολίζει τόν $1/2$ του όβολου, δηλαδή 4 χαλκούς. Και τέλος τόν Χ συμβολίζει τόν «χαλκούν».

Αρα μετά απ' όλον αυτόν τόν προβληματισμό, πού σās εξέθεσα, καταλήγω με πλήρη βεβαιότητα πλέον στο ότι ή μαρμαρίνη πλάκα του Λαυρίου ήταν ένας άδασκας μιάς πιο μοντέρνας τεχνολογίας και πιο σύγχρονης γενιάς (όπως θά λέγαμε σήμερα στη γλώσσα τής Πληροφορικής) από τόν Σαλαμίνιο άδασκα του Rangabe. Ο άδασκας του Λαυρίου καινοτομεί άφ' ενός μεν στο ότι στηριζόταν στο αλφαριθμητικό αριθμητικό σύστημα τών αρχαίων Έλλήνων και στο ότι οι εμφανιζόμενοι αριθμοί στο “display” του είναι κατά μία τάξη μεγέθους μεγαλύτεροι.

Υπέρ τής έκδοχής αυτής συνηγορούν τὰ έξης:

1) Έξηγείται ή ύπαρξη τών 13 αριθμών, κανονικών, ευθυγράμμων εγχαραξέων επάνω στην πλάκα του Λαυρίου.

2) Η πλάκα βρέθηκε στην κοίλη άγορά τών Σαλαμινίων. Και ο πρώτος άδασκας ήταν τών Σαλαμινίων. Κατά τή γνώμη μου τόν δωμάτιο 39Α, όπου βρέθηκε ή πλάκα, πρέπει να ήταν τόν λογιστήριο τής άγοράς, όπου γινόντουσαν οι ύπολογισμοί για τις χρηματικές συναλλαγές.

3) Τόν μεγάλο έμποριο καθαρού άργύρου και μολυβδούχου άργύρου εσήμαινε τή διακίνηση μεγάλων χρηματικών ποσών. Έτσι νομίζω, ότι ο άδασκας έπρεπε να ήταν νέας τεχνολογίας με “display” περισσότερων ψηφίων, όπως θά λέγαμε σήμερα, και γι' αυτό περιελάμβανε αριθμούς τής τάξης τών μυριάδων.

III.ε. Η χρήση του άδασκα

Στή συνέχεια ή προσπάθεια κατανόησης του τρόπου εκτέλεσης μαθηματικών πράξεων με τή χρήση του άδασκα οδήγησε στο να κατανοηθεί πλήρως ή δομή του και να ανακατασκευασθεί ένα πρόπλασμα άδασκα. Με τόν άδασκα εκτελούντο πράξεις πρόσθεσης και άφαιρέσης αριθμών, οι όποιοι έν γενέει ήσαν συμμεγείς αριθμοί και άφορούσαν στο νομισματικό σύστημα του Λαυρίου εκείνης τής εποχής. Οι ψηφοί πρέπει να ήσαν χάνδρες περασμένες σέ σύρματα, τὰ όποια περιέβαλλαν σφικτά τήν μαρμαρίνη πλάκα του άδασκα κάθετα στις μεγάλες πλευρές τής και κατά συνέπεια κάθετα προς τούς στίχους του επιγράμματος. Τὰ σύρματα ήσαν έπτά, όσα και τὰ σύμβολα στόν κάθε στίχο και περνούσαν πάνω από κάθε ζεύγος συμβόλων πού συμβόλιζαν νομισματική αξία τής ίδιας τάξης, δηλαδή μυριάδες, χιλιάδες, εκατοντάδες, δεκάδες δραχμές, όβολους και χαλκούς. Έτσι έξηγείται άφ' ενός ή ύπαρξη τών 13 ισαπεχουσών χαραγών, πού εμφανίζονται ιδιαίτερα στη μία από τις δύο μεγάλες πλευρές τής πλάκας και άφ' έτέρου ή στιχηδόν μορφή του επιγράμματος.

Οι ψηφοί-χάνδρες έπρεπε να μετακινούνται συρόμενες πάνω στα σύρματα με μία σχετική εύκολία, άλλως ή ύπαρξη ισχυρής τριβής μεταξύ χάνδρας και μαρμαρίνης πλάκας θά είχε σαν αποτέλεσμα άφ' ενός συχνά πυκνά να καταστρέφονται οι χάνδρες και άφ' έτέρου θά έπρεπε να ύπήρχαν ίχνη συρσίματος πάνω στην μαρμαρίνη πλάκα του άδασκα. Τέτοια ίχνη όμως δεν υπάρχουν. Στην έπιτεύξη τών παραπάνω πρέπει να συνέβαλλαν μεταλλικά έπιμήκη ύπο-

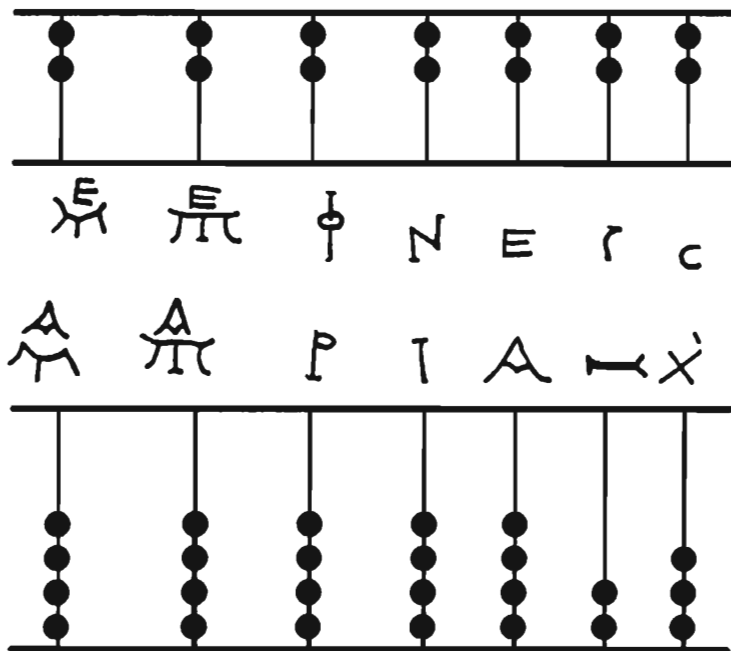
στηρίγματα ὡς τούς «καβαλλάρηδες» στὰ ἐγχορδα μουσικά ὄργανα. Οἱ «καβαλλάρηδες» αὐτοὶ πρέπει νὰ ἦσαν μεταλλικοί, διότι ἀφῆσαν ἰχνη ὀξειδώσεων πάνω στὴ μαρμάρινη πλάκα τοῦ ἄδακα.

Πόσες χάνδρες ὑπῆρχαν στὸ κάθε σύρμα καὶ πῶς αὐτὲς ἦσαν τοποθετημένες πάνω στὴ μαρμάρινη ἐπιφάνεια τοῦ ἄδακα; Κατέληξα στὸ συμπέρασμα, ὅτι στὸ κάθε σύρμα ὑπῆρχαν κάποιου πλήθους χάνδρες τοποθετημένες στὴν περιοχὴ κάτω ἀπὸ τὰ σύμβολα τοῦ δευτέρου στίχου καὶ κάποιου ἄλλου πλήθους χάνδρες τοποθετημένες στὴν περιοχὴ πάνω ἀπὸ τὰ σύμβολα τοῦ πρώτου στίχου.

Σχετικὰ μὲ τίς χάνδρες ποὺ ὑπῆρχαν στὸ κάτω μέρος κάθε σύρματος: "Ὅσα σύρματα ἔτεμναν ζευγὸς ἀριθμητικῶν συμβόλων νομισματικῆς ἀξίας 5·10" καὶ 1·10" $n = 0, 1, 2, 3, 4, 5$ δραχμῶν, στὸ κάτω μέρος τοὺς ἔφεραν (5-1=) 4 χάνδρες. Τὸ σύρμα ποὺ ἔτεμνε τὸ ζευγὸς «τριόβολο» καὶ «ὀβολός» ἔφερε στὸ κάτω μέρος του (3-1=) 2 χάνδρες. Τέλος τὸ σύρμα ποὺ ἔτεμνε τὸ ζευγὸς «μισὸς ὀβολός (= 4 χαλκοῖ) καὶ 1 χαλκοῦς» στὸ κάτω μέρος του ἔφερε (4-1=) 3 χάνδρες. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο πάντοτε τὸ σύνολο ὄλων μαζὶ τῶν ψήφων στὸ κάτω μέρος οἰουδήποτε σύρματος ὑπολειπόταν κατὰ τὴν ἀξία μιᾶς ἰσοτιμῆς ψήφου ἀπὸ τὴν ἀξία μιᾶς ψήφου στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ἰδίου σύρματος.

Σχετικὰ μὲ τίς χάνδρες ποὺ ὑπῆρχαν στὸ ἐπάνω μέρος κάθε σύρματος: Ἐὰν ὁ ἄδακας χρησιμοποιεῖται μόνον γιὰ πράξεις πρόσθεσης, τότε εἶναι ἀναγκαῖα μιὰ καὶ μόνον χάνδρα στὸ ἐπάνω μέρος οἰουδήποτε σύρματος. Γιὰ τὴν ἐκτέλεση πράξεων ἀφαίρεσης δύο ἀριθμῶν ἀπαιτοῦνται δύο χάνδρες στὸ ἐπάνω μέρος κάθε σύρματος. Τοῦτο ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκη κατὰ τὴν ἀφαίρεση δύο συμμιγῶν ἀριθμῶν τῆς μετατροπῆς μιᾶς νομισματικῆς μονάδας κάποιας τάξης ἰσοπόσως σὲ δύο νομισματικὲς μονάδες τῆς ἀμέσως κατώτερης τάξης π.χ. 1 δεκαχίλιαρο μετατρέπεται σὲ δύο 5χίλιαρα, 1 χιλιάρικο σὲ δύο πεντακοσάρικα, 1 ἑκατοστάρικο σὲ δύο πενήντάρικα, 1 δεκάρικο σὲ δύο πεντάδραχμα, μιὰ δραχμὴ σὲ δύο τριόβολα καὶ 1 ὀβολός σὲ δύο μισοὺς ὀβολοὺς.

Βάσει τῶν παραπάνω ὁ ἄδακας τοῦ Λαυρίου θὰ πρέπει νὰ εἶχε τὴ δομὴ ποὺ φαίνεται στὸ **Σχῆμα 5**.



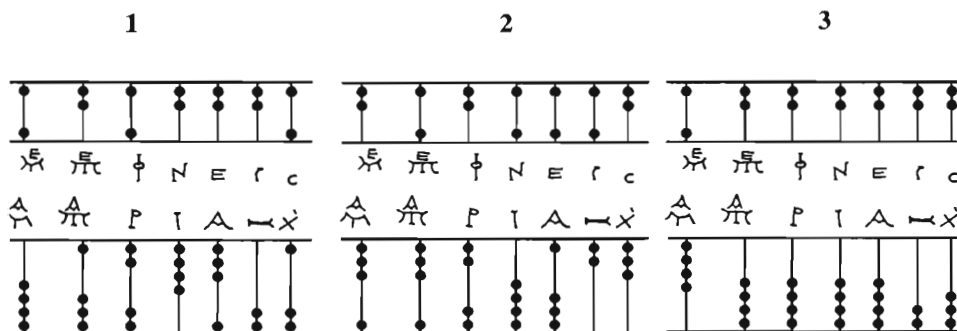
Σχῆμα 5 (βλέπε στὸ κείμενο).

Τὸ μέγιστο χρηματικὸ ποσό, πὺ μποροῦσε νὰ παρασταθεῖ πάνω στὸν ἄβακα τοῦ Λαυρίου, ἦταν: 140.000 δρχ. + 14.000 δρχ. + 140 δρχ. + 14 δρχ. + 8 ὀβολοὶ + 11 χαλκοὶ = 155.554 δρχ. + 8 ὀβολοὶ + 11 χαλκοὶ = 155.555 δρχ. + 3 ὀβολοὶ + 3 χαλκοὶ. Ἐχοντας ὑπ' ὄψη τὴν ἀριθμητικὴ ἀξία καὶ τὸ πλῆθος τῶν ψήφων στὸ κάθε σύρμα, συνάγομε, ὅτι οἱ πράξεις τῆς πρόσθεσης καὶ τῆς ἀφαίρεσης ἐκτελοῦνται πλέον εὐκόλα, ὅπως ἐμεῖς σήμερα ἐκτελοῦμε τὶς ἀντίστοιχες πράξεις τῶν συμμιγνῶν ἀριθμῶν. Πρέπει πάντοτε ὅμως νὰ ἔχουμε κατὰ νοῦν, ὅτι, μόλις κάποιες χάνδρες-ψήφοι μιᾶς κάποιας τάξης συγκεντροῦμενες σχηματίζουν ἄθροισμα ἴσο μὲ τὴν ἀξία μιᾶς χάνδρας-ψήφου τῆς ἀμέσως μεγαλύτερης τάξης, πρέπει ἀμέσως νὰ ἀντικατασταθοῦν μὲ μία χάνδρα αὐτῆς τῆς μεγαλύτερης τάξης.

Γιὰ πληρεστέρα κατανόηση τοῦ τρόπου ἐκτέλεσης τῶν πράξεων τῆς πρόσθεσης καὶ τῆς ἀφαίρεσης ἐπελέγησαν δύο χρηματικὰ ποσά, γιὰ νὰ πραγματοποιήσουμε μὲ τὸν ἄβακα τοῦ Λαυρίου αὐτὲς τὶς πράξεις. Τὰ χρηματικὰ ποσά εἶναι: α) 51.743 δραχμὲς 0 ὀβολοὶ καὶ 5 χαλκοὶ, β) 38.256 δραχμὲς 5 ὀβολοὶ καὶ 3 χαλκοὶ:

Πίναξ 1. Ἐκτέλεση τῆς πρόσθεσης (Σχῆμα 6)

Χρηματικὸ ποσὸ	5	1	7	4	3	0	5
Χρηματικὸ ποσὸ	3	8	2	5	6	5	3
Κρατούμενο	1	1	1	1	1	1	
Ἐνδιάμεσο ἀποτέλεσμα	9	10	10	10	10	6	8
Τελικὸ ἀποτέλεσμα	9	0	0	0	0	0	0



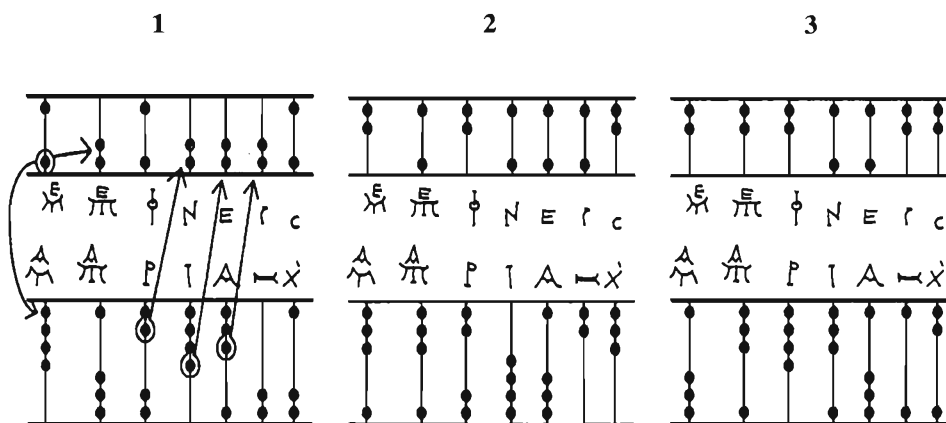
Σχῆμα 6 (βλέπε πίνακα 1 ἀνωτέρω).

Πίναξ 2. Έκτέλεση της αφαίρεσης (Σχήμα 7)

Χρηματικό ποσό	5	1	7	4	3	0	5
Χρηματικό ποσό	3	8	2	5	6	5	3

Μετατροπή χρηματικών μονάδων κάποιας τάξης σε ισοδύναμες χρηματικές μονάδες της επόμενης τάξης, προκειμένου να πραγματοποιηθεί ή αφαίρεση. (Γι' αυτό χρειάζονται δύο ψήφοι στο επάνω μέρος του κάθε σύρματος).

Χρηματικό ποσό	4	11	6	13	12	6	5
Χρηματικό ποσό	3	8	2	5	6	5	3
Τελικό αποτέλεσμα	1	3	4	8	6	1	2



Σχήμα 7 (βλέπε πίνακα 2 ανωτέρω)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Μαρία Σαλλιώρα-Οικονομάκου, *Ἀρχαία Ἀγορά στο Λιμάνι Πασᾶ Λαυρίου*, Ἀπὸ τὸ Ἀρχαιολογικὸ Δελτίο, τόμος 34 (1979), Μελέτες, Ἀθήνα 1986.
2. Δημήτριος Γ. Θέμελης, *Εἰδικοί Τομεῖς Ἱστορίας τῆς Μουσικῆς. – Τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς. – Σημειογραφία, Ἑρμηνεία, Σημειώσεις, Ὑπηρεσία Δημοσιεύσεων ΑΠΘ*, Θεσσαλονίκη 1990.
3. Α.Κ. Ὁρλάνδος, *Ἡ Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Ἀρχιτεκτονικὴ*, Μέρος Α', «Τὰ ὑλικά δομῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων κατὰ τοὺς συγγραφεῖς, τὰς ἐπιγραφὰς καὶ τὰ μνημεῖα», τεύχος 2, «Τὰ μέταλλα, τὸ ἐλεφαντοστοῦν, τὰ κονιάματα καὶ οἱ λίθοι», Ἀθήναι 1958.
4. Κωνσταντῖνος Σιαμάκης, *Τὸ ἀλφάβητο*, Θεσσαλονίκη 1988.
5. Πάντος Α, Πάντος, *Προϊστορικά «ἰδεογράμματα» ἀπὸ τὴν Παραδημὴ τῆς Θράκης*, ἀπὸ τὴν ἐτήσια ἔκδοση τῶν «Θρακικῶν Χρονικῶν», Ξάνθη, 42 (1987-1988) 93-98.
6. «Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαίδεια» Παύλου Δρανδάκη.
7. Gino Loria, *Ἱστορία τῶν Μαθηματικῶν*, μετάφρ. Μιχαήλ Κ. Κωδῆας, τόμος Α', ἔκδοση Ἑλληνικῆς Μαθηματικῆς Ἑταιρείας, Ἀθήνα 1971.
8. W. Wattenbach, *Anleitung zur griechischen Palaeographie*, Λειψία 1895, σελίδα 123.
9. Sir Thomas L. Heath, *A manual of Greek Mathematics*, Oxford, at the Clarendon Press, 1931.
10. Marcus Niebuhr Tod, *The Greek numeral notation*, Annual of the British School at Athens, 18, 1911/12, 98-132.
11. V. Gardthausen, *Griechische Palaeographie*, τόμος 2, Λειψία 1913.
12. Κωνσταντῖνος Σιαμάκης, *Γραφικά*, Θεσσαλονίκη 1988.
13. Εὐάγγελος Σ. Σταμάτης, *Ἱστορία τῶν Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν*, ἐν Ἀθήναις 1976.
14. *Inscriptiones Graecae* XII 5, 99, Ἔρολιν 1903, σελίδα 27.
15. *Inscriptiones Graecae* XII 7, 282, Βερολίνο 1903, σελίδα 73.
16. «Πρακτικὰ Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας» τοῦ ἔτους 1884, ποὺ δημοσιεύθηκαν τὸ 1885, σελίδα 72.

Τὸ εὐγενέστερο δῶρο στὸ σκεπτόμενο φίλο ἢ
γνωστό: Μιὰ συνδρομὴ «Δαυλοῦ» γιὰ τὸ 1996.

Θὰ τὸν ἐκπλήξῃ καὶ θὰ τὸν συνταράξῃ.

Τηλεφωνῆστε τώρα: 3223957 ἢ 9841655.

Κατὰ πασῶν τῶν ὁργανώσεων

Παλαιότερα, ἂν ζητοῦσες σ' ἓναν μέσον Ἑλληνα νὰ ἐγγραφῇ ὡς μέλος σὲ κάποια ὁργάνωση, θὰ σὲ κυττοῦσε μ' ἐχθρότητα καὶ καχυποψία, νομίζοντας ὅτι τὸν θεωρεῖς ἄτιμο ἢ ἀνίκανο νὰ τὰ θγάλη πέρα μόνος του στὴ ζωὴ. Σήμερα ὅλοι σχεδὸν ἀποτελοῦν μέλη κάποιας ὁργάνωσης ἢ σωματείου, πολλοὶ μάλιστα δὲν διστάζουν ν' ἀπαριθμοῦν τίς ὁργανώσεις στίς ὁποῖες ἀνήκουν, θεωρώντας το ὡς τιμητικό.

Ἀλήθεια, τί νόημα ἔχουν οἱ τόσες ὁργανώσεις, πὺν σὰν μανιτάρια ξεφντρώνουν ἀπὸ μέρα σὲ μέρα; Ποῦ ἀποσκοποῦν οἱ τόσες θρησκευτικές ἢ παραθρησκευτικές, ἐπιστημονικές ἢ παραεπιστημονικές, ἐπαγγελματικές ἢ παραεπαγγελματικές κ.ο.κ. ὁργανώσεις; Ἐναντίον ποῖον ἐχθροῦ ὁργανώνονται οἱ ἄνθρωποι ἢ ποῖον ἐχθρὸ σκοπεύουν ν' ἀντιμετωπίσουν;

Μποροῦμε νὰ ποῦμε, ὅτι ἡ μόνη φυσικὴ –ἄρα ἀληθινὴ καὶ ἀναγκαῖα– ὁργάνωση εἶναι τῆς πόλεως, διότι ἱκανοποιεῖ δυὸ βασικὰς ἀρχὰς τῆς ζωῆς τοῦ πολιτικοῦ ὄντος ἄνθρωπος ἥτοι τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνάγκη. Οἱ ἄνθρωποι φύσει ὑπόκεινται στὴν ἀνάγκη τῆς συγχώνευσης καὶ συμπύκνωσης, ὅπως καὶ φλέγονται ἀπ' τὸν πόθο ἐλευθερίας, δηλαδὴ τοῦ διαφορισμοῦ καὶ τῆς ἐξατομίκευσης. Μέσα στοὺς κόλπους τῆς πόλεως ἱκανοποιοῦν καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς ἀσφαλοῦς καὶ ἀνετης ἐπιβίωσης καὶ τὴν ἐλευθερίαν αὐτοτελείωσης καὶ προβολῆς λόγῳ καὶ ἔργῳ τοῦ ἐγὼ τους.

Ἐνῷ λοιπὸν ὑπάρχει ἡ ὁργάνωση τῆς πόλεως, ὅλες οἱ ἄλλες περιττεῦνουν ἢ μάλλον εἶναι ἀρνητικές, ἀφοῦ ἀποτελοῦν ὁργανώσεις μὲς στὴν ὁργάνωση. Ἄρα ἐκεῖνοι πὺν τίς καλλιεργοῦν δὲν ἀποβλέπουν στὴ συντήρηση καὶ τὴν πρόδωσιν τῶν κοινωνιῶν, ἀλλὰ ἔχουν ἄλλους στόχους ὑποπτους καὶ ἀνομολόγητους. Πράγματι οἱ ὁργανώσεις ἀποτελοῦν κατασκευάσματα τῆς ἐξαπατητικῆς ἐξ-ουσίας, ἡ ὁποία μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ διαιρεῖ καὶ βασιλεύει. Οἱ ἄνθρωποι, πὺν δὲν ἐννοοῦν ἢ πὺν ἀδυνατοῦν νὰ αὐτοπειθαρχήσουν καὶ «τοῦ λόγον ἐόντος ξυνοῦ εἰς ἴδιον ἀποστρέφονται», γίνονται ἀντικείμενα ἐκμετάλλευσης ἀπ' τοὺς ἐξ-ουσιαστές, οἱ ὁποῖοι τοὺς φανατίζουν καὶ τοὺς πείθουν, πῶς γιὰ τὴν κακοδαμονίαν τους φταῖνε οἱ ἄλλοι, ἐναντίον τῶν ὁποίων πράξει νὰ συσπειρωθῶν. Αὐτοὶ «οἱ ἄλλοι» μπορεῖ νὰ ἔναι ἐντελῶς ἄμοιροι ἢ ἀκόμη καὶ φανταστικοὶ ἐχθροί.

Οἱ ὁργανώσεις πὺν βλέπουμε, ἀποτελοῦν ἐξάπαντος τέκνα τῆς ἐξ-ουσίας, ἡ ὁποία κατακερματίζει καὶ κονιορτοποιεῖ τὰ πλήθη, προκειμένου νὰ τὰ συγκολλήσῃ σὲ τεχνητὰ σώματα, ἀντιθετικὰ καὶ ἀλληλοσυγκρουόμενα. Ἔτσι ἐξηγεῖται, πῶς ὁργανώσεις ἐξ ὀρισμοῦ ἀντικοινωνικὲς καὶ ἀπάνθρωπες σὰν ἐκείναι τῶν Ἀσασίνων (= δολοφόνων) ὄχι μόνον δὲν ἐξουδετερώνονται, ἀλλ' ἐπιδοδοῦνται ἐπιπλέον ἀπ' τὰ κράτη καὶ χαίρουν εἰδικῆς μεταχείρισης. Οἱ ὑπηρεσίες πὺν προσφέρουν στὴν ἐξ-ουσία εἶναι ἐξαιρετικὰ πολὺτιμες. Οἱ Μαρτινιστὲς γιὰ παράδειγμα –μὰ ἐβραϊκῇ ὁργάνωσιν, ὅπως καὶ ὅλες οἱ ἄλλες –ἀρνούμενοι τίς ἀρχὰς τους ἀπὸ τὸ «Ταλμουνδ» καὶ τὴν «Καμπαλά», τὰ πλέον ρατσιστικὰ, φασιστικὰ καὶ ἀλαζονικὰ κείμενα πὺν γράφθηκαν ποτὲ, αὐτοπροσδιορίζονται ὡς ἀντικρατιστὲς καὶ τρομοκράτες, καὶ ὅμως τὰ κράτη τοὺς προωθοῦν, ἔστω καὶ ἂν ἀπεργάζονται τὴν διάλυσή τους, ὅπως ἔγινε στὴ Ρωσία. Γιατὶ τόσο ἡ Γαλλικὴ ὅσο καὶ ἡ Ρωσικὴ ἐπανάστασις ἀποτελοῦν «ἀθλήματα» τῶν Μαρτινιστῶν.

Οἱ ἐξ-ουσιαστικὲς ὁργανώσεις δὲν ἀπεργάζονται τὴν διάλυσιν τῶν κρατῶν μονάχα ἀλλὰ καὶ τὴν διάλυσιν τῶν οἰκογενειῶν καὶ τὴν ἐν γένει διαστροφὴν τῶν ἀνθρώπων. Σκοπὸς τῶν ὁργανωτῶν εἶναι ἡ δημιουργία συγκεχυμένων οἰκογενειῶν, συγκεχυ-

μένων και εξαρτημένων ατόμων, ανίκανων για επικοινωνία και συνεννόηση, ώστε ή παρουσία της ἐξ-ουσίας νὰ προβάλλῃ ἐπιτακτική. Οἱ ὁργανωτὲς ἐκμεταλλενομένοι τὶς ἀδυναμίες καὶ τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὑπόσχονται συγχώνευση καὶ ἐλευθερία, ἐνῶ πρεσβεύουν τὰ ἀκριβῶς ἀντίθετα: Περὶ ποίας συγχώνευσης καὶ ἐλευθερίας μποροῦν νὰ ὁμιλοῦν, ὅταν ὁ ἰδρυτὴς τοῦ μεγαλύτερου μαζικοῦ κινήματος τῶν αἰώνων καλεῖ τοὺς ὁπαδούς του νὰ διαλύσουν τὶς οἰκογένειές τους καὶ νὰ σφάζουν τ' ἀδελφία τους κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως (= ἐπαναστάσεως); Ἴδου τί λέγει χαρακτηριστικά: «Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. Καὶ ἔχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ... Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστατήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου» (Κατὰ Ματθαῖον, Ι, 35, 21).

Εἶναι φανερό, ὅτι οἱ ὑποδείξεις αὐτὲς οὔτε τὴν οἰκογενειακὴ συγχώνευση οὔτε τὴν κοινωνικὴ συμπύκνωση ἱκανοποιοῦν, πολὺ περισσότερο δὲ δὲν προάγουν τὴν αὐτοτελείωση τοῦ ατόμου, ἀφοῦ ὁ ὁργανωτὴς ἀπαιτεῖ ὠμὰ καὶ τὴ διάλυση τῆς οἰκογενείας τοῦ ὁπαδοῦ καὶ τὴν θυσία τῆς προσωπικότητός του, πράγματα τὰ ὁποῖα συνέδησαν καὶ πρόσφατα καὶ οἱ μὲν τὸν εἶναι νωπὲς ἀκόμη. Ὅμως καὶ οἱ ἄλλες ὁργανώσεις δὲν διαφέρουν οὔτε στὶς μεθόδους οὔτε βέβαια καὶ στοὺς στόχους τους.

Σήμερα στὴν Ἑλλάδα δροῦν ἀνεξέλεγκτα δεκάδες ὁργανώσεις, πὺν ἀπεργάζονται τὴ διάλυση τοῦ συνόλου. Οἱ προπαγανδιστές, μιμούμενοι τὶς διοικητικὰς ἀπορροπτικῶν, πὺν προσφέρουν «δύο σὲ ἓνα», χαρίζουν αὐτοκίνητα, σκάφη ἀναψυχῆς, διπλώματα, σέξ, ναρκωτικά καὶ ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ νὰ ζητῇ τὸ ὑποψήφιο θῦμα τους. Οἱ ἀφελεῖς καὶ ἀμόρφωτοι ἐξαιτίας τῆς ἀδιαφορίας τῆς πολιτείας νέοι, οἱ χιλιάδες ἀποτυχημένοι στὴ ζωὴ, οἱ ἀνεργοὶ ἐπαρχιωτὲς, πὺν περιφέρονται ἄσκοπα στοὺς δρόμους ζητώντας ἐργασία, ἀκοῦνε μ' ἀνακούφιση καὶ ἐνθουσιασμό τὸν προπαγανδιστὴ νὰ τοὺς ὑπόσχειται λύση στὸ πρόβλημά τους, καὶ πρὶν προλάβουν νὰ ἔλθουν στὰ συγκαλά τους, βρίσκονται κλειδωμένοι σὲ κάποιο ἰδιόρρυθμο ναό, διακοσμημένο μὲ πεντάλφες καὶ ἄστρα, διαδῆτες καὶ γνώμονες, πὺν ἀνήκει σὲ κάποια ὁργάνωση Ἰεχωβάδων ἢ σατανιστῶν ἢ τοῦ νεότευκτου Κ.Ε.Φ.Ε. (= Κέντρον Ἐφηρμοσμένης Φιλοσοφίας Ἑλλάδος)... Θ' ἀργήσουν πολὺ νὰ ξαναδοῦν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· καὶ ὅταν κάποτε βγοῦν, θά 'ναι ἄλλοι ἄνθρωποι, χωρὶς προσωπικότητα, χωρὶς ἰδέες καὶ χιοῦμορ, πραγματικοὶ στρατιῶτες τῶν δογμάτων καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ὁργάνωσης, ἔτοιμοι ὅπως «παραδώσουν ἀδελφὸν εἰς θάνατον...».

Ἡ ἱστορία αὐτὴ ἐπαναλαμβάνεται, ὅπως εἶπαμε, χιλιάδες χρόνια, χωρὶς ὥστόσο ν' ἀνησυχῇ κανένας ἐκ τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν, κανένας ἐκ τῶν πνευματικῶν ταγῶν μας, ἐνῶ οἱ ἐξ-ουσιαστὲς μέρα μὲ τὴ μέρα χτίζουν διὰ τῶν ὁργανώσεων αὐτῶν τὸ οἰκοδόμημα τῆς παγκοσμίου μονοκρατορίας τους, τὴν ὁποία θὰ ἐπιβάλλουν μὲ τὸν ἴδιο ἀκριβῶς τρόπο, πὺν ἐπέβαλαν καὶ τὸν Ἰαβέ, ὁ ὁποῖος θροιάστηκε μὲς στοὺς ναοὺς μας ὡς μοναδικὸς καὶ ἀναντικατάστατος.

Δὲν πρόκειται νὰ ἐπιρρίψουμε εὐθύνες στὶς ὁργανώσεις καὶ τοὺς ὁργανωτὲς· οὔτε στὸ σιωνισμό ἀσφαλῶς ἢ τοὺς «κακούς» Ἀμερικάνους. Αὐτοὶ ὅλοι κάνουν τὴ δουλειά τους, καὶ τὴν κάνουν σωστά... Χρέος δικό μας εἶναι νὰ κάνουμε καὶ ἐμεῖς τὴ δουλειά μας σωστά. Καὶ δουλειά μας εἶναι νὰ «ὁργανωθοῦμε» συνειδησιακά, νὰ συγκροτηθῶμε δηλαδὴ ὡς ἄνθρωποι μὲ γνώσεις καὶ ἀρετές, ὥστε ν' ἀντιπαρερχώμεθα τὸ δέλεαρ τῶν Σειρήνων τῶν ὁργανώσεων μ' ἀδιαφορία. Ἄς μὴ λησμονοῦμε, ὅτι «μεγαλύτερος ἐχθρὸς μας εἶναι ὁ ἑαυτός μας».

Πάν-Αἴολος

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΚΟΒΙΣΤΑΣ

Τὰ ἀληθινὰ παρασκήνια τῶν «Παρκερικῶν»

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στὴν νεώτερη ἑλληνικὴν ἱστορίαν πολλὰ εἶναι τὰ γεγονότα, πού χρῆζουν μᾶς προσεκτικώτερης μελέτης: Ἐπειδὴ αὐτὰ συνέδησαν πολὺ πιὸ κοντὰ στὴν σημερινήν πραγματικότητα, εἴτε ἐρμηνεύθησαν κάτω ἀπὸ τὸ πρῖσμα τῶν σημερινῶν δεδομένων εἴτε διεστρεβλώθησαν (καλόπιστα ἢ κακόπιστα), ὥστε νὰ τὰ φέρουν πιὸ κοντὰ στὰ σημερινὰ ιδεολογικὰ ρεύματα. Ἔτσι τὸ γεγονὸς τῆς βιαιοπραγίας ἐναντίον τοῦ Ἑβραίου Πατσίφικο, ἐνῶ συνέδη τὸ Πάσχα τοῦ 1847, πολλοὶ καὶ σοβαροὶ μελετητὲς (π.χ. ὁ Σπ. Μαρκεζίνης, ἡ «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους» τῆς «Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν» καὶ πολλὲς ἐγκυκλοπαίδειες) τὸ τοποθετοῦν στὸ Πάσχα τοῦ 1849, δικαιολογώντας ἔτσι σὰν ἄμεση ἀντίδραση σ' αὐτὸ τὸν ναυτικὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ἑλληνικῶν λιμένων ἀπὸ τὸν ἀγγλικὸν στόλον ὑπὸ τὸν ἀντιναύαρχον Πάρκερ, διότι ὁ Πατσίφικο εἶχε τὴν ἀγγλικὴν ὑπηκοότητα! Αὐτὸ συμβαίνει γιὰ ἓνα γεγονὸς, πού ἔλαβε χώρα σ' ἓνα κράτος ἐλεύθερο μὲ τὸν τύπον σὲ πλήρη λειτουργία καὶ ἐνῶ ὁ μελετητὴς ἔχει τὴν εὐχέρεια νὰ προστρέξῃ στὶς ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς. Κατανοοῦμε θεδαίως ἐξ αὐτοῦ τὸ τί ἔχει συμβῆ στὴν πληροφόρηση πού ἔχομε γιὰ τὰ σκοτεινὰ χρόνια τῆς τουρκοκρατίας ἢ τὰ δύσκολα χρόνια τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Δὲν εἶναι βέβαιον πάντοτε, ὅτι μία τέτοια πρᾶξις ὀφείλεται στὴν ἐπιπολαιότητα ἢ στὴν ἐκουσία ὑπηρεσία κάποιας ιδεολογίας· οἱ ὑπηρέτες συμφερόντων ποτὲ δὲν ἐξέλιπαν ἐκ τῆς πορείας τοῦ νέου ἑλληνικοῦ κράτους. Ὅμως ἡ ἀνασκευὴ τῶν ψευδῶν καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἀλήθειας πρέπει νὰ εἶναι κύριο μέλημά μας. Ἐὰν θεδαίως θέλουμε νὰ γνωρίσουμε τὸ ἀληθινὸ παρελθόν μας, νὰ ἐρμηνευθῇ σωστὰ τὸ παρόν, ὥστε νὰ ἐπέμβουμε στὰ ἐπερχόμενα, ἐλπίζοντες στὴν διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων. Καὶ ἀπὸ τὴν ἀποψιν αὕτῃ τὰ «Πατσίφικὰ» καὶ τὰ «Παρκερικά», ὅπως καθιερώθη νὰ λέγονται, κρύβουν πολλὰ· καὶ νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ τὰ τοποθετήσουμε στὴν πραγματικὴν τους διάστασιν.

ΠΑΤΣΙΦΙΚΑ

Λίγες ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα τοῦ 1847 διέτριβε στὴν Ἀθήνα ὁ Ἑβραῖος μεγαλοτραπεζίτης Ρότσιλντ, γιὰ νὰ διαπραγματευθῇ μὲ τὴν Ἑθνικὴν Τράπεζαν τὸν τρόπο ἀποπληρωμῆς τοῦ ληστρικοῦ δανείου, πού εἶχε χορηγήσει στὸ ἑλληνικὸν δημόσιον. Τότε κάτω ἀπὸ τὴν πίεσιν κάποιων κύκλων ἢ Κυβερνήσις ἀπεφάσισε νὰ μὴν ἐορτασθῇ κατ' ἔθιμον τὸ Πάσχα, δηλαδὴ νὰ μὴν προδοῦν οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν στὸ πατροπαράδοτο «κάψιμο τοῦ Ἰούδα». Αὐτὸ ἐστάθηκεν ἡ ἀφορμὴ, ἐξαγριωμένοι (καθοδηγούμενοι;) πιστοὶ νὰ θεωρήσουν αἴτιον τὸν Ἑβραῖον Πατσίφικο, νὰ εἰσβάλουν στὴν οἰκίαν του καὶ νὰ τὴν καταστρέψουν. Ὁ Πατσίφικο ἐζήτησε τὴν προστασίαν τοῦ Ἀγγλοῦ προξένου Λάιονς, ἐπειδὴ εἶχεν ἀποκτήσει τὴν ἀγγλικὴν ὑπηκοότητα. Μετὰ δὲ ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες ὁ Λάιονς ἔστειλε ἀπαιτητικὸν ἐγγράφον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ὅπου οὔτε λίγο οὔτε πολὺ ἐξήτει νὰ καταβληθοῦν στὸν Πατσίφικο 886.736 δραχμὲς καὶ 67 λεπτά. Ἐκπλήσσει θεδαίως αὕτῃ ἡ ἀκριβὴς ἀποτίμησις τῶν ζημιῶν, πού ὑπέστη ἡ οἰκία τοῦ Πατσίφικο. Καὶ στὸ σημεῖον αὐτὸ καλὸν εἶναι νὰ γνωρίσουμε τὸ ποῖον τῆς «πέτρας τοῦ σκανδάλου».

Ὁ Δαυὶδ Πατσίφικο ἦρθε στὴν Ἀθήνα σὰν πρόξενος τῆς Πορτογαλίας, φέρων τὴν πορτογαλικὴν ὑπηκοότητα. Ὅμως μετ' ὀλίγον ἡ πορτογαλικὴ Κυβέρνησις τὸν ἔπαυσε μὲ τὴν κατηγορίαν τοῦ καταχραστή. Ἐκτοτε ἔλαβε τὴν ἰσπανικὴν ὑπηκοότητα περιφερόμενος καὶ ζῶν ἀπὸ φιλανθρωπίες. Τὴν ἀγγλικὴν ὑπηκοότητα πρέπει νὰ τὴν ἔλαβεν ἢ

μικρόν χρονικόν διάστημα πρὶν ἀπὸ τὸ γεγονὸς ἢ ἀκόμη καὶ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐντὸς τοῦ ἀγγλικοῦ Προξενείου, ὅπου κατέφυγε μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Χαρακτηριστικὸν δὲ τῆς πενίας του εἶναι, ὅτι μερικὲς ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὸ συμβάν προσέφυγε στὴν ἐν Ἀθήναις κατοικοῦσαν ιδιόρρυθμον Δούκισσαν τῆς Πλακεντίας, ἐπαιτῶν δάνειον 100 δραχμῶν, τὰ δὲ ἐπιπλα τῆς οἰκίας του ἦσαν παλαιά, δωρεὰ τῆς φιλάνθρωπης Δούκισσας. Πιὶ ἀναλυτικὰ οἱ ζημίαι ποὺ ἀνέφερε ὅτι ὑπέστη ὁ Πατοΐφικο ἦταν (σὲ δραχμῆς):

Μετρητὰ	2.379
Μετρητὰ Ἑβραϊκῆς Κοινότητος	8.266
Ἐπιτραπέζια σκευὴ	2.743
Κοσμήματα	55.101
Ἐξοδα ἐπιδιορθώσεως οἰκίας	5.630
Οἰκιακὸς ἐξοπλισμὸς	61.348
Τρόφιμα	2.747
ΣΥΝΟΛΟΝ	138.214

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ ἱστορικοῦ Δ. Φωτιάδου «*Ὁθων – Ἡ Ἑξώση*»).

Τὰ ὑπόλοιπα μέχρι τὴν συμπλήρωσιν τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ ἦταν ἡθικὴ ἱκανοποίησις γιὰ ὕδρεις ποὺ ὑπέστη καὶ 650.000 δραχμῆς γιὰ ἔγγραφα πορτογαλικά, ποὺ διηρηπάγησαν ἢ κατεστράφησαν, καὶ φυσικὰ τόκοι.

Ἀξίζει τὸν κόπο νὰ δοῦμε, πῶς ὁ Δ. Φωτιάδης περιγράφει τὸ γεγονὸς στὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν βιβλίον του: «*Μόλις λοιπὸν συνάχθηκε τῇ Δευτέρᾳ τοῦ Πάσχα ὁ κοσμάκης στὴν πλατεῖα τοῦ Ψυρρή κι ἄρχισε νὰ φτειάχνει τὸν Ἰούδα, πλακώνει ὁλόκληρη ἢ χωροφυλακὴ τῆς πρωτεύουσας, ρίχνεται στὸ πλῆθος καὶ τὸ σκορπάει.*

– *Ἐκεῖνος ὁ ἀλάδωτος, ὁ Πατοΐφικο, θά ἔβαλε τὴν ἀστυνομία νὰ μᾶς ἐμποδίσει! σκέφτηκαν καὶ μὲ μιᾶς χύνονται στὴν ὁδὸ Σαρρή».*

Ἐκεῖ, στὴν ὁδὸ Σαρρή, ἔμεινε ὁ Πατοΐφικο. Τὸ ὀργισμένον πλῆθος κατέστρεψε τὴν οἰκοσκευὴ καὶ διήρπασε (κατὰ δήλωσιν τοῦ Πατοΐφικο) τὰ μετρητὰ ποὺ ὑπῆρχαν. Στὴ συνέχεια ἐπενέβη ἡ ἀστυνομία, ἡ οἰκογένεια τοῦ Πατοΐφικο διεσώθη καὶ κατέφυγε στὸ ἀγγλικὸ Προξενεῖο. Ὁ δὲ Ἀγγλος πρόξενος Λάιονς τὸ ἴδιο βράδυ διεμαρτυρήθη πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν. Ἀξίζει νὰ ἐξετάσουμε στὸ σημεῖο αὐτό, ποιοὶ ἦταν αὐτοί, ποὺ εἰσέβαλαν στὴν οἰκίαν τοῦ Πατοΐφικο. Κατ' ἀρχὰς (ὅπως αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ἀπάντησιν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως στίς 10 Ἰανουαρίου 1850, μετὰ τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ἑλληνικῶν λιμένων) ὁ Λάιονς ἰσχυρίσθηκε, ὅτι τὸ γεγονὸς συνέβη ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως. Καὶ αὐτὸ περιέχεται στὴν ἀπαιτητικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Λάιονς στίς 26 Ἀπριλίου 1847. Ἀλλὰ τὸ ποιοὶ συμμετεῖχαν στὴν ἐπίθεσιν αὐτὴν δὲν ἀπεκαλύφθη ποτὲ ἐπίσημα. Ὅτι ὁ Λάιονς ἐγνώριζε τοὺς αὐτουργοὺς, μόνον ἀπορίεις προκαλεῖ. Καὶ βεβαίως ἐνισχύει τὴν ἄποψιν, ὅτι τὰ γεγονότα αὐτὰ δὲν ἦσαν καὶ τόσο ἀνυπόκριτα. Ὁ Φωτιάδης ἀναφέρεται σὲ κάποιες φήμες, ὅτι στὰ ἐπεισόδια συμμετεῖχε υἱὸς μέλους τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ Γ. Ροῦσσος στὸν γ' τόμο τῆς «*Ἱστορίας τῆς Νεώτερης Ἑλλάδος*» μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἦταν ὁ υἱὸς τοῦ Τζαβέλλα, ὑπουργοῦ Στρατιωτικῶν, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἤρπασε καὶ τὸ κασσελάκι μὲ τίς οἰκονομίες τοῦ Πατοΐφικο. Πιὶ ἀποκαλυπτικὸς εἶναι ὁ Μακρυγιάννης στ' *Ἀπομνημονεύματά* του. Νὰ τί γράφει: «*Μίαν Λαμπρὴν κάμποσοι πολῖτες, σύντροφοι τοῦ Κωλέτη καὶ τοῦ Τζαβέλλα, κι ἄλλοι ἀπὸ τὸ μπαγιράκι τοῦ Κυργιακοῦ πῆγαν κι ἀλμούργιαξαν τὸ σπῆτι ἐνὸς Ὁθραίου ξένου, ὀνομαζόμενον Πατζίφικου, καὶ τὸ καταχάλασαν καὶ κιντύνεψαν καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ καὶ τρώμαξαν νὰ σωθοῦνε*».

Ὁ Κυριακός, πού ἀναφέρει ὁ Μακρυγιάννης, πρέπει νά εἶναι ὁ Ἰωάννης, ἀστυνόμος τῆς ἐποχῆς, καί τὸ «μπαϊράκι» του νά τὸ ἀποτελοῦσαν ἄνδρες τῆς ἀστυνομίας. Καί γιὰ νά καταλήξω στὸ συμπέρασμα αὐτό, ἀνεδίφησα πολλές πηγές καί σέ καμμία δέν ἀνεκάλυψα ἄλλον Κυριακοῦ, πού νά προΐσταται ἐνόπλων ἀνδρῶν, δηλαδή στρατιωτικόν. Ἔτσι λοιπὸν σχηματίζουμε ἀρκετὰ σαφὴ ἰδέαν περὶ τοῦ περιφήμου ἐκείνου γεγονότος καί τῶν πρωταγωνιστῶν του. Ἐκεῖνο πού προκαλεῖ ἐντύπωση, εἶναι ἡ καλὴ πληροφόρηση τοῦ Λαίου γιὰ τοὺς αὐτουργοὺς, ὅταν μάλιστα οἱ ἐρευνες ἤρχισαν μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἐπιστολῆς του. Ὅσο γιὰ τὴν κρίσιν τοῦ Μακρυγιάννη, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δέν ἤλθε σὲ συνεννόησιν μετὰ τὸν Πατσίφικο γιὰ τὴν ἀποζημίωσιν του, εἶναι λάθος. Σὲ κάποια στιγμήν ἦλθαν σὲ συμβιβασμόν, καί ὁ Πατσίφικο ἀπεδέχθη τὸ ποσὸν τῶν 20.000 δραχμῶν (ἐγγίζον τὸ ἀληθινὸν ὕψος τῶν ζημιῶν), ἀλλὰ ἐπενέβη ἡ Ἀγγλία, πού δέν τὸν ἀπέδεχθη. Ἐνῆ ἀκόμη περιεργὸ στοιχεῖο περιλαμβάνεται στὸν πίνακα ἀπαιτήσεων, πού ἐξέθεσα πιὸ ἑπάνω· ὁ Πατσίφικο εἶχε ἀναλάβει τὴν φύλαξιν μετρητῶν τῆς Ἑβραϊκῆς Κοινότητος, ποσοῦ 8.266 δραχμῶν. Ἀπορίας ἄξιον εἶναι ὅτι ἔχει ἀναθέσει ἡ Ἑβραϊκὴ Κοινότητα τὴν φύλαξιν σ' ἓνα ἀπλὸ μέλος καί ὄχι σὲ κάποιον με ἐπίσημην ἰδιότητα (ραββὶνὸν ἢ τὸν ταμία τῆς Κοινότητος) χρημάτων τῆς καί μάλιστα σὲ καταχραστήν. Ἀσφαλῶς ἐπίσημα ἡ Κοινότητα τῶν Ἑβραίων τῆς Ἀθήνας θὰ ἔπρεπε νά ἔχη ἐπιβεβαιώσει τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ Πατσίφικο, ὥστε τὸ ποσὸν αὐτὸ νά εἶναι ἀπαιτητόν. Καί φαίνεται, ὅτι ἐγνώριζαν οἱ Κυβερνήσεις τὴν συμμετοχὴν ἐπισήμων προσώπων στὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς οἰκίας τοῦ Πατσίφικο. Αὐτὸ συνάγεται ἀπὸ δύο ἐπιπλέον στοιχεῖα. Τὸ πρῶτον, ὅτι ἐδράδυνε τίς ἀνακρίσεις καί τὸ πόρισμα, πού μάλιστα εἶναι ἀσαφές ὡς πρὸς τοὺς αὐτουργοὺς· καί τὸ δεῦτερον, ἀπὸ ἓνα σχόλιον τοῦ Ι. Φιλήμονος στὴν ἐφημερίδα του «Αἰών», πού ἰσχυρίζεται, ὅτι ἀκόμα καί ἂν συμμετεῖχαν στὰ ἐπεισόδια κρατικοὶ λειτουργοί, ἡ Ἀγγλία δέν εἶχε δίκαιον νά διεκδικῇ τὴν ἀποζημίωσιν τοῦ ὑπηκόου τῆς, πρὶν ἀποφανθοῦν τὰ ἑλληνικὰ δικαστήρια.

ΤΑ ΠΑΡΚΕΡΙΚΑ

Ἐπάνω μόνον σ' αὐτὸ τὸ γεγονὸς δέν ἦταν δυνατὸν ἡ Ἀγγλία νά στηρίξη τὴν πείσιν τῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεώς μας καί μετὰ ἡ Ἀγγλία προσεπάθησε νά ποδηγετήσῃ τὴν ἑλληνικὴν πολιτικὴν. Ὑπέθαψε τὴν δολοφονίαν τοῦ Ι. Καποδίστρια, ἀλλὰ δέν κατάρθωσε μετὰ τοὺς πράκτορες τῆς Α. Μαυροκορδατο καί Σπ. Τρικούπη νά ἔχῃ τυφλὸ τῆς ὄργανο τὴν ἑλληνικὴν πολιτικὴν. Οἱ λόγοι εἶναι πολλοί. Σχηματικὰ ἀναφέρω τοὺς κυριώτερους:

1) Ἡ ἠθικὴ τῆς αὐτουργίας στὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδίστρια ἔγινεν ἀμέσως κατάδηλη, μετὰ ἀποτέλεσμα ὁ λαὸς νά μισήσῃ τοὺς Ἀγγλοὺς. Ἀλλωστε καί μετὰ τὴν διαγωγὴν τῆς Ἀγγλίας στὴν διάρκειαν τοῦ Ἀγῶνος καί λόγω τοῦ ὅτι, ἐνῶ τὰ Ἰόνια Νησιά ἔπρεπε νά ἀπολαμβάνουν αὐτονομίας, στὴν οὐσία ἦσαν ὑπὸ ἀγγλικὴν κατοχὴν, τὸ κλίμα ἦταν ἀρνητικόν γι' αὐτήν.

2) Ἡ Γαλλικὴ καί ἰδιαίτερα ἡ Ρωσικὴ μερὶς ἦσαν ἰσχυρές.

3) Ἀντίπαλόν τῆς ἡ Ἀγγλία εἶχε τὸν ἴδιον τὸν ἡγεμόνα, τὸν Ὀθωνα. Καί γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἤθελε νά τὸν ἀνατρέψῃ.

Γιὰ τὸ τελευταῖον ἰδοὺ τί γράφει στίς «*Ἱστορικὲς Ἀναμνήσεις*» τοῦ ὁ Ν. Δραγούμης: «Ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ πρὸς τὸν Κάννινκ ὑποσχέσεις (σ.σ. γιὰ διορισμὸν ἀγγλόφιλης κυβερνήσεως) δέν ἐξεπληρώθησαν, χολωθεὶς ὁ Πάλμερστον, ἀπέστειλε τὸν ὑπὸ τὸν Πάρκερ στόλον εἰς Πειραιᾶ, λόγῳ μὲν ἵνα ζητήσῃ ἀποζημιώσεις ὑπὲρ τινῶν Ἀγγλῶν ὑπηκόων, πράγματι δὲ ἵνα τιμωρήσῃ τὸν βασιλέα, ἐνθαρρύνων τοὺς δυσαρεστημένους νά πράξωσιν ὅ,τι ἐπράχθη μετὰ δώδεκα ἔτη (σ.σ. ἡ ἔξωσις τοῦ Ὀθωνος)».

Κι αὕτῃ εἶναι στὴν οὐσία ἡ αἰτία τῶν Παρκερικῶν, δηλαδή ὁ ἀποκλεισμός ὄχι μόνον

του Πειραιώς, αλλά και των άλλων ελληνικών λιμένων από τον αγγλικόν στόλον. Όπως όμως προείπαμε, ή υπόθεσις του Πατσίφικο δὲν ἔφθανε. Ἔτσι οἱ Ἄγγλοι προσέθεσαν στὸ μεταξὺ διάστημα (ἀπὸ τὸ 1847 ἕως τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1850) καὶ ἄλλες διεκδικήσεις. Ὅπως αὐτὲς ἐμφαίνονται σὲ ἔγγραφο τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀποσταλὲν πρὸς τοὺς πρέσβεις τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ρωσσίας καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν, εἶναι οἱ ἑξῆς:

- «1) *Περὶ τινων κακομεταχειρισθέντων δῆθεν ἐν Πάτραις Ἰονίων κατὰ τὸ 1847.*
- «2) *Περὶ τινων ἄλλων Ἰονίων, οἵτινες ἐπίσης ἐκακομεταχειρίσθησαν δῆθεν εἰς Πύργον κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν.*
- «3) *Περὶ ληστρικῆς πράξεως ἐνεργηθείσης κατὰ τὸ 1846 εἰς Σάλκιναν πρὸς δλάνην Ἰονικῶν τινων πλοιαρίων, καὶ θεωρηθέντων τῶν ληστῶν ὡς ἀνηκόντων εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν.*
- «4) *Περὶ τῆς λαφυραγωγῆσεως τῆς οἰκίας τοῦ Ἰουδαίου Δ. Πατσίφικου, ἐνεργηθείσης κατὰ τὸ 1847 ἔτος.*
- «5) *Περὶ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ κ. Φίνλεϋ. Καὶ*
- «6) *Περὶ τῶν ζητουμένων νησιδίων τῆς Ἑλαφονήσου καὶ Σαπιέντσας, ὡς ἀνηκόντων εἰς τὸ Κράτος τῶν Ἰονίων Νήσων».*

Μία προσεκτικὴ μελέτη τῆς ἐπισήμου αὐτῆς ἀπαντήσεως μᾶς ὁδηγεῖ στὸ συμπέρασμα, ὅτι ὅλες οἱ αἰτίες πλὴν τῶν δύο τελευταίων ἦσαν μία κακόγουστη σκηνοθεσία, γιὰ νὰ εὕρῃ τὴν ἀφορμὴν ἣ Ἀγγλία νὰ τιμωρήσῃ τὸν Ὅθωνα. Κι ἂς δοῦμε περιληπτικὰ τὶς ἀγγλικὲς αἰτιάσεις καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἀπάντησιν σ' αὐτὲς.

1) Γιὰ τὰ ἐπεισόδια τῆς Πάτρας ἡ Ἀγγλία ἰσχυρίσθηκε, ὅτι ἡ ἀστυνομία τῆς Πάτρας συνέλαβε δύο Ἰόνιους (κατοίκους τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τότε ἄγγλους ὑπήκοους) ἀναίτιως καὶ προσέδαλε τὴν ἀγγλικὴν σημαίαν. Μόνον πού ἡ ἀνάκρισις κατέληξε στὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ δύο συλληφθέντες ἦσαν πρωταίτιοι ταραχῶν, ἡ δὲ ἀγγλικὴ σημαία δὲν ἦτο τίποτ' ἄλλο, παρὰ ἐγχρωμα ράκη προχείρως ἀναπεπταμένα, πού κατ' οὐδένα λόγον ἦταν δυνατόν νὰ συνιστοῦν ἐθνικὸν σύμβολον.

2) Γιὰ τὴν σύλληψιν τῶν δύο Ἰονίων στὸν Πύργο ἡ ἀνάκρισις τῶν Ἑλληνικῶν ἀρχῶν κατέδειξεν, ὅτι αὐτὴ ἔγινε μετὰ ἀπὸ καταγγελίαν δύο ἄλλων Ἰονίων, ὅτι οἱ συλληφθέντες τοὺς ἔκλεψαν. Καὶ καταλήγει τὸ ἑλληνικὸν ἔγγραφο γιὰ τὸ ἐπεισόδιον: «*Ὅτι οἱ δύο ἄνθρωποι, οἵτινες κατὰ τὴν θεθαίωσίν του (σ.σ. τοῦ Ἄγγλου ὑποπροξένου στὴν Πάτρα) ἠδύναντο νὰ καταθέσωσιν ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ἔγιναν ἄφαντοι ἀπὸ τὸν Πύργον*». Δηλαδή ἐπῆγαν, ἔκαναν τὴν καταγγελία καί, ὅταν ἐχρειάσθηκε νὰ καταθέσουν, εἶχαν γίνεи ἄφαντοι. Καὶ θεθαίως δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγῃ, ὅτι καὶ τὰ δύο ζητήματα ὑπεκινήθησαν ἀπὸ τὸν ἴδιον ὑποπρόξενον τῆς Πάτρας, καὶ ἔπονται τοῦ ἐπεισοδίου μὲ τὸν Πατσίφικο.

3) Γιὰ τὴν ληστείαν τῶν πλοίων πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Ἀχελώου καὶ τοῦ τελωνείου τῆς Σάλκινας τὰ πράγματα εἶναι πιὸ ἀσαφῆ. Κατ' ἀρχὰς τὸ ἐπεισόδιον ἔγινε τὸ 1846 καὶ ἡ πρώτη ἀγγλικὴ διαμαρτυρία καὶ ἀπαίτησις ἱκανοποιήσεως ἔγινε στίς 10 Σεπτεμβρίου τοῦ 1847. Καὶ καταλήγει τὸ ἴδιον ἔγγραφο: «*ἀλλ' ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ θεωρηθῇ ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις τῶν κακούργων, καὶ μάλιστα ἐν ᾧ οὗτοι ἤρχοντο κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὰς Ἰονικὰς νήσους καὶ ἄλλας ξένας χώρας*» Φυσικὰ ἐννοεῖ τὴν τουρκικὴν Ἐπικράτειαν, καὶ δὲν πρέπει νὰ μᾶς διαφεύγῃ τῆς προσοχῆς, ὅτι ὅλες οἱ ἀντικαθεστωτικὲς ὁμάδες καὶ οἱ λησσοσυμμορίες περιεθάλλοντο ἀπὸ τὶς τουρκικὲς ἀρχές. Καὶ γνωρίζουμε, ὅτι τότε κάθε τουρκικὴ πολιτικὴ ἐνέργεια ἐτελοῦσε ὑπὸ ἀγγλικὸν ἔλεγχον.

4) Γιὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Πατσίφικο εἰπώθησαν ἤδη ἀρκετά.

5) Ἡ ὑπόθεσις ἀποξημῶσεως τοῦ Φίνλεϋ διαφέρει τῶν προηγουμένων. Ὁ Φίνλεϋ,

καθώς ο Παπαρηγόπουλος και ο Αμερικανός διαμαρτυρόμενος Ιερέας Χίλ, κατείχαν έκτασιν, που απαλλοτριώθηκε υπέρ του Έλληνικού Δημοσίου. Ο Φίνλεϋ δὲν ἐδέχθη, ὅπως οἱ ἄλλοι δύο, τὴν ὀριοθεϊσάν ἀποζημίωσιν, ἀλλ' ἐζήτησε πολὺ περισσότερα. Ἐν τέλει λίγο πρὶν τὸν ἀποκλεισμὸν ἀπεδέχθη νὰ τεθοῦν οἱ ἀπαιτήσεις σὲ διακανονισμὸν μεσιτείας. Ὅμως ὁ νέος πρόξενος τῆς Ἀγγλίας Οὐάις συνέχισε νὰ συμπεριλαμβάνῃ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν στὶς συνολικὲς ἀπαιτήσεις τῆς χώρας του. Ἀλλὰ ἡ ὑπόθεσις Φίνλεϋ ἔχει καὶ ἄλλην παράμετρον. Ὁ γνωστὸς ἱστορικὸς ὄχι μόνον ἐξοῦσε στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ κατεῖχε καὶ θέσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον. Δηλαδή τυπικὰ μάλλον ἔφερε τὸν τίτλον τοῦ Ἀγγλου ὑπηκόου.

Σὲ ὅλες αὐτὲς τὶς ἀπαιτήσεις τῆς Ἀγγλίας ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐστήριξε τὴν ἄρνησιν ἱκανοποιήσεώς τους στὸ ὅτι ἔπρεπε πρῶτα νὰ ἀποφασίσουν τὰ Ἑλληνικὰ δικαστήρια περὶ αὐτῶν καὶ αὐτὰ νὰ καθορίσουν καὶ τὸ ὕψος τῶν τυχόν ἀποζημιώσεων. Ὅμως ἡ Ἀγγλία, παρὰ τὸ κρατοῦν διεθνὲς δίκαιον καὶ καταλύονσα καὶ προσβάλλουσα τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα ἀνεξαρτήτου κράτους, διὰ τοῦ Συμβουλίου της τοῦ Στέμματος ἐδίκασε καὶ κατεδίκασε τὴν Ἑλλάδα νὰ πληρώσῃ συνολικὰς ἀποζημιώσεις σὲ αὐτὴν ὕψους 1.500.000 δρχ., ποσὸν ὑπέρογκον τότε. Καὶ ὅπως ἀναφέρεται στὴν ἐφημερίδα «Αἰών», τὸ ποσὸν αὐτὸ ἀποτελοῦσε τὸ ὄγδοον τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Δηλαδή σὲ σημερινὲς τιμὲς ὁμιλοῦμε γιὰ ἓνα ποσὸν τῆς τάξεως τῶν 500 δισεκατομμυρίων. Καὶ στὶς ἀπαιτήσεις αὐτὲς ἡ ἀποζημίωσις τῶν ρακῶν τοῦ Πατσίφικο καλύπτει περίπου τὸ 60% τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ στὴν τελευταίαν ἀγγλικὴν ἀπαίτησιν, νὰ ὑπαχθῶν οἱ νησίδες Ἑλαφόνησος καὶ Σαπιέντσα στὴν Ἰόνιον Πολιτείαν καὶ κατ' ἐπέκτασιν νὰ περάσουν ὑπὸ ἀγγλικὴν κατοχὴν, ἡ ἑλληνικὴ ἀπάντησις περιεστράφη: 1) κυρίως στὴν ὑπόμνησιν ὅτι ἡ Ἀγγλία εἶχε καταλύσει τὸ ἀνεξάρτητον τῶν Ἰόνιων νησιῶν καὶ παρὰ τὶς συνθήκας τὰ ὑπῆγαγε σὲ καθεστὼς κατοχῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶχε ἔννομον συμφέρον· καὶ 2) δευτερευόντως πάντω στὰ δικαιώματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἐπὶ τῶν νησιδίων αὐτῶν.

Ὅμως οἱ πιέσεις τῆς Ἀγγλίας δὲν ἦταν μόνον αὐτὲς. Ἦθελε νὰ ἀποπληρώσῃ ἡ Ἑλλάδα ἅμεσα τὰ παλαιὰ δάνεια καὶ μάλιστα μὲ τόκον ὑψηλότερον τοῦ συμφωνηθέντος. Διὰ μέσου τῶν ἐμπόρων της ἐπίεσεν ἀφόρητα τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ 1848 νὰ φθάσουμε σὲ μίαν κρίσιν νομισματοπιστωτικὴν, πού ἔθεσε σὲ κίνδυνον τὴν ὑπαρξίν τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας. Τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως αὐτῆς τὴν ἐπλήρωσαν περισσότερον οἱ ἔμποροι καὶ οἱ ἀγρότες, ὥστε διογκώθηκε τὸ ἀντιπολιτευτικὸν πνεῦμα. Ἄν δὲ λάβουμε ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι τὸ 1848 ἔχουμε καὶ κορύφωσιν τῶν ἐνόπλων στάσεων μὲ ἀφορμὴ τὸ πολιτικὸν καθεστὼς, εὐκόλα κατανοοῦμε, ποίῳ ἦταν τὸ χέρι πού ἐκίνησε ὅλα αὐτὰ τὰ νήματα.

Ὅμως μὲ τὴν πολιτικὴν της αὐτὴν ἡ Ἀγγλία ὄχι μόνον δὲν εἶχε κέρδος, ἀλλ' ἀντίθετα ἤλθε σὲ σύγκρουσιν καὶ μὲ τὶς ἄλλες μεγάλες δυνάμεις καὶ ἀναγκάστηκε μετὰ ἀπὸ τρεῖς μῆνες νὰ ἄρῃ τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ἑλληνικῶν λιμένων. Ὁ δὲ Πατσίφικο ἔλαβεν ὡς ἀποζημίωσιν 120.000 δραχμὲς μὲ τόκον 14% καὶ ἐξ αὐτῶν ἔδωσε στὸν ἀντιναύαρχον Πάρκερ 5.000 δραχμὲς σὰν ἐνδειξιν εὐγνωμοσύνης «σ' αὐτοὺς πού ὑπέφεραν ἐξ αἰτίας του»!

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οἱ ἐπιδιώξεις τῆς Ἀγγλίας ἀπέτυχαν κατ' ἐκείνην τὴν χρονικὴν στιγμὴν, ἄλλωστε ἐχρειάσθησαν 12 χρόνια, μέχρι νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος. Ὅμως κατῴρθωσε νὰ ὑποχρεώσῃ τὴν Ἑλλάδα νὰ μὴ συμπαράταχῃ μὲ τὴν Ρωσσίαν στὸν μετὰ διετιάν ἐκτραγέντα Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον. Καὶ μεταβάλλουσα τὴν πολιτικὴν της στὸ Ἀνατολικὸ ζήτημα ὑπέθαλψε κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς συμμαχίας, πού ἐξημίωσαν τὸν Ἑλληνισμὸ καὶ ἐμαράζωσαν τὶς ἐλπίδες ἀναδιώσεώς του.

Ἐπιστημονικὴ διβλιοκρισία

Ἦ, δὲν μπορεῖ! Ἀφοῦ τὸ ἔγραψε ὁ κύριος Στάντης Ρένου Ἀποστολίδης, ἔτσι θὰ εἶναι. Προφανῶς ἔχουν παραφρονήσει ὅλοι: σύμπασα ἡ Ἀκαδημία καὶ ὁ πρόεδρος τῆς κ. Θεοχάρης, οἱ πυρηνικοὶ φυσικοὶ ποὺ ἔκαναν τὴν χρονολόγηση μὲ τὴ μέθοδο τῆς ὀπτικῆς θερμοφωταύγειας, ὁ φασίστας Πανσανίας, οἱ δημοσιογράφοι τοῦ «Ριζοσπάστη» καὶ τοῦ «Ἑθνους», ἑκατὸ χιλιάδες ἀναγνώστες τοῦ «Δαυλοῦ» καὶ φυσικὰ μεγάλο μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποὺ ἔχει καταληφθῇ ἀπὸ μαζικὴ ὑστερία καὶ φωτογραφίζει δῆθεν τὶς ἀνύπαρκτες Ἑλληνικὲς πυραμίδες. Καὶ βέβαια τρελλάθηκαν καὶ οἱ ἴδιες οἱ φωτογραφικὲς καὶ κινηματογραφικὲς μηχανὲς καὶ κάνουν λήψεις ἀνύπαρκτων πραγμάτων.

Ὅμως τὰ μασάει αὐτὰ ὁ κύριος Στάντης; Καὶ εἶναι ὁ μόνος ποὺ στέκεται στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων. Ἀκοῦς ἐκεῖ πυραμίδες στὴν Ἑλλάδα; Αὐτὰ εἶναι κατασκευάσματα τῶν κονφιοκέφαλων ὑπερεθνικιστῶν καὶ δὲν θὰ περάσουν. Ἔτσι μὲ ἀφορμὴ μιὰ διβλιοκριτικὴ στὴν «Ἐλευθεροτυπία» (14-10-95) μᾶς ἀποκαλύπτει τὴν γυμνὴ ἀλήθεια: τί πυραμίδες καὶ κουραφέξαλα; Βάσεις στρατιωτικῶν φυλακίων τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνα εἶναι. Καὶ ἔχει ἀπόλυτο δίκιο, γιατί ἡ Κυκλώπεια τοιχοποιία μόλις αὐτὸν τὸν αἰῶνα ἐμφανίζεται.

Πρέπει, νομίζω, νὰ θαυμάσουμε τὴν ἐρευνητικὴ του προσπάθεια. Βέβαια. Ὑστερα ἀπὸ μακρὲς, ἀγωνιώδεις καὶ κοπιαστικὲς ἐρευνες ἐπὶ τῶν πυραμίδων μᾶς ἔδωσε τὰ περισπούδαστα πορίσματα του ἐπὶ διβλιοκριτικῆς. Μιλᾶμε γιὰ τὴν τεκμηρίωση. Ὅμως, γιὰ νὰ μὴ ἔχουμε καὶ καμμιὰ ἀμφιβολία γιὰ τὸ ποῦ τὸ πάει, στὴν πέμπτη στήλῃ τῆς διβλιοκριτικῆς τον ὑπεραμύνεται τῆς ἀνακάλυψης τοῦ ἀλφαβῆτου ἀπὸ τοὺς Φοίνικες. Ἐντάξει, κύριε Στάντη μας, ἀντιλαμβανόμαστε τὴν πρεμούρα σου, μήπως θιγοῦν τὰ ὅσια καὶ τὰ ἱερὰ τῶν φοινικιστῶν καὶ ὅτι πρέπει νὰ δείξεις «ἀρμοδίως» καλὴ διαγωγή. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ μέσα σὲ μιὰ διβλιοκριτικὴ; Γιὰ ὄνομα τοῦ Γιαχβέ! Στὴν μπρίζα σὲ εἶχαν; Κι ἀφοῦ ἀνέλαβες ἐργολαβικὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν Φοινίκων, πῶς σοῦ ξέφυγε τὸ ἀνασκαπικὸ ὕλικὸ τοῦ Διοσηλιοῦ τῆς Καστοριάς; Γράψε μας, ὅτι ὁ ἐκεῖ πολιτισμὸς ἀνήκει στοὺς Χαναναίους, νὰ ἀγαλλιᾷς ἡ ψυχὴ μας. Μπά, σὲ καλὸ σου! Μισὲς δουλειὲς κάνεις. Θὰ σοῦ θυμώσῃ ὁ κ. Μπαμπινιώτης...

Ὡστόσο χάριτας ἄγομεν στὸν κύριο Στάντη Ρ. Ἀποστολίδη, ποὺ ἔρχεται νὰ γκρεμίσῃ τὶς φοβερὲς πολιτισμικὲς καὶ ἱστορικὲς μας πλάνες. Καὶ κυρίως νὰ μᾶς διώξῃ τὶς παραισθήσεις: Νὰ βλέπουμε λ.χ. πυραμίδες ἐκεῖ ποὺ δὲν ὑπάρχουν, νὰ τὶς φωτογραφίζουμε καὶ νὰ τὶς χρονολογοῦμε. Εἴμαστε ἓνας λαὸς πλέον σὲ παράκρουση καὶ ὥς ἐκ τούτου μόνον ὁ κύριος Στάντης μπορεῖ νὰ μᾶς σώσῃ. Καὶ ὅπως ὅλοι οἱ αὐτόκλητοι σωτῆρες, δημοκρατικῶ τῷ τρόπῳ θγάζει ἓνα φιρμάνι, γιὰ νὰ μᾶς ὑποδείξῃ τί πρέπει καὶ τί δὲν πρέπει νὰ πιστεύουμε. Ὅμως αὐτὰ μᾶς τὰ εἶπαν κι ἄλλοι καὶ τώρα προσκυνοῦν τὴν Μέκκα ἢ τηροῦν ἔκτοτε αἰδήμονα σιγὴ, ἂν δὲν κατάντησαν αὐθωρεὶ καθηγητὲς πανεπιστημίου. Καὶ τοῦτο πρὸς γνῶσιν ἡμῶν καὶ συμμόρφωσιν.

Γιῶργος Πετρόπουλος

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

‘Ο Παρθενών «δείχνει να έξυμνῇ ἀνθρωποθυσίες»!

Η ΕΣΧΑΤΗ ΑΥΤΟΓΕΛΟΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΜΙΣΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Τὸ νὰ ἀσχοληθῇ κάποιος μὲ τὸ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ ἱερότερος τῶν ναῶν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος δὲν κατασκευάσθηκε γιὰ νὰ γίνῃ θησαυροφυλάκιο ἢ γιὰ τέλεση ἀνθρωποθυσιῶν, κάποιες ἄλλες ἐποχὲς θὰ φαινόταν ἀστεῖο, ἀκόμα καὶ νὰ γίνῃ ἀπλὴ νύξις ἐπὶ τοῦ θέματος. Σήμερα ὅμως, πού ταυτόχρονα μὲ τὴν ἀνοδο τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀναπτύσσονται παράλληλα καὶ τὰ δείγματα τῆς ἀντίδρασης καὶ τῆς κατασυκοφάντησής του μέσα ἀπὸ πράγματι ἀνόητα ἐπιχειρήματα, καθίσταται ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη, προκειμένου νὰ διαλύσουμε τίς κάποιες ἐντυπώσεις πού πάνε νὰ δημιουργηθοῦν, νὰ ἀσχοληθοῦμε καὶ μὲ τίς γελοιότητες.

Ἔτσι στὸ τεῦχος 29 (17/7/95) τοῦ διεθνοῦς ἐν Γερμανίᾳ ἐκδιδομένου περιοδικοῦ “DER SPIEGEL” κάτω ἀπὸ τὸν τίτλο «Ὁμιχλώδης παρθενικὴ λατρεία» δημοσιεύονται μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς καταπληκτικά: 1) «Ὁ ναὸς (τοῦ Παρθενῶνος), τιμώμενος ὡς τὸ σύμβολο τῆς Δημοκρατίας, δείχνει νὰ έξυμνῇ καὶ αἱματηρὲς θυσίες παιδιῶν». 2) «Τὸ ἔργο χρειάστηκε δεκαπέντε χρόνια, γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ. Καὶ ὅλα αὐτὰ μόνο καὶ μόνο, γιὰ νὰ στήσουν ἓναν γυναικωνίτη παρθένων. Ἔτσι καὶ ἀλλιῶς μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο μεταφράζεται ἡ λέξις Παρθενῶν». 3) «Ἐνόσω μέτοικοι καὶ σκλάβοι σέρρουν τοὺς ὀγκολίθους ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολη, ὁ Ἀριστοφάνης “ἐλευθεροπνευματίζει” στὴν πόλιν». 4) «Στόχος του (τοῦ Περικλῆ) ἡ διαχείριση τοῦ συμμαχικοῦ ταμείου τῆς Δήλου, τὸ ὁποῖο καὶ ἀπῆχθη ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους καὶ μεταφέρθηκε στὸν Παρθενῶνα. Ἀπὸ τὸν χρυσὸ τοῦ ταμείου κατασκεύασαν οἱ Ἀθηναῖοι μιὰ ἔνδοξη παράσταση. Τὸ σχέδιο δρῆκε ἀποδοχὴ ἀπὸ τὸν δῆμο τὸ 447 π.Χ. Ὁ Περικλῆς μὲ τὴν παρέα του ξεκινᾷ τὸ ἔργο. Ὁ φίλος του Φειδίας ἔλυσσε τὸ περιεχόμενο τοῦ συμμαχικοῦ ταμείου καὶ χύτευσε τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς». 5) «Λειτουργοῦσε τὸ τεράστιο ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς ὡς ταμεῖο ἀνάγκης ὑπὸ ἀνθρώπινη μορφή;» (ἀναρωτιέται ὁ συγγραφέας Lambert Schneider). «Ἐργαζομένης γινομένης διπλανοῦς χώρους, ὅπου φυλάσσονταν ὁ ἄργυρος σὲ μετρητά, δανεισμός ἐπὶ τόκω;». 6) «Τὴν πιὸ παράξενη ἐρμηνεία κατέθεσε προσφάτως ἡ ἀρχαιολόγος Joan Connolly ἀπὸ τὴν Η.Π.Α. Ἡ Connolly ὑποστηρίζει, ὅτι ὁ γενειοφόρος ἄνδρας στὸ κέντρο τῆς ἐπίμαχης παράστασης εἶναι ὁ Ἐρεχθεύς, ὁ ἀρχαῖος βασιλεὺς τῆς Ἀθήνας, ὁ ὁποῖος μαζί μὲ τὴν γυναῖκα του (πίσω ἀκριβῶς ἀπὸ αὐτὸν) ἐτοιμάζεται νὰ σφάξῃ τίς τρεῖς τους κόρες. Τὸ ἄτομο δεξιὰ τοῦ Ἐρεχθέως, ὑποστηρίζει ἡ Connolly, παραλαμβάνει ἀπὸ τὸν πατέρα τὸ νεκρὸ ἐνδύμα. Θὰ ἤθελε αὐτὴ ἡ ἐρμηνεία νὰ τύχῃ ὑποστήριξης. Τότε ὁ Παρθενὼν σὰν μνημεῖο δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἔπαιξε ὀριστικὰ τὸ τελευταῖο του χαρτί. Τὸ κτήριο, ὅπως γράφουν οἱ “NEW YORK TIMES”, ὀφείλει τὴν ὑπαρξὴ του στὴν λατρεῖα ἐνὸς πανάρχαιου ἀρχαίου θρύλου καὶ μιᾶς πρωτόγονης καὶ παράλογης πράξης, τῆς αἱματηρῆς θυσίας παιδιῶν».

Ἀμέσως τὸ πρῶτο συμπέρασμα πού ἐξάγεται ἀπὸ τὰ ἀναφερθέντα στὸ περιοδικὸ "Der Spiegel" εἶναι ἡ ταυτόχρονη σὲ ἐσωτερικὸ καὶ ἐξωτερικὸ ἀπὸ ἔντυπα καὶ ἄλλα μέσα μαζικῆς ἐπιρροῆς προσπάθεια, γιὰ νὰ περάσῃ ἡ θεωρία περὶ ἀνθρωποθυσιῶν στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα. Ἔχουμε τὸ παράδειγμα ἀπὸ τὰ Ἀνεμόσπηλια στὴν Κρήτη (βλ. «Δαυλόν», τεύχη 163 καὶ 164-165). Τώρα καὶ ἀπὸ τὴν κλασσικὴ Ἑλλάδα μὲ τὸν Παρθενῶνα. Αὐτὸ τὸ βλέπουμε ἀκόμα πιὸ ἔντονο στὰ προαναφερθέντα ἀποσπάσματα 1 καὶ 6, ὅπου προσπαθοῦν νὰ εὐτελίσουν τὴν ἔννοια τῆς ἄμεσης δημοκρατίας μέσα ἀπὸ τὸ χτύπημα κατὰ τοῦ Παρθενῶνα. Ἔτσι, ἀφοῦ σίγουρα ἔψαξαν ἀρκετά, βρῆκαν μία μετόπη, πού γι' αὐτοὺς τὸ ἀνάγλυφο σύμπλεγμά της ἀπεικόνιζε ἀνθρωποθυσία. Τὸ περιέργο εἶναι, ὅτι στὴν μετόπη αὕτῃ δὲν ἀπεικονίζεται οὔτε θωμὸς οὔτε τελετουργικὸ ὄργανο θυσίας οὔτε κάδος γιὰ τὸ αἷμα οὔτε τέλος ὅτιδήποτε ἀπὸ τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴν τέλεση μιᾶς θυσίας. Στὸ ἀνωτέρω ἀπόσπασμα 2 προσπαθοῦν καὶ πάλι νὰ ταυτίσουν τὸν Παρθενῶνα, ὑποδιδάζοντας ταυτόχρονα τὴν πνευματικὴ καὶ ἱερὴ του ἀκτινοβολία, μὲ χῶρο ὅπου μαζεῦονταν οἱ παρθένες. Ἐνῶ στὸ ἀπόσπασμα 3 ἐπιχειροῦν νὰ περάσουν τὴν εἰκόνα τῶν φτωχῶν καὶ καταπιεσμένων δούλων καὶ μετοίκων, πού χρησιμοποιοῦνται στὸ χτίσιμο τοῦ Παρθενῶνα, τὴν στιγμὴ πού ἔχουμε στὰ χέρια μας στήλῃ ἀπὸ τὸν ἱερὸ δρόμο, ὅπου ἀναγράφονται τὰ μεροκάματα τῶν ἐργατῶν μὲ τὰ ὀνόματα καὶ τὴν ιδιότητα τοῦ καθενός, ἀπ' τὰ ὁποῖα συνάγεται, ὅτι στὸν Παρθενῶνα ἐργάστηκαν δοῦλοι, μέτοικοι ἀλλὰ καὶ ἐλεύθεροι πολῖτες μὲ ἴση ἀνταμοιβὴ γιὰ τὴν ἐργασία τους. Μὲ τὸ ἀπόσπασμα 4 σὲ συσχετισμὸ μὲ τὸ 5 ὑποστηρίζεται, ὅτι τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς ἦταν ἀποταμιευτικὸ κιθῶτιο καὶ ὁ ναὸς θησαυροφυλάκιον καὶ ἐνεχυροδανειστήριον.

Ἀπὸ τὸ βιβλίου τοῦ Ἀγγέλου Παπαϊωάννου «Ἀρχαϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ», πού διδάσκεται στὴν Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καὶ στίς σελίδες 25-26 διαβάζουμε: «Τὸ σχέδιο διαρρυθμίσεως τοῦ χώρου τοῦ σηκοῦ ἀποβλέπει στὴ δημιουργία καταλλήλων προϋποθέσεων γιὰ τὸ λατρευτικὸ ἄγαλμα. Οἱ κιονοστοιχίες τοῦ σηκοῦ τροποποιοῦνται πρὸς διαμόρφωση χώρου. Ἡ σὲ σχῆμα Π διάταξη τῶν κιονοστοιχιῶν περιβάλλει τὸ λατρευτικὸ ἄγαλμα καὶ διαμερίζει τὸν χῶρο. Λόγω τῆς δημιουργίας καταλλήλου περιβάλλοντος γιὰ τὸ λατρευτικὸ ἄγαλμα ὁ σηκὸς διευρύνθη τόσον, ὥστε πρὸ αὐτοῦ ἐτοποθετήθησαν ὀκτὼ πρόστυλοι κίονες καὶ ἐδημιουργήθησαν ὀκτάστυλα μέτωπα. Ἡ διαρρύθμιση τοῦ σηκοῦ τοῦ Παρθενῶνος ἤμπορεῖ νὰ κατανοηθῇ μόνο στὴν ἐξάρτησή της ἀπὸ τὸ λατρευτικὸ ἄγαλμα. Ἡ ὅλη διάταξη σχετίζεται πρὸς τὸ λατρευτικὸ ἄγαλμα». Καὶ παρακάτω ὁ ἴδιος ἀναφέρει κάνοντας τὴν σύγκριση μεταξὺ Παρθενῶνος καὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς στὴν Ὀλυμπία: «Καὶ στοὺς δύο ναοὺς δεσπόζει τὸ λατρευτικὸ ἄγαλμα, τὸ ὁποῖο ἐκπέμπει πλαστικὴ ἐνέργεια. Αὐτὸ καθορίζει ἐπίσης καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ Παρθενῶνος σὲ σημαντικὸ βαθμό: Τὸ πλαστικῶς διαμορφωθὲν πτερὸ καὶ τὶς καμπύλες τοῦ στυλοβάτου. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἀντίληψη ἀντιστοιχεῖ μᾶλλον πρὸς μία πλαστικὴ ἢ ἀρχιτεκτονικὴ ἰδέα, μεταπλάσσει τὸ οἰκοδόμημα σὲ πλαστικὸ μνημεῖο. Σὲ τοῦτο συμβάλλει καὶ ὁ ἐξαιρετικῶς πλούσιος ἀρχιτεκτονικὸς διάκοσμος. Τὰ πάντα μαρτυροῦν γιὰ τὴν προσωπικότητα ἐνὸς μεγάλου πλάστου». Τώρα βέβαια πῶς οἱ πίσω ἀπὸ τὸ δημοσίευμα τοῦ «Σπῆγκελ» κρυπτόμε-



Ἡ παράδοση τοῦ πέπλου καὶ τῶν δίφρων τῆς Ἀθηνᾶς, Ὁ ἱερεὺς ψηλαφεῖ καὶ καμαρώνει τὸν πέπλο.
(Βρετανικὸ Μουσεῖο). Αὐτὸ τὸ γλυπτό, ποὺ ἀφῆρεσε ὁ Ἐλγίνος ἀπὸ τῆ μετόπη τοῦ Παρθενώου καὶ τὴν
φωτογραφία τοῦ ὁποῖου δημοσιεῖν τὸ σιωνιστικῶν συμφερόντων περιοδικὸ «Der Spiegel» ὥς... «τεμήριο»,
«ἀνακάλυψαν» σήμερα οἱ μισέλληνες (πὺν γι' αὐτοὺς ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν εἶναι τὸ πιὸ ὀδυνηρὸ
κάρφος), γὰρ νὰ προτείνουιν νέα ἐξηγήσια: Πρόκειται γὰρ παράσταση ἀνθρωποθυσίας! Ἡ ἐπιχείρησις
κατασκευοφαντήσεως τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Μεγαλείου στὴν ἑσχάτη αὐτογελοιοποίησιν της.

νοι βάφτισαν τὸν ἱερὸ ναὸ τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς σὲ τράπεζα, εἶναι πράγμα πὺν μόνον οἱ ἴδιοι μποροῦν νὰ ἐξηγήσουν. Ὅπως γράφει ὁ Βίκτωρ Δούσμανης σχετικὰ μὲ τὸν Παρθενῶνα: «τὰ πάντα πείθουν, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ κατασκευῆς πρακτικῆς εὐκολίας, χρησίμου κατασκευῆς μὲ τὸ ἐλάχιστον τῆς προσπάθειας, ἀλλὰ περὶ εἰκόνης ὀργανικοῦ ὄντος, ἔχοντος μέλη διακεκριμένα, ὠρισμένα εἰς τὴν μορφήν, μὲ μέγεθος ἀνάλογον».

Ἀλλὰ τώρα ἡ σειρὰ τοῦ γελοιωδέστατου τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ξενώνυμου περιοδικοῦ καὶ τῆς ἀμερικανίδας Connelly. Ἡ παράσταση πὺν ἐπικαλεῖται ἡ κυρία αὕτη εἶναι πασίγνωστο καὶ παγκοσμίως ἀποδεκτό, ὅτι ἀπεικονίζει τὴν παράδοση τοῦ Πέπλου τῆς Θεᾶς καὶ τῶν Δίφρων (ἡ πολυθρονῶν), ὅπου θὰ καθίσουν οἱ προσκαλεσμένοι στὴν πομπὴ ἀθάνατοι τοῦ Ὀλύμπου. Ἡ παράστασις αὕτη θρίσκει διπλὰ ἀκριβῶς σὲ μία ἄλλη καὶ εἶναι τὸ κεντρικὸ σημεῖο τῆς ζωοφόρου. Ἀναπαριστοῦν μαζὶ σκηνές ἀπὸ τὰ διαδραματιζόμενα στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ναοῦ. Φαίνεται ὁ ἱερεὺς νὰ παραλαμβάνη τὸν πέπλο, νὰ ψηλαφῇ τὸ ὕφασμά του καὶ νὰ θαυμάζῃ τὸ σχέδιό του. Στὴν ἄλλη παράσταση, ὅπως εἶπαμε, ἡ ἱέρεια παίρνει ἀπὸ δύο διφροφόρες νεάνιδες τοὺς πολυτελεῖς δίφρους. Παρατηροῦμε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἀκριβῶς τῶν σκηνῶν τῆς παράδοσης τοῦ πέπλου τὴν πολιοῦχο Ἀθηνᾶ μὲ τὴν αἰγίδα στὸ στήθος της καὶ τὸ δόρυ στὸ χέρι, ἐνῶ πρὸς τὴν μὴν της γίνεται ἡ τελετὴ παράδοσης τοῦ πέπλου, πὺν εἰκονίζεται ἀκριβῶς διπλὰ, καὶ τοὺς ὑπόλοιπους θεοὺς: δεξιὰ τὸν Ἡφαιστο, τὸν Ποσειδῶνα, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀφροδίτη καὶ στὸ ἀριστερὸ μέρος κοντὰ στὴν ἱέρεια καὶ τὶς διφροφόρες τὸν Δία, τὴν Ἥρα, τὸν Ἄρη, τὴν Δήμητρα, τὸν Διόνυσο καὶ τὸν Ἑρμῆ. Πὺν χωρᾶνε μέσα σ' αὐτὰ ὁ Ἑρεχθέας, ἡ γυναῖκα του καὶ οἱ τρεῖς τοὺς κόρες καὶ πῶς συνάγεται ὅτι πρόκειται νὰ τὶς θυσιάσουν, εἶναι κατὰ τὸ πρᾶγματι ἀπροσδόκητο...

Ἀλλὰ εἶναι καὶ τραγικὸ, διότι ὅλα αὐτὰ ἀκούστηκαν καὶ σὲ συνέδριο πὺν ὀργανώθηκε ἀπὸ Ἕλληνες καὶ Γερμανοὺς ἐπιστήμονες στὶς 7, 8 καὶ 9 Ἰουλίου στὸ Βερολῖνο, καὶ φιλοξενήθηκε σὲ κτήριο τοῦ παραρτήματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰδρύματος Πολιτισμοῦ, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ ἐφημερίδα «Ἀδέσμευτος Τύπος» στὶς 30 Ἰουλίου 1995. Τὶ ἔκαναν οἱ Ἕλληνες ἀρχαιολόγοι, πὺν συμμετεῖχαν στὸ συνέδριο; Ἀπολύτως τίποτα. Καὶ ἔπρεπε νὰ εὐαισθητοποιηθῇ ὁ Γερμανὸς συνδιοργανωτὴς τοῦ συνεδρίου Βόλφραμ Χαϊπφνερ, διευθυντὴς τοῦ Γερμανικοῦ Ἀρχιτεκτονικοῦ Ἰνστιτούτου, γιὰ νὰ πρᾶξῃ αὐτὰ πὺν οἱ Ρῶμοι κρατικοδίαιοι ἀρχαιολόγοι μας δὲν εἶχαν τὴν στοιχειώδη εὐθιξία νὰ πράξουν.

Εἶπε ὁ δρ. Β. Χαϊπφνερ: «Τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς δὲν ἀποτελοῦσε “χρυσὸ κομπόδεμα” γιὰ ὦρα ἀνάγκης, ἀλλὰ ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον λατρευτικὸ ἄγαλμα. Τὸ ἄρθρο ἔτυχε πανάθλιας προετοιμασίας. Οἱ παράξενες θεωρίες τῆς Τζόαν Κόννελνυ δὲν ἔχουν τὴν παραμικρὴ σχέση μὲ τὸ συνέδριό μας». Ἀς κλείσουν λοιπὸν τὰ στόματα τοὺς οἱ παροικοῦντες τὴν Ἱερουσαλὴμ μὴ καὶ καλὴ, ἀλλὰ κι αὐτοὶ πὺν δὲν προέβαλαν τὴν παραμικρὴ ἀντίδραση στὸ ἐν λόγω συνέδριο ἀλλὰ καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτό, ἀπὸ ντροπὴ ὅμως, καὶ νὰ παραιτηθοῦν ἐπιτέλους ἀπὸ τὴν «ὑπερβάσει» τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, τὸν ὁποῖον εἶναι ἀνίκανοι ἀκόμα καὶ νὰ συκοφαντήσουν σωστὰ μέσα ἀπὸ τὴν σημερινὴ τους ταυτότητα.

ιστ. Δαβίδ (IV)

“Ὅπως εἶχαμε δεῖ καὶ στὰ προηγούμενα, ὁ προπάτοράς «μας» αὐτός, ἀφοῦ ἔστειλε τὸν Οὐρία, τὸν ἄντρα τῆς Βῆθ-σαβεέ, στὸν πόλεμο, καὶ φρόντισε νὰ σκοτωθῇ, μποροῦσε πλέον ἐλεύθερα νὰ γενεῖται τὴν χήρα του, χωρὶς νὰ φοβᾶται μήπως καὶ τοὺς κἀνῃ τσακωτοὺς ὁ Οὐρίας. “Ὁχι δέβαια πὼς εἶχε κανένα πρόβλημα, ἀλλὰ καλύτερα νὰ ξεμπερδεύῃ μιὰ καὶ καλὴ, σκέφτηκε. Τὸ παιδί ὅμως, πὺν εἶχε συλλάβει ἡ Βῆθ-σαβεέ ἀπὸ τὸν Δαβὶδ πρὶν σκοτωθῇ ὁ Οὐρίας καὶ γέννησε ἀργότερα, τὸ ἔβαλε στὸ μάτι ὁ Γιαχβέ, γιὰ νὰ τοῦ δοῦν τὸν προπάτορά μας. Καὶ τότε «ἰκέτευσεν ὁ Δαβὶδ τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ παιδίου· καὶ ἐνήστευσεν ὁ Δαβὶδ, καὶ εἰσελθὼν, διενυκτέρευσε κοιτόμενος κατὰ γῆς» (Σαμουήλ Β΄ ιδ΄ 16). “Ὁμως «τὴν ἡμέραν τὴν ἐδόμην ἀπέθανε τὸ παιδίον» (Σαμουήλ Β΄ ιδ΄ 18). “Ὅθεν εἶπεν ὁ Δαβὶδ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ἀπέθανε τὸ παιδίον; Οἱ δὲ εἶπον. Τότε ἐσηκώθη ὁ Δαβὶδ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐλούσθη, καὶ ἠλείφθη, καὶ ἠλλάξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου, καὶ προσεκύνησεν· ἔπειτα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· καὶ ἐζήτησε νὰ φάγῃ, καὶ ἔβαλον ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἄρτον καὶ ἔφαγεν» (Σαμουήλ Β΄ ιδ΄ 19-20). Τόση ἦταν ἡ λύπη του λοιπόν, πὺν ἔχασε τὸ παιδί του, ὥστε, μόλις ἔμαθε τὸ νέο, ἔβαλε κάτω τὴν φρατζόλα καὶ τῆς ἄλλαξε τὸν ἀδόξαστο. Τόση στεναχώρια, μόνο ψωμί κατέβαινε κάτω. Τὸν κακομοίρη τὸν προπάτορά μας, ἀνορεξιὲς εἶχε. «Οἱ δὲ δοῦλοι αὐτοῦ εἶπον πρὸς αὐτόν. Τί εἶναι τοῦτο τὸ ὅποιον ἔκαμες; ἐνήστευες καὶ ἔκλαιες περὶ τοῦ παιδίου, ἐνῶ ἔζη· ἀφοῦ δὲ ἀπέθανε τὸ παιδίον, ἐσηκώθης καὶ ἔφαγες ἄρτον;» (Σαμουήλ Β΄ ιδ΄ 21). “Ὅριστε πὺν καταντήσαμε. Μέχρι καὶ οἱ μπάτλερ τοῦ μπαίνουνη τῶρα τοῦ προπάτορά μας. Κονμάντο στὸ στομάχι του θὰ κάνανε; “Εσχατὴ παρακμή. Ἀλλὰ αὐτός, σὰν ἅγιος ἄνθρωπος πὺν ἦταν, τοὺς ἀνοίξε διάλογο: «Καὶ εἶπεν· Ἐνῶ ἐτι ἔζη τὸ παιδίον, ἐνήστευσα καὶ ἔκλαυσα, διότι εἶπον, τίς ἐξεύρει; ἴσως ὁ Θεὸς μὲ ἐλεήσῃ, καὶ ζήσῃ τὸ παιδίον· ἀλλὰ τῶρα ἀπέθανε· διὰ τί νὰ νηστεύω;» (Σαμουήλ Β΄ ιδ΄ 22-23). “Ἀντε βρὲ κουτορνίθια, πᾶτε νὰ πιάσετε ἐσεῖς τὸν προπάτορα; Γιὰ βλάκα τὸν περάσατε; Γι’ αὐτὸ μιὰ ζωὴ δοῦλοι θάσαστε. Πῆγε γιὰ τὴν μεγάλη ζαριὰ καὶ δὲν τοῦ ἔκατσε. Τί νὰ κάνουμε; Τζόγος εἶναι αὐτός. “Ὅλο ἔξαρξ καὶ πεντάρες θὰ φέρνεις; Μπαρμποῦτι ἔπαιζε μὲ τὸν Γιαχβέ, καὶ ἔχασε ἕνα παιδί. Τὴν μίαν κερδίζεις, τὴν ἄλλαν χάνεις. “Ετσι εἶναι αὐτὰ τὰ πράγματα. “Ὁχι, θὰ τὸν ἔπιανε κῶτσο τὸν προπάτορά μας ὁ Γιαχβέ. “Ενα παιδί μείον, δὲν πειράζει, κάνουμε ἄλλα. “Ετσι «καὶ παρηγόρησεν ὁ Δαβὶδ τὴν Βῆθ-σαβεέ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτήν, καὶ ἐκοιμήθη μετ’ αὐτῆς, καὶ ἐγέννησεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Σολομών» (Σαμουήλ Β΄ ιδ΄ 24).

Καὶ τὴν «παρηγόρησε» λοιπόν τὴν Βῆθ-σαβεέ ὁ προπάτοράς μας (ἔτσι τὸ λένε στὰ ἐβραϊκά), καὶ ἔδγαλε καὶ τὴν χασούρα μὲ τὸν νέο γιουό. Καὶ ἀφοῦ παρηγόρησε πολλὰς φορὲς ἀκόμα τὴν Βῆθ-σαβεέ καὶ ὅλες τίς ἄλλες παλλακίδες καὶ γυναῖκες του, καρδάμωσε καὶ ἔφυγε γιὰ τὸν πόλεμο. «Καὶ συνήθρουν ὁ Δαβὶδ πάντα τὸν λαόν, καὶ ὑπῆγεν εἰς Ραββὰ, καὶ ἐπολέμησεν ἐναντίον αὐτῆς, καὶ ἐκνύριευσεν αὐτήν. Καὶ ἔλαβε τὸν στέφανον τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, τὸ δάρος τοῦ ὁποίου ἦτο ἐν τάλαντον χρυσίον μὲ λίθους πολυτίμους· καὶ ἐτέθη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Δαβὶδ· καὶ λάφυρα τῆς πόλεως ἐξέφερε πολλὰ σφόδρα» (Σαμουήλ Β΄ ιδ΄ 29-30). “Εβαλε καὶ τὸ εἰδικὸ ματογνάλι στὸ μάτι, τὸ ἐξέτασε ἂν εἶναι γνήσιο, καὶ πόσα καράτια ἦταν οἱ λίθοι, τὸ ζύγισε στὰ χέρια, ὅπως

κάνουν οί μανάβηδες στην λαϊκή για τις πατάτες, και αφού τ'όγαλε γύρω στο ένα τάλαντο, τού'κανε, και τὸ φόρεσε καπέλο. Μάζεψε και τὰ ὑπόλοιπα λάφυρα, ἀλλὰ τοῦ μείνανε και κάποιοι ἄνθρωποι, πὸν δὲν χωράγανε στὶς ἀποσκευές του. Πρακτικό μυαλό ὅμως, ὅπως ἦταν, βρῆκε τὴν λύση: «καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῇ ἐξήγαγε, καὶ ἔβαλεν ὑπὸ πρίονας, καὶ ὑπὸ τριβόλους σιδηροῦς, καὶ ὑπὸ πελέκεις σιδηροῦς, καὶ ἐπέρασεν αὐτοὺς διὰ τῆς καμίνου τῶν πλίνθων. Καὶ οὕτως ἔκαμεν εἰς πᾶσας τὰς πόλεις τῶν νιῶν Ἀμμὼν» (Σαμουήλ Β' ιθ' 31). Ἀφ' οὗ λοιπὸν τοὺς ἔκοψε μὲ πρίονα ὁμοιόμορφα, τοὺς κρέμασε ἀπὸ τοιγκέλια μὲ τρεῖς αἰχμές τὸ καθένα, μετὰ μὲ σιδερένια τσεκούρια ἔκοψε ὅ,τι περισσεύε, τοὺς ἔχωσε στὰ καμίνια, καὶ νάσων τὰ πρῶτα σαπούνια σὲ συσκευασία τριῶν τεμαχίων. Ἔτσι ὁ προπάτοράς μας ἔγινε ὁ ἐφευρέτης τοῦ ἀνθρωποσαποουνίου, καὶ ὄχι κάποιοι ἄλλοι, πὸν πάνε νὰ τοῦ φᾶνε τὴν εὐρεσιτεχνία μεταγενέστερα, στὶς μέρες μας. Ὅταν δὲ εἶδε, ὅτι πούλαγε τὸ πρᾶγμα, ἄρχισε καὶ τὴν μαζικὴ παραγωγή, ἀφ' οὗ, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ τὸ ἱερό «μας» βιβλίο, τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ σὲ ὅλες τὶς πόλεις τῶν γυνιῶν τοῦ Ἀμμὼν. Καὶ μετὰ σοῦ λένε οἱ ἀναιδεῖς καὶ αὐθάδεις γιὰ φούρνους στὸ Ἄουσβιτς καὶ ζητᾶνε νὰ κατοχυρώσουν τὴν ἐφεύρεση. Ἐδῶ διομηχανία ὁλόκληρη εἶχε στησεῖ ὁ προπάτορας. Ἀπ' τὸ πρῶτο ἕως τὸ βράδυ καίγαν οἱ φούρνοι καὶ θγάζαν πρᾶγμα. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ἡ φάμπρικα δὲν πῆγαινε πολὺ καλά, ἀφ' οὗ, ὅταν τοῦ ἤρθε ἡ ἰδέα, τοὺς πιὸ πολλοὺς τοὺς εἶχε ἤδη σφάζει (ἰδὲ προηγούμενα τεύχη «Δ»). Ἀπὸ τὴν ἄλλη τὸν κυνηγάγανε οἱ χρεῶστες του καὶ ἡ ἐφορία.

Ἔτσι «καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ κατόπιν αὐτοῦ. Καὶ ἀφῆκεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας, τὰς παλλακάς, διὰ νὰ φυλάττωσι τὸν οἶκον» (Σαμουήλ Β' ιε' 16). Ἔτσι εἶναι, μπρὸς στὸ χρέμα ποιὸς ὑπολογίζει τώρα τὰ παρηγορηλίκια. Γύρναγε λοιπὸν ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ ὁ προπάτοράς μας σὰν τὴν ἀδικη κατάρα, μήπως γεννήσουν κανένα παιδί οἱ λαοὶ ἐκεῖ γύρω, καὶ ξανανοίξη τὴ φάμπρικα. Ἐλα ὅμως, πὸν κάποιος τὸν ἀναγνώρισε: «Καὶ ὅτε ἦλθεν ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ ἕως Βαουρεῖμ, ἰδοὺ ἐξήρχετο ἐκεῖθεν ἄνθρωπος ἐκ τῆς συγγενείας τοῦ οἴκου τοῦ Σαούλ, ὀνομαζόμενος Σιμεὶ, υἱὸς τοῦ Γκρά· καὶ ἐξελθὼν, ἤρχετο καταρώμενος. Καὶ ἔρριπτε λίθους ἐπὶ τὸν Δαβὶδ, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς δούλους τοῦ βασιλέως Δαβὶδ. Καὶ οὕτως ἔλεγεν ὁ Σιμεὶ καταρώμενος· Ἐξέλθε, ἐξέλθε ἀνὴρ αἱμάτων, καὶ ἀνὴρ κακοποιεῖ» (Σαμουήλ Β' ιστ' 5-7). Τὸν πῆραν χαμπάρι, καὶ τὸν ἀρχίσανε στὶς πέτρες. Βρὲ τὸν κακόμοιρο τὸν προπάτορά μας. Λίγο σαπουνάκι πῆγε νὰ φτιάξη, κι ἀμέσως οἱ κατηγορίες; Ἄντρα αἱμάτων, ἄντρα κακοποιεῖ. Βρέ, τὰ σκουλήκια δὲν θὰ σᾶς φᾶνε; Νὰ μὴν θγάλη κι ὁ προπάτορας κάτι τις;

Εἶχε ὅμως ἀφήσει ὅλα του τὰ χρέη στὸν γυνιό του τὸν Ἀθεσσαλῶ, πὸν τὸν κυνήγαγε νὰ τὸν σκοτώσῃ. Εἶχε ἄλλες σκοτοῦρες τώρα στὸ μυαλό του. Γι' αὐτό, ὅταν κάποιος ἀπ' τὴν συνοδεία τοῦ εἶπε, «Διὰ τί οὗτος ὁ νεκρὸς κύων νὰ καταρᾶται τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα; ἄφες, παρακαλῶ, νὰ περάσω καὶ νὰ κόψω τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ» (Σαμουήλ Β' ιστ' 9), ἀπογοητευμένος ὁ προπάτοράς μας τοῦ ἀπαντᾷ: «Ἰδοὺ, ὁ υἱός μου, ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῶν σπλάγχων μου ζητεῖ τὴν ζωὴν μου· πόσῳ μᾶλλον τώρα ὁ Βενιαμίτης; ἀφήσατε αὐτόν, καὶ ἄς καταρᾶται, διότι ὁ Κύριος προσέταξεν αὐτόν» (Σαμουήλ Β' ιστ' 11). Τί νὰ τοῦ κάνει ἄλλωστε ὁ προπάτορας, εἶχε ἄλλα νὰ σκεφτῇ τώρα, πὸν τὸν κυνήγαγε κι ὁ Γιαχβέ. Ἔτσι καταχρεωμένος γύρναγε ὁ προπάτοράς μας ψάχνοντας γιὰ ὑποψήφια σαπούνια.

Ὁ Ἀπόγονος
[Συνεχίζεται]

ΤΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ «ΔΑΥΛΟΥ»

[Το διήγημα πού ακολουθεί αποτελεί μέρος της ανέκδοτης συλλογής διηγημάτων με τίτλο «*Ἡ ἀέναη σύγκρουση*».

Ἡ διήγημα της συλλογής αυτής έχουν δημοσιευθεί στὸν «*Δαυλὸς*» (στὰ τεύχη 54, 79, 88, 107, 119, 130, 136, 144, 154, 159 καὶ 166). Ὑπάρχει μία σύνδεση μεταξύ τῶν διηγημάτων αὐτῶν, χωρίς νά ἐπηρεάζεται ἡ αὐτοτελεία τους. Κάθε ὁμοιότητα μέ ιστορικά πρόσωπα ἢ λαοὺς εἶναι συμπτωματική].

Ὁ κίνδυνος μεταλλάξεως τῆς αὐτοκρατορίας προβληματίζει καὶ θορυβεῖ τὸ μυστικό συμβούλιο τῶν μιγάδων. Ὑπάρχει τὸ κακὸ προηγούμενο. Ὅταν ἡ μετάλλαξη, πού ἐπῆρξε σταδιακά, ἐπιδροῦσε στὸ δόγμα καὶ εἶχε ἀναγκάσει τὸ συμβούλιο νά ἐπέμβει. Τότε ὁ βραδὺς ρυθμὸς τῆς ἐξελίξεως ἐπέτρεψε τὴ λήψη μέτρων. Ἀρχισαν ἐγκαίρως οἱ ἐνέργειες γιὰ τὴ δημιουργία νέου καὶ σκληροῦ δόγματος μέ σκοπὸ τὴν κυριαρχία του στὴν αὐτοκρατορία, πρᾶγμα πού ἐγίνε ἀργότερα. Καὶ μεθοδεύτηκε ἡ διχοτόμηση τοῦ παλαιοῦ δόγματος, μέ σκοπὸ τὴ διατήρηση τοῦ ἐλέγχου στὴ Δύση, ἐπειδὴ καθίστατο ἀμφίβολος ἡ ἐξάρτηση τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ τὸ συμβούλιο.

Τώρα ὅμως ὁ κίνδυνος εἶναι ἀμεσος. Ἡ μετάλλαξη εὐνοεῖται τόσο ἀπὸ νεωτεριστὲς ἡγέτες τῆς αὐτοκρατορίας, πού θέλουν νά τὴν ἐντάξουν στὴν ὁμάδα τῶν πολιτισμένων κρατῶν, ὅσο καὶ ἀπὸ μεγάλο μέρος τῆς ἡγετικής τάξεως τῶν ὑποδούλων, πού προσβλέπουν στὴν ἐπικράτηση τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου.

Τὸ συμβούλιο ἀντιλαμβάνεται τὸν κίνδυνο πού σ' ἓνα ἀπώτερο μέλλον θὰ μπορούσε νά φέρει τὴν ἀποσύνθεση τῶν δογμάτων καὶ προγραμματίζει τὴ δημιουργία νέου δόγματος ἀσχετοῦ μέ τὰ ὑπάρχοντα, μέ δομὴ πού θὰ ξεπερνᾶ τὴ φθορὰ πού ἔχουν δημιουργήσει οἱ ἐπιστημονικὲς καὶ τεχνολογικὲς ἐξελίξεις τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἀποτέλεσμα κι αὐτὲς

Λ. ΜΑΡΜΑΤΣΟΥΡΗΣ Ἐποποιίες καὶ παγίδες

τῆς ἐγκαταστάσεως στὴ Δύση προσφύγων τῆς ἡττημένης αὐτοκρατορίας τῆς Ἀνατολῆς. Τὸ προγραμματιζόμενο ὅμως δόγμα ἀπαιτεῖ χρόνον δημιουργίας, ὁργανώσεως καὶ ἐπεκτάσεως, ἐνῶ ἡ κατάσταση ἐπιβάλλει ἀμεση ἀντιμετώπιση.

Τὸ συμβούλιο γνωρίζει τὴ λαχτὰ καὶ τοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου γιὰ τὸ τίναγμα τοῦ ζυγοῦ. Ἀγῶνες, πού δὲν ἔχουν πάψει σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς σκλαβιάς. Πολλοὶ ἐκμεταλλεύτηκαν τοὺς ἀγῶνες αὐτοῦς. Παράδειγμα ἡ μεγάλη «ὁμόδοξη» αὐτοκρατορία τοῦ Βορρᾶ. Αὐτὴ ἐποφθαλμιούσε τὴν κληρονομία τῆς παλαιᾶς, σκλαβωμένης, αὐτοκρατορίας καὶ δὲν ἔχανε εὐκαιρία νά ἐνθαρρύνει τοὺς ὑποδούλους στοὺς ξεσηκωμοὺς τους, ὑποσχόμενη βοήθεια. Τοὺς ἐγκατέλειπε δὲ στὸ ἔλεος τοῦ θάρραρου κατακτητῆ, μόλις κατώρθωνε, ἐπωφελομένη τοῦ ξεσηκωμοῦ τους, ν' ἀρπάξει κάποιο κομμάτι πού γειτνίαζε μέ τὰ ἐδάφη τῆς. Ἐτσι ἐπετύγχανε μαζί μέ τὸ ἐδαφικὸ ὄφελος καὶ τὸ λιγότερο τοῦ λαοῦ τῶν φυσικῶν κληρονόμων τῆς παλαιᾶς αὐτοκρατορίας, πού φιλοδοξοῦσε νά ἀναστήσει καὶ νά διαδεχθεῖ.

Τὸ Συμβούλιο Ἰσχυρῶν Ὁργανωμένων Νόων σταθμίζει τὰ γεγονότα, τίς πληροφορίες καὶ τίς προοπτικὲς καὶ ἀποφασίζει νά μὴν ἀντιδράσει σὲ μία ἐπανάσταση τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου, τοῦ προαιώνιου ἐχθροῦ τῶν μιγάδων, ἀλλὰ νά τὴν εὐνοήσει. Ὑπολογίζει, ὅτι σὲ περίπτωσι ἀποτυχίας ὁ λαὸς αὐτὸς θὰ ἀποδεκατισθεῖ, καὶ θὰ πάψει νά ὑφίσταται κίνδυνος ἀναδιώξεως τοῦ πολιτισμοῦ του, ἀλλὰ καὶ σὲ περίπτωσι ἐπιτυχίας τῆς ἐπανάστασεως, ἐφ' ὅσον αὐτὴ κρατηθεῖ ὑπὸ ἐλεγχον, κρίνεται προτιμώτερη ἡ δημιουργία ἐνὸς «ὑπὸ προστασίαν» κρατιδίου ἀπὸ τὴν ὑπάρξι μᾶς μεταλλαγμένης αὐτοκρατορίας, στὴν ὁποία τὸν κύριο λόγο θὰ εἶχε ὁ λαὸς τῆς χερσονήσου καὶ ὁ πολιτισμὸς του.

Τὸ νέο κράτος, ὄνειρο πολλῶν γενεῶν, ἀποτελεῖ πραγματικότητα. Σχεδὸν ὁλόκληρη δε-

καετία κράτησε ό άγώνας μέ διακυμάνσεις, πού πολλές φορές άγγιξαν τά όρια τής καταστροφής. Ή λαχτάρα αιώνων τού λαού τής χερσονήσου γιά άνεξαρτησία και ή άπόφασή του νά πολεμήσει γιά έλευθερία ή γιά θάνατο ύπερίσχυσαν τόσο τής δάρβαρας βίας και τής πολλαπλασίας δυνάμεως τού δυνάστη όσο και τής άποφάσεως τών άνακτοδουλίων γιά τή διατήρηση τού «στάτους κδό». Οί θυσίες και οί ήρωισμοί σέ στεριά και θάλασσα ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο, χωρίς όμως νά λείψουν και οί άδελφοκτόνες συγκρούσεις, πού έφεραν πολλές φορές σέ κίνδυνο τόν άγώνα.

Μέ όνομα πού ή εκφώνηση του είχε άπαγορευθεί γιά πολλούς αιώνες, τó νέο κράτος, μικρό και πτωχό, περιορισμένο στά όρια πού συμφώνησαν έρήμην του οί «προστάτιδες δυνάμεις», μέ χώρα άπ' άκρη σ' άκρη ρημαγμένη, προσπαθεί νά έπουλώσει τίς πληγές τού άγώνα. Μέ πολλές έλπίδες και όνειρα και μέ τή «μεγάλη ιδέα» νά περιλάβει στά μέλλοντικά του όρια όλους τούς σκλαδωμένους, πού είναι πολλαπλάσιοι τού πληθυσμού του.

Οί προσπάθειες άπελευθερώσεως έθνικών περιοχών, όμόρων τού νέου κράτους, αρχίζουν άπό τά πρώτα χρόνια τού έλεύθερου βίου. Δέν άργούν όμως νά άρχίσουν και οί διώξεις συμπαγών ομάδων όμογενών του άπό περιοχές, όπου και άλλες έθνότητες, άκολουθώντας τó παράδειγμα τού λαού τής χερσονήσου, ξεσηκώνονται και άνεξαρτητοποιούνται. Σέ στενό κύκλο άρχίζει νά γεννάται τó έρώτημα, μήπως συνέτεια ή και σκοπός τής δημιουργίας κράτους είναι ή συρρίκνωση τού έθνους. Κι όρισμένοι άρχίζουν νά συνιστούν προσοχή.

Ή αιώνας κλείνει μέ μία περιπέτεια, πού όδηγεί τó νέο μικρό κράτος σέ ταπείνωση.

Τό μυστικό συμβούλιο τών μιγάδων καθ' όλη τή διάρκεια τού άγώνα και μετά άπό αυτόν παρακολουθεί τίς εξέλιξεις και τίς έπηρεάζει, όποτε κρίνει ότι χρειάζεται.

Μέσα στίς μάχες και τίς φλόγες τού ξεσηκωμού έχουν ξεχαστεί οί παραινέσεις τών ύποδούλων πνευματικών ήγετών -τόσο τών έντός τών όρίων τής άυτοκρατορίας όσο και τής διασποράς-, πού παρά τήν αντίδραση τού σκλαδωμένου ιερατέως έπαναλάμβαναν: «νά μορφωθεί τó γένος».

Οί πόθοι τού δάρδου τής λευτεριάς, πού θυσιάστηκε στήν ιδέα και τήν προσπάθεια

άδελφοποίησε και άπελευθερώσεως τών λαών τής άυτοκρατορίας άνεξαρτήτως δόγματος, θάφτηκαν στά μίσση τών άντιμαχόμενων πιστών τών δογμάτων.

Κι ό κυδερνήτης, ό μόνος ίκανός νά θέσει τίς βάσεις πού θά στήριζαν τούς πόθους τού γένους, άγωνιζόμενος γιά άπεξάρτηση έπεφτε άπό σφαίρες άγωνιστ' έν τής λευτεριάς.

Όλα δείχνουν, πώς τó Συμβούλιο Ίσχυρών Ώργανωμένων Νόων πέτυχε τó σκοπό του, νά έξουδετερώσει τόν κίνδυνο τής μεταλλάξεως τής άυτοκρατορίας. Τού λοιπού οί προσπάθειες στρέφονται στή συνεχή έξάρτηση τού κρατιδίου και στή συρρίκνωση τού λαού τής χερσονήσου, τού προαιώνιου έμποδίου στήν παγκόσμια κυριαρχία τών μιγάδων σύμφωνα μέ τó σχέδιο τών εισβολέων προγόνων τους. Και ή συρρίκνωση άρχίζει μέ τó ξεριζώμα άπό όρειες περιοχές.

Προοίμιο τής πρώτης μεγάλης συγκρούσεως τού αιώνα ό πόλεμος στή χερσόνησο. Τό μικρό και ταπεινωμένο κρατίδιο μέ ένα δυναμικό τίναγμα πρós τά έμπρός ύπερδιπλασιάζεται. Ή έκπληξη γιά τó μυστικό συμβούλιο τών μιγάδων όδυνηρή και άπρόσμενη.

Ή μεγάλος πόλεμος πού άκολουθεί μέ τίς τεράστιες συνέπειές του γιά τούς λαούς τού πλανήτη δίνει τήν εύκαιρία νά επιδληθεί κατά τή διάρκεια του τó νέο δόγμα στήν άυτοκρατορία τού Βορρά. "Ένα νέο ιερατείο, σκληρό και φανατικό, προστίθεται στήν ύπηρεσία τού συμβουλίου. Βασική διαφορά άπό τά άδελφά κατασκευάσματα ή θέση τού παράδεισου. Τό νέο δόγμα μεταφέρει τήν προσδοκία του στήν παρούσα ζωή. Τό δόγμα αυτό θά ταλαιπωρήσει τούς λαούς τού πλανήτη γιά άρκετά χρόνια. Έκατομμύρια θά είναι εκείνοι πού θά ύποφέρουν και θά χαθούν, πρín τó συμβούλιο άποφασίσει τήν κατάργησή του.

Μέ τή δημιουργία δογμάτων, τίς συγκρούσεις τους -άλλά και τίς συνθέσεις τους- τó Συμβούλιο Ίσχυρών Ώργανωμένων Νόων προγραμματίζει, παρακολουθεί και έπηρεάζει τίς εξέλιξεις. Κι αυτά τά ιερατεία τους και οί όπαδοί τους παλεύοντας μεταξύ τους δέν γνωρίζουν, πώς άποτελούν μαριονέττες τού συμβουλίου.

Στόχος άπώτερος τού συμβουλίου παραμένει πάντοτε ό πολιτισμός τού λαού τής χερσονήσου, πού δέν έπαψε ποτέ νά άποτελεί έμπόδιο στήν επικράτηση τών μιγάδων στόν

πλανήτη. Με τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου μὰ διάχυτη ἐπίδραση τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ στὰ παλαιὰ δόγματα δημιουργεῖ αἰρέσεις, ποὺ φέρουν τὸν ἐκφυλισμὸ τους καὶ ἐπιβάλλουν τὴν ἀνάγκη δημιουργίας νέων δογμάτων.

Ὁ μεγάλος πόλεμος περιορίζεται στὴ Δύση καὶ στὴ χερσονήσο μετὰ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ νέου δόγματος τοῦ ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας. Ὁργανα τοῦ μυστικοῦ συμβουλίου τῶν μιγᾶδων βρίσκονται σὲ ὅλες τὶς πλευρὲς τῶν συγκρουομένων.

Τὸ κράτος τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου λαμβάνει μέρος στὸν πόλεμο μετὰ ἀπὸ διάσταση ἀπόψεων τῆς ἡγεσίας του καὶ ἡ συμμετοχὴ του στὸν ἀγῶνα, μὲ τὸν δυναμισμό ποὺ τὸ διακρίνει, τοῦ ἀποφέρει νέα ἐδαφικὰ ὀφέλη. Πράγμα ποὺ ἐντείνει τὴν ἀνησυχία τοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖο κάνει ὅ,τι μπορεῖ, γιὰ νὰ ἐπιτείνει τὶς συνέπειες τῆς διασπάσεως τῶν ἡγετῶν, τὸν διχασμὸ.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ μεγάλου πολέμου ὁ λαὸς τῆς χερσονήσου ἐξακολουθεῖ νὰ μάχεται περνώντας στὶς ἀπέναντι ἀκτὲς τοῦ πελάγους. Στὶς προαιώνιες πατρίδες, ποὺ ἀνθισε ἡ φιλοσοφία καὶ ὁ πολιτισμὸς του. Ἕνας πολιτισμὸς, ποὺ ἔχει τὶς πανάρχαιες ρίζες του στὸ θυθὸ τοῦ πελάγους, πρὶν ἀπὸ τὸν κοσμογονικὸ σπασμὸ ποὺ προκάλεσε τὴ μεγάλη καταστροφὴ. Ὁ πολιτισμὸς, ποὺ εἶχε ἀποκτήσει πρὶν τὴν καταστροφὴ οἰκουμένην διάσταση.

Ὁ ἐνθουσιασμός τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ οὐρανοῦ δὲν ἄφησε νὰ ἀκουστῇ ἡ ἀποψη, πὼς ἡ ἐπιχειρήσιμος ἦταν παρακινδυνευμένη καὶ πὼς πρὶν ἀπὸ κάθε νέα ἐξόρμησις ὑπῆρχε ἡ ἀνάγκη νὰ ὁργανωθῇ τὸ ὑπερδιπλασιασμένο κράτος, νὰ ξεκουραστῇ τὸ ἔθνος, νὰ ἐκλείψουν οἱ συνθήκες διχασμοῦ. Ἐπικράτησε ὁμως ἡ ἀποψη τῆς ἀνάγκης προστασίας τῶν ὁμογενῶν ἀπὸ τὶς συχνὲς γενοκτονίες καὶ ἡ μεγάλη ἰδέα νὰ περιληφθοῦν καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ κράτους.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ κάποια μυστικὴ προσπάθεια ἀναστήσεως τοῦ παλαιοῦ σχεδίου τῆς μεταλλάξεως ἐσθῆσε στὴ γέννησὴ τῆς. Οἱ δύο θιασῶτες τῆς «ἐξουδετερώθηκαν» ἐγκαίρως. Βούλιαξε στὰ νερά τῆς πρωτεύουσας τῆς αὐτοκρατορίας τὸ μικρὸ πλεούμενο, ποὺ μετέφερε τὸ νεωτεριστὴ πρίγκηπα παίρνοντάς τον στὸ θυθὸ. Δολοφονήθηκε στὴν πρωτεύουσα τοῦ κράτους τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου ὁ συνομιλητὴς τοῦ πρίγκηπα ἀπὸ

ὁπαδοὺς τοῦ ἀντιπάλου κόμματος. Τὸ συμβούλιο τῶν μιγᾶδων ἔχει παντοῦ τοὺς πράκτορες του, ποὺ ἐνεργοῦν δεόντως.

Τὸ ἀκρωτηριασμένο ἔθνος προσπαθεῖ νὰ ἐπουλώσει τὶς πληγὲς του. Ἡ ἐξόρμησις, ἡ ἐποποιία, κατέληξε σὲ τραγωδία μὲ τὴν κατάρρευση τῆς πρὸ δοξασμένης στρατιᾶς τῶν δύο τελευταίων χιλιετιῶν. Μιᾶς στρατιᾶς, ποὺ οἱ ἡρωισμοὶ καὶ ἡ ἀντοχὴ τῆς εἶχαν ξεπεράσει κάθε ἀνθρώπινο ὄριο καὶ ἡ ὁποία κατέρρευσε χωρὶς νὰ ἡττηθεῖ.

Κι ἦταν ἡ μεγαλύτερη καταστροφὴ στὴν μακρόχρονη, πολλῶν χιλιετιῶν, ἱστορία τοῦ ἔθνους τῆς χερσονήσου. Ἐπειδὴ αὐτὴν δὲν χάθηκαν μόνο στρατοὶ καὶ ἐδάφη, δὲν ἐσφάγησαν μόνο πληθυσμοί, δὲν κατελύθη μόνο τὸ κράτος. Ξερριζώθηκε ἀπὸ τὶς προαιώνιες ἐστίες τοῦ τῆς Ἀνατολῆς τὸ ἴδιο τὸ ἔθνος. Καμμὶ σύγκριση μὲ τὴν κατάλυση τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τὴν πτώση τῆς πρωτεύουσας τῆς πρὶν μερικῶν αἰώνων. Τότε εἶχε καταλυθεῖ μόνο τὸ κράτος, ἕνα κράτος πολυεθνικὸ, ἐνῶ τὸ ἔθνος εἶχε μείνει πολυάνθρωπο καὶ μεγάλο στὶς ἐστίες του.

Πολλοὶ παράγοντες εἶχαν συντελέσει στὴν καταστροφὴ καὶ πρῶτος ἀπὸ ὅλους ἡ ἡγεσία τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου. Τόσο, ἐπειδὴ παρέσυρε τὸ ἔθνος διχασμένο στὴ μεγάλη περιπέτεια, χωρὶς νὰ σταθμίσει τὰ συμφέροντα καὶ τὶς ἀντιδράσεις τῶν «φίλων» καὶ «συμμάχων» ὅσο καὶ ἐπειδὴ ἔδωσε στοὺς «φίλους» καὶ «συμμάχους» τὴν ἀφορμὴ ποὺ περίμεναν (μὲ τὴν παλιννόρθωση στὸ θρόνο τοῦ ἐξορίστου βασιλιά), γιὰ νὰ πάρουν, καὶ ἐμφανῶς, τὴν ἐχθρική τους στάση. Καὶ πάντως, ἐπειδὴ δὲν στάθηκε στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, γιὰ νὰ ξεπεράσει τὸν ἐθνοκτόνο καὶ καταστροφικὸ διχασμὸ.

Γιὰ τὴν συμπεριφορὰ τῶν «φίλων καὶ συμμάχων» δὲν ὑπάρχουν λόγια χαρακτηρισμοῦ. Τοὺς χαρακτηρίζουν οἱ πράξεις καὶ τὰ ἔργα τους, ὅπως ἡ στάση τῶν στόλων τους ἐναντι τῶν κυνηγημένων ἱκετῶν, ποὺ τοὺς ὑπεδέχοντο μὲ καυτὰ νερά καὶ τσεκούρια.

Ὅσο γιὰ τὴ στάση τῆς ὑπὸ τὸ νέο δόγμα αὐτοκρατορίας τοῦ Βορρᾶ: Οἱ μιγάδες ποὺ τὴν κυβερνοῦσαν, ξεχνώντας τὶς ἐξαγγελίες τους περὶ ἐλευθεριῶν τῶν λαῶν καί, παρ' ὅλη τὴ λιμοκτονία ποὺ μᾶστιζε τὸ λαὸ τους καὶ τὶς ἀνάγκες τῆς χώρας τους, δὲν παρέλειψαν νὰ ἐφοδιάζουν μὲ χρυσάφι καὶ ὅπλα τὸν ἀντί-

παλο τοῦ λαοῦ τῆς χερσονήσου.

Πίσω ἀπ' ὅλα αὐτὰ βρισκόταν ἡ καλοστημένη παγίδα, πού εἶχε προγραμματίσει τὸ Συμβούλιο Ἰσχυρῶν Ὁργανωμένων Νόων, μὲ σκοπὸ νὰ λιγοστεύει ὁ λαὸς τῆς χερσονήσου καὶ νὰ περιοριστοῦν οἱ ἐστίες του, γιὰ νὰ καταστῇ πιὸ εὐάλωτος καὶ πιὸ ἀκίνδυνος.

Οἱ μεγάλες μᾶζες τῶν ξερριζωμένων, ὅσοι σώθηκαν ἀπὸ τὶς σφαγές, στεγάζονται στὶς ἐκκλησίες καὶ στὰ σχολεῖα τῶν πόλεων τῆς χερσονήσου. Οἰκογένειες, πού τὰ μέλη τους ἔχουν σκορπίσει σὲ διάφορες πόλεις, ζοῦν μὲ τὴν ἀγωνία νὰ μάθουν ποιοὶ σώθηκαν, ποῦ βρίσκονται καὶ πῶς θὰ ξανασυνδεθοῦν.

Στοὺς ἄνδρες ἀπὸ δεκάξι ἐτῶν καὶ ἄνω δὲν ἔχει ἐπιτραπεί ἀπὸ τὸν ἐχθρικό στρατὸ ἡ ἀναχώρηση, τοὺς περιμένουν οἱ πορεῖες θανάτου. Οἱ πιὸ πολλοὶ δὲν θὰ γυρίσουν ποτέ. Ἀργότερα ἕνα ἐμπορικό πλοῖο «συμμάχου» χώρας θὰ φορτώσει ἀνθρώπινα κόκκαλα μὲ προορισμὸ «πολιτισμένη» χώρα τῆς Δύσεως γιὰ «διομηχανοποίηση». Χρησιμοποιοῦνται στὴ

φαρμακευτικὴ καὶ ὡς ἀποχρωστικὲς οὐσίες, ἴσως καὶ γιὰ τὴν λεύκανση σακχάρους. Ἀπὸ αὐτοὺς ὅμως πού θὰ σωθοῦν καὶ θὰ ἐπιστρέψουν, ἀρκετοὶ θὰ θυμοῦνται τὰ σπασμένα γυαλιὰ πού πατοῦσαν, ὅταν ρακένδυτοι καὶ ξυπόλυτοι περνοῦσαν ἀπὸ ὀρισμένες περιοχές. Τὰ εἶχαν σκορπίσει τὰ παιδιὰ τῶν μιγᾶδων τῆς περιοχῆς.

Ἡ συνθήκη εἰρήνης ὑπογράφεται κάτω ἀπὸ τὴν διεύθυνση, ἐποπτεία, ἐπίβλεψη τῶν «προστατῶν» μεγάλων δυνάμεων, πρῶην «συμμάχων». Καὶ ὁ ἡγέτης, πού πρὶν λίγα χρόνια εἶχε διπλασιάσει τὸ κράτος, ὁ «ἐθνάρχης», ὑπογράφει τώρα τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν, τὸ ξεριζῶμα, τὸν ἀκρωτηριασμὸ τοῦ ἔθνους «του».

Ἡ πρώτη γενιὰ τῶν ξερριζωμένων μεγαλώνει στοὺς συνοικισμοὺς, πού ἔχουν δημιουργηθεῖ γύρω ἀπὸ τὶς πόλεις τῆς χερσονήσου. Ἀργότερα οἱ συνοικισμοὶ θὰ ἐξελιχθοῦν σὲ πόλεις μὲ ὀνόματα πού θὰ θυμίζουν τὶς ἀλησμόνητες πατρίδες.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΣΔΕΚΗΣ

Ἀλλοδαπὸς στὴν χώρα μου

Ἀστικολαϊκὸ τροπο

Δὲν εἶμαι ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά
μὰ οὔτε κι ἀπ' τὴν ἄλλη,
κι αὐτὸ στὴ χώρα δὲ χωρᾷ
σὲ κανενὸς κεφάλι:

Χοῦντα μὲ λέν' οἱ ἀριστεροὶ
κι οἱ δεξιοὶ κομμούνι
κι ὅλοι μαζί ἀθεϊστή,
τοῦ Γιαχωῶ οἱ δοῦλοι.

Κανένας δὲν τ' ἀνέχεται
νὰ θέλω –συμφορά μου!–
ἐλληνικὴ τὴν πίστη μου
καὶ τὰ πολιτικά μου.

Ἡ χώρα αὐτὴ πού γέννησε
θεοὺς καὶ πολιτείες
ἀναζητᾷ τὸ μέλλον της
σ' Ἀμερικὲς κι Ἀσίες.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Κ.Σ. ΚΑΤΣΙΜΑΝΗΣ, *Σύνδρομο 'Επίκτητης 'Αρχαιοελληνικής 'Αντιπάθειας*

Ἡ Γλῶσσα δὲν εἶναι ἀπλὸ ὄργανο ἢ μηχανισμὸς ἐπικοινωνίας, ὅπως προσπαθοῦν νὰ μᾶς πείσουν τὰ ὄργανα τῆς λογοκρατίας, ἀλλ' ἀποτελεῖ τὸν καταστατικὸ χάρτη, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἀπορρέουν οἱ τρόποι σκέψεως καὶ συμπεριφορᾶς, τὸ ἦθος καὶ τὸ ὕφος τοῦ ἔθνους ποὺ τὴν ὁμιλεῖ. Ἀποκοπὴ ἐνὸς οἰουδήποτε ἔθνους ἀπ' τῆς γλῶσσας τοῦ ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀποκοπὴ ἀπ' τὴν παράδοση καὶ τὶς ρίζες του, σημαίνει δηλαδὴ ἀπώλεια τῆς πολιτιστικῆς του ταυτότητος ἢ ἀλλιῶς ἀφανισμὸ του. Ὅ,τι διέσωσε τὸν ἑλληνισμὸ διὰ μέσω τῶν αἰώνων δὲν εἶναι μῆτε ἡ θρησκεία μῆτε ἡ παρουσία Ἑλληνικοῦ Κράτους (ποὺ δὲν ὑπῆρχε ἐπὶ σειρὰν αἰώνων) μῆτε ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ οἰκονομία ἀλλὰ ἡ Γλῶσσα, ἐξ οὗ καὶ ἡ μακραίωνη συνωμοσία τῶν ἐξ-ουσιαστῶν ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς Γλῶσσας (βλέπετε «Δαυλόν», τ. 123/1992).

Ὁ «Δαυλός», ποὺ κάνει σκληρότατο ἀγῶνα γιὰ τὴ Γλῶσσα ἐδῶ καὶ μιάμιση δεκαετία, ἔχει καταγγεῖλει ἀνοιχτὰ τὸ ἐλλαδικὸ κράτος καὶ τὰ ὄργανά του ὡς καταστροφεῖς τῆς Ἑλληνικῆς Γλῶσσας, κάτι ποὺ στὴν ἀρχὴ προκάλεσε ποικίλες ἀντιδράσεις ἐκ μέρους τῶν ἀναγνωστῶν του, οἱ ὁποῖοι οὔτε ποὺ μπορούσαν νὰ τὸ διανοηθοῦν, ὅτι μπορεῖ νὰ συμβαίνει κάτι τέτοιο· μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου βέβαια τὸ κατάλαβαν. Τώρα οἱ καταγγελίες ἔρχονται καὶ ἀπὸ μέσα ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ κράτος.

Ὁ Κυριάκος Κατσιμάνης, καθηγητὴς τῆς φιλολογίας καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, εἶδε αὐτὴ τὴ συνωμοσίαν ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς Γλῶσσας, μὰ συνωμοσία ποὺ ἐκδηλώνεται κατὰ τὸν χρόνο τῶν συνεδριάσεων· τότε καὶ *«κάθε φορὰ ποὺ τίθεται θέμα μερικῆς ἐπαναφορᾶς τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλῶσσας στὸ γυμνάσιο, ἐπακολουθεῖ ἓνας συστηματικὸς, ἀκατάσχετος, ἐπίμονος καὶ ὄχι σπάνια ἐπιθετικὸς ἀντίλογος*

ἽΑνθρωποι συγχορευτὲς θεῶν

*«...Ἐνῷ δὲ τὰ ἄλλα εἶναι ἔργα, τὰ μὲν τῆς ψυχῆς, τὰ δὲ τοῦ σώματος, εἰς τὴν ὀρχήσιν τὸ ψυχικὸν καὶ τὸ σωματικὸν στοιχεῖον ἀναμειγνύονται...» [Λουκιανός, *Περὶ ὀρχήσεως*].*

Ἐάν ὑπῆρχε τρόπος, ἢ πρότασι αὐτὴ νὰ ὑψωθῇ εἰς τὴν νιοστὴ δύναμι, τότε πιθανῶς θὰ μπορούσαμε νὰ λάβουμε τὴν ἐξῆς: *«Θεοὺς δέ, ἔφαμεν, ἐλεοῦντας ἡμᾶς συγχορευτάς τε καὶ χορηγοὺς ἡμῖν δεδωκέναι τὸν τε Ἀπόλλωνα καὶ Μούσας καὶ δὴ καὶ τρίτον, ἔφαμεν, εἰ μεμνήμεθα Διόνυσον»*. [Ὅπως εἶπαμε, οἱ θεοὶ ἀπὸ εὐσπλαγχνία μᾶς χάρισαν συγχορευτὲς καὶ ἀρχηγοὺς χοροῦ τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὶς Μούσας καί, ὅπως εἶπαμε, ἓναν τρίτον, ἂν θυμολύμαστε τὸν Διόνυσον] (Πλάτων, *Νόμοι Β'*, 665Α).

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονται, ὅτι συγχορεύουν μὲ ἡγούμενους τῶν χορῶν τοὺς θεοὺς, τότε δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ χορεύουν καὶ τὰ πνεύματα, οἱ ἐπιστῆμες καὶ οἱ τέχνες. Μὲ ἓναν ἀκόμη τρόπο ὁ Ἕλλην ἐξανθρωπίζεται. ἽΑνθρωπος: ἄνω-τρόπος, ἀμφιδρόμως πρὸς τὸ θεῖον καὶ ἀπὸ τὸ θεῖον. Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ δηλώνεται ξεκάθαρα ἡ ἀδιάσπαστη ἐνότηता καὶ τὸ ταυτόσημον τῆς ἀνθρώπινης καὶ τῆς θείας ὑποστά-



σέ ένα λόγο πού δέν προλαβαίνει καλά καλά νά ἀρθρωθῇ. Ὅποτε, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συγκινησιακῆς φόρτισης, τὸ κοινὸ τοποθετεῖται μὲ τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη (ἂν τολμᾷ) πλευρὰ παρορμητικά... δουλεύει δηλαδή ἓνα μηχανισμὸς παραπλάνησης καὶ ἀποπροσανατολισμοῦ» (σελ. 9-11).

Ὁ συγγραφεὺς στὴ σελίδα 44 διερωτᾶται: «Ποιὸς ἐνοχλεῖ ἡ Κλασσικὴ Παιδεία; Λογικά κανέναν. Ἡ μὴ πως ὄχι». Λογικά βέβαια δέν θά ἔπρεπε κανέναν νά ἐνοχλῇ· κι ὄχι μόνο, ἀλλὰ θά ἔπρεπε ν' ἀποτελῇ εὐχὴ καὶ κοινὴ ἐπιδίωξη ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος, ἀφοῦ ἡ Κλασσικὴ Παιδεία «βοηθάει τὸν νέο νά γίνῃ ἓνας ὥριμος, ὑπεύθυνος καὶ ἐνεργὸς πολίτης, πού αἰσθάνεται ἀναπόσπαστο μέλος τῆς κοινωνίας καὶ μοχθεῖ γιὰ τὴν βελτίωση τῶν ὅρων διαβίωσης τοῦ συνόλου. Ταυτόχρονα τὸν μυεῖ στὴ διαδικασία τῆς συνειδητοποίησης τῶν καταστάσεων του, ἄρα τὸν μαθαίνει νά περιφρουρῇ τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὸν πνευματικὸ αὐτοκαθορισμὸ του, νά ἀντιστέκεται σθεναρὰ σὲ ὅσους φιλοδοξοῦν νά τὸν μετατρέψουν σὲ ἀντικείμενο διαδουλόλησης καὶ νά ἀπορρίπτει τὰ συνθήματα καὶ τὰ μυθολογήματα, προτιμώντας τὴν πειστικὴ ἐπιχειρηματολογία, πού θεμελιώνεται ἀποδεικτικά στὴ λογικὴ τῶν δεδομένων».

Ὁ Κ. Κατσιμάνης μὲ ζωντανά, θά ἔλεγε κανεῖς, χρώματα δίδει τὰ πορτραῖτα αὐτῶν πού καταπολεμοῦν χιλιετίες τώρα τὴν Κλασσικὴ Παιδεία, τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα, τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, τὴν Ἑλλάδα. Πρόκειται περὶ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀνθρωπότητος –κι ὄχι μόνο τῆς Ἑλλάδος–, περὶ τῶν δουλοποιῶν καὶ τυράννων, πού χιλιετίες τώρα ἐξαπατοῦν, ἀποπροσανατολίζουν καὶ διάζουν τοὺς ἀνθρώπους, στρέφοντάς τους ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, δηλαδή ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ τους. Οἱ παγκόσμιοι ἐξ-ουσιαστές διὰ τῶν ἐγκαθέτων τους δίδουν στοὺς λαοὺς τὴν ἐκπαίδευση πού τοὺς βολεύει, τὴν ἐκπαίδευση πού ἀποσκοπεῖ στὴν ἐδραίωση τῆς ἐξ-ουσίας τους καὶ τὴν διαιώνισή της. Ἡ Κλασσικὴ Παιδεία μαθαίνει τοὺς ἀνθρώπους νά εἶναι ἐλεύθεροι κι ὄχι ἐξαρτημένα ἄτομα· πλάθει ἀνθρώπους κι ὄχι ἀνδράποδα· διδάσκει τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὸν πνευματικὸ αὐτοκαθορισμὸ κι ὄχι τὴν ἀχρειότητα καὶ τὴ χαμέρπεια· ἐκπολιτίζει τοὺς βαρβάρους καὶ δέν ἐκβαρβαρίζει τίς ψυχές. Ὅμως «τί θά κάνουμε χωρὶς βαρβάρους»; ἀναρωτιέται ὁ ποιητὴς γιὰ λογαριασμὸ τῶν ἀρχοντοχω-

σεως. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος τείνῃ πρὸς τὸ θεῖον, τότε καὶ τὸ θεῖον τείνει πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Τότε οἱ ἄνθρωποι τείνουν τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς θεοὺς, καὶ οἱ θεοὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ νά συγχορέψουν. Τί θά μπορούσε νά προσθέσῃ κανεῖς στὰ παρὰ πάνω;

Ὅμως «οὐκ ἔσονται χοροὶ μετ' ἐμοῦ», λέγει ὁ Ἰαχθέ. Δὲν εἶναι γραμμένο αὐτὸ πονθενὰ στὴ Βίβλο; Σύμφωνοι. Ἐξηγήστε μας ὅμως αὐτό: «**Ὅτι οὐ δεῖ χριστιανούς εἰς γάμους ἀπερχομένους βαλλίζειν ἢ ὀρχεῖσθαι, ἀλλὰ σεμνῶς δειπνεῖν ἢ ἀριστᾶν, ὡς πρέπει χριστιανοῖς**» (Κανὼν 53ος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Ἱερᾶς Συνόδου ἐν ἔτει 364). Ἀλλὰ καὶ ὁ 55ος κανὼν τῆς: «**ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικούς ἢ κληρικούς, ἀλλ' οὐδέ λαϊκούς, ἐκ συμβολῆς συμπόσια ἐπιτελεῖν**».

Τὸ τί συνέβαινε ὅμως στὰ συμπόσια μᾶς τὸ πληροφορεῖ ὁ Ὅμηρος: «**Μολπὴ τ' ὀρχηστὺς τε, τὰ γὰρ τ' ἀναθήματα δαιτός**», ὅτι δηλαδή τὸ τραγούδι κι ὁ χορὸς εἶναι τὰ στολίδια τοῦ συμποσίου. Θά ἦταν περιττὸ ν' ἀναφέρουμε καὶ τὰ δεκάδες ἄλλα παραδείγματα ἀπαγορεύσεως τοῦ χοροῦ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν πατέρων τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ θέση τους ὡς πρὸς αὐτὸ εἶναι ρητὴ καὶ κατηγορηματικὴ. Ἀπὸ ποῦ πηγάζει; Μὰ ἀπὸ τὸν θεὸν αὐτόν, πού εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον· πού μισεῖ τὸν κόσμον τοῦτον· πού ἔτσι κι ἄλλιῶς κάποτε θά τὸν καταστρέψῃ.



ριατών ἐξ-ουσιαστών. Ἄν οἱ ἄνθρωποι μάθουν τὴν ἐλευθερία, ποιούς θὰ ἐξ-ουσιάζουν «οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ»; ἂν μάθουν τὴν ἀλ-ήθεια, ποιοὶ θὰ κοακίζουν τὰ λογοκρατικά δόγματά τους; ἂν γίνουν «οἱ εἰσὶ, μαθόντες», ποιοὶ θὰ τοὺς εὐλαβοῦνται καὶ θὰ τοὺς ἐπευφημοῦν; ἂν ἀποφασίσουν «νὰ ζοῦν γιὰ τὸν ἑαυτό τους», ποιοὶ θὰ γεμίζουν τίς ἀποθήκες τους;

Βέβαια μεταξὺ τῶν πολέμων τῆς Κλασσικῆς Παιδείας εἶναι καὶ πάρα πολλοὶ καλοπροαίρετοι ἢ ἀφελεῖς καὶ μάλιστα φιλόλογοι· κλασσικοὶ φιλόλογοι. Σ' αὐτοὺς ἀπευθύνεται ὁ συγγραφεὺς καὶ αὐτοὺς προσπαθεῖ ν' ἀφυπνίσῃ καὶ νὰ τοὺς πείσῃ ὅτι κάνουν λάθος. Αὐτοί, οἱ καλοπροαίρετοι, σίγουρα θὰ πεισθοῦν διαδάζοντας τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ Κ. Κατσιμάνη, πὺν στὸ δεύτερο μέρος καταρρίπτει τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἐγκαθέτων στὸ Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτούτο, οἱ ὅποιοι καλλιεργοῦν τὴ σύγχυση καὶ τὸν ἀποπροσανατολισμό, τὴν ἐξαχρείωση τῶν ἀνθρώπων, τὴ διαφθορὰ καὶ τὸν ξεπεσμό τοῦ ἀνθρώπινου ἥθους καὶ ὕφους.

Μακάρι τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ Κ. Κατσιμάνη νὰ βρῇ τοὺς σωστοὺς ἀναγνώστες του καὶ δέδαια μακάρι νὰ βρεθοῦν μιμητὲς συνάδελφοι τοῦ συγγραφέως.

Σαράντος Πάν

ΜΙΧ.Θ. ΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, *Βιβλικὴ Θρησκεία: Τὸ μεγάλο ψέμα*

Ἱστορίες δόλου καὶ ἀπάτης, πορνείας καὶ διαστροφῶν, φθόνου καὶ ἐκδίκησης, ἀρπαγῶν καὶ πλιατσικολογήματος, κατασκοπίας καὶ ἀκήρυκτων πολέμων, μαγείας καὶ μαγγανείας καὶ οὐτίνος ἄλλου βρώμικου μπορεῖ νὰ φαντασθῇ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς πληροῦν τίς σελίδες τῶν «ιερῶν» καὶ «θεόπνευστων» βιβλίων τῆς «*Παλαιᾶς Διαθήκης*». Ὁ Μ.Θ. Καλόπουλος, ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρουσιαζόμενου βιβλίου, «τραδώντας τὰ μαλλιά του» κατὰ τὸ κοινολεκτούμενο, ἀναρωτιέται: «*Πῶς εἶναι δυνατόν, οἱ ἀνατριχιαστικὲς ἱστορίες δόλου νὰ ἔφθασαν ἐντελῶς ἀνεξέλεγκτες ὡς τίς μέρες μας, μέσα ἀπὸ μιὰ διαδρομὴ χιλιετιῶν καὶ ν' ἀποτελοῦν ἀκόμα καὶ σήμερα ἀνεπιφύλακτα σεβάσματα ἀτέλειωτων ἐκατομμυρίων ἀνθρώ-*

Ἀλλὰ τί εἶναι ὁ χορός; Γιατί οἱ Ἕλληνες τοῦ ἀπέδωσαν θεϊκὲς διαστάσεις; Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν θεϊκὴ ἀρετὴ τῆς τάσεως πρὸς τὴν μόρφωσι. Τὴν τάσι νὰ δίνει μορφὴ σ' ὅλα τὰ στοιχεῖα πὺν συγκροτοῦν τὸ ἄτομό του, στίς σχέσεις του μὲ τοὺς συνανθρώπους του, στὸ ἐνδιαίτημά του ἀλλὰ καὶ στὴν ἴδια τὴν φύσι ἀκόμα. Δύναται ἀπὸ ἄτομο πὺν εἶναι ν' ἀποκτήσῃ προσωπικότητα. Δύναται ἀπὸ περιπλανώμενος πὺν ὑπῆρξε νὰ δημιουργήσῃ πολιτεία. Δύναται νὰ κτίσῃ ὠραῖες καὶ λειτουργικὲς οἰκίες μετὰ ἀπὸ τίς σπηλιές, στίς ὁποῖες διέμενε ἐπὶ χιλιετίες. Δύναται ἀπὸ δεισιδαίμων πὺν ὑπῆρξε νὰ θεοποιήσῃ τίς ἀνώτερες ἐννοίες πὺν δημιούργησε καὶ τίς ἀρετὲς πὺν ἀνέπτυξε (Ἀθηνᾶ-Σοφία, Ἀπόλλων-Ἐπιστήμη-Μουσικὴ κ.ἄ.).

Τί μορφοποίησε ὁμῶς ὁ Ἕλλην ἄνθρωπος διὰ τοῦ χοροῦ; Μὰ τί ἄλλο ἀπὸ τίς αἰτακτες κινήσεις τοῦ σώματός του, τίς ὁποῖες ἔτσι καὶ ἀλλιῶς εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ ἐκτελῇ καθημερινά; Γιὰ νὰ ἐπιτευχῇ ὁμῶς αὐτό, ἀπαιτοῦνται ἀπαραιτήτως καὶ ἄλλες δύο μορφωποιήσεις: Ἡ ποίηση (λόγος μορφωμένος) καὶ ἡ μελωδία (φθόγγοι μορφωμένοι). Ὁ νοῦς, ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα μορφωμένα ταυτόχρονα, ἀδιάσπαστα καὶ ἀρμονικά. Ὅλο αὐτὸ τὸ ἐπίτευγμα ὁ Ἕλλην ἄνθρωπος τὸ ὀνόμασε τραγούδι. Μ' αὐτὸ χόρευαν οἱ θεοὶ του, μ' αὐτὸ ὁ ἴδιος, μ' αὐτὸ καὶ συναμφότεροι.

Μετὰ ἀπὸ μιάμιση χιλιετία κατοχῆς ἀλλότριας θρησκείας μᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ



πων; Πώς είναι δυνατόν, όλες αυτές οι τραγικά ξεκάθαρες ιστορίες μαγανισμού κι εξοργιστικής καταδολίευσης να διέφυγαν της προσοχής τόσων πολλών; Πρέπει μήπως να δεχθούμε, ότι δυστυχώς είναι ανύπαρκτες οι δυνάμεις περιφρούρησης των αγαθών του Πολιτισμού; Διαφορετικά πώς να εξηγηθῇ, ότι τὸ ἑβραϊκὸ αὐτὸ βιβλίο, ἀντὶ ν' ἀποτελῇ τὸ κρυμμένο καλὰ φυλετικὸ μυστικὸ τῆς ντροπῆς, ὃχι μόνο δὲν εἶναι ντροπιασμένα κρυμμένο, ἀλλὰ διαπρέπει καὶ σὰν παγκόσμιο σέβασμα;... Θεωρεῖται παγκόσμιο περιουσιακὸ στοιχεῖο πολιτισμοῦ καὶ φιλοξενεῖται ἀνεπιφύλακτα στὶς ὑψηλότερες κορυφές ἐκτίμησης καὶ συνιστᾶται ὡς ἓνα ἀναντίρρητο δῶρημα ζωῆς...» (σελ. 366).

Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι δὲν πέρασαν καθόλου ἀπαρατήρητα αὐτὰ πού καταγγέλλει ὁ συγγραφεύς, καὶ παλαιὰ καὶ τώρα, καὶ στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἑλλάδα· κανεὶς ὥστόσο δὲν μπόρεσε νὰ πείσῃ τὴν ἐξ-ουσία νὰ τὰ ἀποσύρῃ ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ἀπὸ τὰ σχολεῖα, ἀπὸ τὸ ἐμπόριο. «Ἀποδείξῃ» ὅτι εἶν' «εὐλογημένα» καὶ τὰ φυλάγει ὁ Θεός... Ἐκτὸς ἂν «Θεός» καὶ ἐξ-ουσία εἶναι τὸ ἴδιο πρᾶγμα· ἢ «Θεός-ἐξ-ουσία, ἱερὰ συμμαχία»...

Οἱ θεοί, ὡς γνωστόν, εἶναι δημιουργήματα τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀποτελοῦν προβολὴ τῶν σκέψεων καὶ τῶν ἀντιλήψεων τους γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸν κόσμον, τῶν μύχιων διαθέσεων καὶ τῶν ἰδανικῶν τους. Ὁ θεὸς τῆς *Βίβλου* ἢ τοῦ Ἀβραὰμ ἀποτελεῖ ἓνα πιστὸ φερέφωνο τοῦ Χαλδαίου μάγου, πού τοῦ «ὑποδεικνύει» σὲ ποιὸν πρέπει νὰ πουλήσῃ τὴ γυναῖκα του, ποιὸν πρέπει νὰ ληστεύσῃ ἢ νὰ γενοκτονήσῃ καὶ πῶς θὰ τὸ ἐπιτύχῃ αὐτό. Τοῦ «στέλνει» ἀγγέλους, δηλαδὴ κατασκόπους, οἱ ὁποῖοι προετοιμαζοῦν τὸ ἔδαφος γιὰ τὸ χτύπημα, καταρᾶται τὰ ὑποψήφια θύματα, δηλαδὴ τὰ συκοφαντεῖ μὲ φανταστικὲς κατηγορίες, πού ἀποτελοῦν «ἐσωτερικὴ προβολή» τῶν ἀτιμιῶν τοῦ μάγου, καὶ ἐν τέλει εὐλογεῖ τὸν Ἀβραάμ, δηλαδὴ ὁ μάγος λέει: Καλὰ τὰ καταφέραμε! Μιὰ τέτοια ἀκριβῶς «θεϊκὴ» ἐπιχείρηση μπορεῖ νὰ παρακολουθήσῃ κανεὶς στὸ ΛΓ' τῆς «Γενέσεως»:

Ὁ Ἰακώβ, πού μετὰ τίς ἀλλεπάλληλες ἀπάτες τοῦ ἔφυγε ἀπ' τὸν θεὸ καὶ πενθερό του Λάβαν, βρίσκεται στὴν πόλιν Σαλήμ, πού ἀνήκει (;) στὸν Συχέμ, ὁ ὁποῖος ἔχει ἓνα νεαρό γιό. Ἡ πόλιν εἶναι πλούσια σφόδρα. Ὁ Ἰακώβ ὁρᾶται τὴν πόλιν καὶ τὰ πλούτη της... Κάνει ἓνα μικρὸ «συμβούλιο» μὲ τὸ θεό, καὶ τὸ σχέδιον εἶναι ἔτοιμο: Συμβουλευεῖ τὴν κόρη

κατανοήσουμε τὰ «καμώματα» αὐτῆς τῆς Τρ-Ελλάς: Οἱ Ἕλληνες νὰ τιμοῦν τοὺς θεοὺς τοὺς μουσικοχορευτικῶς ἔχοντας συγχορευτὲς καὶ χορηγούς τοὺς ἰδίους αὐτοὺς θεοὺς τους. Δὲν μποροῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ γίνουν φιλόσοφοι, ἐπιστήμονες ἢ σπουδαῖοι καλλιτέχνες, γιὰ νὰ μορφωθοῦν καὶ νὰ μορφώσουν μ' ἄνωτερο τρόπο. Μποροῦν ὅμως ὅλοι νὰ χορεύουν –ἐλληνικῶς–, γιὰ νὰ μορφοποιοῦν τὰ βασικὰ συστατικὰ τῆς ὑπάρξεώς τους. Νὰ γιατί ὁ Πλάτων διερωτᾶται γιὰ τὸν ἀχόρευτο ἄνθρωπον μὲ τέτοια παρρησία: «Οὐκοῦν ὁ μὲν ἀπαίδευτος ἀχόρευτος ἐστίν, τὸν δὲ πεπαιδευμένον κεχορευκότητα θετέον;» [Νὰ δεχτοῦμε, πῶς ὁ ἀπαίδευτος ἄνθρωπος εἶναι χωρὶς ἐξάσκησιν στὸ χορὸ καὶ ὁ μορφωμένος μὲ ἐξάσκησιν (στὸ χορὸ);].

Γιὰ νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὸ τεράστιον ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον ἐπιδείκνυναν οἱ Ἕλληνικὲς πόλεις γιὰ τοὺς χορούς, χρειάζονται ἑκατοντάδες σελίδες. Ἀρκετὰ στοιχεῖα μπορεῖ ν' ἀντλήσῃ κανεὶς ἀπὸ τὰ ἑξῆς ἔργα:

- *Ἐγκυκλοπαίδεια τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς* τοῦ Σόλωνος Μιχαηλίδου, ἔκδ. Μορφωτικὸ Ἰδρυμα Ἑθνικῆς Τράπεζας.
- *Μέγα Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης* τῶν Liddell-Scott, ἔκδ. I. Σιδέρης.
- *Ἑλληνικοὶ παραδοσιακοὶ χοροὶ* τῆς Δ. Στράτου, ἔκδ. Ο.Ε.Δ.Β.
- *Νόμοι* τοῦ Πλάτωνος.



του Δείνα νά εὐπρεπισθῇ καὶ νά «τὰ ρίξῃ» στὸ νεαρὸ ἄρχοντα· ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ὁ νεαρὸς Συχέμ τὴν ἐρωτεύθηκε καὶ ἔκανε τὴν ἐξομολόγησή του στὴ Δείνα, ἡ ὁποία ἀφ' ἑνὸς χάθηκε, ἀφ' ἑτέρου τὸ «μαρτύρησε» στὸν Ἰακώβ.

Μέχρι στιγμῆς οὐδὲν τὸ καινόν, θά μοῦ πείτε. Ἔ, δεῖτε τί ἔκανε ὁ ἄνθρωπος τοῦ Γιαχβὲ κατόπιν: Μεταβαίνει στὸν πατέρα τοῦ νεαροῦ καὶ δημιουργεῖ σκηνή· τὸν κατηγορεῖ, ὅτι ὁ γιὸς του «ἐμίανε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ» καὶ τὸν ἀπειλεῖ ὅτι «ἡγανάκτησαν οἱ ἄνδρες καὶ ἐθυμώθησαν σφόδρα ὅτι ἔπραξεν αἰσχρὰ εἰς τὸν Ἰσραήλ, κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰακώβ, καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ αὐτό» (Γένεσις ΛΔ'). Ὁ Συχέμ καὶ ὁ πατέρας, ποὺ δὲν καταλαβαίνουν αὐτὲς τίς δολιότητες, ὑπόσχονται γάμο καὶ ζητοῦν τὴν Δείνα γιὰ νύφη τους. Ἐνας ἐκ τῶν ἀνδρῶν τοῦ Ἰακώβ παίρνει τὸ λόγο καὶ ἐξηγεῖ, ὅτι κάτι τέτοιο δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ, διότι ὁ Συχέμ εἶναι ἀπερίτητος. Δὲν μένει λοιπόν, παρὰ μόνο νὰ περιτμηθοῦν ὅλοι οἱ ἄρρενες τῆς πόλεως, διαφορετικὰ ἀπειλεῖ ὅτι θὰ πάρουν τὰ πράγματά τους καὶ θὰ φύγουν ἀπ' τὴν πόλιν!

Δυστυχῶς γιὰ τὴν πόλιν ὁ Συχέμ δὲν ἤθελε νὰ χάσῃ τὴν Δείνα καὶ ἔπεισε τὸν πατέρα του νὰ δεχθοῦν τὸν ὅρο τῆς περιτομῆς. Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα θὰ παραθέσω τὸ κομμάτι, ὅπως τὸ μεταφράζει ὁ συγγραφέας τοῦ διβλίου· πρόκειται πάντοτε γιὰ τὸ ΛΔ' τῆς «Γενέσεως»: «Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν, ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ (λόγῳ περιτομῆς), δύο ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Ἰακώβ, ὁ Συμεὼν καὶ ὁ Λευὶ, ἀδελφοὶ τῆς Δείνας, ἔλαβον ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς (ἀκίνδυνα) καὶ ἐφόνευσαν πᾶν ἀρσενικὸν καὶ τὸν Ἐμμώρ καὶ τὸν Συχέμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐφόνευσαν ἐν στόματι μαχαίρας καὶ ἔλαβον τὴν Δείναν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Συχέμ καὶ ἐξῆλθον, οἱ δὲ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ (οἱ ὑπόλοιποι) ἦλθον ἐπὶ τοὺς πεφονευμένους (κατὰ τοὺς Ὁ', ἐπὶ τοὺς τραυματίας) καὶ διήρπασαν τὴν πόλιν, ἐπειδὴ εἶχον μίανει τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν καὶ (προσέξτε) ἔλαβον τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς βόας αὐτῶν καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν καὶ ὅ,τι ἦτο ἐν τῇ πόλει καὶ ὅ,τι ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ πᾶσαν τὴν περιουσίαν αὐτῶν καὶ πάντα τὰ παιδιὰ αὐτῶν. Καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ῥηγμαλώτισαν καὶ πᾶν ὅ,τι εὗρίσκετο ἐν ταῖς οἰκίαις διήρπασαν» (σελ. 190-193).

Ὅπως βλέπετε, πρόκειται γιὰ ἓνα δόλιο καὶ ἀποτρόπαιο ἔγκλημα –γενοκτονία–, ποὺ διέ-

Ἀρκεῖ καὶ μόνον ν' ἀναφέρουμε αὐτὸ τὸ παράδειγμα, γιὰ νὰ καταδείξουμε τὸ τεράστιο ἐνδιαφέρον τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὸν χορὸ: Στὴν Σπάρτη ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς πέντε ἐφόρους, οἱ ὁποῖοι ἐκλέγονταν μὲ ψηφοφορία γιὰ μονοετὴ θητεία καὶ οἱ ὁποῖοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ἀκόμη νὰ παύσουν καὶ τοὺς βασιλεῖς (θανυμάστε «φασιστικὸ» καθεστώς), ὁ ἓνας λοιπὸν αὐτὸς ἔφορος εἶχε τὴν μοναδικὴ ὑποχρέωσι καὶ ἀρμοδιότητα νὰ ἐλέγχει τὰ μουσικοχορευτικὰ πράγματα τῆς πόλεως· μὴ τυχὸν δηλαδὴ καὶ ξεφύγουν ἀπὸ τὰ πάτρια ἤθη.

Ἐπιγραφή γιὰ τὸν Ἐπαμεινώνδα, ἡ ὁποία θρέθηκε στὴ Βοιωτία (1ος αἰὼν μ.Χ.), ἀναφέρει: «**τάς δὲ πατρίους πομπὰς μεγάλας καὶ τὴν τῶν συρτῶν πάτριον ὄρχησιν θεοσεβῶς ἐπέτελεσεν**».

Σήμερα ἡ παντελὴς ἀδιαφορία τῆς «πολιτείας» καὶ τῶν «πολιτῶν» γενικώτερα, καὶ εἰδικώτερα γιὰ τοὺς χορούς, ὁδήγησε τὴν μουσικοχορευτικὴν κατάστασι τῆς χώρας στὴν ἀκρότατη χυδαιοποίησι, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξῃ γι' ἀνθρώπους ποὺ ἀυτοαποκαλοῦνται Ἕλληνες, ὅταν οἱ μισοὶ ὀρχοῦνται ἀνατολικότροπα καὶ οἱ λοιποὶ δυτικότροπα, πλὴν σπανίων ἐξαιρέσεων. Ἡ μουσικοχορευτικὴ δὲ αὕτὴ κατάστασι παρήγαγε καὶ ἓνα ἐπὶ πλέον βασικὸ κακό: δημιούργησε μιὰ γενικὴ ἀπέχθεια πρὸς τὸν χορὸ ἀκόμα καὶ σὲ ἀνθρώπους Ἑλληνικούς, οἱ ὁποῖοι ἀδιαφοροῦν ἢ καὶ χειρότερα περι-



πραξε ὁ εὐλογημένος ἀπ' τὸ Γιαχωῶδ (τὸ Θεό μας, δηλαδή) Ἰσραήλ (=ὁ Ἰακώβ), στὸν ὁποῖο ἀμέσως μετὰ «*ὦφθη ὁ θεός*», γιὰ νὰ τὸν συγχαρῇ καὶ βέβαια νὰ τὸν ὀνομάσῃ Ἰσραήλ (=ἰσχυρό, γενναῖο!) γιὰ τὸ κατόρθωμά του αὐτὸ καὶ βέβαια γιὰ νὰ «καταστρώσουν» τὴν ἐπόμενη ἐπιχείρηση («Γενέσεως» ΛΕ').

Ἀσφαλῶς θὰ ὑπάρξουν πολλοὶ ποὺ θ' ἀμφισβητήσουν τὴν ἀλήθεια τῶν παραπάνω, ποὺ θυμίζουν ἱστορία παραφρόνων καὶ διεστραμμένων ἐγκεφάλων. Διαβάστε προσεκτικὰ τὰ ΛΓ'-ΛΕ' τῆς «Γενέσεως» καὶ θὰ βεβαιωθῆτε. Καὶ μὴν ἀκούτε τὰ περὶ «συμβολικῶν νοημάτων» καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὰ πράγματα εἶναι ξεκάθαρα.

Θὰ μοῦ πεῖτε τώρα, ἀφοῦ αὐτὰ τὰ διδλία γέμουν κακίας καὶ ἀθλιότητος, γιατί δὲν τὰ κρύβουν; Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπλή: Διότι τοὺς ἐξυπηρετοῦν. Ὁ «θεός» τῆς *Βίβλου* ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι πιστὸ ὄργανο τῶν ἐξ-ουσιαστῶν, ἐξυπηρετεῖ τὰ σχέδια τῶν ἐξ-ουσιαστῶν, ἀφοῦ ἀποτελεῖ, καθὼς εἶπαμε, «τὸ ἐγχειρίδιον τῶν καλῶν τυράννων». Οἱ ἐξ-ουσιαστῆς καὶ τὰ ὄργανά τους τὸ μελετοῦν καὶ τὸ διδάσκονται, καὶ βρίσκουν τίς κατάλληλες ἀπαντήσεις στὰ προβλήματα ποὺ προκύπτουν. Ὅσον ἀφορᾷ στοὺς λαοὺς, ἔ, αὐτοὶ λαοὶ εἶναι κι ὡς ἐκ τούτου «φιλοῦσι τὸ ἐξαπατᾶσθαι»: ἄρα θαυμάζουν τὰ «θαύματα» τοῦ μάγου καὶ τὰ «θαυμαστά» τοῦ «Κυρίου». «*Βλάξ ἄνθρωπος ἐπὶ παντὶ λόγῳ ἐπτοησθαι φιλεῖ*», λέγει ὁ Ἡράκλειτος· «*ἄκριτα φίλα*», συμπληρῶνει ὁ Παρμενίδης. Ἄρα οἱ λαοὶ πτοοῦνται, φοβοῦνται, πιστεύουν, «*ζητοῦν νὰ τοὺς δείρουν γιὰ ν' ἀγιάσουν*»! Αὐτοὺς εἶν' ὁ διπλὸς λόγος, ποὺ δὲν ἀποσύρουν τὴν *Βίβλο*: «Ἐργαλεῖο» γιὰ τοὺς ἐξ-ουσιαστῆς, φάρμακο ποὺ παρὰ λυεῖ τοὺς νευρῶνες τοῦ ἀπλοῦ κόσμου. «*Μελετᾶτε τὰς Γραφάς*»...

Σαράντος Πᾶν

Μ. ΣΤΟΥΠΗ, *Ἑλληνικὴ Μέθοδος Πιάνου καὶ Αὐτοσχεδιασμοῦ*

Ὁ ἄνθρωπος πρῶτα ἔβγαλε ἤχους κι ὕστερα μίλησε. Τὰ παιδιὰ κάθε χώρας ἀπαραιτήτως μαζί μὲ τὸ ἀλφάβητο τῆς γλώσσας τοὺς ἀρχίζουν νὰ μαθαίνουν καὶ τὴ μουσικὴ. Γλῶσσα-μουσικὴ πᾶνε μαζί. Γλῶσσα χωρὶς ἤχο δὲν ὑπάρχει. Ἡ μουσικὴ εἶναι ἔκφραση

φρονοῦν ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀτέλειωτους πάτριους χοροὺς, τοὺς ὁποῖους μᾶς κληροδότησαν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ ὁποῖοι μὲ θαυμαστὸ τρόπο παρέμειναν ἀναλλοίωτοι μετὰ ἀπὸ δυὸ καὶ πλέον χιλιετίες.

Κατάφεραν νὰ καρφώσουν στὰ μυαλὰ τῶν Νεοελλήνων τὴν ἄποψι, ὅτι εἶναι παρωχημένα τὰ τραγούδια καὶ οἱ πάτριοι χοροὶ τῶν ἀνὰ τοὺς αἰῶνες Ἑλλήνων, ἐνῶ δὲν εἶναι παρωχημένα τὰ τραγούδια καὶ οἱ χοροὶ τῶν Εὐρωπαίων τῶν περασμένων αἰώνων.

Καὶ ὁ γράφων, ὁ ὁποῖος διδάσκει τὴν πάτρια μουσικὴ σὲ δεκάδες νέων καὶ τὴν ἐκτελεῖ, γιὰ νὰ ὀρχοῦνται 600 Ἑλληνόπουλα στὴν πόλιν του, ὅταν στὴν ἴδια πόλιν τὸν Μάιο τοῦ '95 πραγματοποιήθηκε τὸ πρῶτο Βαλκανικὸ Συνέδριο Μουσικῆς, δὲν ἔλαβε κἄν πρόσκλησι, τὴν στιγμή ποὺ ἔλαβαν προσκλήσεις ἀκόμα καὶ κωφάλαοι.

Τελειώνοντας προτείνω πρὸς γνώσιν τὸ προαναφερθὲν διδλίο τῆς Δώρας Στράτου «**Οἱ Ἕλληνικοι παραδοσιακοὶ χοροί**», τὸ ὁποῖο ἀποδεικνύει ἀρκοῦντως τὴν ἀδιάρρηκτη ἐνότητα τῶν σημερινῶν ἑλληνικῶν χορῶν μὲ τοὺς ἀρχαίους. Βιβλίον ἐκδόσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων, τὸ ὁποῖο ὁμως οὐδέποτε δόθηκε στοὺς μαθητὲς τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων.

Σταῦρος Βασδέκης

της ψυχής. Τò νά ἐπιβάλλεται σέ κάθε λαό τò ἴδιο πρότυπο μουσικῆς ἐκπαίδευσης γίνεται ἓνα εἶδος ψυχικοῦ διασμοῦ. Κάθε λαός ἀναπτύσσεται μέσα ἀπὸ τὶς δικές του καταβολές καὶ τὸ δικό του πολιτισμό. Ἐχοντας τὴ δική του ἐνεργειακὴ δύναμη κάθε λαός διοχετεύει τὸ μελωδικό του δυναμικό μὲ τὸ δικό του ὕφος, πού γίνεται καὶ τὸ χαρακτηριστικό κάθε φυλῆς. Διαπνεόμενη ἀπ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἢ συνεργάτις τοῦ «Δαυλοῦ» διακεκριμένη πιανίστα παιδαγωγὸς κ. Μαρία Στούπη ἔδωσε μὲ τὴν μόλις ἐκδοθεῖσα «*Ἑλληνικὴ Μέθοδος Πιάνου καὶ Αὐτοσχεδιασμοῦ*» τὴν ἑλληνικὴ τῆς ἀπάντηση στὸ «σοῦπερ μάρκετ» τοῦ μουσικοῦ χάους πού ἐπικρατεῖ στὴ σημερινή Ἑλλάδα. Ὁ μαθητὴς τοῦ πιάνου ἀρχίζει τὴ μουσικὴ του ἐκπαίδευση μὲ ἤχους καὶ μοτίβα βασισμένα στὸν ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ «*τρόπο*», ὅπως εἶναι ὁ Ὑποδῶριος καὶ πού, ὅπως εἶναι γνωστό, στηρίζονται πολλὰ εἶδη τῆς δημοτικῆς μας μουσικῆς. Συγχρόνως μαθαίνει νὰ παράγει καὶ νὰ καταγράφει δικούς του ἤχους.

X.

ΧΑΡ. ΑΘ. ΜΠΑΛΤΑΣ, Λεξικὸ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας

Ἐνῶ οἱ φοινικιστὲς πασχίζουν νὰ καλλιεργήσουν ἓνα εἶδος ἀρχαιοελληνικῆς ἀντιπάθει-ας στὸ λαό, οἱ Ἕλληνες κάνουν στροφή ἐκατὸν ὀγδόντα μοιρῶν ἀναζητῶντας τὶς λύσεις τῶν προβλημάτων τους μέσα ἀπὸ τὰ ἔργα τῶν προγόνων τους. Αὐτὸ τουλάχιστον μαρτυροῦν οἱ ποιικίλες ἐκδόσεις τῶν ἀρχαίων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη: Στὴν Ἐκθεση Βιβλίου τοῦ Σεπτεμβρίου οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες συγγραφεῖς κάλυπταν τοὺς πάγκους τῶν περισσότερων περι-πτέρων.

Μέσα σ' ἓνα τέτοιο κλίμα ἀναζήτησης καὶ μὲ τὸ σκεπτικὸ ὅτι ἐπὶ τρεῖς δεκαετίες τὰ ἀρχαῖα Ἑλληνικά δὲν διδάσκονται στὰ σχολεῖα, τὸ λεξικὸ ἀποτελεῖ ἀπαραίτητο ἐργαλεῖο γιὰ τοὺς μελετητές. «*Ερευνᾶτε τὰ λεξικά*», συμβούλευε τοὺς μαθητές του ὁ Ὅρατιος: «*ἀρχὴ σοφίας ὀνομάτων ἐπίσκεψις*», ἥτοι ἡ μελέτη τῶν λεξικῶν.

Ὁ φιλόλογος κ. Χ.Α. Μπαλτᾶς, θέλοντας νὰ βοηθήσῃ πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή, ἐκπόνησε ἓνα «*Λεξικὸ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας*», «*εὐσύνοπτο, εὐχρηστο καὶ κατὰ τὸ δυνατόν πληρὲς δοῆθημα γιὰ τὴν ἐρμηνευτικὴ προσέγγιση τῶν ἔργων τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γραμματείας, τῶν αἰώνων μνημείων τοῦ ἀνθρώπινου λόγου*», ὅπως ὁ ἴδιος τὸ χαρα-κτηρίζει στὸν πρόλογό του.

Τὸ λεξικὸ αὐτό, πού περιλαμβάνει τὶς πλέον εὐχρηστες λέξεις τῶν ἑλληνικῶν ἔργων τῆς περιόδου 605-105 π.Χ. αἰ., εἶναι ὀρθογραφικό, ἐρμηνευτικὸ καὶ προπαντὸς ἐτυμολογικό. Ὁ συγγραφεὺς ἀναζητᾷ μὲ ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ τὸ ἔτυμον τῶν λέξεων, τὴν προέλευσή τους, τὶς κυριολεκτικὲς καὶ μεταφορικὲς σημασίες τους, ἐνῶ παράλληλα παραθέτει πλεῖστες εἰδικὲς ἐκφράσεις, εἰδικούς ὅρους, τοὺς χρόνους τῶν ρημάτων κ.ἄ. Στὸ τέλος παρατίθενται ἀρκετές «*ἐπιλεγμένες ἀρχαιοελληνικὲς παροιμίαι, καταταγμένες σὲ ὀγδόντα περὶ πέντε θεματικὲς ἐνό-τητες, πού ἀποκαλύπτουν ἐπιγραμματικὰ τὴ λαϊκὴ σοφία τῶν προγόνων μας*» σύμφωνα μὲ τὸν συγγραφέα. Ὁ κ. Χ.Α. Μπαλτᾶς ἀπορρίπτει τὸν «Ἰνδοευρωπαϊσμό» καὶ ἐπιναχρησι-μοποιεῖ τὸν Χατζιδάκειο ὅρο «*ἰαπετικὴ*» ρίζα ἀντὶ «Ἰνδοευρωπαϊκῆς», κάνοντας ἔτσι ἓνα μι-κρὸ δῆμα πρὸς τὴν ἀλήθεια· καὶ ἡ πλήρης ἀ-λήθεια εἶναι, ὅτι ὅλες οἱ λέξεις κι ὅλες οἱ ρίζες εἶναι ἑλληνικὲς.

Τὸ λεξικὸ αὐτὸ τοῦ κ. Μπαλτᾶ ἔρχεται νὰ καλύψῃ ἓνα μεγάλο κενὸ στὶς διδλωθῆκες ὁσων μελετοῦν ἀπλῶς τὶς θαυμάσιες ἑλληνικὲς δημιουργίες. Ἰδιαίτερα χρήσιμο θὰ φανεῖ στοὺς μαθητὲς τῶν γυμνασίων, ὅσοι ἔχουν τὴν τύχη νὰ διδάσκωνται ἀρχαῖα ἑλληνικά.

Σαράντος Πάν

* Στὸ προηγούμενο 167ο τεῦχος τοῦ «Δ» στὸ ἄρθρο τοῦ κ. Μ. Μαρναῖ «*Πανάρχαιες Ἑλληνικὲς ἐπιδράσεις στὴν Ἱαπωνικὴ θρησκεία-παράδοση*», στὴ σελ. 10000, στίχος 31ος, ἡ λέξη «*Αἰγυπτιακὴ*» νὰ διορθωθῇ σὲ «*Αἰγαιακὴ*».

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΙΔ' ΤΟΜΟΥ ΤΟΥ «ΔΑΥΛΟΥ»

(Τεύχη 157 έως 168, Ίανουάριος - Δεκέμβριος 1995)

ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΟΥ, ΒΑΣΙΛΕΙΑ: Ούτε λέξη για τὸν ἱστορικό τοῦ ἀπώτερου παρελθόντος (ἐπιστ.) ..	9814
ΑΘΗΝΑΙΟΣ, ΑΝΔΡΕΑΣ: Οὔτε συμμετοχή, ἀλλὰ οὔτε ἀπάθεια	9935
ΑΘΜΟΝΕΥΣ, ΔΙΟΔΩΡΟΣ: Τὸ «odium theologicum» τοῦ κ. Γ. Μεταλληνοῦ κατὰ τοῦ «Δ» (ἐπιστ.) ..	9813
- Ἡ μεσαιωνικὴ ἐπίθεση τῶν σκοταδιστῶν κατὰ τοῦ «Δ» (ἐπιστ.)	9893
ΑΙΑΚΙΔΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ: Ἡ πανθεϊστικὴ παράδοση τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος (ἐπιστ.)	9414
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΙΔΗ, ΑΔΑΜΑΝΤΙΑ: Ἰνδοευρωπαϊσμός στὰ σχολικὰ βιβλία (ἐπιστ.)	9347
- Ἡ πλήρης διαστρέβλωση τῆς νεώτερης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας (ἐπιστ.)	9810
ΑΙΣΑ: Φωνάζει ὁ κλέφτης. - Καὶ ἄλλοι «Ἀπόγονοι». - Ὁ κ. Ἀπρίλε καὶ τὸ Ρωμαῖκο. - Ἑλληνι- κὸς Πολιτισμὸς καί... Τοῦρκοι. - «Ἐρνεσ» τῆς τσέπης	9319
- Ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ. - Τούρκεψε. - Μισέλλην καθηγητὴς στὴ Σχολὴ Δοκί- μων. - Ἀκούσια ἄρση βαρῶν. - Ἡ Παγκόσμια Ἑλληνικὴ Γλώσσα	9340
- Ὁ τάφος τῆς Σίδας. - Ἡ κωμικοτραγικὴ πλευρά. - Πάλι καλά. - «Ἀερολιμὴν» Ἐλευθέ- ριος Βενιζέλος	9443
- Ἡ τραγωδία τῶν Πανεπιστημίων. - Κοινοδουλεντικὰ «θαύματα». - Ἀρχαία Ἑλλη- νικὰ στίς ἐπιχειρήσεις. - «Ἀμερικανικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία». - Ἱταλοὶ ἑλληνοφασίστες	9497
- «Μικρὴ Ἑλλάς». - Ἡ πινακίδα τοῦ Διοσηλίου. - Ἡ αὐτοκτονία τοῦ Ἐξ-ουσιασμοῦ.	
- Ἑθνικὴ ἀμνησία. - Ἰοὶ καὶ ἰώσεις. - Περί ἐντιμότητος	9607
- Σκοταδισμός. - Ἱεροξεταστές. - Ὑποπτες ἐκθέσεις. - Ἐπιχρηγήνηση τοῦ ἐγχώριου Μισελληνισμοῦ. - Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες σὲ Δημοτικὸ Σχολεῖο	9745
- Νὰ ἀποκρύπτεται ἡ ἀλήθεια! - Ἀναδίωξη τῶν Νεμέων. - Νεκρανάσταση τοῦ Μεσαίνου.	
- Ὅσο κτυπᾷς τίς ιδέες, τόσο πιὸ βαθιὰ μπαίνουν. - Νομισματικὸν Τμήμα	9849
- Δεῖγμα βαρβάρων. - Ἐπιβολὴ ψεύδους. - Πρωτοδουλία γονέων. - Ὁρθόδοξος ἀνθελ- ληνισμός. Οἱ Ρῶσοι καὶ τὸ Ρωμαῖκο. - Περιτμηθῆτε! - Πατρικὴ διδασκαλία	9943
- Ἡ πινακίδα τοῦ Διοσηλίου. - Εὐγε τῆς. - Ἐορτασμοὶ φαντασιώσεων. - Τὸ σπῆλαιον τῆς Θεόπειρας. - Ρωμαῖκος μισελληνισμός. - Οἱ «ἅγιοι» «προπάτορές» «μας»	10015
- Ὁ «παπᾶ-Μαῖντανός». - «Ἐγκυρα» λεξικά. - «Μνᾶ» ἀντὶ «ΕCУ». - Ἀκρωτήριον ΣόΦενος	10059
ΑΛΕΞΑΚΗΣ, ΜΑΝΟΣ: Γιὰ τὰ ΕΛΤΑ Ἑλληνικὴ Ἱστορία ἴσον Μερκούρη (ἐπιστ.)	9573
ΑΛΕΞΕΛΛΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ: Ἡ προϋπόθεση τῆς ἀμεσης δημοκρατίας καὶ τὰ Μ.Μ.Ε. (ἐπιστ.) ...	9809
ΑΜΑΞΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ: Ἡ πανάρχαια ἐξάπλωση Ἑλλήνων στὴν Β. Εὐρώπῃ (ἐπιστ.)	9892
ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ: Οἱ «Γάλλοι» τῆς Μασσαλίας τιμῶν τὴν ἑλληνικὴ τους καταγωγή (ἐπιστ.)	9496
ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ: Τὸ μεγαλιώδες ἱστορικὸ παρελθὸν τῶν Εὐρωπαίων (ἐπιστ.)	9330
ΑΠΟΓΟΝΟΣ: η. Μωνσῆς (II)	9363
- θ. Μωνσῆς (III)	9401
- ι. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	9459
- ι. Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ (II)	9548
- ια. Σαμουήλ	9626
- ιβ. Ζαχαρίας	9707
- ιγ. Ἐκκλησιαστής	9777
- ιδ. Δαβὶδ	9837
- ιδ. Δαβὶδ (II)	9925
- ιε. Δαβὶδ (III)	10027
- ιστ. Δαβὶδ (IV)	10106
ΑΣΠΙΩΤΗΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Ὑπῆρχε μὴ θρησκευτικὴ μουσικὴ ἐπὶ Βυζαντίου	9337
- Ἑλληνικὰ τοπωνύμια σ' ὅλη τὴ Γῆ	9481
- Ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ Μουσικὴ	9551
- Τὸ ἡφαίστειο τῆς Θήρας ἐξεργάγη τὸ 1644 π.Χ. (ἐπιστ.)	9571

- Οί «Ρωμιοί» τοῦ π. Μεταλληνού (ἐπιστ.)	9976
ΑΤΤΑΒΥΡΙΟΣ, Ε.: Ἡ «Παλαιὰ Διαθήκη» ὡς «συρραφή» στοιχείων ἀπὸ θρύλους ἄλλων λαῶν	9753
- Ἡθικὴ ἀξιολόγηση τῆς Π. Διαθήκης	9831
- Τὶ ἀποκαλύπτει πράγματι ἡ «Ἀποκάλυψη»;	10021
ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ: Οἱ τελετουργικὲς ἀνθρωποθυσίαι καὶ τότε οἱ Ἐβραῖοι σκοτώνουν (ἐπ.)	9894
ΒΑΘΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ: «Ἐλὼχέμ», «Ἀδωνάι» καὶ Αἰσχύλος (ἐπιστ.)	9815
ΒΑΣΔΕΚΗΣ, ΣΤΑΥΡΟΣ: Μισαλλοδοξία καὶ φανατισμός	9329
- Ἀπὸ τὸν Προκρούστη στὸν ὁδοστρωτήρα	9403
- Περί Ἑλληνικῆς καὶ Βυζαντινῆς μουσικῆς	9601
- Ἡ ἀπάργηση τῆς ἑλληνικῆς παγκόσμιας μουσικῆς ὁρολογίας ἀπὸ τοὺς Ρωμίους	9601
- Ἐπιτύμβιον (ποίημα)	9828
- Ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον» στὸν Μαρξισμό	9917
- Ἀλλοδαπὸς στὴ χώρα μου (ποίημα)	10112
- Ἄνθρωποι συγχρεντές θεῶν	10113
ΒΑΣΙΛΗΣ, ΗΛ., ΚΡ.: Παράδειγμα ὀνοματοθεσίας ὁδῶν πρὸς μίμησην (ἐπ.)	9814
- «Ἀθρα-ἄμ-ἄμ-ἄμ, Ἰσα-Ἰσα-ἄκ-ἄκ» (ἐπιστ.)	9572
ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ: Τὰ περὶ ὁμοφυλοφιλίας στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα (ἐπιστ.)	9495
ΒΑΤΙΜΠΕΛΛΑΣ, ΔΕΥΚΑΛΙΩΝ: Ἀγωνία γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ (ἐπιστ.)	9569
ΒΟΥΡΝΕΛΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ: Νὰ ὀνομασθεῖ «Ἀερολιμὴν Μαραθῶν» τὸ νέο ἀεροδρόμιον (ἐπιστ.)	9301
ΓΕΡΟΝΤΑΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ: Ὁ σκοταδισμός τῆς Π. Διαθήκης στὰ σχολικά μας βιβλία (ἐπιστ.)	9970
ΓΕΩΡΓΙΟΥ, Γ.: Ἡ ἐπίθεση τοῦ Σκοταδισμοῦ κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λόγον (ἐπιστ.)	9733
ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΣΠΥΡΙΔΩΝ: Μία ἐπίσκεψη στὴν Ἑλλάδα τῆς Μ. Ἀνατολῆς (ἐπιστ.)	9653
ΓΕΩΡΓΟΥΛΕΑΣ, ΑΓΓΕΛΟΣ-ΜΙΧΑΗΛ: Διαφαίνεται κάποια ἀφύπνιση τοῦ Ἑλληνισμοῦ (ἐπιστ.)	9334
Γ.Δ.: Γράμματά τε καὶ ἀριθμοὶ	10017
ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ: Ὁ Μπερνάλ, οἱ Φοίνικες καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάθητο	9960
ΓΙΑΛΛΑΜΑΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ: Ἀκριδέστατος πανάρχαιος Βράχος-χάρτης τῆς Σαμοθράκης στὸν χῶρο τῶν Καβειριῶν	9936
ΓΙΑΝΝΙΚΑΚΗΣ, ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ: Πῶς εἶδε τὸ συνέδριο ἓνας ἀκροατῆς (ἐπιστ.)	9359
ΓΚΙΚΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ: Οἱ χεῖριστοι μισέλληνες: Ἐμεῖς οἱ ἴδιοι (ἐπιστ.)	9496
ΔΑΚΟΓΛΟΥ, Ι.: Συνζήτηση γιὰ τὴν Λεξαριθμία	9365
ΔΑΝΙΚΑΣ, ΜΙΧΑΗΛ: Διαστρέβλωση τῆς Ἱστορίας ἀπὸ φοιτητικὴ ἐφημερίδα (ἐπιστ.)	9493
ΔΑΡΒΙΡΗ, ΕΥΓΕΝΙΑ: Οἱ Μυκηναϊκοὶ βασιλικοὶ τάφοι τῆς Πελλάνας (ἐπιστ.)	9890
ΔΕΠΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ: Ἡ ταύτιση τῆς πραγματικῆς Ἰθάκης τῆς «Ὀδύσσειας» (ἐπιστ.)	9971
ΔΕΡΕΛΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ: Μιὰ ἐξομολόγηση νεαροῦ Ἑλλήνος ὁμογενοῦς (ἐπιστ.)	9972
ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΑΡΙΟΣ: Ἡ συκοφάντηση τῆς ποιήτριας Σαπφούς (ἐπιστ.)	9490
ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ, ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ: Ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ Γραμμικὴ Γραφὴ προήλθε ἡ λεγόμενη «Λιόνικη» γραφή	9621
ΔΟΥΚΑΣ, ΚΩΣΤΑΣ: Ἄγνωστος Μυκηναϊκὸς οἰκισμός	9609
- Ἡ Ἀστερίς καὶ ἡ Ὀμηρικὴ Ἰθάκη	9867
- Ἡ ταύτιση τῆς πραγματικῆς Ἰθάκης τῆς «Ὀδύσσειας» (ἀπάντ.)	9971
ΔΟΥΡΑΧΑΛΗ, ΦΩΤΕΙΝΗ: Ἡ γκουνδερνάντα τοῦ κ. Δ. Μαρωνίτη	9503
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ, ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ: Κέρος, ἡ γενέτειρα τοῦ Ἀπόλλωνος;	9675
ΕΛΛΗΝ: «Ἐρεΐα» (!) στὸ ἔλεος τῆς Βυζαντινῆς ναφθαλίνης (ἐπιστ.)	9492
ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ-ΤΣΙΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΝΝΑ: «Καὶ δι' ἡμῶν ὁμόφωνος γέγονε πᾶσα ἡ Οἰκουμένη»	9839
ΗΛΙΑΝΟΣ, ΟΡΕΣΤΗΣ: Ἡ ἑλληνοαλβανικὴ συμμαχία τοῦ 1821	9629
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, ΘΩΜΑΣ: «Ἀλήθεια», «truth» καὶ «Ἰνδοευρωπαϊκὴ» ἀπάτη (ἐπιστ.)	9329
- Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα στὴν Παγκόσμια Πολιτικὴ	9721
- «Σέξ» καὶ «Κουλτούρα»: Δύο Ἑλληνικὲς λέξεις	10017
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΙΜΩΝ Δρ.: Οἱ Ἑλληνικὲς πυραμίδες (ἐπιστ.)	10054
ΗΝΙΟΧΟΣ: Βαριά δεσμά δονλείας	9309
- Κέλσος καὶ Ὠριγένης	9321
- Πῶς ἄρχισε ἡ ἐπανάσταση τοῦ Μοριά	9431

- Θεοκρατία: 'Η μήτρα του' Εξουσιασμοῦ	9519
ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ: Μαρτυρία γιὰ τὰ «πιστεύω» τοῦ γλωσσολόγου Γ. Χατζηδάκη (ἐπιστ.)	9972
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Οἱ Ἕλληνες πῆγαιναν στὴ Νότιο Ἀμερικὴ πρὶν 3000 χρόνια, ὑποστηρίζει ὁ κ. Ματίεδιτς	9416
- Ἰδιωτικὲς προσπάθειες διάδοσης τῆς Ἑλληνικῆς στὴν Αὐστραλία (ἐπιστ.)	9651
ΘΕΟΦΙΛΟΥ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ: Ἀρχαιοτέρες ἐντελῶς ἐγκατελεμμένες στὴν Ἀνδρο (ἐπιστ.)	9976
«ΘΡΑΛΗΜΜΑΚΕΥΣ»: Ἡ «ἱερή» προπαγάνδα ὑπὲρ τῆς δουλείας (ἐπιστ.)	9974
ΙΛΟΣ: Τὸ πρόβλημα τῆς εἰσαγωγῆς τῶν Η/Υ στὴν Παιδεία (ἐπιστ.)	9974
- Ὁ ἀθλιὸς τρόπος διδασκαλίας τῆς Γραμματικῆς (ἐπιστ.)	9574
- Ἡ κακὴ διδασκαλία τῶν Μαθηματικῶν στὴν Παιδεία (ἐπιστ.)	9304
ΚΑΛΦΑΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ: Ἡ ἑλληνικὴ καταγωγή τῶν σημερινῶν «Τούρκων» (ἐπιστ.)	9414
ΚΑΛΦΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΑΡΙΑ: Γλωσσικὴ ἀποσύνθεση τοῦ σημερινοῦ Ἑλληνισμοῦ (ἐπιστ.)	9889
ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΝΙΚΟΣ: Συνέντευξη τοῦ Ἀρη Πουλιανοῦ	9341
ΚΑΡΑΜΙΧΑΛΕΛΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ: Ἡ σιωνιστικὴ-μὴ ἑλληνικὴ Παιδεία τοῦ Ρωμαίου (ἐπιστ.) ..	9732
ΚΑΡΡΑΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ: Ἑλληνισμὸς καὶ Χριστιανισμός: Ἐρωτήματα ἀναγνώστη (ἐπιστ.)	9573
ΚΑΤΑΝΟΣ, ΑΝΤΩΝΗΣ: Πρέπει νὰ ὑποστηριχθεῖ ὁ κ. Ματίεδιτς	9615
ΚΑΤΣΑΒΟΥΝΙΔΗΣ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ: Ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴ σχέση τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μὲ τὸ Χριστιανισμὸ (ἐπιστ.)	9810
ΚΑΤΣΙΑΔΡΑΜΗΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ: Ἡ ἀνθρωποθυσία ποὺ δὲν ἐγινε	9851
Κ.Δ.Κ.: Ἀπὸ «Ἰνδοευρωπαῖος» ἀπλὸς «Ἰνδός» ὁ κ. Γ. Μπαμπινιώτης (ἐπιστ.)	9813
ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥ-ΤΟΡΤΟΡΕΛΗ, ΔΕΣΠΟΙΝΑ: Λείψανα ἀρχαίου ναοῦ καὶ λατρεία ποὺ ἐπιβιώνει στὴν πυραμίδα Ταῦγέτον	9761
ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ: Μὲ ἑλληνικὴ, μὴ τουρκικὴ πρωτοβουλία ξεριζώθηκε ὁ Μικρασιατικὸς Ἑλληνισμός	9357
- Ἀνθρώπος δοῦλος καὶ Ἕλλην ἄνθρωπος	9817
- Νέες ἀνασκαφές τῆς κ. Α. Σουβατζή	10058
ΚΟΥΒΑΡΑΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ: Ἡ ἀρχαιοελληνικὴ ἀντιομοφυλοφιλικὴ νομοθεσία	9320
ΚΟΥΚΟΒΙΣΤΑΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ: Εἰκοσιένα: τὸ λουλούδι τοῦ Ἑλληνισμοῦ ποὺ δὲν ἐπρόλαβε νὰ καρποφορήσῃ	9425
- Ρωμιοσύνη ἐναντίον Ἑλληνικότητος	9821
- Ἐξουσία καὶ ἔγκλημα	9897
- «Ἀντισιωνισμός» ἢ ἀνθελληνισμός;	9977
- Τὰ παρὰ τὴν ἐκείνη «Παρεκκλήσιον»	10097
ΚΟΥΜΠΟΥΡΑΣ, ΣΑΒΒΑΣ: Ἱστορικὸ τῶν προσπαθειῶν ἀναδιώσεως τῶν νεωτέρων «Ὀλυμπιακῶν» Ἀγώνων	9471
ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ, ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ: Ἡ ἑλληνικότητα τῶν Πελασγῶν	9311
- Συζήτηση γιὰ τὴν Λεξαιθμία	9365
- Ὁ μῦθος τῶν «Ἰνδοευρωπαίων»	9347
- Νέες θεωρήσεις καὶ ριζοσπαστικὲς ἀπόψεις στὸ συνέδριο τοῦ Μονάχου	9355
- Ὁ προκατακλυσμαῖος πολιτισμός	9369
- Ἡ δολοφονία τοῦ Γ. Καραϊσκάκη	9437
- Δολοφονία καὶ ταφή τοῦ Ἀλεξάνδρου	9445
- Σονμέριοι: Ἐνας θεοκρατικὸς πολιτισμός	9461
- Ἑλληνικὴ κυριαρχία στὴν Αἴγυπτο	9523
ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ: Νέα χρονολόγηση τῶν Τρωικῶν	9359
- Ἡ «Τροία» τοῦ Σλήμαν δὲν εἶναι ἡ Ὀμηρικὴ	9503
- Τὸ ἄστρο Σείριος καὶ οἱ ... «Σειριολόγοι»	9691
- Ἡ Παιδεία: Παρελθόν, παρὸν, δέον	9765
ΚΥΝΗΓΑΛΑΚΗΣ, ΑΝΔΡΕΑΣ: Ἡ Σλαβικὴ καταγωγή τοῦ Ἰουστινιανοῦ (ἐπιστ.)	9895
ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ: Οἱ ἐπίκαιροι ἀρχαῖοι μαθηματικοί	9375
- Τὸ «Χάος» στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Κοσμολογία (ἐπιστ.)	9331

- 'Επιστημονική διάσταση στην Μυθολογία.....	10037
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Χ.Κ.: Οί σκοταδιστές θεματοφύλακες της Δημοκρατίας; (έπιστ.).....	9729
- "Υψιστο χρέος".....	9817
ΚΩΤΟΥΛΑΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ: Πανάρχαια εξάπλωση, έκπολιτιστών 'Ελλήνων στον Εύρωπαϊκό Βορρά.....	9789
ΛΑΓΚΑΔΑΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ: Κοπέρινκος, ό σφετεριστής του 'Αριστάρχου.....	9747
ΛΑΖΟΣ, ΙΝΑΧΟΣ: Τό μίσος των Φοινικιστών κατά του 'Ελληνισμού (έπιστ.).....	9654
- Τό επίπεδο των μαθητών στα σχολεία των ΗΠΑ (έπιστ.).....	9332
ΛΑΜΠΡΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ, Ι.: Βουκόλοι χωρίς άγέλη.....	9300
- Εϋθικτη Ρωμαίικη ιδιωτεία.....	9328
- Τί σημαίνει «κάθαρος»;.....	9408
- Περί 'Ελληνικής «οργάνωσης».....	9488
- 'Η αλήθεια, τό ψεύδος και ό "Ελλην.....	9568
- Πίσω στο Παρελθόν!.....	9648
- 'Εγκληματικός Σκοταδισμός.....	9724
- 'Ο πρωτογονισμός έναντιόν του πολιτισμού.....	9728
- 'Εδώ έδρενεί ό Μισελληνισμός.....	9808
- Μή έρεύνα τίς έλληνικές πυραμίδες.....	9882
- 'Ελληνικότητα, 'Ανατολισμός και κρίση στον Αίμο.....	9888
- Τό πρόβλημα της περαιτέρω ιδεολογικής συννάρξεως 'Ελληνισμού-Χριστιανισμού.....	9968
- Τό παγκόσμιο ζητούμενο: 'Η 'Ελληνικότητα.....	10048
ΛΑΣΚΟΥ, ΒΑΣΙΛΙΚΗ: Τό χρέος γονέων και καθηγητών (έπιστ.).....	9494
ΜΑΚΕΔΩΝ: Συμπεράσματα από μιá ξενάγηση στο Λοϋδρο (έπιστ.).....	9570
ΜΑΚΡΗΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ: Οί αντίομοφυλοφιλικόί νόμοι στις αρχαιοελληνικές πόλεις (έπιστ.).....	9319
ΜΑΜΑΝΕΑΣ, ΜΑΡΙΟΣ: Πανάρχαια έλληνική θρησκευτική επίδραση στο χώρο της Μ. 'Ανατολής.....	9597
- Πανάρχαιες έλληνικές επιδράσεις στην 'Ιαπωνική θρησκεία-παράδοση.....	9995
- Πελασγικός όγκόλιθος με σημεία γραφής.....	10068
ΜΑΝΩΛΑΣ, ΛΕΩΝΙΔΑΣ: 'Η Γεωμετρική Μήτρα Γραμμάτων και 'Αριθμών (έπιστ.).....	9731
ΜΑΞΙΜΟΥ, ΠΗΝΕΛΟΠΗ: Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος (διήγημα).....	9639
ΜΑΡΚΟΥ, ΜΑΡΚΟΣ: Λεξικό... άφανισμοϋ της 'Ελληνικής Γλώσσας (έπιστ.).....	9654
ΜΑΡΜΑΤΣΟΥΡΗΣ, ΛΕΥΤΕΡΗΣ: Τά σκοτεινά χρόνια (διήγημα).....	9478
- 'Η Μεγάλη Νύχτα (διήγημα).....	9955
- Περί «έθναρχών».....	9643
- 'Απτόητοι οί φοινικιστές στην παιδεία (έπιστ.).....	10049
- 'Εποποιίες και παγίδες (διήγημα).....	10109
ΜΑΡΟΥΛΑΚΗΣ, Ν.: Τά περι άνθρωποθυσιών των Μινωϊκών 'Ελλήνων (έπιστ.).....	9709
ΜΑΣΤΡΟΛΑΜΠΡΟΣ, ΕΥΘΥΜΙΟΣ: Πανάρχαια έλληνική πολιτιστική και γλωσσική επίδραση στη Ρωσία.....	9349
ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ: Θανμάστε θρησκευτικό-πανεπιστημιακό ταγό.....	9635
ΜΕΤΑΞΑΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ: Πολίτευμα έλευθερίας τό καθεστώς της Σπάρτης (έπιστ.).....	9304
- "Όταν χτυπάς τίς ιδέες με τά ρόπαλα... (έπιστ.).....	9731
ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΙΚΟΣ: "Ελληνες; Ναι. - Ρωμιοί; Όχι.....	9308
- Money, money, money.....	9354
- 'Εντεταλμένοι ίοι.....	9458
- Μ.Μ.Ε. και «Νέα Τάξη».....	9420
- Οικονομική αϋτάρκεια και άμεση δημοκρατία.....	9530
ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ, ΓΙΩΡΓΟΣ: Μισελληνες «ήρακλείς» της Βυζαντινογενούς ναφθαλίνης (έπιστ.).....	9409
- Θανμάστε θρησκευτικό - πανεπιστημιακό ταγό (έπιστ.).....	9635
- Βενιαμίν ό Λέσβιος; "Ενας "Ελληνας Γαλιλαίος.....	9927
- 'Αποκάλυψη 'Ιουδαϊκή και ψευδεπίγραφη.....	10021
- Μοναστηριακοί διαλογισμοί.....	10073
ΜΠΑΛΟΥΡΔΗΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ: 'Εγκατάλειψη του 'Ιδαίου "Αντρου (έπιστ.).....	10051
ΜΠΕΚΑΚΟΣ, ΣΩΤΗΡΙΟΣ: 'Ινδοευρωπαϊσμός στην 'Ιταλία (έπιστ.).....	10049

ΜΠΕΛΙΤΣΑΚΟΣ, ΑΓΓΕΛΟΣ: 'Από ποιούς κινδυνεύει ή 'Ελλάς κατά τόν παπᾶ Γ. Μεταλληνό (ἐπιστ.)	9975
- 'Ο υἱός τοῦ πατρός καί οἱ πυραμίδες (ἐπιστ.)	10055
ΜΠΕΞΗΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ: 'Απογή διοργάνωση τοῦ συνεδρίου	9355
- Τά εὔθυμα τοῦ συνεδρίου	9369
- Προομηρικές 'Ελληνικές γραφές	9377
- Τά Μιθραϊκά στοιχεῖα τοῦ Χριστιανισμοῦ	9701
- 'Αθλία ἐπιστημονική ἀπάτη ή θεωρία περὶ δῆθεν ἀνθρωποθυσιῶν στήν Κρήτη	9709
- Οἱ ἀρχαιολογικοὶ μας θησαυροὶ πουλιούνται μαζικά στὰ ἀρχαιοπωλεῖα τῆς 'Ελβετίας ..	9900
- Οἱ ἀξίες τοῦ 'Ελληνικοῦ Πολιτισμοῦ βρίσκονται στὰ κύρια ὀνόματα τῶν ἀρχαίων 'Ελλήνων	9938
- Τά περὶ ἀνθρωποθυσιῶν στὸν Παρθενῶνα	10103
ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ: 'Ο 'Αρχαιοελληνικός Πολιτισμός, οἱ ξένοι καί οἱ Ρωμαῖοι (ἐπιστ.) ..	9737
ΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, ΘΑΝΑΣΗΣ: Γλυπτικές ἐπιδόσεις φοινικιστῶν	10032
- 'Ενα «σενάριο» ἀλὰ Σακελλαράκη	9851
ΝΑΛΜΠΑΝΤΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ: 'Η ἐγκατάλειψη τῆς 'Ελληνικῆς Γλώσσας στή Γερμανία (ἐπιστ.)	9410
ΝΕΜΕΣΙΣ: 'Ελληνάρες	9335
- 'Ο Δαβὶδ, τὸ 'Ισραὴλ καί τὸ Ρωμαῖκο Κρατίδιο	9389
- Περί νόμου	9450
- Πυραμίδες λάσπης	9517
- 'Ο 'Αλέξανδρος καί ή τιάρα	9595
- Ρωμιοσύνη συκοφαντοῦσα	9699
- Μπαγιάτικο ξαναζεσταμένο πιᾶτο	9759
- «'Ορθόδοξα τόξα»	9829
- 'Αγῶνας καταστροφῆς	9953
- Ρωμαϊκή propaganda fide	10001
- Ποιοὶ συλλαμβάνουν τὸ μήνυμα;	10077
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, ΔΗΜ.: Πῶς ὀνομάζουν οἱ κάτοικοι τῆς 'Απὼ 'Ανατολῆς τὴν 'Ελλάδα (ἐπιστ.)	9493
ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Ν.: Γιατί νὰ ἐνδιαφερόμαστε γιὰ τὸν τάφο τοῦ Μ. 'Αλεξάνδρου; (ἐπιστ.) ..	9489
ΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΞΕΝΟΦΩΝ: «'Αγιοί τῆς Π. Διαθήκης» καὶ «εἰδωλολάτρες» 'Ελληνες	9917
ΝΙΚΟΛΕΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΩΝ/ΝΟΣ: 'Η φιλολογικὴ ταυτότης τοῦ φιλοσόφου Κέλσον (ἐπιστ.)	9652
ΝΟΚΑΣ, Ν.: 'Ο νεολιθικός οἰκισμός στήν Εὐτρηση Βοιωτίας (ἐπιστ.)	9734
ΝΤΟΚΑΣ, ΛΑΜΠΡΟΣ: Τραγωδία καὶ κάθαρση	9344
- 'Η κατάρρευση τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ	9417
- 'Επίθεση τοῦ Σκοταδισμού κατὰ τῆς Λογικῆς	9499
- 'Η ἐπικίνδυνη ὑποδούλωση τῆς ἔρευνας καὶ τῆς ἐπιστήμης στὸ Διεθνή 'Εξουσιασμό ..	9657
- Τὸ ἀσυμβίβαστον 'Επιστήμης- 'Εξουσιασμοῦ	9739
- 'Η ἀλήθεια καὶ ή γνώση	9905
ΞΗΡΟΜΕΡΙΤΗΣ, Α.Β.: 'Ιεροκλήρυκας σιωνιστής καὶ φανατικός μισέλληνας (ἐπιστ.)	9495
ΠΑΪΣΙΑΔΗΣ, ΣΤΑΥΡΟΣ: 'Η ἀναβίωση τοῦ παγκρατίου (ἐπιστ.)	10052
ΠΑΛΛΑΣΤΗΣ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ: 'Ενας "Ελληὴν τοῦ 'Εξωτερικοῦ πρὸς τὸν "Ελληνα τῆς Διασπορᾶς (ἐπιστ.)	9816
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΣ, Γ.Γ. ΣΠΥΡΟΣ: «'Εδιζησάμην ἔμμευντόν»	9681
- «Τοῦ λόγου δ' ἐόντος ξυνοῦ»	9877
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ: 'Αμυνα διὰ τῆς ἰδεολογίας	10057
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ι.: Μαθητὲς ἀμφισβητοῦν τοὺς «'Ινδοευρωπαῖους» (ἐπιστ.)	9411
ΠΑΝΑΓΟΣ, Σ.: 'Ο λογοκριτής	9376
ΠΑΝ, ΑΙΟΛΟΣ: Πολίτες καὶ ὑπήκοοι	9347
- Τὸ αἶτημα παραμένει	9429
- 'Ιερατεῖα καὶ πιστοὶ	9535
- Τὸ λυκόφως τῶν εἰδώλων	9587

- Κουρδισμένα πορτοκάλια	9673
- Σχόλια για τὰ σχολεία	9765
- Τὸ αἷμα τοῦ Αἵμου	9865
- Φασίστας = Ἕλληνας!	9915
- Πάτμος καὶ Σαλαμίνα	10035
- Κατὰ πασῶν τῶν ὁργανώσεων	10095
ΠΑΝ, ΣΑΡΑΝΤΟΣ: Ὑπὸ τὰ κόκκαλα	9421
- Ἱστορία τῶν Μαθηματικῶν	9537
- Τὰ Ἑλληνικὰ Μαθηματικά	9575
- Οἱ βαρεῖς συνέπειες τῆς «λαθραίας εἰσαγωγῆς» τοῦ Μηδὲν στὰ Μαθηματικά	9661
- Τὰ Ἑλληνικά (ἢ μὴ Πυθαγόρεια) μαθηματικά	9983
- Τὰ Ἑλληνικά Μαθηματικά. - 2) Οἱ Ἑλεάτες	10061
ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ, Κ.: Τὸ ἠθικὸ ποιόν τῶν «ἀγίων» «προπατόρων» «ἡμῶν» (ἐπιστ.)	9970
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΝΤΩΝΙΟΣ: Ἀντιπροσωπευτικότητα καὶ ἄμεση δημοκρατία ἄλλοτε καὶ τώρα (ἐπιστ.)	9412
ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ, ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ: «Μπορεῖ νὰ ἐξελληνισθεῖ ἡ Ὁρθοδοξία;» (ἐπιστ.)	9333
- Ποῦ καὶ πότε γεννήθηκε ὁ Χριστός	9561
ΠΑΠΑΜΙΧΟΣ, ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ: Οἱ συνθήκες θανάτου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου	9589
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ: Καραγκιόζηδες	9328
- Ἱεροσυνλίες	9440
- Πολιτιστικὴ πολιτικὴ	9522
- Ἐπιστολὴ πρὸς ἐκδότην «Δαυλοῦ» - δυναμιτιστὴν Ἑλληνισμοῦ	9614
- Δημοκράτης λογοκριτῆς	9672
- Κύριον Δημήτριον Μαρωνίτην - Ἐνταῦθα	9848
- Ἀρχαιολογικά	9904
- Ἐπιστολὴ πρὸς Γιαχδὲ	10034
- Ἐπιστημονικὴ διδλιοκρισία	10102
ΠΕΥΚΕΣΤΑΣ, Ο ΜΙΕΖΕΥΣ: Ὁ φοινικισμὸς στὰ σχολικά βιβλία (ἐπιστ.)	10050
ΠΙΤΣΕΛΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ: Ντὲ Σάντις, ὁ ποιητὴς τῆς Στερνατίας	9802
ΠΟΛΑΤΙΔΗΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ: Παρασημαντικὴ καὶ μουσικὴ διδασκαλία	9779
ΠΟΥΚΡΑΤΗΣ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ: Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐγνώριζαν τὸ νόμο τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς (ἐπιστ.)	9494
ΠΡΙΓΚΟΥΡΗ, ΟΥΡΑΝΙΑ: Στὰ μαρμαρένια ἁλώνια	9355
- Εἶναι ν' ἀπορεῖς	9345
- «Ὡ, τί κόσμος, μπαμπά»	9435
- «Deus le volt»	9559
- «Παράξενο ἰντερμέτζο»	9599
- Μελάσσα	9689
- Ἅγιος Οὐπράδδα	9751
- Οἱ καίσαρες, οἱ ἐθνικισταί, τὸ δάσος, ἡ θάλασσα καὶ οἱ πηγές	9875
- Τυμφορηστὸς	9958
- Στίξις οἱζὺς τῆς Ρωμοσύνης	9993
- Μέσα ἀπὸ τὸ σπασμένο καθρέφτη	10071
ΣΑΡΑΝΤΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ: Τελετουργικὲς ἀνθρωποποθυσίαι	9795
ΣΑΡΩΘΡΟΝ: Ὁ κάλαθος τῶν ἀχρήστων	10070
ΣΚΟΡΔΑΣ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ: Θεόφιλος Καίρης	10073
ΣΠΥΡΙΔΗΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Ἡ ἐκπομπὴ «Δίκη τῆς Ἀποκάλυψης» (ἐπιστ.)	10053
ΣΠΥΡΙΔΗΣ, ΧΑΡ. Χ.: Ἀριθμομηχανὴ στὸ Λαύριο τὸ 300 π.Χ.	10079
ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, ΔΗΜ. ΟΔ.: Δὲν ὑπάρχει «Βυζαντινὴ» μουσικὴ ἀλλὰ ἑλληνικὴ μουσικὴ ἐπὶ Βυζαντίου	9337
- Ἡ καταγωγὴ τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴ μουσικὴ	9779
- Ἑλληνικὴ μουσικὴ σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση	9945

ΣΤΑΜΑΤΕΛΟΥ, Μ.: 'Ο δνισμός τοῦ Πυθαγόρα καὶ ὁ ἐνισμός τῆς Ἑλληνικότητας (ἐπιστ.).....	9811
ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, ΓΙΑΝΝΗΣ: 'Η δράση τῶν Μισελλήνων καὶ τὸ δικό μας καθήκον (ἐπιστ.)	9736
ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ: Σχέσεις μεταξὺ Ἑλληνικῆς καὶ Βυζαντινῆς μουσικῆς ἀπὸ μουσικολογικῆ σκοπιᾶς	9453
ΣΤΟΥΠΗ, ΜΑΡΙΑ: 'Η Ἑλληνικὴ Παγκόσμια Μουσικὴ	9945
ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ, ΑΝΘΗ: Γιατὶ εἴμαστε ἀκόμη «χρεωμένοι» μὲ τὸ «Βυζάντιο»; (ἐπιστ.)	9411
– Οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τοὺς Ἕλληνες συγγραφεῖς (ἐπιστ.)	9894
ΣΩΤΗΡΙΟΥ, Γ.Μ.: Τὸ πρόγραμμα «Ἰδνκος» καὶ ὁ γάτος τῆς κ. Μακντόναλντ (ἐπιστ.).....	9307
– «Στὰ ἔργα τῶν εἰδωλολατρῶν ἐνοικοῦν δαίμονες» (ἐπιστ.)	9651
– Οἱ «Ἕλληνες» τοῦ παπᾶ Γ. Μεταλληνοῦ (ἐπιστ.)	9975
ΤΕΛΛΙΚΩΣΤΟΓΛΟΥ, ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ: Συμπεράσματα ἀπὸ μιὰ ξενάγηση στὸ Λοῦδβο (ἐπιστ.)	9570
ΤΖΑΦΕΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΠ.: «Μεστός εἰμι τῆς τῶν Ἑλλήνων φωνῆς»	9839
– 'Ο ἀρχαιότερος γεωργικὸς οἰκισμὸς τῆς Εὐρώπης (ἐπιστ.)	9490
ΤΟΜΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ: «Ἑλληνικὸ» Κράτος καὶ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς	9638
ΤΣΑΚΝΑΚΗΣ, ΑΘΑΝ.: 'Ισπανοὶ «ἀρχαιομανῆτες» - «εἰδωλολάτρες» κατὰ Μεταλληνόν... (ἐπιστ.)	9656
ΤΣΑΜΑΛΗΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ: Ἑλληνικὴ ἐπίδραση στοὺς Κέλτες	9789
ΤΣΙΛΦΙΔΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ: 'Η Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Ἰουδαιοχριστιανικὴ ἀντίληψη περὶ θεότητας (ἐπιστ.)	9649
ΤΣΙΝΑΣ, ΠΑΝΟΣ: Χρονικὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ μισελληνισμοῦ	9335
– 'Ο Διονύσιος «Σκυλόσοφος»	9531
– Χριστιανομαρξιστικὴ Ρωμιοσύνη	9701
– 'Η Σαλαμίνα τῆς Ρωμιοσύνης	10029
ΤΣΙΡΩΝΗΣ, ΝΙΚΟΣ: Τὸ «Χάος» στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Κοσμολογία (ἐπιστ.)	9655
– Κανένα ἀρχαῖο ἑλληνικὸ ὄνομα	9938
«ΥΠΟΣΜΗΝΑΓΟΣ»: Ἀεροφωτογράφιση πυραμίδος Ταϊγέτου	9441
ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ: 'Ο «Δαυλός», ὁ καθηγητὴς Γ. Μπαμπινιώτης καὶ οἱ φοι- τητές του (ἐπιστ.)	9730
FURUKAWA, KENJI: 'Ο Ἰάπων καθηγητὴς καὶ οἱ «Ἕλληνες» ὁμολογοῖ του (ἐπιστ.)	9649
ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ: Τέλεια ἡχομόνωση - θερμομόνωση στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα (ἐπιστ.)	9305
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΡΗΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ: Σπουδαῖες ὁμοιότητες Ἑλληνικῆς-Αἰθιοπικῆς γραφῆς (II) (ἐπιστ.)	9301
– "Ἐνα δεῖγμα ἐξελληνίσσεως ὄρων τῆς καλαθοσφαίρισεως (ἐπιστ.)	9571
ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΕΥΘ.: Παγκράτιο καὶ Ἀπω-ἀνατολικά ἀθλήματα (ἐπιστ.)	9995

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

– Δ.Ε.Δ.Α.Ε.Ο., Ζ. Οἰκονόμου, Α. Καραντώνης	9375
– Ι. Δάκογλου, W.F. Creighton, Ι. Βαρνάκος, F.H. Eaton	9403
– Π. Τσίνας, Δ. Μπόσδας, Σ. Μελισσινός	9481
– Β. Λαζανᾶς, Ε. Πανᾶς-Χ. Μπαλόγλου, «Χρονικά τῶν Τσακῶνων»	9561
– Κ. Δούκας, Β. Λαζανᾶς	9643
– Χ. Πανάγος	9721
– Β. Σπανδάγος-Ρ. Σπανδάγου-Δ. Τραυλοῦ, Δ.Ε.Δ.Α.Ε.Ο., Α. Τζιροπούλου-Εὐστα- θίου, Ν. Μουτσόπουλος	9802
– Κ. Δούκας, Ν. Παπαδόπουλος, Γ. Γκίκας, Π. Μαγιάκος	9882
– J.P. Mallory, Ε. Σταθόπουλος, Κ. Διακογιάννης	9960
– Ν. Πουλιανός, Γυμνάσιο Ἀμπελακίων, Γ. Μουστάκης, Θ. Μαργαρίτης, Ε.Α.Δ., «Κυπριακὴ Μαρτυρία»	10037
– Κ.Σ. Κατσιμάνης, Μιχ. Θ. Καλόπουλος, Μ. Στούπη, Χαρ. Ἀθ. Μπαλτᾶς	10113

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΔ' ΤΟΜΟΥ